

စိတ်ကူးချိုအနုပညာ

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၊ ရွှေဟင်္သာတိုက်သစ်
ရွှေဟင်္သာဆရာတော်
ကာယာနုပညာ

KYAN HYUN SAW
2009

ဒုတိယအကြိမ်

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၃၂၀၂၀၄၀၄၀၉ နှင့်

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၃၂၀၄၃၂၀၈၀၉ တို့ဖြင့်

မျက်နှာဖုံး KyawPhyuSan နေဆွဲပြီး ထုတ်ဝေသူ-ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချို စာအုပ်တိုက်၊ ၈၅၊ ၁၆၄ လမ်း၊ တာမွေမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်နှင့် ပုံနှိပ်သူ - ဦးနိုင်ဦး၊ ငွေပြည်တော်ပုံနှိပ်တိုက်၊ သိမ်ဖြူလမ်း၊ ရန်ကုန်တို့က ဒုတိယ အကြိမ် စောင်ရေ- ၅၀၀ ရိုက်နှိပ်ကာ ၂၀၀၉ ခု၊ အောက်တိုဘာလတွင် တန်ဖိုး ၁၇၀၀ ကျပ်ဖြင့် ဖြန့်ချိသည်။

စာအုပ်အမှတ်

ရွှေဟင်္သာဆရာတော်

ကာယာနုပဿနာ / ရွှေဟင်္သာဆရာတော် ။ -ရန်ကုန်။

စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ ၂၀၀၉။

စာမျက်နှာ ၁၆၃ မျက်နှာ၊ ၁၃.၂ ဝင်တီ x ၂၀.၅ ဝင်တီ

(၁) ကာယာနုပဿနာ

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ရွှေဟင်္သာတိုက်သစ်

ရွှေဟင်္သာဆရာတော်
ကာယနုပဿနာ

ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တနှင့် ဓမ္မာနုပဿနာ
သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးလုံး ပြဆိုထားသည်။

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
* နိဒါန်း	က
* ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	ဂ

ပဏာမပဋိညာဉ်

ကာယနှင့် အနုပဿနာ ရှင်းပြခြင်း	... ဝ
မိမိ၏ ပစ္စုပ္ပန်ကာယ၌သာရူသင့်ခြင်း	... ၃
ပစ္စုပ္ပန်တည်တည်ကျရန် မခဲယဉ်း	... ၃
ကာယသဘောသိမြင်မှ ဒုက္ခကုန်ဆုံးမည်	... ၄

ကာယဝိနိစ္ဆနိကသုတ်

သတ္တဝါမလှုပ်-ရုပ်သာလှုပ်ခြင်း	... ၇
စိတ္တဝေါယောက ရုပ်ကိုလှုပ်စေခြင်း	... ၈
မိန်းမယောက်ျားက ပညတ်, ရုပ်နာမ်က ပရမတ်	... ၉
ဤသုတ်ကို နှစ်ဌာန၌ ဟောတော်မူခြင်း	... ၁၀
နန္ဒာမင်းသမီး ၃-ဦး ရဟန်းပြုခြင်း	... ၁၀
အလှည့်ကျတရားနာရခြင်း	... ၁၁
အဘိရူပနန္ဒာ ရဟန္တာမဖြစ်ခြင်း	... ၁၁
ဇနပဒကလျာဏီ နန္ဒာထေရီအကြောင်း	... ၁၃
မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုခြင်း ၄-မျိုး	... ၁၃
နန္ဒာထေရီ တရားနာလာခြင်း	... ၁၄
နိမ္မိတ သတို့သမီး ဖောက်ပြန်ပုံပြခြင်း	... ၁၅

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

နန္ဒာထေရီ ကာယာနုပဿနာ ရှုမြင်ခြင်း	...	၁၆
နန္ဒာထေရီ တရားထူးရစေသောဂါထာ	...	၁၇
ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ ဤသုတ်ကို ဟောပြန်ခြင်း	...	၂၀
သီရိမာ အသုဘရှုရန် ရောက်လာကြခြင်း	...	၂၂
သီရိမာ အသုဘကောင်ပြု၍ တရားဟောခြင်း	...	၂၃
အရေအသားဖုံးနေ၍ အသုဘ မထင်မြင်	...	၂၄
အူမစသည့် စက်ဆုပ်ဖွယ်တို့ဖြင့် ပြည့်နေခြင်း	...	၂၄
နှပ်စသည့် စက်ဆုပ်ဖွယ်တို့ဖြင့် ပြည့်နေခြင်း	...	၂၆
အမာဝ ဉ-ပေါက်မှ စက်ဆုပ်ဖွယ် ယိုစီးနေခြင်း	...	၂၆
အဝိဇ္ဇာဖုံးအုပ်နေ၍ အသုဘ မထင်မြင်	...	၂၈
သေပြီးကာလ စွန့်ပစ်ခံရ ကိုယ်ကာယ	...	၂၈
သေပြီးသည်နောက် ပိုးလောက်အစာ ကိုယ်ခန္ဓာ	...	၃၀
ဤသုတ်ကို နာကြား၍ အမှန်ကိုမြင်	...	၃၁
ဉာဏ် ၃-ပါးဖြင့် မြင်ခြင်း	...	၃၂
သိပြီးကျင့်မှ ဆန္ဒရာဂကိုစွန့်နိုင်	...	၃၃
ဆန္ဒရာဂ ကင်းလွတ်မှ နိဗ္ဗာန်ကိုရ	...	၃၄
ပုပ်သိုးနံ့စော် ရေလျှော်ပစ်ရ ကိုယ်ကာယ	...	၃၅
ပုပ်သိုးနေသောကိုယ်ဖြင့် မာန်ဝင်ခြင်း	...	၃၆
နန္ဒာထေရီ ရဟန္တာမဖြစ်ခြင်း	...	၃၆

ကာယာနုပဿနာကို သင်ကြားရကျိုး

ရုပ်၌ ဆန္ဒရာဂကိုပယ်	...	၃၈
စာပေသင်ကြားမှု မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်းအလုပ်	...	၃၉
ဝိပဿနာ ထုံခဲ့သူ၊ မထုံခဲ့သူ နှစ်မျိုးရှိခြင်း	...	၄၀
အရှင်သာရိပုတ္တရာသော်ပင် နာယူသင်ကြားရခြင်း	...	၄၁
ပရိယတ်ပယ်လျှင် ဘုရားကိုပယ်ရာကျပုံ	...	၄၂
ပရိယတ်သည် ဘုရား၏ ကိုယ်စားတော်	...	၄၃
ပရိယတ်၌သာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုရနိုင်ခြင်း	...	၄၃
တံခွန်မထူသော ပရိယတ် ပဋိပတ် သံဃာတော်များ	...	၄၄
နာကြားရုံဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ရသူ	...	၄၅

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ကျင့်ကြံအားထုတ်မှ မင်္ဂလာရသူ	...	၄၅
ရုပ်၌တပ်မက်မှုပယ်ခွာ ကာယာနုပဿနာ	...	၄၅
ကာယဂတာ သတိ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး	...	၄၆
ကာယဂတာသတိဖြင့် ကူးပြီး, ကူးဆဲ, ကူးလတ္တံ့	...	၄၇

ဒုတ္တိသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်း

ပလိဗောဓကြီး ၁၀-ပါး	...	၅၀
ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတတ် ဆရာမြတ်	...	၅၁
ရှောင်ကြဉ်သင့်သောဋ္ဌာန ၁၈-ပါး	...	၅၂
ပြည့်စုံသင့်သောဋ္ဌာန ၁၈-ပါး	...	၅၃
ပလိဗောဓကလေးများကို သုတ်သင်မေတ္တာပို့ရန်	...	၅၄
မရဏသတိ နှလုံးသွင်းရန်	...	၅၅
ဥဂ္ဂဟကောသလ္လ ၇-ပါး	...	၅၅
ပါဠိဘာသာ ရွတ်ဆိုပွားများနည်း	...	၅
မြန်မာဘာသာ ရွတ်ဆိုပွားများနည်း	...	၅၈
နှုတ်ဖြင့်, စိတ်ဖြင့် ပွားများရကျိုး	...	၅၉
သိမှတ်ထားဖွယ် အဆင်းစသည်	...	၆၀
တစပဉ္စကစသည်၌ သိမှတ်ဖွယ် ၅-ပါး	...	၆၁
ကျွမ်းကျင်လိမ္မာကြောင်း ၁၀-ပါး	...	၆၆
အမည်လွန်မြောက်၍ ကောဋ္ဌာသအာရုံရောက်	...	၆၇
ပုဂ္ဂိုလ်အမှတ်ကင်းစင်၍ ကောဋ္ဌာသအစုသာထင်	...	၆၈
ထင်သောကောဋ္ဌာသ တစ်ခုပွား၍ ဈာနတရားရ	...	၆၈
ကောဋ္ဌာသ ၃၂-ပါးနှင့် ပထမဈာန် ၃၂-ပါး	...	၆၉
နိမိတ် ၃-ပါးနှင့် ဘာဝနာ ၃-ပါး	...	၆၉
မင်္ဂလာနိဗ္ဗာန်သို့ စိတ်ညွတ်စေပါ	...	၇၀

ကာယာနုပဿနာ ပွားရကျိုး

ကိုယ်၌ တပ်မက်မှုကင်းအောင်ဆင်ခြင်	...	၇၂
အဝိဇ္ဇာလိမ်နေသည်ကို ခံကြရခြင်း	...	၇၃
မြေခွေးနှင့်တူသော အန္တပုထုဇဉ်	...	၇၄

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် အကျိုးရနိုင်	...	၇၄
ဈာန်သမာဓိမှ ဝိပဿနာသို့	...	၇၅
ဝိပဿနာမှ မဂ်ဖိုလ်သို့	...	၇၆
ဝိပဿနာတင်ရန်	...	၇၆

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဆင်ခြင်နည်း

သဘာဝအတိုင်း အမှန်ကိုမသိခြင်း အဝိဇ္ဇာ	...	၇၈
အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း	...	၇၈
သင်္ခါရစသည်ကြောင့် ဝိညာဉ်စသည် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း	...	၇၉
ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်ပေါ်လာခြင်း	...	၇၉
တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း	...	၈၁
ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်ပေါ်လာခြင်း	...	၈၂
ဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်ပေါ်လာခြင်း	...	၈၃
ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏသောက စသည်ဖြစ်ခြင်း	...	၈၄
သံသရာနှုတ်ခမ်းသတ်ရန်	...	၈၅
ဝိပဿနာ အညစ်အကြေး ၁၀-ပါး	...	၈၆
အရောင်အလင်းကို မဂ်-ဟု ထင်မှားပုံ	...	၈၈
ဆန္ဒအမျိုးမျိုးရှိ၍ တရားအမျိုးမျိုး ဟောရခြင်း	...	၈၉
တိဿမထေရ်အကြောင်း	...	၉၀
သိကြား, သုဗြဟ္မာနတ်သားတို့ သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း	...	၉၁

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ပုံ	...	၉၅
အဋ္ဌကထာပြု သိသင့်သိထိုက်သော အဓိပ္ပာယ်	...	၉၇
နွားစိတ်ရိုင်းကလေးကို သတိကြီးဖြင့် ချည်နှောင်ပါ	...	၉၈

ဣရိယာပထကမ္မဋ္ဌာန်း

ဣရိယာပထကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ပုံ	...	၁၀၁
ဂ္ဂဆင်ခြင်ဖန်များ၍ စွဲလမ်းမှုကင်းစင်ပုံ	...	၁၀၂

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

သမ္မဇေကမ္မဋ္ဌာန်း

သမ္မဇေကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ပုံ	...	၁၀၄
သမ္မဇေ ၄-မျိုး	...	၁၀၅
သာတ္တက, သပ္ပာယ်သမ္မဇေ	...	၁၀၆
အကျိုးရှိသော အသုဘရူပတ္တ	...	၁၀၇
ဂေါစရ သမ္မဇေ	...	၁၀၈
မှတ်သားဖွယ် ဝတ္ထုကလေးများ	...	၁၀၉
အသမ္မောဟ သမ္မဇေ	...	၁၁၁
သမ္မဇေနှင့်စပ်၍ မှတ်သားဖွယ်ရာများ	...	၁၁၃

ဓာတုမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာန်း

ဓာတုမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ပုံ	...	၁၁၆
တစ်နည်းအားဖြင့် ဆင်ခြင်ရန်	...	၁၁၇
ပဋ္ဌာန်းနည်းအားဖြင့် ဆင်ခြင်ရန်	...	၁၁၈

သိဝထိက ကမ္မဋ္ဌာန်း

သိဝထိက ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ပုံ	...	၁၂၁
-------------------------------	-----	-----

ဝေဒနာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း

စိတ္တလတောင် မဟာထေရ်ဝတ္ထု	...	၁၂၄
သုခဝေဒနာ ခံစားမှု ရှုဆင်ခြင်ပုံ	...	၁၂၅
ဝေဒနာကို အကျဉ်းနည်း ဆင်ခြင်ပုံ	...	၁၂၈

စိတ္တာနုပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း

စိတ် ၁၆-ပါး အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်	...	၁၃၂
စိတ်ကိုသိအောင်ပြု၍ ဆင်ခြင်ပုံ	...	၁၃၃
စိတ်ကိုစိတ်အတိုင်း မထားသင့်ကြောင်း	...	၁၃၅
စိတ်ကိုလွှတ်ထားလျှင် မကောင်းမှု၌မွေ့လျော်	...	၁၃၅
စိတ်ကိုထိန်းသိမ်းနိုင်မှ မဂ်ဖိုလ်ရမည်	...	၁၃၆
စိတ်ကိုစောင့်စည်းလျှင် ဝဋ် ၃-ပါးမှ လွတ်မည်	...	၁၃၇
စိတ်ကိုမထိန်းနိုင်လျှင် ရာဂနှင့်ယှဉ်မည်	...	၁၃၈
စိတ်ကိုထိန်းနိုင်လျှင် နိဗ္ဗာန်သို့ဝင်မည်		

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဓမ္မာနုပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း

နိဝရဏခန်း	၁၃၉
ခန္ဓာခန်း	၁၄၃
အာယတနခန်း	၁၄၄
ဗောဇ္ဈင်ခန်း	၁၄၇
သစ္စာခန်း-ဒုက္ခသစ္စာအကျယ်	၁၄၈
သမုဒယသစ္စာအကျယ်	၁၅၂
နိရောဓသစ္စာအကျယ်	၁၅၄
မဂ္ဂသစ္စာအကျယ်	၁၅၅
သတိပဋ္ဌာန်ပွားများရကျိုး	၁၅၉
အာသီသ	၁၆၀
နိဂုံး	၁၆၃

နိဗ္ဗာန် ကာလဝင်

၁၆၃

နိဗ္ဗာန် နှစ်ပတ်ပတ်

၁၆၃

၁၆၃

၁၆၃

နိဗ္ဗာန် နှစ်ပတ်ပတ်

၁၆၃

၁၆၃

၁၆၃

၁၆၃

၁၆၃

၁၆၃

၁၆၃

၁၆၃

ခေင်ကိုင်းတောင်ရိုး၊ ရွှေဟင်္သာတိုက်သစ်
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ရွှေဟင်္သာဆရာတော်

ထေရ်ပုဂ္ဂိုလ်အကျဉ်း

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ရွှေဟင်္သာတိုက်သစ် ရွှေဟင်္သာဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တပဏ္ဍိတသီရိသည် ဟင်္သာတခရိုင် လေးမျက်နှာမြို့ ခမည်းတော် ဦးကျောက်စိန်၊ မယ်တော် ဒေါ်ရွှေသော့တို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၅၅ ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၇-ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူသော အတိဇာတ သားရတနာဖြစ်သည်။ ၁၂၆၉ ခုနှစ်တွင် လေးမျက်နှာမြို့ မိကျောင်းရဲကျောင်း ဆရာတော်ထံ၌ ရှင်သာမဏေအဖြစ်ကို ခံယူပြီးနောက် ၁၂၇၅ ခုနှစ် ဝါဆိုလဆန်း ၁၄ ရက်နေ့တွင် ညောင်တုံးမြို့ ရွှေဟင်္သာတောရတိုက် ခဏ္ဍာသိမ်တော်၌ 'သာသနာလင်္ကာရ သဒ္ဓမ္မာဘိဝံသကဝိဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု' ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ (ရန်ကုန်မြို့ ဗဟန်း) ကျောင်းတော်ရာတိုက် ရွှေကျင်ဆရာတော် ဘုရားကြီးကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြုလျက် မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိတော်မူသည်။

ရန်ကုန်မြို့ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် ညောင်တုံးမြို့ ရွှေဟင်္သာတောရတိုက် အဆက်ဆက်သော တိုက်တာ ဦးစီးနာယက စံကျောင်းဆရာတော် စသည်တို့ထံတွင်လည်းကောင်း၊ ၁၂၇၉ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့သို့ ကြွရောက်တော်မူလျက် ငါးဆူတိုက်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင် စာသင်တိုက်ကြီးများတွင်လည်းကောင်း ဂန္ထန္တရ အရပ်ရပ်ကို နှံ့စပ်အောင် ဆည်းပူးလေ့လာသင်ကြားတော်မူခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဆရာတော်သည် ပိဋကတ်အရာတွင် ပါမောက္ခတစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူသည့်အားလျော်စွာ တပည့်အဆက်ဆက်တို့အား အခြေခံကျမ်းစာများနှင့်တကွ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ စသောကျမ်းကြီးများကို ယနေ့တိုင်အောင် ပို့ချသင်ပြပေးတော်မူလျက် စာပေနယ်နှင့် သာသနာတော်အတွက် ကျေးဇူးများလှသော အောက်ပါကျမ်းစာများကိုလည်း ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့ပါသည်။

- ၁။ မြန်မာအလင်္ကာကျမ်း (၁၉၅၅-ခုနှစ်) အကြိမ်ကြိမ်ရိုက်ပြီး။
- ၂။ မေတ္တသုတ်မြန်မာဋီကာ (၁၉၅၅-ခုနှစ်) အကြိမ်ကြိမ်ရိုက်ပြီး။
- ၃။ ပရာဘဝသုတ်မြန်မာဋီကာ (၁၉၅၅-ခုနှစ်)။
- ၄။ မင်္ဂလာသုတ်လက်စွဲ (၁၉၅၀-ပြည့်နှစ်) ၉-ကြိမ်ရိုက်ပြီး။
- ၅။ စာဏကျနီတိ (၁၉၅၅-ခုနှစ်)။
- ၆။ ရွှေဟင်္သာတောရတိုက်သမိုင်း (၁၉၅၄-ခုနှစ်)။
- ၇။ ဟိ စ ပန နိပါတတ္ထဒီပနီ (၁၉၄၀-ပြည့်နှစ်)။
- ၈။ ထွဋ်ခေါင်ဆရာတော်အကြောင်း (၁၉၂၈-ခုနှစ်) ၂-ကြိမ်ရိုက်ပြီး။
- ၉။ ရှေ့သွားမင်္ဂလာ (၁၉၅၀-ပြည့်နှစ်)။
- ၁၀။ ဘုန်းတော်ပွင့် ထေရုပ္ပတ္တိ (၁၉၁၆-ခုနှစ်)။
- ၁၁။ ဥပုသ်သည်လက်စွဲ (၁၉၅၄-ခုနှစ်) အကြိမ်ကြိမ်ရိုက်ပြီး။
- ၁၂။ ဂရုဓမ္မဝတ္ထု (၁၉၆၅-ခုနှစ်)။
- ၁၃။ ရွှေကျင်နိကာယသာသနာဝင် (၁၉၆၃-ခုနှစ်) ၂-ကြိမ်ရိုက်ပြီး။
- ၁၄။ ဝိနယ မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော် ဘာသာပြန် (အဓိပ္ပာယ် ရှင်းလင်းချက်နှင့် အကျယ်) (၁၉၆၀-ပြည့်နှစ်)။
- ၁၅။ ယုဝေါဝါဒဆုံးမစာ (၁၉၆၄-ခုနှစ်)။
- ၁၆။ ပဒေသာဆုံးမစာများ (၁၉၇၁-ခုနှစ်) ၂-ကြိမ်ရိုက်ပြီး။
- ၁၇။ ညောင်တုံးမြို့ ရွှေဟင်္သာတောရ စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရား၏ ကျမ်းစာများ (၁၉၇၂-ခုနှစ်)။
- ၁၈။ လူမင်း နတ်မင်း ဦးညွတ်ခြင်း (၁၉၇၂-ခုနှစ်)။
- ၁၉။ ကာယာနုပဿနာကျမ်း (၁၉၇၃-ခုနှစ်)။
- ၂၀။ ရွှေဟင်္သာဆရာတော်ဘုရားစာ (၁၉၇၃-ခုနှစ်)။

၁၃၂ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်ကပ်လှူခြင်းကို ခံယူရရှိတော်မူပါသည်။ ယခုအခါ ဆရာတော်သည် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ရွှေဟင်္သာတိုက်သစ်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူလျက် တပည့်သံဃာများအား စာပေပို့ချခြင်း၊ သာသနာတော်၌ အကျိုးများမည့် ကျမ်းစာများ ရေးသားပြုစုခြင်းဟူသော ဂန္ထဓုရလုပ်ငန်းအပြင် ဝိပဿနာဓုရလုပ်ငန်းကိုပါ ရွက်ဆောင်တော်မူလျက် ရှိပါကြောင်း။

[သာသနာရေးဌာနမှ ထုတ်ဝေသော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ဆရာတော်အရှင်မြတ်များ၏ ထေရုပ္ပတ္တိ စာအုပ်ကိုမှီး၍ ဖော်ပြသည်]

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ရွှေဟင်္သာဆရာတော်

ကာယာနုပဿနာ

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္ဗော သမ္ဗုဒ္ဓဿ

ပဏာမပဋိညာဉ်

ရိပဝေါ ဝိဇယီ တဿ၊ သတ္တာနံ ဒုက္ခဟေတဝေါ။

ဉာဏာဝုဓေန မဂ္ဂေန၊ ဇိတမာရဿ မေ နမော။ ။

ယော ဘဂဝါ-အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ ဒုက္ခဟေတဝေါ-ဆင်းရဲခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ရိပဝေါ-လောဘစသော ကိလေသာ ရန်သူတို့ကို၊ ဉာဏာဝုဓေန-ဉာဏ်လက်နက်ဖြစ်သော၊ မဂ္ဂေန-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဝိဇယီ-အခွင့်ပိုင်ပိုင် အောင်နိုင်တော်မူလေပြီ၊ ဇိတမာရဿ-အောင်နိုင်ပြီးသော ကိလေသာမာရ် စသည်ရှိတော်မူသော၊ တဿဘဂဝတော-ထိုမြတ်စွာဘုရားအား၊ မေ-ငါ၏၊ နမော-ရှိခိုးခြင်းသည်၊ အတ္ထု-ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ကာယနှင့် အနုပဿနာရှင်းပြခြင်း

ယခု ရေးလတ္တံ့သော တရားစာကို 'ကာယာနုပဿနာ' ဟု ပညတ်အားဖြင့် အမည်ပေးလိုက်၏။ ကာယာနုပဿနာ ဟူ၍ အမည်တပ်လိုက်ခြင်းဖြင့် ကာယကို ရှုရဗျားရမည် အဖြစ်ကို သိကြရာသည်။ ကာယ-ဟူသည် အပေါင်းကို ဆိုသည်။ အဘယ်အပေါင်းနည်းဟူမူ -

(၁) ရူပကာယ-ရုပ်အပေါင်း

(၂) နာမကာယ-နာမ်အပေါင်း

တို့ကို ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ရူပကာယ-ရုပ်အပေါင်းသည်လည်း နှစ်မျိုးရှိသည်။ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း စသော ရုပ်တို့၏ အပေါင်းကိုလည်း ရူပကာယဆိုသည်။ အတိတ်ရုပ်၊ အနာဂတ်ရုပ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ် စသော တစ်ဆယ့်တစ်မျိုးသော ရုပ်တို့၏ အပေါင်းကိုလည်း ရူပကာယ ဆိုသည်။ (ရူပက္ခန္ဓာဟုလည်း ဆိုသည်။) ဤသို့ဖြင့် ရူပကာယ နှစ်မျိုးရှိလေသည်။ ဤနှစ်မျိုးသော ရူပကာယတို့တွင် ယခုပထမပြဆိုလိုသော ရူပကာယမှာမူကား ဆံပင်၊ မွေးညှင်း စသော ကောဋ္ဌာသတို့၏ အပေါင်းဖြစ်သော ရူပကာယကို ပြဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယ ရူပကာယကိုမူ နောက်၌ပြဆိုပေမည်။

ကာယာနုပဿနာ ဟူသောပုဒ်ကို အစိတ်အစိတ်ခွဲလျှင် ကာယ + အနု + ပဿနာ ဟူ၍ သုံးပုဒ်ဖြစ်သည်။

ကာယ-ရုပ်အပေါင်း၌၊ တစ်နည်း-ရုပ်အပေါင်းကို၊ အနု-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် အကြိမ်ကြိမ်၊ ပဿနာ-ဉာဏ်ဖြင့်ရှုကြည့်ခြင်း၊ ကာယာနုပဿနာ-ရုပ်အပေါင်း၌၊ ရုပ်အပေါင်းကို အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် အကြိမ်ကြိမ် ဉာဏ်ဖြင့် ရှုကြည့်ခြင်း။

မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တရုပ်အပေါင်း၌၊ တစ်နည်း-ရုပ်အပေါင်းကို ဆံပင်၊ မွေးညှင်း စသော ကောဋ္ဌာသ ရုပ်အပေါင်းအစုမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ဉာဏ်မျက်စိဖြင့်မြင်အောင် အဖန်ဖန် ရှုကြည့်မှုကို ကာယာနုပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သည်ဟု ဆိုရသည်။ သူတစ်ပါး၏ ဗဟိဒ္ဓ ရုပ်အပေါင်းကိုလည်း ဤသို့ပင် ရှုရမည်။ သို့သော် မိမိ အဇ္ဈတ္တရုပ်အပေါင်းကို ပဓာနအားဖြင့် ရှုရမည်။ အဇ္ဈတ္တရုပ်ကို မြင်မှ ဗဟိဒ္ဓရုပ်ကို မြင်လွယ်ပေမည်။

အနုပဿနာသည်လည်း -

- (၁) ကာယာနုပဿနာ၊
- (၂) ဝေဒနာနုပဿနာ၊
- (၃) စိတ္တာနုပဿနာ၊
- (၄) ဓမ္မာနုပဿနာ၊

ဟူ၍လေးပါးရှိရာ ဤတရားစာ၌ ကာယာနုပဿနာကို ပဓာနပြု၍ ပြဆိုမည်

ဖြစ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့် ကာယာနုပဿနာကို ပဓာနပြု၍ ပြဆိုလိုသနည်း ဟူမူ-ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ္တာနုပဿနာ၊ ဓမ္မာနုပဿနာ တို့သည် ရှေးရှေးကာလ ရှေးရှေးဘဝတို့က အထုံဝါသနာ အလေ့အလာရှိခဲ့သဖြင့် ဝိပဿနာ ဉာဏ်ရင့်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ရှုမြင်ခြင်းငှာခန့်သော ရှုမြင်မှု၌ လျင်မြန်စွာ သိရှိနိုင်သော တရားသဘောတို့ ဖြစ်သည်။ ပကတိ ပသာဒ မျက်စိဖြင့် မမြင်ကောင်း၊ ဉာဏစက္ခုဖြင့်သာ မြင်ကောင်းသော တရားတို့ဖြစ်သည်။ ကာယာနုပဿနာမှာမူကား ပါရမီဉာဏ် အနုအရင့်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးလုံးနှင့်ပင် သင့်လျော်သောတရားဖြစ်သောကြောင့် ဤတရားစာ၌ ကာယာနုပဿနာကိုသာလျှင် ပဓာနအားဖြင့် ပြဆိုခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ဝေဒနာနုပဿနာ စသည်တို့ကိုလည်း အထိုက်အလျောက် ပြဦးမည်ပင်ဖြစ်သည်။

မိမိ၏ ပစ္စုပ္ပန်ကာယ၌သာ ရှုသင့်ခြင်း

န ဣတော ဒုရေ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဘဝဂ္ဂံ ကိံ ကရိဿတိ။
 ပစ္စုပ္ပန္နမိ ဝေါဟာရေ၊ သဏေ ကာယမိ ဝိန္ဒထ။ ။

ဣတော-ဤမိမိကိုယ်မှာ၊ ဒုရေ-ဝေးသော တစ်ပါးသောကိုယ်၌၊ နဘဝိတဗ္ဗံ-ဝိပဿနာဉာဏ် မဖြစ်သင့်၊ ဝါ-မရှုသင့်၊ ဘဝဂ္ဂံ-အထက်ဘဝန် ဘုံသည်၊ ကိံ ကရိဿတိ-အဘယ်ပြုအံ့နည်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နမိ ဝေါဟာရေ - မျက်မှောက် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော၊ သဏေကာယမိ - မိမိကိုယ်၌၊ ဝိန္ဒထ-သဘာဝကျကျ အမှန်ရအောင် သိရှိကြလေကုန်လော့။

ကာယာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို အားထုတ်လိုသော ယောဂီသည် မိမိကိုယ်ဟု ဆိုအပ်သော ရုပ်အစုအပေါင်းမှတစ်ပါး အခြားသောရုပ်တို့ကို ရှုရမည်မဟုတ်၊ မိမိ၏ ပစ္စုပ္ပန် မျက်မှောက်ဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်း၌သာလျှင် ရှုပါဟုဆိုသည်။ မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တရုပ်ကိုရှု၍ အလေ့အလာရကာ သဘာဝကိုမြင်သလောက် မြင်သော်မှ အခြားသော ဗဟိဒ္ဓရုပ်ကို မိမိရုပ်နှင့်မခြား သဘောအားဖြင့် အလားတူဖြစ်သည်ဟု ရှုသင့်သည်။

ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်ကျရန် မခဲယဉ်း

ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောရုပ်ကို ရှုရမည်ဆိုသဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်ကျအောင် အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တော်တော်ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ကြံကြံစည်စည် ပင်ပင်ပန်းပန်း ပြောဟောရေးသား နေကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်မိအောင်

ရှုရမည် စသည်ဖြင့် အရေးတကြီး ပြောဆိုနေကြသည်ကိုလည်း သိရသည်။ သို့သော် ပစ္စုပ္ပန်ကျစေရန်မှာ ထိုမျှလောက် ခဲယဉ်းနေသည်ကား မဟုတ်ချေ။ မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တရုပ်အပေါင်းကိုပင် ရှုသည်ဖြစ်စေ၊ ဗဟိဒ္ဓရုပ်အပေါင်းကိုပင် ရှုသည်ဖြစ်စေ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ရုပ်တို့ကိုသာလျှင် ရှုမြင်လျက် ရှိနေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ တပင်တပန်း အထူးတလည် ပစ္စုပ္ပန်ကို ရှာဖွေအားထုတ်၍ ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်ကျအောင် ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်ဖြစ်အောင် အားထုတ်နေရသည် မဟုတ်ပေ။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ အတိတ်ဖြစ်သောရုပ်တို့သည် ချုပ်ငြိမ်း ကြလေကုန်ပြီဖြစ်၍ ထင်ရှားမရှိကြတော့ချေ။ အနာဂတ်ဖြစ်သော ရုပ်တို့သည်လည်း မဖြစ်ပေါ်ကြသေးပေ။ ယောဂီသည် ရှုမြင်နေရသော ရုပ်တို့သည် ဥပါဒ်ဆဲ၊ ဥပါဒ်ဆဲဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်တို့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ သို့ကြောင့် ရုပ်အပေါင်း ရုပ်အစုကို ရှုသောယောဂီသည် ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်ဖြစ်သောရုပ်ကို ရှုမိစေရန် ကြောင့်ကြစိုက်၍ အားထုတ်ပြုလုပ်နေရသည်မဟုတ်။ အသစ်အသစ် ဥပါဒ်အနေဖြင့် အဆက်ဆက် ဖြစ်ပေါ်ဆဲဖြစ်သော ရုပ်အစုအပေါင်းကိုသာလျှင် ရှုမြင်လျက်သာ ရှိနေသည်ကို သိရှိပါလေ။

ကာယသဘောသိမြင်မှ ဒုက္ခကုန်ဆုံးမည်

ကာယံ ဣမံ ဝိဇာနာထ၊ ပရိဇာနာထ ပုနပုနံ။

ကာယေ သဘာဝံ ဒိသ္မာန၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿထ။ ။

ဣမံ ကာယံ-ဤရူပကာယကို၊ ဝါ-ဤရုပ်အစုအပေါင်းကို၊ ဝိဇာနာထ-ဉာတပရိညာဖြင့် သိအောင်ပြုကြကုန်လော့၊ ပုနပုနံ-အဖန်ဖန်၊ ပရိဇာနာထ-တိရုဏပရိညာဖြင့် သိကြကုန်လော့၊ ကာယေ-ရူပကာယ၌၊ ဝါ၊ ရုပ်အစုအပေါင်း၌၊ သဘာဝံ-ဖောက်ပြန်ပျက်စီးတတ်သော ရုပ်၏သဘောကို၊ ဒိသ္မာန-ပဟာနပရိညာဖြင့် မြင်သည်ရှိသော်၊ ဝါ-မြင်သောကြောင့်၊ ဒုက္ခဿန္တံ-ဒုက္ခဿအန္တံ-ဆင်းရဲ၏ ကုန်ဆုံးရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဝါ-ဆင်းရဲ၏ ကုန်ဆုံးခြင်းကို၊ ကရိဿထ-ပြုနိုင်ကြပေကုန်အံ့သတည်း။

နောက်က ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းတရားကို အားထုတ်လိုသော ယောဂီသည် မိမိအားထုတ်ရမည့်တရားကို ဝေးဝေးလံလံသွား၍၊ ဝါ-အဝေးသို့ ဉာဏ်ကိုစေလွှတ်၍ အခြား၌ ရှာဖွေနေရန်မဟုတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်အောင်လည်း ကြောင့်ကြစိုက်နေရန်မဟုတ်၊ မိမိကိုယ်ပေါ်မှာသာ ရှုပါလေ၊ ကြည့်ပါလေ၊ ဆင်ခြင်ပါလေ၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် အကြိမ်ကြိမ် ပွားများ

ပါလေ၊ မိမိကိုယ်၏ ပင်ကိုသဘောတရားကိုမြင်လျှင် ဆင်းရဲဒုက္ခ ကုန်ဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ပါလိမ့်မည်၊ ရရှိပါလိမ့်မည်ဟု ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော် ဖြစ်သည်။

ဤဒေသနာတော်သည် ပါဒအားဖြင့် လေးပါး၊ အက္ခရာ အရေအတွက် အားဖြင့် ၃၃-လုံးမျှသာ ဖြစ်သော်လည်း အလွန်လေးနက်၍ အဓိပ္ပာယ်ပါဝင် ကာ တန်ဖိုးရှိလှပေသည်။

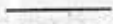
အဓိပ္ပာယ်လေးနက်ပုံမှာ -

- (၁) ကာယံ ဣမံ ဝိဇာနာထ- ဟူသော ပထမပါဒဖြင့် ကိုယ်ဟု ပညတ်အားဖြင့် အသုံးပြုကာ ပြောဆိုနေသော ဤကိုယ်သည် ရုပ်အပေါင်း အစုမျှသာဖြစ်သည်ဟု ရုပ်ကို ပိုင်းခြားညွှန်ပြသော ရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ဉာတပရိညာ၊ သစ္စဉာဏ်ကို ပြဆိုသည်။
- (၂) ပရိဇာနာထ ပုနပုနံ- ဟူသော ဒုတိယပါဒဖြင့် ဉာတပရိညာဖြင့် သိမြင်ပြီးသော ရုပ်အပေါင်းအစုကို အနိစ္စ စသော လက္ခဏာတင်၍ မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ အစိုးမရ- အတ္တမဟုတ်ဟူ၍ အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်ပွားများသော သမ္မသနဉာဏ်၊ တိရဏပရိညာ၊ ကိစ္စဉာဏ်ကိုပြဆိုသည်။
- (၃) ကာယေ သဘာဝံ ဒိသ္မာန- ဟူသော တတိယပါဒဖြင့် တိရဏပရိညာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပွားများဖန် များသောအခါ ရုပ်တရား၏ ဖောက်ပြန်မှု၊ ပျက်စီးမှု၊ မမြဲမှု၊ အနှစ်အသားမရှိမှု၊ ကိုယ်ပိုင်ရုပ်မဟုတ်မှု စသည်တို့ကို ဉာဏ်ဖြင့်မြင်ခြင်းကြောင့် ထိုရုပ်၌ လိုချင်ခြင်း၊ နှစ်သက်တပ်မက်ခြင်း၊ တွယ်တာခြင်း ကင်းသော အာဒိနဝဉာဏ် စသည်နှင့်တကွ ပဟာနပရိညာ၊ ကတဉာဏ်ကိုပြဆိုသည်။
- (၄) ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿထ-ဖြင့် နိရောဓသေဇ္ဇာကို မျက်မှောက်ပြုသည်ကို ပြဆိုသည်။

သို့ဖြစ်၍ ဤဒေသနာဂါထာသည် ပရိညာသုံးပါးကိုလည်း ပြဆိုရာ ရောက်သည်။ သစ္စဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်၊ ကတဉာဏ် သုံးပါးကိုလည်း ပြဆိုရာ ရောက်သည်။ သို့ကြောင့် ဤဒေသနာတော်သည် အလွန်လေးနက်သောအဓိပ္ပာယ်ပါဝင်သော ဒေသနာဂါထာဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။

ဤဒေသနာတော်အလား ကာယဟူသောပုဒ်အရ ရူပကာယ၊ နာမကာယ နှစ်ပါးရှိသည်တွင် ရူပကာယနှင့်စပ်သော ဆင်ခြင်ပွားများနည်းကို ပထမပြဆို

မည်။ ထိုရူပကာယသည်လည်း ပထမက ခွဲခြားပြခဲ့သည်အတိုင်း ကောဋ္ဌာသ
 အစုအဝေးဖြစ်သော ရူပကာယ၊ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် စသော
 ရုပ်အပေါင်းဟူသော ရူပကာယအားဖြင့် နှစ်ပါးရှိသည်တွင် ကောဋ္ဌာသအစု
 အပေါင်းဖြစ်သော ရူပကာယကို ပြဆိုမည်ဖြစ်သည်။ ကောဋ္ဌာသ အစုအပေါင်း
 ဖြစ်သော ရူပကာယကိုပြဆိုလျှင် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြား
 တော်မူအပ်သော ‘ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိက’ သုတ်ကို ထုတ်ဆောင်ပြရမူကား ဓမ္မဿ
 ဝန စာကြည့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ သာ၍ရှင်းလင်း နားလည်သဖြင့် နည်းလမ်းရယူနိုင်
 ပေရာသည်ဟု ယုံကြည်၍ ‘ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိက’ သုတ်ကို ထုတ်ဆောင်ပြမည် ဖြစ်
 သည်။

ကာယဝိစိန္တနိကသုတ် သတ္တဝါမလှုပ်-ရုပ်သာလှုပ်ခြင်း

၁။ စရံ ဝါ ယဒိ ဝါ တိဋ္ဌံ၊ နိသိန္နော ဥဒ ဝါ သယံ။

သမိဇ္ဇေတိ ပသာရေတိ၊ ဧသာကာယဿ ဣဉ္ဇနာ။ ။

စရံဝါ-သွားစဉ်မူလည်း၊ သမိဇ္ဇေတိ-ဒူးကိုကွေး၏။ ယဒိ-ထိုမျှ၊ ပသာရေတိ-ဒူးကိုဆန့်၏။ ဧသာ သမိဉ္ဇန ပသာရဏာ-ဤသို့ ကွေးခြင်းဆန့်ခြင်းသည်၊ စိတ္တကြိယဝါယော ဓာတုဝိပ္ပါရဝသေန-သွားလိုသောစိတ်သည် ပြုအပ်သော ဝါယောဓာတ် ပျံ့နှံ့ခြင်းတည်းဟူသော ဣရိယာပုတ်ခိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကာယဿ-အင်္ဂါကြီးငယ်ဟူသော ရုပ်အစုအပေါင်း၏၊ ဣဉ္ဇနာ-လှုပ်ရှားခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ သတ္တဿ-မိန်းမ၊ ယောကျ်ားစသော သတ္တပညတ်၏၊ ဣဉ္ဇနာ-လှုပ်ရှားခြင်းသည်၊ န-မဟုတ်။

ဥဒ-ထိုမှတစ်ပါး၊ တိဋ္ဌံ-တိဋ္ဌန္တောဝါ-ရပ်နေစဉ်မူလည်း၊ သမိဇ္ဇေတိ-ကွေး၏၊ ယဒိ-ထိုမျှ၊ ပသာရေတိ-ဆန့်၏၊ ဧသာသမိဉ္ဇနပသာရဏာ-ဤသို့ ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်းသည်၊ စိတ္တကြိယဝါယော ဓာတုဝိပ္ပါရဝသေန-ရုပ်လိုသော စိတ်သည် ပြုအပ်သော ဝါယောဓာတ် ပျံ့နှံ့ခြင်းတည်းဟူသော ဣရိယာပုတ်ခိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကာယဿ-ရုပ်အစုအပေါင်း၏၊ ဣဉ္ဇနာ-လှုပ်ရှားခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ သတ္တဿ-မိန်းမ၊ ယောကျ်ား စသော သတ္တပညတ်၏၊ ဣဉ္ဇနာ-လှုပ်ရှားခြင်းသည်၊ နေဝဟောတိ-မဟုတ်သည်သာလျှင်တည်း။

ဥဒ-ထိုမှတစ်ပါး၊ နိသိန္နောဝါ-ထိုင်စဉ်မူလည်း၊ သမိဇ္ဇေတိ-ကိုယ်ကို ကွေး၏။ ယဒိ-ထိုမျှ၊ ပသာရေတိ-ဆန့်၏၊ ဧသာ သမိဉ္ဇနပသာရဏာ-ဤသို့

ကျေးခြင်း ဆန့်ခြင်းသည်၊ စိတ္တကြိယဝါယော ဓာတုဝိပ္ပါရဝသေန-ထိုင်
လိုသောစိတ်သည် ပြုအပ်သော ဝါယောဓာတ်ပျံ့နှံ့ခြင်းတည်းဟူသော ဣရိယာ
ပုတ်ခိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကာယဿ-ရုပ်အပေါင်းအစု၏၊ ဣဉ္ဇနာ-လှုပ်ရှား
ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ သတ္တဿ-မိန်းမ၊ ယောကျ်ား စသော သတ္တ
ပညတ်၏၊ ဣဉ္ဇနာ-လှုပ်ရှားခြင်းသည်၊ နေဝဟောတိ-မဟုတ်သည်သာလျှင်
တည်း။

၃၃-ထိုမှတစ်ပါး၊ သယံ-သယန္တောဝါ-အိပ်စဉ်မူလည်း၊ သမိဉ္ဇေတိ-
ကိုယ်ကိုကျေး၏။ ယဒိ-ထိုမျှ၊ ပသာရေတိ-ဆန့်၏။ ဧသာ သမိဉ္ဇနပသာရ
ဏာ-ဤသို့ ကျေးခြင်းဆန့်ခြင်းသည်၊ စိတ္တကြိယဝါယော ဓာတုဝိပ္ပါရဝသေန-
အိပ်လိုသောစိတ်သည် ပြုအပ်သော ဝါယောဓာတ် ပျံ့နှံ့ခြင်းတည်းဟူသော
ဣရိယာပုတ်ခိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကာယဿ-ရုပ်အပေါင်းအစု၏၊ ဣဉ္ဇနာ-
လှုပ်ရှားခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ သတ္တဿ-မိန်းမ၊ ယောကျ်ား စသော
သတ္တပညတ်၏၊ ဣဉ္ဇနာ-လှုပ်ရှားခြင်းသည်၊ နေဝဟောတိ-မဟုတ်သည်သာ
လျှင်တည်း။

စိတ္တဝေါယောက ရုပ်ကိုလှုပ်စေခြင်း

တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် လမ်းလျှောက်သွားစဉ် အခိုက်
အတန်၌ ရူပကာယဟူသော ဤရုပ်အပေါင်းသည် ကျေးကာဆန့်ကာဖြင့်သွား
သော အခြင်းအရာဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် သွားလိုသောစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇ
ဝါယောဓာတ် တွန်းကန်မှုကြောင့် ဤရုပ်အပေါင်း ရုပ်အစုကြီးသည် လှုပ်ရှား
ခြင်း၊ သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ ရုပ်အပေါင်းအစုအပေါ်၌ ပညတ်အားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်
သုံးစွဲနေသော မိန်းမ၊ ယောကျ်ား၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ သွားခြင်းမဟုတ်၊ လှုပ်ရှား
သွားလာသော ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုစီကို စိစစ်ကြည့်ပါ။ ဦးခေါင်း
လည်း မိန်းမ၊ ယောကျ်ား မဟုတ်၊ ၃၂-ပါးသော ကောဋ္ဌာသ အစုအပေါင်း
မျှသာ ဖြစ်သည်။ နောက်၌လည်း ကောဋ္ဌာသ အစိတ်အစိတ်ဖြင့် ခွဲခြား၍
ဟောတော်မူလတ္တံ့ ဖြစ်သည်။

သွားနေသော အခိုက်အတန့်နည်းတူ ရုပ်နေသော အခိုက်အတန့်၊ ထိုင်
နေသော အခိုက်အတန့်၊ အိပ်နေသော အခိုက်အတန့်တို့၌ ကျေးခြင်း၊ ဆန့်ခြင်း၊
လှုပ်ရှားခြင်းသည် ရုပ်လိုသောစိတ်၊ ထိုင်လိုသောစိတ်၊ အိပ်လိုသောစိတ်ကြောင့်
ဖြစ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ် တွန်းကန်မှုကြောင့် ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ အိပ်

ခြင်းဟူသော ဣရိယာပုတ်ပြောင်းလွဲခြင်းဖြင့် ရုပ်အပေါင်းအစုကြီးသည် ရုပ်၊ ထိုင်၊ အိပ်သည်ဟု ဆိုရသည်။ မိန်းမဟူသော ပညတ်၊ ယောကျ်ား ဟူသော ပညတ်အနေဖြင့် ရုပ်သည်၊ ထိုင်သည်၊ အိပ်သည်၊ လှုပ်ရှားသည်ဟု မဆိုရ။ ပရမတ္ထဖြစ်သော ရုပ်အစုကြီး လှုပ်ရှားခြင်းမျှသာဖြစ်သည်ဟူ၍ ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

မိန်းမယောကျ်ားက ပညတ် ရုပ် - နာမ်က ပရမတ်

ဤဂါထာဒေသနာတော်၌ လှုပ်ရှားလိုသောစိတ်သည် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဖြစ်သည်။ ထိုစိတ်နှင့်ယှဉ်သော ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ဖြစ်သည်။ သညာသည် သညာက္ခန္ဓာ ဖြစ်သည်။ ဖဿ၊ စေတနာ စသော စေတသိက်တို့သည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ဖြစ်သည်။ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်နှင့်တကွ ကောဋ္ဌာသ ရုပ်အစုအပေါင်းသည် ရူပက္ခန္ဓာ ဖြစ်သည်။ သွား၊ ရုပ်၊ ထိုင်၊ အိပ် စသည်ဖြင့် လှုပ်ရှားနေသော ကိုယ်ကို ခွဲခြား၍ကြည့်လျှင် ဤခန္ဓာငါးပါးသာ ရှိသည်။ မိန်းမ၊ ယောကျ်ား မရှိ။ ရုပ်၊ နာမ် အားဖြင့် ၂-ပါးသာရှိသည်။ မိန်းမ၊ ယောကျ်ား မရှိ။ ပရမတ္ထဖြစ်သော ရုပ်နာမ်အပေါင်း၌ အမည်နာမ ပညတ်အားဖြင့် တင်စား၍ ယောကျ်ား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ ဟူ၍ ခေါ်ယူသုံးစွဲခြင်းသာလျှင် ဖြစ်သည်ဟူ၍ ပညတ်နှင့် ပရမတ်ကို ခွဲခြား၍ ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။ မိန်းမ၊ ယောကျ်ား ဟူသည်ကား အမည်နာမပညတ်၊ ရုပ်နာမ်တရား အစုအပေါင်းကား ပရမတ္ထ-ဤသို့မှတ်ပါ။

ဤသည်ကား 'ကာယဝိစ္စိန္တနိက' သုတ်၌ အစအဦးဖြစ်သော ဂါထာဒေသနာတော်တည်း။ ကာယဝိစ္စိန္တနိက၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ကိုယ်၌တပ်မက်တွယ်တာနစ်သက်သော တဏှာရာဂကို ပယ်ဖြတ်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သောသုတ်ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤသုတ်ကို အကြိမ်ကြိမ် လေ့လာသော ယောဂီသည် မိမိ၏ ရူပကာယ၌ ငါ၏ရုပ်သည် လှပသည်၊ တင့်တယ်သည်၊ ချောမောသည်၊ ပြေပြစ်သည်၊ ရှုချင်ဖွယ်ရှိသည်၊ ပြည့်ဖြိုးသည်၊ ဖြူစင်သည် စသည်ဖြင့် တပ်မက်ခြင်း၊ တွယ်တာခြင်း၊ ယုယခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း၊ သာယာခြင်းတို့ဖြင့် စွဲလမ်းသော တဏှာလောဘကို ပယ်သတ်နိုင်သဖြင့် ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏ စသော ဒုက္ခတို့၏ ငြိမ်းရာချုပ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် 'ကာယဝိစ္စိန္တနိက' သုတ်ကို အလေးဂရုပြုကာ နှလုံးသွင်းထိုက်လှပေသည်။

ဤသုတ်ကို နှစ်ဌာန၌ ဟောတော်မူခြင်း

ကာယဝိဇ္ဇန္တနိကသုတ်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် အကြောင်းမဲ့ ဟောတော်မူသည်ကား မဟုတ်ချေ။ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဟောတော်မူသည် ဖြစ်သောကြောင့် ဤသုတ်၏အကြောင်း အတ္ထုပ္ပတ္တိနိဒါန်းကို ကြိုတင်ကာ သိသင့်ကြသည်ဖြစ်၍ နိဒါန်းကို ထုတ်ဆောင်ပြဦးအံ့။

ဤကာယဝိဇ္ဇန္တနိကသုတ်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဌာနအားဖြင့် နှစ်ဌာနတို့၏ ဟောတော်မူသည်။ တစ်ဌာနကား သာဝတ္ထိမြို့ ဖြစ်သည်။ နောက်တစ်ဌာနကား ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ဖြစ်သည်။

- (၁) သာဝတ္ထိမြို့၌ ဇနပဒကလျာဏီ နန္ဒာထေရီကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူသည်။
- (၂) ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ အညတရ ရဟန်းတစ်ပါးကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူသည်။

နန္ဒာပင်းသမီး ၃-ဦး ရဟန်းပြုခြင်း

သာဝတ္ထိမြို့၌ ဟောတော်မူခြင်း။ ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဒေသစာရိကြွချီတော်မူရာ အစဉ်အတိုင်းအားဖြင့် ကပိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ရောက်၍ သာကီဝင်မင်းတို့ကို ဟောပြောဆုံးမတော်မူပြီးလျှင် နန္ဒမင်းသား စသည်တို့ကို ရဟန်းပြုတော်မူစေပြီးကာလ မာတုဂါမတို့အား ရဟန်းအဖြစ်ကို ခွင့်ပြုတော်မူလေသော် အရှင်အာနန္ဒာ၏ နှမတော် နန္ဒာဒေမက သာကီဝင်မင်းသမီး၊ အဘိရူပနန္ဒာ ဇနပဒကလျာဏီနန္ဒာ ဟူသော နန္ဒာအမည်ရှိ မင်းသမီးသုံးယောက်တို့သည် မြတ်စွာဘုရားထံ၌ ရဟန်းပြုကြကုန်၏။ ထိုမင်းသမီးတို့ ရဟန်းပြုသောအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိမြို့၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

ထိုမင်းသမီး သုံးယောက်တို့တွင် အဘိရူပနန္ဒာသည် လွန်စွာအဆင်းလှသောကြောင့် အဘိရူပနန္ဒာဟု အမည်တွင်၏။ ဇနပဒကလျာဏီနန္ဒာမူကား အဆင်းအားဖြင့် မိမိနှင့် တူသောသူကိုမမြင်ဟု ဆိုသည်။ ထိုမင်းသမီး ဘိက္ခုနီ နှစ်ယောက်တို့သည် မိမိတို့၏ ရုပ်ရူပကာယ အဆင်းလှပခြင်း၌ ယစ်ကြသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားတံတော်သို့ မသွားကြကုန်။ မြတ်စွာဘုရားကို မဖူးကြတရားတော်ကိုလည်း သွားရောက်မနာကြကုန်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ မြတ်စွာဘုရားသည် အဆင်းလှခြင်းကို ကဲ့ရဲ့တော်မူသည်။ များစွာသောအကြောင်းတို့ဖြင့် အဆင်း၏အဖြစ်ကို ပြောဟောတော်မူသည်။ သို့ဖြစ်၍ အဆင်း၌ တပ်မက်ဖူးယစ်

ခြင်းသဘောရှိသော ဤမင်းသမီး ဘိက္ခုနီနှစ်ယောက်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား ထံတော်သို့ ဖူးမြော်ရန်၊ တရားနာရန် မသွားကြခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ရဟန်းပြုကြသနည်းဟူမူ အဘိရူပ နန္ဒာသည် မင်းသားတစ်ဦးနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားသောနေ့၌ လင်ဖြစ်သော မင်းသားသည် သေလွန်လေသည်။ ထိုအခါ မိဘတို့က အဘိရူပနန္ဒာ အလို မတူဘဲ အဘိရူပနန္ဒာကို ရဟန်းပြုစေသောကြောင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဇနပဒကလျာဏီနန္ဒာမူကား အရှင်နန္ဒထေရ် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်လေသော် ဇနပဒကလျာဏီ၌ အာသာဆန္ဒပြတ်သည်ဖြစ်၍တစ်ကြောင်း၊ အရှင်နန္ဒထေရ်၏မယ်တော် မဟာပဇာတိဂေါတမီနှင့် အခြားဆွေတော်မျိုးတော် တို့ ရဟန်းပြုကြကုန်သည်ဖြစ်ရာ ဆွေမျိုးတို့နှင့်ကင်း၍ အိမ်၌နေခြင်းသည် မပျော်ပိုက် စိတ်သက်သာရာ မရသောကြောင့်တစ်ကြောင်း ရဟန်းပြုခြင်းဖြစ် သည်။ သို့ဖြစ်၍ အဘိရူပနန္ဒာနှင့် ဇနပဒ ကလျာဏီနန္ဒာတို့သည် သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတ တို့ မဟုတ်ကြဟုဆိုသည်။

အလှည့်ကျ တရားနာခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာကရုဏာသမာပတ္တိဉာဏ်တော်ဖြင့် ဝေနေယျ တို့ကို ရှုကြည့်တော်မူရာ အဘိရူပနန္ဒာ၊ ဇနပဒကလျာဏီနန္ဒာ စသော ရဟန်း မိန်းမတို့၏ ဉာဏ်ရင့်ကျက်သည်ကို သိမြင်တော်မူသဖြင့် ရဟန်းမိန်းမ အားလုံး တို့သည် ငါဘုရားထံတော်၌ အဆုံးမဩဝါဒ ခံယူခြင်းငှာ အစဉ်အတိုင်း အလှည့်ကျလာရောက်ကြရမည်၊ လာစေကြရမည်ဟု မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ထေရီအား မိန့်တော်မူသည်။ အဘိရူပနန္ဒာနှင့် ဇနပဒကလျာဏီနန္ဒာတို့သည် တရားနာယူရန်၊ ဩဝါဒခံယူရန် မိမိတို့၏အလှည့်သို့ ရောက်သော်လည်း မိမိ ကိုယ်တိုင် မသွားကြဘဲ သူတစ်ပါးကို စေလွှတ်ကြကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရား သိရှိတော်မူသဖြင့် မိမိအလှည့် ရောက်သောသူသည် ကိုယ်စား သူတစ်ပါးကို စေလွှတ်ခြင်းမပြုကြရ၊ ကိုယ်တိုင် လာကြရမည်ဟု ထပ်မံမိန့်ကြားတော်မူ လေသည်။

အဘိရူပနန္ဒာ - ရဟန္တာ မဖြစ်ခြင်း

ယင်းသို့ မိန့်ကြားတော်မူသည်ဖြစ်၍ အခါတစ်ပါး၌ အဘိရူပနန္ဒာသည် ဩဝါဒတရားနာယူရန် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ကိုယ်တိုင် လိုက်သွားလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် အဘိရူပနန္ဒာကို ဖန်ဆင်းအပ်သော နတ်သမီး အဆင်းသဏ္ဍာန်ဖြင့် ထိတ်လန့်စေပြီးကာလ -

အဋ္ဌိန် နဂရံ ကတံ၊ မံသ လောဟိတ လေပနံ။

ယတ္ထ ဧရာ စ မဇ္ဈ စ၊ မာနော မက္ခော စ ဩဟိတော။

နန္ဒေ-နန္ဒာ၊ ကဋ္ဌာနိ-သစ်သားတို့ကို၊ ဥဿာပေတွာ-စိုက်ထူ၍၊ ဝလ္လိ ဗဒ္ဒံ-ကြိမ်နွယ်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော၊ မတ္တိကာလေပနံ-မြေစိုင့်ဖြင့် လိမ်းကျအပ်သော၊ နဂရံ-ကောက်ပဲထည်စရာ ပကတိသောအိမ်ကို၊ ကရောန္တိယထာ-ပြုလုပ်ကြ ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-ပမာပုံမူ ထိုအတူ၊ အဋ္ဌိန်-သုံးရာသော အရိုးတို့ကို၊ ဥဿာပေတွာ-စိုက်ထူ၍၊ နာရဝိနဒ္ဒံ-သုံးရာသော အကြောတို့ဖြင့် ဖွဲ့ယှက်ရစ် ပတ်အပ်သော၊ မံသလောဟိတလေပနံ-ကိုးရာသောသားတစ်၊ တစ်ပြည်မျှလောက် သော သွေးတို့ဖြင့် လိမ်းကျအပ်သော၊ နဂရံ-ရူပကာယ ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူ သော အိမ်ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်၏။ ယတ္ထ-အကြင်အိမ်၌၊ ဧရာစ-ဆိုးရွားဟောင်း မြင်း အိုမင်းမှည့်ပျော် ရင့်ရော်ခြင်းလည်းကောင်း၊ မဇ္ဈစ-စုတေပျက်ကြွေ သေ လွန်ခြင်းလည်းကောင်း၊ မာနောစ-မာန်တကြွားကြွား ငါတကားဟု ထောင်လွှား ခြင်းလည်းကောင်း၊ မက္ခောစ-ကောင်းစွာပြုသော သူ့ကျေးဇူးကို ချေခြင်းလည်း ကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဧဝရပေါ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ အာဗာစော-ဧရာ၊ မဇ္ဈတည်းဟူသော ကိုယ်၏အနာဟူသော ကျင်နာခြင်းကို၊ ဩဟိတော-ထည့် သွင်းသိုလှောင်အပ်သတည်း။ ။ ဤဓမ္မပဒလာ ဒေသနာတော်ဖြင့်လည်းကောင်း။

(က) အာတုရံ အသုစိံ ပုတိံ၊ ပဿ နန္ဒေ သမုဿယံ၊

ဥဠရန္တံ ပဠရန္တံ၊ ဗာလာနံ အဘိပတ္တိတံ။ ။

(ခ) အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုဿယ-မုဇ္ဇပ။ ။

တတော မာနာ-ဘိသမယာ၊ ဥပသန္တာ စရိဿတိ။ ။

(က) နန္ဒေ-နန္ဒာ၊ အာတုရံ-ကျဉ်နာသော၊ အသုစိံ-မစင်ကြယ်သော၊ ပုတိံ-ပုပ်သိုးသော၊ ဥဠရန္တံ-အထက်သို့ လျှံတက်ယိုစီးသော၊ ပဠရန္တံ-အောက် သို့သက်၍ ယိုထွက်သော၊ သမုဿယံ-ကိုယ်ကို၊ ပဿ-ရှုစမ်းလေလော့၊ နံ သမုဿယံ-ကျဉ်နာခြင်း စသည်ရှိသော ထိုကိုယ်ကို၊ ဗာလာ-ဗာလေဟိ- အမြင်မှောက်မှား ပုထုဇဉ် လူမိုက်များတို့သည်၊ အဘိပတ္တိတံ-လွန်စွာတောင့်တ အပ်၏။

(ခ) အနိမိတ္တဉ္စ-နိစ္စနိမိတ် စသည်မှကင်းသော အနိစ္စာနုပဿနာကို လည်း၊ ဘာဝေဟိ-ပွားစေလော့၊ မာနာနုဿယံ-ကိုယ်သန္တာန်၌ကိန်းသော အဆင်း

စသည်၌ ယစ်ခြင်းမာန်ကို၊ ဥစ္စဟ-ပယ်စွန့်လေလော့၊ တတော မာနာဘိသမ
ယာ- ထိုအနိစ္စာနုပဿနာကို ပွားစေခြင်း၊ မာန်ကိုပယ်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပသန္တာ-
ကိလေသာငြိမ်းသည်ဖြစ်၍၊ တွံ-သင်သည်၊ စရိဿတိ-နေရပေတ္တံ။

ဤထေရီအပဒါန်လာ ဒေသနာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟောတော်မူသည်
ဖြစ်၍ အဘိရူပနန္ဒာထေရီသည် အစဉ်အတိုင်း အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်
တော်မူလေပြီ။

ဤပြဆိုအပ်ပြီးသော တရားအစဉ်ဖြင့် အဘိရူပနန္ဒာထေရီ ရဟန္တာမ
အဖြစ်သို့ရောက်သော အတ္ထုပ္ပတ္တိတည်း။

ဇနပဒကလျာဏီ နန္ဒာထေရီအကြောင်း

သာဝတ္ထိ မြို့သူမြို့သားတို့သည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ သွားကြကာ
နံနက်ခင်း၌ သံဃာတော်များအား ဆွမ်းခဲဖွယ်ဘောဇဉ်တို့ကို ကပ်လှူကြခြင်း၊
ဥပုသ်သီလ ဆောက်တည်ခြင်းတို့ကို ပြုကြပြီးနောက် ညနေချမ်းအချိန်၌ ပန်း
နံ့သာ စသည်တို့ကို ယူဆောင်၍ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ တရားနာရန် သွား
ကြကုန်၏။ တရားစကား ကြားနာကြပြီးကာလ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်
ကန်တော့၍ မြို့တွင်းသို့ပြန်ကြစဉ် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်၊ ကျေးဇူးတော်
တို့ကို ဝမ်းသာအားရ အချင်းချင်း ပြောဆိုကြကာ သွားကြကုန်၏။ ဘိက္ခုနီမ
တို့သည်လည်း မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ခြင်း၊ တရားနာယူခြင်း ပြုကြပြီး၍
ဘိက္ခုနီကျောင်းသို့ ပြန်ရောက်ကြလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ရူပကာယတော်မှ
စ၍ ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်တို့ကို အချင်းချင်း ပြောကြားကြကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုခြင်း ၄-မျိုး

မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုမြတ်နိုးသောသူတို့သည် အမျိုးအစားအား
ဖြင့် လေးမျိုးရှိ၏။ ထိုလေးမျိုးတို့ အသီးသီး ကြည်ညိုပုံကို မှတ်သားသင့်ပေ
သည်။ လေးမျိုးဟူသည်မှာ -

- (၁) လက္ခဏာတော်ကြီးငယ်၊ ခြောက်သွယ်သော ရောင်ခြည်တော်တို့
ဖြင့် ကျက်သရေပြည့်ကြွယ် သပ္ပာယ်သော ရူပကာယတော်ကို
ဖူးမြော်ရ၍ ကြည်ညိုသောသူတစ်မျိုး။
- (၂) မြတ်စွာဘုရားသည် အလောင်းတော်အဖြစ်နှင့် ပါရမီတော်တို့ကို
ဖြည့်စဉ် ထိုထိုဘဝ၊ ထိုထိုဇာတ်တော်တို့ကို ဟောကြားတော်မူ

သည်ကို မှီ၍ဖြစ်သော ကျေးဇူးသတင်း ကျော်စောခြင်းကိုလည်း ကောင်း၊ သန့်ရှင်းသော အသံတော်၊ သာယာသော အသံတော်၊ သိလွယ်သော အသံတော်၊ ကြားနာချင်ဖွယ်ရှိသော အသံတော်၊ ဖရိုဖရဲ မကြံ့သော အသံတော်၊ စည်းလုံးသော အသံတော်၊ နက် ရှိုင်းသော အသံတော်၊ ပဲ့တင်ထပ်သော အသံတော်ဟူ၍ အင်္ဂါ ရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော အသံတော်ကို ကြားနာရခြင်းကိုလည်း ကောင်း အကြောင်းပြု၍ ကြည်ညိုသောသူတစ်မျိုး။

(၃) ပံသုကုလ ခုတင်ဆောင်ခြင်း အစရှိသော ခေါင်းပါးသော အကျင့် သိက္ခာတော်ကို အကြောင်းပြု၍ ကြည်ညိုသောသူတစ်မျိုး။

(၄) သီလဂုဏ်တော်၊ သမာဓိဂုဏ်တော်၊ ပညာဂုဏ်တော် စသော ဓမ္မ ဂုဏ်တော်ကို အကြောင်းပြု၍ ကြည်ညိုသောသူတစ်မျိုး။

ဤသို့အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုသောသူတို့သည် လေးမျိုး ရှိကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုသူတို့တွင် -

(၁) လက္ခဏာတော်ကြီးငယ်တို့ဖြင့် ဖူးမျှော်၍မငြီးအောင် တင့်တယ် သပ္ပာယ်တော်မူသော ရူပကာယတော်ကို အာရုံပြု၍ ကြည်ညိုသော သူတို့သည် သုံးပုံမှာ နှစ်ပုံရှိသည်ဟုဆိုသည်။ ။

(၂) တရားဟောပြောတော်မူရာ၌ အသံတော်ကို အာရုံပြု၍ ကြည်ညို ကြသော သူတို့သည်ကား ငါးပုံမှာ လေးပုံရှိသည်ဟုဆိုသည်။ ။

(၃) ခုတင်ဆောက်ခြင်း အစရှိသော ခေါင်းပါးသော အကျင့်ကို အာ ရုံပြု၍ ကြည်ညိုကြသောသူတို့သည်ကား ဆယ်ပုံမှာ ကိုးပုံရှိသည် ဟု ဆိုသည်။ ။

(၄) သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ စသော ဂုဏ်တော်တို့ကို အာရုံပြု၍ ကြည် ညိုကြသော သူတို့သည်ကား အပုံတစ်ထောင်မှာ တစ်ပုံသာရှိသည် ဟု ဆိုသည်။ ၁၀၀၀-ပိုင်း ၁-ပိုင်း။

နန္ဒာထေရီ တရားနာလာခြင်း

မြတ်စွာဘုရားကျောင်းတော်မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဘုရားစကားတော် များကို ကောင်းမွန်စွာ ကြားနာပြီးကာလ ပြန်လာကြသော ဥပါသကာ၊ ဥပါ သိာကမများထံမှလည်းကောင်း၊ တရားနာပြန် ဘိက္ခုနီမများထံမှလည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရား၏ အပုံပုံ အစုံစုံသော ဂုဏ်တော်တို့နှင့်စပ်သော သတင်းစကား

တို့ကို ကြားသိရသော ဇနပဒကလျာဏီ နန္ဒာထေရီသည် ဤသို့ အကြံဖြစ်လေသည်။ (ဤမှနောက်၌ ဇနပဒကလျာဏီနန္ဒာကို နန္ဒာထေရီဟူ၍ ရေးသားသုံးစွဲသွားမည်။) အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်းဟူမူ ဤသူဤသူတို့သည် ငါ၏မောင်တော်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်တို့ကို ခံတွင်းမဆန့်အံ့ဩချီးကျူး ပြောဆိုကြသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် တစ်နေ့ပတ်လုံး ရုပ်ရည်အဆင်းလှပခြင်း၏အပြစ်ကို ဆိုချင်ဆိုစေ၊ ငါသည် အဖော်ဘိက္ခုနီမတို့နှင့် အတူသွား၍ မိမိကိုယ်ကိုမပြဘဲ မောင်တော် မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ကာ တရားတော်ကို နာယူမည်ဟု အကြံဖြစ်၍ အဖော်ဘိက္ခုနီတို့အား မိမိ တရားနာလိုက်မည်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြောကြားလေသည်။ အဖော် ဘိက္ခုနီတို့က “ဤနန္ဒာထေရီသည် ယခင်က တရားနာမလိုက်စဖူး၊ ကြာမြင့်စွာနေ၍ ယနေ့မှ တရားနာလိုက်၍ မြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်းကပ်လို၏။ ယနေ့ နန္ဒာထေရီကို အကြောင်းပြု၍ မြတ်စွာဘုရားသည် ဆန်းကြယ်သော တရားစကားတော်ကို ဟောတော်မူရာသည်” ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြလျက် နန္ဒာထေရီကို အတူခေါ်ကာ မြတ်စွာဘုရားထံသို့ တရားနာရန် သွားကြကုန်၏။

နန္ဒာထေရီကမူကား ဘိက္ခုနီကျောင်းမှ ထွက်သည်ကစ၍ ငါသည် မောင်တော်ဘုရား၏ တရားတော်ကိုပင် ကြားနာသော်လည်း ငါ့ကိုယ်ကိုသော်ကား မပြအံ့ဟု နှလုံးသွင်းကာသွား၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ယနေ့ နန္ဒာထေရီသည် ငါ့ထံသို့ တရားနာလာပေလိမ့်မည်။ နန္ဒာထေရီအား အဘယ်တရားဒေသနာသည် လျှောက်ပတ်လေသနည်းဟု ဆင်ခြင်တော်မူလျှင် နန္ဒာထေရီသည် ကား အဆင်း၌ အလေးပြုသူဖြစ်သည်။ မိမိကိုယ်အဆင်း၌ လွန်မင်းစွာ တပ်မက်ခြင်း၊ ချစ်ခြင်း ရှိသူဖြစ်သည်။ သို့ကြောင့် ဆူးတစ်ခုဖြင့် ဆူးတစ်ခုကို ထွင်သကဲ့သို့ အဆင်းဖြင့်သာလျှင် သူ၏အဆင်း၌ တပ်မက်ခြင်း၊ ယစ်ခြင်းကို ပယ်မှုသည် လျှောက်ပတ်သင့်မြတ်ပေသည်ဟု ဆင်ခြင်တော်မူလေသည်။

နိဗ္ဗိတသတို့သမီး ဖောက်ပြန်ပုံပြခြင်း

နန္ဒာထေရီ ဘုရားကျောင်းတော်သို့ရောက်၍ မြတ်စွာဘုရား ရှေ့တော်ပရိသတ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သောအခါ အသက် ၁၆-နှစ်ရွယ်ဖြင့် အလွန်လှပတင့်တယ် ရှုမောဖွယ်ရှိသော သတို့သမီးကို ခပ်သိမ်းသော အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့် ဆင်ယင်ကာ မြတ်စွာဘုရားကို ယပ်လေခတ်၍နေဟန် ဖန်ဆင်း၍ပြတော်မူသည်။ နိဗ္ဗိတဖြစ်သော သတို့သမီးကို မြတ်စွာဘုရားနှင့် နန္ဒာထေရီသာ

လျှင် မြင်ကြရသည်။ နန္ဒာထေရီသည် ဘိက္ခုနီတို့အကြား နောက်ပါးကနေလျက် မြတ်စွာဘုရားအား ခြေတော်ဖျားမှ ဆံတော်ဖျားတိုင်အောင် ပူးမြော်ကြည်ညိုသော အခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဖန်ဆင်းတော်မူအပ်သော နိမ္မိတဖြစ်သော လှပ တင့်တယ် ရှုချင့်စဖွယ်ရှိသော သတို့သမီးကိုမြင်၍ မိမိကိုယ်ကို ပြန်လည်ကြည့် လေသော် ရွှေဟင်္သာအနီး၌ ကျီးကန်းမနှင့် အလားတူလျက်ရှိသော မိမိ ကိုယ်ကိုမြင်၍ နိမ္မိတဖြစ်သော သတို့သမီး၏ အဆင်းအာရုံ၌ အလွန်အမင်း ပြင်းပြစွာ သာယာတပ်မက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

နန္ဒာထေရီသည် ထိုသတို့သမီး၏ ရူပါရုံ၌ ပြင်းပြစွာ သာယာနှစ်သက် တပ်မက်သည်ကို မြတ်စွာဘုရား သိရှိတော်မူသောကာလ တရားဟောတော် မူစဉ်၌ပင် ထိုသတို့သမီးကို ၁၆-နှစ် အရွယ်မှလွန်စေ၍ အသက် ၂၀-ရွယ် ဖြစ်စေကာ ပြတော်မူ၏။ နန္ဒာထေရီသည် သတို့သမီး၏ ရူပါရုံကိုကြည့်ရှုလျက် ယခင်အဆင်းရူပါရုံနှင့် မတူလေပြီဟု နှလုံးသွင်း၍ ပြင်းပြစွာ တပ်မက်ခြင်း လျော့ကာ စိတ်ပြောင်းလဲသွား၏။ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း နိမ္မိတရုပ်ကို အသက် ၂၀-ရွယ်မှသည် တစ်ကြိမ် သားဖွားပြီးသောအရွယ်၊ မိန်းမလတ် အရွယ်၊ မိန်းမကြီးအရွယ်အားဖြင့် အစဉ်အတိုင်း အိုရုပ်အိုရည် တဖြည်းဖြည်း ပြောင်းလဲလာသည်နှင့်အမျှ ထိုရူပါရုံ၌ တပ်မက်တွယ်တာ နှစ်သက်သာယာ ခြင်းသည်လည်း အားနည်းလျော့ပါး၍ လာလေသည်။

နန္ဒာထေရီ ကာယာနုပဿနာရှုမြင်ခြင်း

နိမ္မိတဖြစ်သော မိန်းမရုပ်သည် အိုမင်းခြင်း၊ သွားကျိုးဆဲဖြူခြင်း၊ ဒယ်မ်း ဒယ်ိုင်၊ ခနော်ခနဲရှိခြင်း၊ အိမ်အမိုးအခြင်ရနယ်ကဲ့သို့ အသားအရေကျ၍ နံရိုး ကျဲကျဲရှိခြင်း၊ ထို့နောက် တုန်တုန်ရီရီဖြင့် တောင်ငှေးကိုင်စွဲကာ လှုပ်ရှားခြင်း တို့ကို မြင်သောအခါ၌ကား ထိုရူပါရုံ၌ တပ်မက်သော ဆန္ဒအာသာ အလွန် အလွန် နည်းပါးသွားလေတော့သည်။ ထိုအချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် နိမ္မိတ ဖြစ်သော မိန်းမရုပ်ကို ရောဂါသည်းထန်စွာ ခံစားရသောပုံ၊ တောင်ငှေးကိုပစ် ကာ မြေ၌လဲလျောင်း၍ မသက်မသာ ညည်းတွားမြည်တမ်း ရသောပုံ၊ မိမိ၏ ကျင်ငယ်ထဲ၌ လူးလဲနေရသော ပုံသဏ္ဍာန်တို့ကို ဆက်ကာဆက်ကာ ပြတော် မူသည်။ နန္ဒာထေရီသည်လည်း ထိုရူပါရုံ၌ တပ်မက်နှစ်သက်ခြင်း တဏှာလောဘ နှင့်ယှဉ်သောစိတ်သည် ခေါင်းပါးသည်ထက် ခေါင်းပါး၍ လာလေတော့သည်။

ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားသည် နိဗ္ဗိတမိန်းမရုပ်ကို သေလွန်သောပုံ၊ ဖူးဖူးရောင်သော ကိုယ်ရှိသောပုံ၊ ခန္ဓာကိုယ်၏ အမာဝ ကိုးပေါက်တို့မှ သွေးပုပ်ပြည်ပုပ်တွေ ယိုစီးလျက် ပိုးလောက်တွေ တဖွားဖွားကျ၍ ကျီး၊ စွန်၊ လင်းတတို့ လှယက်ကိုက်ခဲကြသောပုံတို့ကို ပြတော်မူသည်။ နန္ဒာထေရီသည် ဤသို့ ဆင်ခြင်မိလေသည်။ အဘယ်သို့ ဆင်ခြင်မိသနည်းဟူမူ ဤမိန်းမသည် ဤနေရာဌာန ငါ၏မျက်မှောက်၌ပင်လျှင် အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းသို့ ရောက်လေသည်။ ဤမိန်းမကဲ့သို့ပင်လျှင် ငါ၏ခန္ဓာကိုယ်သည်လည်း အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း သဘောသို့ ဧကန်မလွဲ ရောက်ရပေဦးအံ့ဟူ၍ ဆင်ခြင်ကာ မိမိကိုယ်ကို အနိစ္စဟုရှု၏။ ဒုက္ခဟုရှု၏။ အစိုးမရ အနှစ်သာရမရှိ အနတ္တဟု ရှု၏။ ဘုံသုံးပါး၌ သုံးပါးသောဘဝတို့ကို အလျှံပြောင်ပြောင် တောက်လောင်၍ နေသော အိမ်ကြီးကဲ့သို့ ဉာဏ်၌ထင်လာ၏။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကိုလည်း လည်ပင်း၌ ဆွဲအပ်သော အကောင်ပုပ်ကဲ့သို့ ထင်မြင်၏။ ကာယာနုပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသို့ ပြေးဝင်သောစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

နန္ဒာထေရီ တရားထူးရစေသောဂါထာ

နန္ဒာထေရီ၏ မိမိ ရူပကာယ၌ အနိစ္စဟု ရှုမြင်သည်ကို မြတ်စွာဘုရား သိရှိတော်မူသောအခါ နန္ဒာထေရီသည် မိမိကိုယ်တိုင် မိမိ၏ ကိုးကွယ်ရာကို ပြုခြင်းငှာ စွမ်းဆောင်နိုင်ပါမည်လောဟု ဆင်ခြင်တော်မူလျှင် မိမိဘာသာ အလျောက်မူကား မစွမ်းဆောင်နိုင်ပေ။ အပဖြစ်သော ငါဘုရားအထံတော်မှ အထောက်အပံ့ရသော်မှသာလျှင် လောကုတ္တရာဘက်သို့ တက်လှမ်းနိုင်မည် ဟု သိရှိတော်မူသဖြင့် နန္ဒာထေရီအား လျောက်ပတ်သော တရားဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူခြင်းငှာ -

- (က) အာတုရံ အသုစိံ ပုတိံ၊ ဗဿ နန္ဒေ သမုဿယံ။
ဥဋ္ဌရန္တံ၊ ဗာလာနံ အဘိပတ္တိတံ။ ။
- (ခ) ယထာ ဣဒံ တထာ ဧတံ၊ ယထာ ဧတံ တထာ ဣဒံ။
ဓာတုသော သုညတော ပဿ၊ မာ လောကံ ပုနရာဂမိ။
ဘဝေ ဆန္တံ ဝိရာဇေတွာ၊ ဥပသန္တာ စရိဿတိ။ ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

(က) နန္ဒေ-နန္ဒာ၊ အာတုရံ-ကျဉ်နာသော၊ အသုစိံ-မသန့်ရှင်း မစင်ကြယ်သော၊ ပုတိံ-ပုပ်သိုးသော၊ ဥဋ္ဌရန္တံ-အထက်သို့ လျှံတက်ယိုစီးသော၊

ပဏ္ဍရန္တ-အောက်သို့သက်၍ ယိုထွက်သော၊ သမုဿယံ-ကိုယ်ကို၊ ပဿ-ရှု
စမ်းလေလော့၊ နံသမုဿယံ-ကျင့်နာခြင်း စသည်ရှိသော ထိုကိုယ်ကို၊ ဗာလာ-
ဗာလေဟိ-အမြင်မှောက်မှား ပုထုဇဉ် လူမိုက်များတို့သည်၊ အဘိပတ္တိတံ-
လွန်စွာတောင့်တအပ်၏။

(ခ) ဣဒံ အဇ္ဈတ္တသရီရံ-ဤအဇ္ဈတ္တဖြစ်သော သင်၏ကိုယ်သည်၊
အနိစ္စာဒိဓမ္မယထာ-အနိစ္စစသော သဘောရှိကဲ့သို့၊ အာတုရာဒိ ဓမ္မယထာ-
ကျင့်နာခြင်းစသော သဘောရှိသကဲ့သို့၊ တထာ-ထိုအတူ၊ ဧတံဗဟိဒ္ဓသရီရံ-
ထိုဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော သင်မြင်အပ်သော ကိုယ်သည်၊ အနိစ္စာဒိဓမ္မ-အနိစ္စစသော
သဘောရှိ၏၊ အာတုရာဒိဓမ္မ-ကျင့်နာခြင်းစသော သဘောရှိ၏၊ ဧတံဗဟိဒ္ဓသရီ
ရံ-ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော သင်တွေ့မြင်အပ်သော ကိုယ်သည်၊ အနုပုဗ္ဗဝယောဂုဏဗော
နဝသေန-အစဉ်အတိုင်း အရွယ်ကိုစွန့်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဥဒ္ဓါမာတကာဒိ
ဘာဝပတ္တံယထာ-ဥဒ္ဓါမာတက စသောအဖြစ်သို့ရောက်သကဲ့သို့၊ တထာ-ထို
အတူ၊ ဣဒံ အဇ္ဈတ္တသရီရံ-ဤအဇ္ဈတ္တဖြစ်သော သင်၏ကိုယ်သည်၊ အနုပုဗ္ဗဝ
ယောဂုဏ ဗောနဝသေန-အစဉ်အတိုင်း အရွယ်ကိုကို စွန့်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊
ဥဒ္ဓါမာတကာဒိဘာဝပတ္တံ-ဥဒ္ဓါမာတက စသောအဖြစ်သို့ရောက်သည်၊ ဘဝိဿ
တိ-ဖြစ်ပေလတ္တံ့၊ ဣဒံ အဇ္ဈတ္တသရီရံ-ဤအဇ္ဈတ္တဖြစ်သော သင်၏ကိုယ်ကို၊
ဓာတုသော-ပထဝီဓာတ် စသောအားဖြင့်၊ သုညတော-အတ္တ၊ အတ္တနိယ စသည်
မှ ဆိတ်သောအားဖြင့်၊ ပဿိဘဗ္ဗယထာ-ရှုအပ်သကဲ့သို့၊ တထာ-ထိုအတူ၊
ဧတံ ဗဟိဒ္ဓသရီရံ-ထိုအပဖြစ်သော သင်ရှုမြင်အပ်သော ကိုယ်ကို၊ ဓာတုသော-
ပထဝီဓာတ် စသောအားဖြင့်၊ သုညတော-အတ္တ၊ အတ္တနိယမှ ဆိတ်သောအား
ဖြင့်၊ ပဿ-ရှုကြည့်လေလော့၊ ဧတံဗဟိဒ္ဓသရီရံ-ထိုအပဖြစ်သော သင်ရှုမြင်
အပ်သော ကိုယ်ကို၊ ဓာတုသော-ပထဝီဓာတ် စသောအားဖြင့်၊ သုညတော-
အတ္တ၊ အတ္တနိယမှ ဆိတ်သောအားဖြင့်၊ ပဿိတဗ္ဗယထာ-ရှုကြည့်အပ်သကဲ့
သို့၊ တထာ-ထိုအတူ၊ ဣဒံအဇ္ဈတ္တသရီရံ-ဤအဇ္ဈတ္တဖြစ်သော သင်၏ကိုယ်ကို၊
ဓာတုသော-ပထဝီဓာတ် စသောအားဖြင့်၊ သုညတော-အတ္တ၊ အတ္တနိယမှ
ဆိတ်သောအားဖြင့်၊ ပဿ-ရှုလေလော့၊ လောကံ-ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတည်းဟူသော
လောကသို့၊ မာပုနရာဂမိ-တစ်ဖန်မလာလေနှင့်၊ ဘဝေ-ကာမဘဝ စသည်၌၊
ဆန္တံ-တပ်မက်လိုချင်ခြင်းကို၊ ဝိရာဇေတွာ-ကင်းစေ၍၊ ဝါ-ကင်းစေသောကြောင့်၊
ဥပသန္တာ-ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း ကိလေသာငြိမ်းအေးသည်ဖြစ်၍၊ တံ-သင်သည်၊
စရိဿသိ-ချမ်းသာစွာ နေရလတ္တံ့သတည်း။

ဒေသနာဂါထာ အဓိပ္ပာယ်

နန္ဒာ- ရောဂါ အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ကျင့်နာသော သဘောရှိသော ကိုယ်ကို ရှုစမ်းလော့။ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တို့ဖြင့် မသန်မရှင်း မစင်ကြယ်သောကိုယ်ကို ရှုစမ်းလော့။ သွေး၊ ပြည်၊ တံတွေး၊ ချွဲ၊ နှပ် စသည် တို့ဖြင့် ပုပ်သိုးသောကိုယ်ကို ရှုစမ်းလော့။ အပုပ်ရည် အဖတ်တို့သည် မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ ခံတွင်းတို့မှ လျှံထွက်ယိုစီးလျက်ရှိသောကိုယ်ကို ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်လမ်းတို့သည် ကျင်ကြီးကျင်ငယ် စသော အညစ်အကြေးတို့သည် ယိုကျလျက်ရှိသောကိုယ်ကို အန္တပုထုဇဉ် လူမိုက်တို့သည် ကျောက်မျက်ရတနာ တို့ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စန္ဒကူးနံ့သာတို့ကဲ့သို့လည်းကောင်း မှတ်ထင်ကြ၍ အမြင်မှားလျက် အလွန်လိုလားတောင့်တကြပေသည်။

နန္ဒာ- သင်၏ ရူပကာယရုပ်ခန္ဓာသည် မမြဲသောသဘော ရှိသကဲ့သို့၊ ရောဂါအပေါင်းနှိပ်စက်၍ ကျင့်နာခြင်းသဘော ရှိသကဲ့သို့၊ ထိုနည်းတူစွာပင် လျှင် သင်ရှုမြင်အပ်သော ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော ရူပကာယရုပ်ခန္ဓာဟူသမျှသည်လည်း မမြဲခြင်းသဘောရှိကုန်၏။ ကျင်နာခြင်းသဘောရှိကုန်၏။ သင်ရှုမြင်အပ်သော အပဖြစ်သော ဗဟိဒ္ဓရုပ်ခန္ဓာသည် အစဉ်အတိုင်း အပျိုရွယ်၊ တစ်သားမွေးပြီး အရွယ်၊ မိန်းမလတ်အရွယ်၊ မိန်းမကြီးအရွယ် စသည်ဖြင့် ပျိုနုသောရုပ်ကို စွန့်ကာစွန့်ကာ အိုမင်းရင့်ရော်ခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဖူးဖူး ရောင်ခြင်း၊ သွေးပုပ်ပြည်ပုပ်တို့ ပေါက်ပြဲယိုထွက်ခြင်း၊ ပိုးလောက်တို့ တဖွားဖွား ကျခြင်း၊ အိမ်ခွေး၊ မြေခွေး၊ ကျီး၊ စွန်၊ လင်းတတို့ လုယက်ဆိတ်ဆွဲ ကိုက်ခဲ စားသောက်ခြင်းသဘောသို့ ရောက်သကဲ့သို့၊ ထိုအတူ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော သင်၏ ရုပ်ခန္ဓာသည်လည်း ပျိုမျစ်နုနယ်သောအရွယ်ကို အစဉ်အတိုင်းစွန့်လျက် ရင့်ရော် အိုမင်းခြင်း၊ ရောဂါနှိပ်စက်၍ ကျင်နာခြင်း၊ ဇီဝိတိန္ဒြေချုပ်၍ ဖူးဖူးရောင်ခြင်း၊ သွေးပုပ်ပြည်ပုပ်တို့ ပေါက်ပြဲယိုထွက်ခြင်း၊ ပိုးလောက်ကျခြင်း၊ ခွေး၊ မြေခွေး၊ ကျီး၊ စွန်၊ လင်းတ စသည်တို့ လုယက်ဆိတ်ဆွဲ ကိုက်ခဲစားသောက်ခြင်း သဘောသို့ ရောက်ရပေလိမ့်မည်ဟု ဆင်ခြင်လေတော့။

အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော သင်၏ကိုယ်ကို ပထဝီဓာတ် စသောဓာတ်အားဖြင့် လည်း ရှုပါလော့။ ဓာတ်လေးပါး ပရမတ္ထ ရုပ်အစုအဝေးမျှသာဖြစ်၍ ငါ့ကိုယ်ပဲ၊ ငါ၏ဥစ္စာပဲဟူ၍ သဘာဝအားဖြင့် ပြဆိုရန်မရှိ။ အတ္တ၊ အတ္တနိယ သဘောမှ ဆိတ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း ရှုပါလော့။

သင်၏ကိုယ်သည် ဓာတ်လေးပါး အစုမျှသာဖြစ်၍ အတ္တ၊ အတ္တနိယမှ ဆိတ်သုဉ်းသကဲ့သို့ သင်သည် ရှုမြင်အပ်သော ဗဟိဒ္ဓ ရုပ်အစုသည်လည်း ဓာတ်လေးပါး အစုအဝေးမျှသာဖြစ်၍ ဘယ်သူ့ကိုယ်ပဲ၊ ဘယ်ဝါကိုယ်ပဲ၊ ဘယ်သူ့ဥစ္စာပဲ စသည်ဖြင့်ပြဆိုရန် သဘာဝအားဖြင့်မရှိ။ အတ္တ၊ အတ္တနိယမှ ဆိတ်သုဉ်းသည်သာတည်းဟု သိပါလော့။

ကာမုပါဒါန်၊ ဒိဋ္ဌပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်တည်း ဟူသော ဥပါဒါန်လေးပါးတို့၏ အာရုံဖြစ်သော၊ ဝါ-လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိတို့၏ အာရုံ ဖြစ်သော ခန္ဓာလောကသို့ တစ်ဖန် မပြန်လိုပါနှင့်။ ကာမဘဝ၊ ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝတို့၌ လိုလားနှစ်သက်ခြင်း ဆန္ဒရာဂကိုပယ်သတ်၍၊ ဝါ-ကင်းပစေ၍ ကင်းသောကြောင့် သင့်သန္တာန်၌ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း ကိလေသာတို့ ငြိမ်းအေးသည်ဖြစ်၍ ချမ်းသာစွာနေရပေလတ္တံ့ဟု ဟောတော်မူသည်။

ဤဂါထာဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူပြီးသည့်အဆုံး၌ နန္ဒာထေရီသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်လေသည်။ ထို့နောက် နန္ဒာထေရီ အထက် မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်စေခြင်းငှာ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ဆက်လက်ဟောကြားတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍ ဤကာယဝိစ္စိန္တနိကသုတ်ကို နှစ်ဌာန၌ ဟောတော်မူသည်ဟုဆိုခဲ့ရာ ဤ၌ နန္ဒာထေရီကို အကြောင်းပြု၍ သာဝတ္ထိမြို့တွင် ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

သီရိမာဏား စွဲလမ်းသောရဟန်းကို အကြောင်းပြု၍ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ ဤသုတ်ကို ဟောပြန်ခြင်း

ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ သာလဝတီ အမည်ရှိသော ပြည့်တန်ဆာမ၏သမီး ဆရာဇိဝက၏နမ ပြည့်တန်ဆာမ သီရိမာသည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာရသည်ဖြစ်၍ သောတာပန်အဖြစ်သို့ ရောက်လေသည်။ သောတာပန်ဖြစ်သည်မှစ၍ တစ်နေ့တစ်နေ့လျှင် တဆယ်တန်တဆယ်တန်ဖြစ်သော ဆွမ်းကို ရဟန်းတော်ရှစ်ပါးတို့အား နေ့စဉ်နိစ္စဘတ်ဝတ်ပြု၍ ကပ်လှူခဲ့လေသည်။

ထိုအခါ ရဟန်းတော်တစ်ပါးသည် သီရိမာ၏ဆွမ်းကို အလှူခံယူကာ ဘုဉ်းပေးပြီးကာလ ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှ သုံးယူနေသော ကျောင်းတစ်ကျောင်းသို့ သွားရာ ညနေချမ်းအချိန်၌ အာဝါသိက ရဟန်းတော်တို့က “ငါ့ရှင်၊ ယနေ့ ဘယ်အရပ်၌ ဆွမ်းခံဘုဉ်းပေးပြီး ကြွလာခဲ့ပါသလဲ” ဟု မေးသဖြင့် “သီရိမာ ဥပါသိကာမအိမ်က ဆွမ်းကိုခံယူကာ ဘုဉ်းပေးခဲ့ကြောင်း၊ ဆွမ်း ဆွမ်းဟင်း

များ ကောင်းမွန်ကြောင်း၊ တစ်ပါး အလှူခံယူခဲ့သောဆွမ်းသည် ၃-၄-ပါး စားလောက်ကြောင်း၊ သီရိမာ၏ဆွမ်းကို အလှူခံယူရသည်ထက် သီရိမာကို မြင်ရခြင်းက သာ၍အားရကျေနပ်ဖွယ်ကောင်းကြောင်း” တို့ကို ပြောပြသော အခါ ရဟန်းတစ်ပါးသည် သီရိမာကို မမြင်ရသေးမီကပင် ပြောသံကြားနှင့် တပ်မက်မြတ်နိုးခြင်းဖြစ်ကာ သီရိမာကို ကြည့်ရှုလို မြင်လိုသည်ဖြစ်၍ ရာဇဂြိုဟ် မြို့ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ သွား၏။ သီရိမာ အိမ်သို့ ဆွမ်းခံအလှူညီကျ သောနေ့၌ ဆွမ်းခံလိုက်ခွင့်ရလေ၏။

ထိုရဟန်း သီရိမာ အိမ်သို့ ဆွမ်းခံသွားသောနေ့၌ သီရိမာသည် မကျန်းမာသည်ဖြစ်၍ အိပ်ရာထဲ၌ လဲလျောင်းနေ၏။ ထို့ကြောင့် သီရိမာသည် ဝတ်ဆင်မြဲဖြစ်သော အဆင်တန်ဆာတို့ကို မဝတ်မဆင်မူ၍ သာမန် အဝတ်အထည်မျှဖြင့် အိပ်လျက်နေလေသည်။ အခြွေအရံ မိန်းမတို့ကသာ သံဃာတော်တို့၏ သပိတ်တို့ကိုယူ၍ ပထမ၌ ယာဂုကိုကပ်ကြ၏။ ထို့နောက် ခဲဖွယ်ကိုကပ်၏။ ထို့နောက်မှ သပိတ်၌ ဆွမ်း၊ ဆွမ်းဟင်းများကို ပြည့်အောင်ထည့်လောင်းစေပြီးလျှင် မိမိကိုယ်တိုင် ရှိခိုးကန်တော့လို၍ အခြွေအရံများကို ဖေးမစေလျက် အိပ်ရာမှ တုန်တုန်ရီရီနှင့်ထကာ သံဃာတော်များကို ရှိခိုးကန်တော့၍ ကပ်လှူလေသည်။

တောကျောင်းမှကြွလာပြီး သီရိမာ၏ဆွမ်းကို အလှူခံသော ရဟန်းသည် သီရိမာကိုမြင်လျှင် အဝတ်အစား အဆင်တန်ဆာ အထူးတလည် ဝတ်စားဆင်ယင်မှု မရှိဘဲလျက်ပင် ဤမျှလောက် လှပတင့်တယ်ပါသေးလျှင် အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့် ဝတ်စားဆင်ယင်လျက် ကျန်းမာစွာရှိပါမူကား အဘယ်မျှလောက် ရှုချင့်စဖွယ် လှပတင့်တယ်ပေလိမ့်မည်နည်းဟု စိတ်၌အကြံဖြစ်မိသည်ဟူ၏။ ထိုအခါ ထိုရဟန်းသန္တာန်၌ သံသရာတစ်လျှောက်က ကိန်းအောင်းလာခဲ့သော ကိလေသာသည် သီရိမာတည်းဟူသော ရူပါရုံကို အကြောင်းပြု၍ ဟုန်းခနဲ ထကြွဖြစ်ပေါ်လာလေတော့သည်။

[ဤကဲ့သို့သောအကြောင်းကို ရည်ရွယ်၍ ရဟန်းတော်များသည် ဆွမ်းခံရင်း ငှက်မသင့်စေနှင့်ဟု မိန့်တော်မူကြသည်။ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းလက်လွတ်သော အပြစ်ပေတည်း။]

ထိုရဟန်းသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းလက်လွတ်ကာ အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာဒဏ်ကို ပြင်းစွာခံယူရသည်ဖြစ်၍ ဆွမ်းမစားနိုင်တော့ဘဲ သပိတ်ကို ခုတင်အောက်ထိုးလိုက်ပြီးလျှင် သင်္ကန်းကို ဦးခေါင်းခြုံကာ အိပ်လေတော့သည်။ ထို့နေ့မှာပင်

ညနေဘက်၌ သီရိမာသည် သေဆုံးခြင်းသို့ ရောက်လေသည်။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည် သီရိမာ သေဆုံးကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထား၏။ မြတ်စွာဘုရားက သီရိမာ ရုပ်ကလာပ်ကို မီးသင်္ဂြိုဟ်ခြင်း မပြုစေနှင့်။ သုသာန်၌ ခွေး၊ ကျီး၊ လင်းတို့ မစားအောင် စောင့်ရှောက်ထားစေဟု ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးထံ မိန့်ကြားတော်မူလိုက်၏။

သီရိမာ အသုဘရှုရန် ရောက်လာကြခြင်း

လေးရက်မြောက်သောနေ့၌ သီရိမာ၏ ကိုယ်သည် ညိုမည်းလျက် ဖူးဖူးရောင်ကာ ၉-ပါးသော အမာဝတို့မှ သွေးပုပ်ပြည့်ပုပ်တွေ ယိုစီးလျက်ရှိကုန်၏။ တစ်ကိုယ်လုံးသည် ကွဲအက်ပေါက်ပြဲကာ မြင်မကောင်း ရှုမကောင်း အပုပ်နဲ့ တဟောင်းဟောင်း ထွက်လျက်ရှိ၏။ ထိုအချိန်၌ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် မြို့တွင်းသို့ မောင်းကြေးနင်း တီးခတ်ကြေညာစေ၏။ “အိမ်စောင့် ကလေးသူငယ်များကိုသာ အိမ်စောင့်ချန်ထား၍ သီရိမာကို ကြည့်ရှုကြရန် သုသာန်သို့ လာကြရမည်။ မလာသူကို ငွေရှစ်ကျပ် ဒဏ်ထားမည်” ဟု ကြေညာစေ၏။ မြတ်စွာဘုရား အမျိုးရှိသော သံဃာတော်များကိုလည်း “သီရိမာ၏ အသုဘကိုရှုရန် ကြွတော်မူပါ” ဟု ပင့်လျှောက်စေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတော်တို့အား သီရိမာ၏ အသုဘကိုရှုရန် သွားကြကုန်အံ့ဟု ပြောကြားစေတော်မူ၏။ သီရိမာ၏ အာရုံကြောင့် ဆွမ်းမစားဘဲ သင်္ကန်းခြံကာ အိပ်နေသော ရဟန်းသည် သီရိမာကို ကြည့်ရှုရန် သွားကြကုန်အံ့ဟူသော စကားကိုကြားလျှင် လေးရက်ဆွမ်းမစားရသဖြင့် ဆာလောင်လျက်ရှိသော်လည်း ရုတ်ခြည်းထကာ သိုးနေသောဆွမ်းကိုသွန်၊ သပိတ်ကိုဆေးကြော၍ သပိတ်အိတ်၌ထည့်ပြီးကာလ အဖော်ရဟန်းတော်များနှင့်အတူ လိုက်လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံလျက် သီရိမာ အလောင်း၏ တစ်ဖက်၌ ရပ်တည်တော်မူ၏။ ဘိက္ခုနီသံဃာများ၊ မင်းပရိသတ်၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာတို့သည်လည်း အခြားတစ်ဘက်၌ နေကြကုန်၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကို “မင်းကြီး၊ ဤသူကောင်သည် အဘယ်သူဖြစ်သနည်း” ဟု မေးတော်မူ၏။ အရှင်ဘုရား၊ ဤသူကောင်သည် ဇီဝက၏နမ သီရိမာ ဖြစ်ပါသည်” ဟု လျှောက်၏။ “မင်းကြီး၊ သီရိမာ ဖြစ်ဘိမူ ငွေကစ်ထောင်ပေး၍ သီရိမာကို ယူကြကုန်ဟု မြို့တွင်းသို့ စည်လည်ကြွေးကြော်စေလော့” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည်

မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း စည်လည်ကြွေးကြော်စေ၏။ တစ်ယောက် တလေမျှ သီရိမာကို ယူလိုသူမပေါ်ချေ။ တန်ဖိုးကိုလျှော့၍ ကြွေးကြော်စေသော် လည်း ယူလိုသူမထွက်ပေ။ တစ်ပဲနှစ်ပြားအထိ လျှော့၍ပေးသော်လည်း ယူလိုသူ အလျင်းမထွက်ချေ။ အခမဲ့ပေးတော်မူပြန်သော်လည်း မည်သူမျှ မယူကြကုန်။

သီရိမာ အသုဘကောင်ပြု၍ တရားဟောခြင်း

အခမဲ့ပေးသည့်တိုင်အောင် သီရိမာကို ယူလိုသူမရှိပါကြောင်းကို မြတ်စွာ ဘုရားအား လျှောက်ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။ “ရဟန်းတို့ ... ကြည့်ကြစမ်းလော့၊ ယခင်က လူအပေါင်းသည် နှစ်သက်မြတ်နိုး သော ဤသီရိမာကို ဤရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ပင်လျှင် တစ်နေ့တွက် ပြုစုလုပ်ကျွေး ပို့ရန် ငွေတစ်ထောင်ပေးမှသာလျှင် ရကြကုန်၏။ ယခုအခါ၌မူကား အခမဲ့ အလကားပေးသည်ကိုပင် ယူမည့်သူ ယူလိုသူမရှိ ဖြစ်ချေသည်။ ဤကဲ့သို့ ချစ်ခင်နှစ်သက် စုံမက်ဖွယ် လှပတင့်တယ်ပါသည်ဟုဆိုရသော ရူပကာယ- ရုပ်အစုသည် ကုန်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ပုပ်သိုးခြင်းသို့ ရောက်ရ ပေသည်။ ရဟန်းတို့ ... ကျင့်နာသောသဘောရှိသော အတ္တဘောကို ရှုကြလော့” ဟု မိန့်တော်မူ၍ ဤဂါထာကို ဟောတော်မူသည်။

ပဿ စိတ္တကတံ ဗိမ္မံ၊ အရုကာယံ သမုဿိတံ။

အာတုရံ ဗဟုသင်္ကပ္ပံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဝုဝံ ဌိတိံ။ ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ စိတ္တကတံ-အဝတ်တန်ဆာ ပန်းနဲ့သာ စသည်တို့ ဖြင့် ဆန်းကြယ်စွာ ပြုပြင်ဆင်ယင်အပ်သော၊ ဗိမ္မံ-ရှည်သင့်သောအရာ၌ရှည် ခြင်း စသော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ဖြင့်တည်သော အတ္တဘောဟု ဆိုအပ်သော၊ သမုဿိတံ-သုံးရာသောအရိုးတို့ဖြင့် စိုက်ဆောက်အပ်သော၊ အာတုရံ-အချင်း ခပ်သိမ်း ကျဉ်နာသော၊ ဗဟုသင်္ကပ္ပံ-လူအပေါင်းသည် သုဘ အနေတင့်တယ် လှပသော အခြင်းအရာဖြင့် များစွာကြံစည်အပ်သော၊ အရုကာယံ-ကိုးပါးသော အဝ၏အစွမ်းဖြင့် အမာ (အနာ) ဖြစ်၍ ဖြစ်သောကိုယ်ကို၊ ပဿ-ရှုစမ်းကြ လော့၊ ယဿ-အကြင်ကိုယ်၏၊ ဝုဝံ-အမြဲ၊ ဌိတိံ-တည်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ ပါတကား။

ဤဂါထာ ဒေသနာနှင့်တကွ ‘ကာယဝိစ္စိန္တနိက’ သုတ်ကို ရဟန်းတို့ အား ဆုံးမခြင်းငှာ ဟောတော်မူလေသည်။

အရေအသားဖုံးနေ၍ အသုဘမထင်ပြင်

(၂) အဋ္ဌိနာရူဟိ သံယုတ္တော၊ တစမံသာဝလေပနော။

ဆဝိယာ ကာယော ပဋိစ္စန္ဓော၊ ယထာဘူတံ န ဒိဿတိ။ ။

အဋ္ဌိနာရူဟိ- သုံးရာသောအရိုး၊ အရိုးကိုဖွဲ့သော ကိုးရာသောအကြော၊ အရသာကိုဆောင်သော ခုနစ်ရာသောအကြောတို့နှင့်၊ သံယုတ္တော-ဖွဲ့ယှက်အပ်သော၊ တစမံသာဝလေပနော-အဆင်းအားဖြင့်ဖြူသော ထူသောအတွင်းရေ၊ ကိုးရာသော သားတစ်တို့ဖြင့် လိမ်းကျံအပ်သော၊ ဆဝိယာ-ပါးသောအပေါ်ရေဖြင့်၊ ပဋိစ္စန္ဓော-ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ ကာယော-ကိုယ်သည်၊ တိဏပဋိစ္စန္ဒံ-မြက်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ ဂူထံ-မစင်သည်၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်မှန်တိုင်း၊ နဒိဿတိဝိယ-မထင်သကဲ့သို့၊ ယထာဘူတံ-အသုဘအခြင်းအရာဖြင့် ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း၊ န ဒိဿတိ-မထင်ချေ။

ပကတိ ရုပ်ကောင်ကြီးသည် အရိုး၊ အကြော၊ အသား၊ အသွေးတို့ဖြင့် တွယ်ကပ်လိမ်းကျံ ဖွဲ့ယှက်အပ်လျက် အရေထူ အရေပါးတွေ အပေါ်ရံက ဖုံးကွယ်အုပ်ဆိုင်း ထားသည်ဖြစ်၍ အတွင်း၌ရှိသော ရွံ့ရှာဖွယ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်၊ နှလုံးနာဖွယ်၊ မနှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သော အသုဘသဘောကို ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မထင်မမြင်ကြသောကြောင့် အပေါ်ရံကိုသာ ကြည့်မြင်ကြလျက် ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့သည် တွယ်တာနှစ်သက် တပ်မက်စွဲလမ်းနေကြသည်ဟု ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။

အူမ စသည့် စက်ဆုပ်ဖွယ်တို့ဖြင့် ပြည့်နေခြင်း

(၃) အန္တပူရော ဒရပူရော၊ ယကနပေဋဿ ဝတ္ထိနော။

ဟဒယဿ ပပ္ပါသဿ၊ ဝက္ကဿ ပိဟကဿ စ။ ။

ဆဝိယာ- အပေါ်ရေဖြင့်၊ ပဋိစ္စန္ဓော-ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ ကာယော-ကိုယ်သည်၊ စန္ဒနာဒိပူရော- စန္ဒကူးနဲ့သာ စသည်ဖြင့်ပြည့်သည်၊ နဟောဘိ-မဟုတ်၊ ဘထခေါ- စင်စစ်တမူကား၊ ပရမာသုစိ- အလွန်အမင်း မစင်ကြယ်သော၊ ဒုက္ကန္ဓော- မကောင်းသောအနံ့ရှိသော၊ ဇေဂုဗ္ဘော- စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော၊ ပဋိကူလော- ရွံ့ရှာဖွယ်ရှိသော၊ နိဿီရိကဒဿနော- အသရေမထင် အမြင်မကောင်းသော၊ အန္တပူရော-သွေးဖြင့်ပြည့်သောကျင်း၌ အရေကိုဆုတ်၍ ထည့်အပ်သော မြွေအခွေကဲ့သို့ လည်ချောင်းမှ ပစ္စမဂ်တိုင်အောင် ကိုယ်တွင်း၌တည်သော ၂၁-ပတ်ခွေ၍နေသော ဖြူသောအဆင်းရှိသော အူမဖြင့်ပြည့်၏။ ။ ၃၃

ပူရော- အစွန်းနှစ်ဖက်ကိုကိုင်၍ ညှစ်အပ်သော စိုသောအဝတ်၏ အလယ်အဖု
 ကဲ့သို့ ၂၁-ပတ်ခွေသော အူမ၏ အလယ်အဖုဟုဆိုအပ်သော ၃၂-ပါးသော
 ပိုးမျိုးတို့၏တည်ရာ အစာသစ်အိမ်၌တည်သော ခွေးဇားကျင်း၌ အံဖတ်ကဲ့သို့
 သော မျိုအပ်သော အစာသစ်ဖြင့်ပြည့်၏။ ။ ယကနပေဋဿ- သားမြတ်
 နှစ်ခုတို့၏ အတွင်း၌ လက်ယာနံပါးကိုမီ၍တည်လျက် ကသစ်ရွက်နှင့် သဏ္ဍာန်
 တူသော ဖျော့တော့တော့ နီသောအဆင်းရှိသော အသည်းဖြင့်၊ ပူရော- ပြည့်
 ၏။ ။ ဝတ္ထိနော- တံစီးတွင်း၌ မှောက်ခုံဖြစ်သော အဝကျဉ်းသော အိုးတွင်း
 ၌ဝင်သော တံစီးရည်ကဲ့သို့ စည်ပေါင်းအတွင်း၌တည်သော ပဲကြီးပြာရည်အဆင်း
 ရှိသော ကျင်ငယ်ဖြင့်၊ ပူရော- ပြည့်၏။ ။ ဟဒယဿ- သားမြတ်နှစ်ခုတို့၏
 အလယ် ကိုယ်အတွင်း ရင်ချိုင့်နှစ်ခုတို့၏အကြား၌ တွဲလျားဦးစောက်တည်
 သော အပေါ်ဖတ်ကိုခွာ၍ ပစ်အပ်သော ပဒုမ္မာကြာငုံတမျှ အပကားပြေပြစ်
 သန့်ရှင်း အတွင်းကား သပွတ်ခါးအူသဖွယ် အလယ်၌ ပုန်းညက်စေလောက်
 သော အတွင်း၌ စရိုက်နှင့်အညီ အရောင်ထင်သော မနောဓာတ်, မနောဝိညာဏ
 ဓာတ်တို့၏မီရာ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်တည်သော တစ်လက်ဖက်မျှလောက်သော
 နှလုံးသွေးရှိသော နှလုံးခွံသားဖြင့်၊ ပူရော- ပြည့်၏။ ။ ပပ္ပါသဿ- အညှို့
 နှလုံးကို ဖုံး၍တည်လျက် မဲ့ယုက်ပြတ်သဏ္ဍာန် နီသောအဆင်းရှိသော ၃၂-ခု
 သော အသားလွှာတည်းဟူသော ကုလားအုံးဆောင်းထပ်ဟုဆိုအပ်သော အဆုတ်
 ဖြင့်၊ ပူရော-ပြည့်၏။ ။ ဝက္ကဿ- ရေမျိုမှသက်သော အကြော၏အဆုံး
 နှလုံးသားကို ခြံရံ၍တည်လျက် သရက်သီးပြွတ်နှင့် သဏ္ဍာန်တူသော စဉ်းငယ်
 နီသော အဆင်းရှိသော အသားစိုင်နှစ်ခုဟု ဆိုအပ်သော အညှို့ဖြင့်၊ ပူရော-
 ပြည့်၏။ ။ ပိဟကဿစ- နှလုံးသား၏ လက်ဝဲနံပါး၌တည်လျက် လက်
 ခုနစ်သစ်ခန့်မျှ နွားလျှာဖျားသဏ္ဍာန် ညိုသောအဆင်းရှိသော ဝမ်းလျှာသရက်
 ရွက်ဟုဆိုအပ်သော အသားဖြင့်၊ ပူရော- ပြည့်၏။

ဤဂါထာ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ အနက်အတိုင်းပင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားလေပြီ
 နိုင်ငံကျော် ဆရာတော်ကြီး ဦးဗုဒ္ဓိ ရေးသားခဲ့သော နိဿယအနက် ဖြစ်သည်။
 ရူပကာယ ခန္ဓာကိုယ်တွင်း၌ စန္ဒကူးနဲ့သာ စသော မွေးကြိုင်သန့်ရှင်းကောင်းမွန်
 သော အရာဝတ္ထုများ ရှိသည်မဟုတ်။ အူမကြီး, အစာသစ်အိမ်, အသည်း,
 ကျင်ငယ်, နှလုံးသားအခွံ, အဆုတ်, အညှို့, သရက်ရွက်တည်းဟူသော
 စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်တို့ဖြင့်သာပြည့်သော ကိုယ်ဖြစ်သည်ဟု ဟောတော်မူသည်။

နှပ် စသည့် စက်ဆုပ်ဖွယ်တို့ဖြင့် ပြည့်နေခြင်း

(၄) သိင်္ဃာနိကာယ ခေဋ္ဌဿ၊ သေဒဿ စ မေဒဿ စ။

လောဟိတဿ လသိကာယ၊ ပိတ္တဿ စ ဝသာယ စ။ ။

သိင်္ဃာနိကာယ-ဦးနှောက်မှယိုစီးသော အာပေါဓာတ်တည်းဟူသော နှပ်ဖြင့်၊ ပုရော-ပြည့်၏။ ခေဋ္ဌဿ-အာပေါဓာတ်တည်းဟူသော တံတွေးဖြင့်၊ ပုရော-ပြည့်၏။ သေဒဿစ-မွေးညှင်းပေါက်တို့မှထွက်သော ချွေးဖြင့်လည်း၊ ပုရော-ပြည့်၏။ မေဒဿစ-ဝါသောအဆင်းရှိသော အဆီခဲဖြင့်လည်း၊ ပုရော-ပြည့်၏။ လောဟိတဿစ-သွေးတို့ဖြင့်လည်း၊ ပုရော-ပြည့်၏။ လသိကာယစ-အစေးဖြင့်လည်း၊ ပုရော-ပြည့်၏။ ပိတ္တဿစ-ဗဒ္ဒသည်းခြေ၊ အဗဒ္ဒသည်းခြေ ၂-မျိုးဖြင့်လည်း၊ ပုရော-ပြည့်၏။ ဝသာယစ-အုန်းဆီအဆင်းနှင့်တူသော ဆီကြည်ဖြင့်လည်း၊ ပုရော-ပြည့်၏။

ရူပကာယ-ရုပ်ခန္ဓာအိမ်ကြီးအတွင်း၌ အူမ၊ အစာသစ်အိမ် စသည်တို့သာရှိသည် မဟုတ်သေးချေ။ နှပ်၊ တံတွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ၊ သွေး၊ အစေး၊ သည်းခြေ၊ ဆီကြည်တို့သည်လည်း ရှိကုန်၏၊ ပြည့်ကုန်၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

လေးခုမြောက်သော ဒေသနာဂါထာဖြင့် ကိုယ်တွင်း၌တည်သော စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် ကောဋ္ဌာသသရုပ်အစုတို့ကို ပြတော်မူပြီးနောက် ကိုယ်တွင်းမှ ပြင်ပသို့ ထွက်ကျယိုစီးသော ရွံရှာဖွယ်တို့ကို ညွှန်ပြတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍ ငါးခုမြောက်၊ ခြောက်ခုမြောက် ဂါထာတို့ကို ဆက်လက်၍ ဟောတော်မူသည်။

အမာဝ ဉ-ပေါက်မှ စက်ဆုပ်ဖွယ် ယိုစီးနေခြင်း

(၅) အထဿ နဝသောတေဟိ၊ အသုစိ သဝတိ သဗ္ဗဒါ။

အက္ခိမှာ အက္ခိဂူထကော၊ ကဏ္ဍမှာ ကဏ္ဍဂူထကော။ ။

(၆) သိင်္ဃာနိကာ စ နာသတော၊ မုခေန ဝမတိ ဧကဒါ။

ပိတ္တံ သေမုဉ္ဇ ဝမတိ၊ ကာယမှာ သေဒဇ္ဇေကာ။ ။

အထ-ထိုမှတစ်ပါး၊ အဿကာယဿ-ဤကို နဝသောတေဟိ-မျက်စိ စသော ကိုးပါးသောအဝတို့မှ၊ အသုစိ-မသန့်ရှင်း မစင်ကြယ်သော အရာဝတ္ထုသည်၊ သဗ္ဗဒါ-အချင်းခပ်သိမ်း၊ သဝတိ-ယိုစီး၏။ ကိ သဝတိ-အဘယ်သို့ ယိုစီးသနည်း၊ အက္ခိမှာ-မျက်စိပေါက်နှစ်ဖက်မှ၊ အက္ခိဂူထသော-

မျက်ဝတ်မျက်ချေးသည်။ သဝတီ-ယိုထွက်၏။ ကဏ္ဍမှာ-နားပေါက်နှစ်ဖက်မှ၊ ကဏ္ဍဝှထကော-နဖာချေးသည်။ သဝတီ-ယိုထွက်၏။

သိဟံနိကာစ-နှပ်သည်မူကား၊ ဧကဒါ-ရုံခါ၊ နာသတော-နာခေါင်းပေါက်မှ၊ သဝတီ-ယိုကျ၏။ ဧကဒါ-ရုံခါ၊ မုခေန-ခံတွင်းဖြင့်၊ ဝမတီ-ယိုထွက်၏။ ပိတ္တံစ-ဗဒ္ဒသည်းခြေ၊ အဗဒ္ဒသည်းခြေသည်လည်းကောင်း၊ သေမှဉ္ဇ-သလိပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဧကဒါ-ရုံခါ၊ မုခေန-ခံတွင်းပေါက်ဖြင့်၊ ဝမတီ-ယိုထွက်၏။ ကာယမှာ တစ်ကိုယ်လုံးမှ၊ သေဒဇ္ဇိကာ-ချွေးဆားမြူအညစ်အကြေးသည်။ ဧကဒါ-ရုံခါ၊ ဝမတီ-ယိုထွက်၏။

ကိုးပါးသော အမာဝ ဟူသောအပေါက်တို့မှ ရွံရာစက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော နှပ်၊ မျက်ချေး စသော အရာဝတ္ထုတို့သည် အခါခပ်သိမ်း ယိုစီးထွက်ကျသည် ဟု သင်္ချာကိုထုတ်ပြတော်မူပြီးနောက် သရုပ်သင်္ချေကိုကား မျက်စိပေါက်-၂၊ နားပေါက်-၂၊ နှာခေါင်းပေါက်-၂၊ ခံတွင်း ပါးစပ်ပေါက်-၁၊ အားဖြင့် ဒွါရ ခုနစ်ပေါက်ကိုသာ ပြတော်မူသည်။ ကျင်ကြီးပေါက်၊ ကျင်ငယ်ပေါက်တို့ကို သရုပ်အားဖြင့် ထုတ်တော်မမူပေ။ ယင်းသို့ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်ပေါက်တို့ကို သရုပ်အားဖြင့် မထုတ်ခြင်းသည် မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောတော်မူသင့်သော ကာလနှင့် ပရိသတ်ကို သိတော်မူသည်ဖြစ်၍ ဒွါရ ၂-ပါးကို ခြွင်းချန်ကာ မဟောခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် ပရိယာယ်အားဖြင့်ကား “ကာယမှာ သေဒဇ္ဇိကာ” ဟူ၍ တစ်ကိုယ်လုံးမှချွေး စသော အညစ်အကြေးတို့ ထွက်ကျယိုစီးသည်ကို သိမ်းသွင်း၍ ဟောတော်မူသည်ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ရှင်းလင်းပြဆိုသည်။

ကိုးပါးသော အမာဝတို့မှ မျက်ချေး စသော အညစ်အကြေးတို့ ထွက်ကျ ယိုစီးသည်မှာ ထမင်းချက်သောအခါ ဆန်မှဖြစ်သော အညစ်အကြေး၊ ရေမှဖြစ်သော အညစ်အကြေးတို့သည် အမြှုပ်နှင့်တကွရော၍ အိုးဝသို့တက်ကာ ထမင်းအိုးမျက်နှာဝကို လိမ်းကျံ၍ အပြင်အပသို့ လျှောကျဘိသကဲ့သို့၊ ထိုအတူ လူတို့ စားသောက်အပ်သော အစားအစာကို ကမ္မဇတေဇောဓာတ် မီးဖြင့် ချက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ထိုအစာ၏ အညစ်အကြေးတို့သည် မျက်စိ စသော အပေါက် ရှိရာသို့တက်ပြီးလျှင် မျက်ဝတ် မျက်ချေး အဖြစ်ဖြင့် အပြင်ပသို့ ယိုကျစီးဆင်းသည်ကို ပြဆိုဟောကြားတော်မူပြီးကာလ လောကလူတို့၌ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတို့တွင် အမြတ်ဆုံးအဖြစ်ဖြင့်ထားသော ဦးခေါင်းအတွင်း၌ပင်လျှင် နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ်ရာ၊ လိုချင်တောင့်တဖွယ်ရာ ဝတ္ထုပစ္စည်းဟူ၍မရှိ။ ထိုဦးခေါင်းအတွင်း၌ အနှစ်သာရဟူ၍ မရှိသည်ကို ဟောပြတော်မူခြင်းငှာ ခုနစ်ခုမြောက် ဂါထာကို ဟောတော်မူသည်။

အဝိဇ္ဇာ ဖုံးအုပ်နေ၍ အသုဘမထင်မြင်

(၇) အထသ သုသိရုံ သီသံ၊ မတ္တလင်္ကဿ ပူရိတံ။

သုဘတော မညတိ ဗာလော၊ အဝိဇ္ဇာယ ပူရိက္ခတော။ ။

အထ-ထိုမှတစ်ပါး၊ အဿကာယဿ-ထိုကိုယ်၏၊ သုသိရုံ-အခေါင်း ရှိသော၊ သီသံ-ဦးခေါင်းသည်၊ မတ္တလင်္ကဿ-မဲ့ညက်ခိုင်အတူ ဖြူသောဦးနှောက် ဖြင့်၊ ပူရိတံ-ပြည့်၏။ ဗာလော-ပုထုဇဉ်လူမိုက်သည်၊ နံကာယံ-အပုပ်အတိ ပြည့်သော ထိုကိုယ်ကို၊ သုဘတော-တင့်တယ်သောအားဖြင့်၊ ဝါ-ငါကိုယ်သည် လှပတင့်တယ်ပေ၏ဟူ၍ မညတိ-တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဖြင့် မှတ်ထင်အောက်မေ့ ၏။ ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား၊ အဝိဇ္ဇာယ-အသုဘ စသည်ကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော အဝိဇ္ဇာဖြင့်၊ ပူရိက္ခတော-ပူရိက္ခတတ္တာ-ဖုံးလွှမ်းပိတ်ပင်အပ် သောကြောင့်တည်း။

ခုနစ်ဂါထာတိုင်အောင်သော ဒေသနာတော်ဖြင့် သက်ရှိ သဝိညာဏက အသုဘဖြစ်ပုံကို ဟောပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ သက်မဲ့ အဝိညာဏကဖြစ်သော အသုဘဖြစ်ပုံကို ပြတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည် (၈) အမှတ်ဂါထာ ဒေသနာတော်ကို ဆက်၍ဟောတော်မူသည်။

သေပြီးကာလ စွန့်ပစ်ခံရ ကိုယ်ကာယ

(၈) ယဒါ စသော မတော သေတိ၊ ဥဒ္ဓါမာတော ဝိနီလကော။

အပဝိဋ္ဌော သုသာနသ္မိံ၊ နပေက္ခာ ဟောန္တိ ဉာတယော။

ယဒါစ-အကြင်အခါ၌ကား၊ သောကာယော-ထိုကိုယ်သည်၊ အာယု ဥသ္မာဝိညာဏာပကမေန-ရုပ်နာမ်ဇီဝိတ၊ ကမ္မဇတေဇော၊ ဝိညာဏ်တို့ ကင်း သဖြင့်၊ မတော-သေသည်ဖြစ်၍၊ ဥဒ္ဓါမာတော-ဖူးဖူးရောင်လျက်၊ ဝိနီလကော- ညိုမည်းသောအဆင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ သုသာနသ္မိံ-သုသာန်အရပ်၌၊ အပဝိဋ္ဌော- စွန့်ပစ်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ သေတိ-အိပ်၏။ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ဉာတယော-မသေ မီ အသက်ရှင်စဉ်အခါက ချစ်လှပါသည်ဆိုသော ဆွေမျိုးတို့သည်၊ အနပေက္ခာ- အချစ်ပျက်၍ ငဲ့ကွက်ခြင်း ကင်းကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပေကုန်တော့ သတည်း။

ဤဒေသနာဂါထာ၌ မတော- ဟူသောပုဒ်ဖြင့် မမြဲသော အနိစ္စသဘော ကိုပြ၏။ သေတိ- ဖြင့် သူသေကောင်၌ အားထုတ်ခြင်းသည် ကင်းသည်၏

အဖြစ်ကိုပြ၏။ ထိုနှစ်ပုဒ်ဖြင့် အသက်ရှင်ခြင်း၌ မာန်ထောင်ခြင်းဟူသော ယစ်ခြင်း၌ ပယ်ခြင်းကို ယှဉ်စေ၏။

ဥဒ္ဓါမာတော- ဟူသောပုဒ်ဖြင့် ရုပ်သဏ္ဍာန် ပျက်စီးခြင်းကိုပြ၏။ ဝိနိလကော- ပုဒ်ဖြင့် အရေအဆင်း ပျက်စီးခြင်းကိုပြ၏။ ထိုနှစ်ပုဒ်ဖြင့်- အဆင်း၌ မာန်ယစ်ခြင်းကို ပယ်သဖြင့် ကိုယ်အဆင်းကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်သော မာန်ကိုပယ်ခြင်း၌ ယှဉ်စေ၏။

အပဝိဋ္ဌော- ဟူသောပုဒ်ဖြင့် သူသေကောင်၌ ယူချင်စဖွယ် မရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုပြ၏။ သုသာနသ္မိ- ပုဒ်ဖြင့် အိမ်တွင်း၌ သိုမှီးသိမ်းဆည်းထားခြင်းငှာ မထိုက်။ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်၏ အဖြစ်ကိုပြ၏။ ထိုနှစ်ပုဒ်ဖြင့် ငါ့ကိုယ်ဟူသော စွဲလမ်းခြင်း၊ တင့်တယ်သည်ဟူသော သုဘအမှတ်သညာကို ပယ်ခြင်း၌ ယှဉ်စေ၏။

အနပေက္ခော ဟောန္တိဉာတယော- ဖြင့် အသက်ရှင်စဉ်အခါက မိမိကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးကုန်သော ဆွေမျိုးဉာတိတို့၏ ချစ်ခင်မြတ်နိုးခြင်း မရှိတော့သည်ကိုပြ၏။ ယင်းသို့ပြသဖြင့် အသက်ရှင်စဉ်အခါက ဆွေမျိုးဉာတိ၊ မိတ်ဆွေ သင်္ဂဟ တည်းဟူသော အခြံအရံ ပရိသတ်ဖြင့် မာန်ယစ်ထောင်လွှားခြင်း၌ ယစ်ခြင်းကိုပယ်ခြင်း၌ ယှဉ်စေ၏။

ဤဂါထာ ဒေသနာတော်ဖြင့် ငါအသက်ရှင်နေသည်၊ ငါအသက်ရှည်သည် စသည်ဖြင့် ဇီဝိတမဒမာန် တက်ခြင်းကို ပယ်တော်မူစေသည်။ အဆင်းနှင့်စပ်သော ဝဏ္ဏမဒမာန်တက်ခြင်းကိုလည်း ပယ်တော်မူစေသည်။ လှပတင့်တယ်သည်ဟူသော သုဘပညာကိုလည်း ပယ်တော်မူစေသည်။ အခြံအရံ ပရိသတ်ကို အကြောင်းပြု၍ အသိုင်းအဝိုင်း မာန်တက်ခြင်းကိုလည်း ပယ်တော်မူစေသည်။

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသော တရားတော်ကို ရိုသေလေးစားစွာ ကြားနာသောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် ဟောတော်မူသော တရားတော်ကို အစဉ်လိုက် လျက် ဉာဏ်ယှဉ်ကာ နာယူခြင်းဖြင့် ဉာဏ်အဆင့်ဆင့်တက် ဤအဇ္ဈတ္တဖြစ်သော မိမိကိုယ်၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော သူတစ်ပါးကိုယ်၌လည်းကောင်း ကိုယ်၏သဘောမှန်အတိုင်းမြင်၍ ကိုယ်ဟူသော လောကကြီး၌ တစ်စတစ်စ ငြီးငွေ့ကာ စက်ဆုပ်ရွံရှာမှန်းတီး၍ တပ်မက်ခြင်း တဏှာလောဘခေါင်းပါးအားနည်းလျက် သံဝေဂဉာဏ် ဖြစ်လာကြပေလိမ့်မည်။ နိဗ္ဗိန္ဒုဉာဏ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာကြပေလိမ့်မည်မှာ မလွဲနိုင်ဟု ဆိုအပ်ပေသည်။

(၈) အမှတ်ဂါထာ ဒေသနာတော်ဖြင့် အကောင်မပျက်သေးသော အဝိညာဏက သက်မဲ့အသုဘ အခြင်းအရာကိုပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ အကောင်ပျက်ပြီးသော အသုဘအဝိညာဏက အခြင်းအရာကို ပြတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍ ကိုးခုမြောက်သောဂါထာ ဒေသနာတော်ကို ဆက်လက်ဟောတော်မူသည်။

သေပြီးသည်နောက် ပိုးလောက်အစာ ကိုယ်ခန္ဓာ

(၉) ခါဒန္တိနံ သုဝါဏာစ၊ သိင်္ဂါလာ စ ဂော ကိမိ။

ကာကာ ဂိဇ္ဈာ စ ခါဒန္တိ၊ ယေ စညေ သန္တိ ပါဏိနော။ ။

နံ ကာယံ-သုသာန်၌ ပစ်အပ်သော ထိုသူသေကောင်ကို၊ သုဝါဏာစ-အိမ်ခွေးတို့သည်လည်းကောင်း၊ သိင်္ဂါလာစ-မြေခွေးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဂော စ-ဘုံမတီးငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကိမိစ-ပိုးလောက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ခါဒန္တိ-ကိုက်ခဲစားသောက်ကြကုန်၏။ ကာကာစ-ကျီးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဂိဇ္ဈာစ-လင်းတတို့သည်လည်းကောင်း၊ ခါဒန္တိ-ကိုက်ခဲစားသောက်ကြကုန်၏။ အညေ-ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်မှတစ်ပါး ကုန်သော၊ ယေစဟဏိနော-အသားစားသော သစ်၊ ကျား၊ သိမ်း၊ ခွန် စသော အကြင်သတ္တဝါတို့သည်၊ သန္တိ-ရှိကုန်၏။ တေစပါဏိနော-ထိုသတ္တဝါတို့သည်လည်း၊ ခါဒန္တိ-ကိုက်ခဲစားသောက်ကြကုန်၏။

စရံဝါ ယဒိဝါတိဋ္ဌံ- စသော အစအဦး ဂါထာဒေသနာတော်ဖြင့် သုညတကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောပြတော်မူသည်။ အဋ္ဌိနာရူဟိ သံယုတ္တော-စသော ဒေသနာတော်ဖြင့် သဝိညာဏက အသုဘကမဋ္ဌာန်းကို ဟောပြတော်မူသည်။ ယဒါစသော မတောသေတိ-စသော ဒေသနာတော်ဖြင့် အဝိညာဏက အသုဘကမဋ္ဌာန်းကို ဟောပြတော်မူသည်။ ထို့နောက် ဤသို့ပင် နိစ္စ၊ သုဘ၊ သုခ၊ အတ္တ အဖြစ်မှ ဆိတ်သုဉ်းကာ စင်စစ် အသုဘမျှသာ ဖြစ်သောကိုယ်၌ အဝိဇ္ဇာ ဖုံးလွှမ်းအပ်သော သူမိုက်သည် သုဘဟူ၍ မှတ်ထင်အောက်မေ့ဘိ၏ဟု သူမိုက်၏ဖြစ်ခြင်းကို ပြခဲ့၏။ ယခုအခါ နိစ္စ၊ သုခ၊ သုဘ၊ အတ္တမှ ဆိတ်သော သဝိညာဏက၊ အဝိညာဏက သက်ရှိသက်မဲ့ အသုဘဖြစ်သော ရူပကာယရုပ်ကောင်ကြီး၌ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်၏ ဉာဏ်အမြင်ရှိခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့် ဝိဝဋ္ဌကို၊ ဝါ-သံသရာ ဝဋ်ကင်းသည်ကို ဟောပြတော်မူခြင်းငှာ သုတ္တာန-စသည်ဖြင့် ဆက်လက်မိန့်ကြားတော်မူသည်။

ဤသုတ်ကို နာကြား၍ ဝိပဿနာပွားလျှင် အမှန်ကိုမြင်

(၁၀) သုတ္တာန ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ ဘိက္ခု ပညာဏဝါ ဣဓ။

သော ခေါ နံပရိဇာနာတိ၊ ယထာဘူတဉ္စိ ပဿတိ။ ။

ဣဓ-ဤငါဘုရား သာသနာတော်၌၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ-မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ဖြစ်သော ကာယဝိစိန္တနိကသုတ် ဒေသနာတော်ကို၊ သုတ္တာန-ကြားနာရသည်ဖြစ်၍၊ ပညာဏဝါ-အနိစ္စ စသည်၌ဖြစ်သော ဝိပဿနာ ပညာရှိသော၊ သောဘိက္ခု-ထိုရဟန်းသည်၊ နံ ကာယံ-သုညတ စသည်အပြားရှိသော ထိုကိုယ်ကို၊ ပရိဇာနာတိ-ဉာတ၊ တိရဏ၊ ပဟာန ပရိညာ ဟူသော ပရိညာသုံးပါးတို့ဖြင့် ပိုင်းခြား၍သိ၏။ ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့် ပရိညာသုံးပါးတို့ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သိသနည်းဟူမူကား၊ နံ ကာယံ-သုညတ စသည်အပြားရှိသော ထိုကိုယ်ကို၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း၊ ဟိ-ယသ္မာ-အကြင်ကြောင့်၊ ပဿတိ-သိမြင်၏။ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ပရိဇာနာတိ-ပရိညာသုံးပါးတို့ဖြင့် ပိုင်းခြား၍သိ၏။

မိန်းမ၊ ယောက်ျား စသည်ဖြင့် ပညတ်တင်စား၍ အထင်မှတ်မှားနေကြသော ဤရူပကာယသည် စင်စစ်အားဖြင့် ဆံပင်၊ မွေးညင်း၊ အရိုး၊ အကြော၊ အသား၊ အသွေး စသော ရုပ်အစု အသုဘတို့ပါတကားဟု ပညာမျက်စိဖြင့် ကြည့်ရှုသော ယောဂီသည် ဉာတပရိညာဖြင့် သိမြင်သည်မည်၏။

ထိုအရုပ်အစု အသုဘဖြစ်သော ကိုယ်သည် အမှန်အားဖြင့် မမြဲသော ဘေးကြောင့် ဆင်းရဲသောသဘော၊ အလိုသို့မပါ မပိုင်မနိုင်သော အနတ္တသဘောရှိသော ပရမတ္ထ ရုပ်တရားတို့သာပါတကားဟု ရှုမြင်သော ယောဂီသည် တိရဏပရိညာဖြင့် မြင်သည်မည်၏။

တိရဏပရိညာဖြင့် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောမြင်အောင် ရှုသည်ရှိသော် ယင်းရုပ်အစု အသုဘကိုယ်ကောင်၌ တပ်မက်နှစ်သက် တွယ်တာခြင်း သဘောရှိသော ဆန္ဒရာဂကို အရိယာမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ပယ်သတ်အပ်သော ယောဂီသည်၊ ဝါ-အရိယာသည် ပဟာနပရိညာဖြင့် သိမြင်သည်မည်၏။ အရိယာအမြင်ဖြင့် မမြင်သေးသော ယောဂီသည်လည်း တဒဂံအားဖြင့် ပဟာနပရိညာဉာဏ်အမြင်ဖြင့် သိမြင်သည်မည်၏။

ဉာဏ် ၃-ပါးဖြင့် မြင်ခြင်း

တစ်နည်းအားဖြင့် အသုဘစင်စစ်ဖြစ်သော အရိုး၊ အကြော၊ အသား အပေါင်းအစုဖြစ်သော ကိုယ်ကို မှန်ကန်သောအတိုင်း အရိုး၊ အကြော၊ အသား စသော ပရမတ္ထ ရုပ်အစုမျှသာ ဖြစ်ပါတကားဟုမြင်သော ယောဂီသည် သစ္စ ဉာဏ်ဖြင့် မြင်သည်မည်၏။

ကောဠာသတို့၏ အစုအပေါင်းဖြစ်သော ဤကိုယ်သည် မမြဲသော သဘော၊ ဆင်းရဲခြင်းသဘော၊ အနှစ်အသားဟူ၍ မရှိသောသဘော ရှိပါတကား ဟု ဆင်ခြင်သော၊ ဝါ-မြင်သော ယောဂီသည် ကိစ္စဉာဏ်ဖြင့် မြင်သည်မည်၏။

ကောဠာသရုပ် အပေါင်းအစု ဖြစ်သောကိုယ်၌ လက္ခဏာသုံးပါးတင် ၍ ဆင်ခြင်ပွားများသောအခါ ထိုကိုယ်၌ တပ်မက်တွယ်တာခြင်း အာသာ တဏှာကင်းသော ယောဂီသည် ကတဉာဏ်ဖြင့် မြင်သည်မည်၏။

ဤကဲ့သို့ ပရိညာသုံးပါး၊ ဉာဏ်သုံးပါးတို့ဖြင့် မြင်ရန်မှာ မြတ်စွာဘုရား ထံတော်မှ လမ်းညွှန်နည်းပြ တရားစကားတော်ကို ကြားနာရမှုမရှိပါက လူတိုင်း ၌ ထင်ရှားရှိ၊ ထင်ရှားမြင်တွေ့နေသော ရုပ်ကိုယ်ကြီးပင်ဖြစ်လျက် ပရိညာ သုံးပါးဖြင့် အလိုအလျောက် မိမိဘာသာ သိမြင်နိုင်ကြမည် မဟုတ်သောကြောင့် သုတာန ဗုဒ္ဓဝစနံ-ဟူသော ဂါထာဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူလေသည်။

သုတ္တာန ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ ဘိက္ခု ပညာဏဝါ ဣဝေ-ဟူသော ဂါထာ၌ တရား နှာ ပရိသတ်ကို ဘိက္ခုဟူ၍ သုံးစွဲတော်မူခြင်းသည် ပရိသတ်လေးပါးတွင် ရဟန်းတော်သည် မြတ်သောပရိသတ် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မြတ်စွာ ဘုရားနှင့် နီးကပ်သော တပည့်သား ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဘိက္ခု- ဟူ၍ သုံးစွဲတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

တစ်နည်းမှာ သံသရာမှ လွတ်ရေးကို ရှေးရှု၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို အား ထုတ်သော ယောဂီသည် ဘိက္ခုမည်သင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဘိက္ခုဟူ၍ ခေါ်ကာ သုံးစွဲကာ ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလို အားဖြင့် ကာယဝစ္ဆိန္ဒနိက သတ္တန် ဒေသနာတော်ကို နန္ဒာထေရီကိုလည်းကောင်း၊ အညတရ ရဟန်းကိုလည်းကောင်း အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူသည်ဖြစ်သော ကြောင့် ဘိက္ခု-ဟူ၍ သုံးတော်မူခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ သံသရာဘေးကို ရှုလေ့ရှိသော ယောဂီဟူသမျှကို သဒ္ဓါနည်းအားဖြင့် ဘိက္ခု-ဟူ၍ သုံးတော်မူ ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် သင့်လျော်သည်ချည်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

သိပြီးကျင့်မှ ဆန္ဒရာဂကိုစွန့်နိုင်

နန္ဒာထေရီနှင့် အညတရ ရဟန်းတို့သည်၊ တစ်နည်း-ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အဘယ့်ကြောင့် ပရိညာသုံးပါးတို့ဖြင့် ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ပိုင်းခြား၍ သိကြလေသနည်းဟု လျှောက်ထားဖွယ်ရှိ၍ -

(၁၁) ယထာ ဣဒံ တထာ ဧတံ၊ ယထာ ဧတံ တထာ ဣဒံ။

အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ ကာယေ ဆန္ဒံ ဝိရာဇယေ။ ။

ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ဣဒံ သဝိညာဏကာသုဘံ-ဤသက်ရှိ အသုဘကောင်သည်၊ အာယုဉ္စသော ဝိညာဏနပဂမာ-ရုပ်နာမ်ဇီဝိတ၊ ကမ္မဇတေဇော၊ ဝိညာဏ်တို့၏ မကင်းခြင်းကြောင့်၊ စရတိ တိဋ္ဌတိနိသီဒတိ သယတိယထာ-သွားမှု၊ ရုပ်မှု၊ ထိုင်မှု၊ အိပ်မှု ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထာ-ထိုအတူ၊ ဧတံ-ဧတရဟိ သုသာနသယိတမ္ပိ-ယခု သုသာန်၌ အိပ်သည်ဖြစ်၍ တုံးလုံးပက်လက်လဲနေသော အသက်မဲ့ရုပ်ကောင်သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗေ-မသေမီ ရှေးအခါ၌၊ တေသံ ဓမ္မာနံ-ထိုရုပ်နာမ်ဇီဝိတ၊ ကမ္မဇတေဇော၊ ဝိညာဏ်တို့၏ အပဂမာ-ချုပ်စဲပြတ်ကင်းခြင်းကြောင့်၊ နစရဏာဒိယထာ-သွားရပ်ထိုင်လျောင်းခြင်းကို မပြုသကဲ့သို့၊ တထာ-ထိုအတူ၊ ဣဒံသဝိညာဏကံပိ-ဤအသက်ရှိသော ရုပ်ကောင်သည်လည်း၊ တေသံဓမ္မာနံ-ထိုဇီဝိတ စသောတရားတို့၏၊ အပဂမေ-ကင်းပြတ်ချုပ်ငြိမ်းသည်ရှိသော်၊ စရဏာဒိ-သွားခြင်းစသည်သည်၊ နဘဝိဿတိ-မဖြစ်ပေတော့လတ္တံ့။

အထက်ပါ ဂါထာ၏ ပုဗ္ဗဒ္ဓဖြစ်သော ရှေ့နှစ်ပါဒတွင် ပထမပါဒဖြင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိနှင့် သေသောရုပ်ကောင်ကို သဘာဝချင်း တူသည်ကို ပြုသဖြင့် အပဗဟိဒ္ဓကိုယ်၌ စွဲ၍ဖြစ်သော ဒေါသကိလေသာကိုပယ်၏။ ဒုတိယပါဒဖြင့် သေသောရုပ်ကောင်နှင့် မိမိကိုယ်ကို သဘာဝချင်းတူသည်ကို ပြုသဖြင့် အတွင်းအဇ္ဈတ္တကို စွဲ၍ဖြစ်သော ရာဂကိုပယ်၏။ သက်ရှိသက်မဲ့ ရုပ်ကောင်နှစ်မျိုးကို အတူပြုသဖြင့် မောဟကို ပယ်သည်မည်၏။ သေသောရုပ်ကောင်နှင့် မိမိရုပ် ခြားနားခြင်း မရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ မိမိရုပ်ကောင်နှင့် သေသောရုပ်ကောင်၏ ထူးခြားခြင်းမရှိ သဘာဝအားဖြင့် တူသည်ကိုလည်းကောင်း ဉာတပရိညာ ဖြစ်ပေါ်လျှင် မောဟဟူသော အဝိဇ္ဇာ ပပျောက်လေတော့သည်ဟု သိရာ၏။

(၁၁-အမှတ် ဂါထာ၏ နောက်နှစ်ပါဒ အနက်ကို ပြန်ဆက်သည်) ယထာဘူတဉ္စိ-ယထာဘူတံစဝ-ဟုတ်မှန်သော အတိုင်းသာလျှင်၊ ပရိ

ဇာနိတွာ-ဉာဏပရိညာဉာဏ်ဖြင့် သိပြီး၍၊ ဧဝံပဋိပ္ပန္နော- ဤပြဆိုအပ်သည် အတိုင်းကျင့်သော၊ ဘိက္ခု-ယောဂီရဟန်းသည်၊ အနုပုဗ္ဗေန-ပရိညာအစဉ်အား ဖြင့်၊ တစ်နည်း-ဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါး အစဉ်အားဖြင့်၊ တစ်နည်း-မဂ်အစဉ်ဖြင့်၊ အဇ္ဈတ္တ-မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော၊ ကာယေ-သက်ရှိကိုယ်၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ- အပသန္တာန်၌ဖြစ်သော၊ ကာယေ-သက်ရှိသက်မဲ့ ကိုယ်၌လည်းကောင်း၊ ဆန္ဒ- နှစ်သက်တွယ်တာ တပ်မက်ခြင်းကို၊ ဝိရာဇယေ-ပဟာနပရိညာဖြင့် ပယ်ခြင်း ငှာ စွမ်းနိုင်ရာ၏။

၁၁-အမှတ် ဂါထာဒေသနာဖြင့် ဓမ္မဿဝနပုဂ္ဂိုလ်၏ သေက္ခအရိယာ ဘုံသို့ ရောက်ခြင်းကို ပြဆိုပြီး၍ အသေက္ခအရိယာဘုံသို့ ရောက်ခြင်းကို ဆက် လက်ဟောပြတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည် ၁၂-အမှတ် ဂါထာဒေသနာ ကို ဟောတော်မူသည်။

ဆန္ဒရာဂ ကင်းလွတ်မှ နိဗ္ဗာန်ကိုရ

(၁၂) ဆန္ဒရာဂဝိမုတ္တာ သော၊ ဘိက္ခု ပညာဏဝါ ဣဓ။

အဇ္ဈဂါ အမတ် သန္တိ*၊ နိဗ္ဗာနံ ပဒ မုတ္တမံ။ ။

ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ငါ- သက်ရှိသက်မဲ့ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓိဖြစ်သော ကိုယ်၌၊ ဆန္ဒရာဂဝိမုတ္တာ-အချင်းခပ်သိမ်း ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းကြောင့် တပ်မက်ခြင်းကင်းသော ပညာဏဝါ-အရဟတ္တမဂ် ပညာရှိသော၊ သောဘိက္ခု- မဂ်၏ အခြားမဲ့၌ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အမတ်-သေခြင်းကင်းသော၊ သန္တိ*-ခပ်သိမ်းသော တေဘုမ္မက သင်္ခါရတို့၏ ငြိမ်းအေးရာဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနံ-ဝါနမည်သော တဏှာမှ ထွက်မြောက်ရာဖြစ် သော၊ အဇ္ဈတံ-စုတေရွေ့လျောခြင်းကင်းသော၊ ပဒံ-မဂ်ဉာဏ် စသည်ဖြင့် ရောက်အပ်သော နိဗ္ဗာန်သို့၊ အဇ္ဈဂါ-ရောက်ပြီ။

ငါဘုရား၏ အဆုံးအမဖြစ်သော သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ယောဂီသည် နောက်က အစီအစဉ်ဖြင့် နည်းလမ်းညွှန်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း သက်ရှိကိုယ်၌ဖြစ်စေ၊ သက်မဲ့ကိုယ်၌ဖြစ်စေ နှစ်သက်ဖွယ်ရာ တစ်စုံ တစ်စီမျှမရှိ။ အကာအဝံ အပုပ်အသိုးတို့ဖြင့်သာ ပြည့်သည်ကိုသိ၍ ထိုကိုယ် ၌ နှစ်သက်တပ်မက်ခြင်းကင်းလျက် အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်တို့ကို ရပြီးသော သေက္ခအရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည် ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ သက်ရှိသက်မဲ့ဖြစ်သော ထိုရုပ် အပေါင်းဟူသောကိုယ်၌ အချင်းခပ်သိမ်း တပ်မက်သောတဏှာ လုံးဝကင်းသည်

ဖြစ်၍ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုကာ သေခြင်းကင်းသော သင်္ခါရဒုက္ခတို့၏ ငြိမ်းအေးရာ၊ ရွှေ့လျော့ပျက်စီးခြင်းကင်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်လေပြီဟု ဟောတော်မူသည်။

ဤသို့လျှင် သက်ရှိသက်မဲ့ဖြစ်သော ရူပကာယတည်းဟူသော အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် အပြီးအဆုံး ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် တစ်ဖန် ဒေသနာတော်အကျဉ်းနည်းဖြင့် ဤမျှလောက် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်၍ အကျိုးကျေးဇူးများသော တန်ခိုးအာနိသင်ရှိသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အန္တရာယ်ပြုတတ်သော ပမာဒဝိဟာရ-ဟုဆိုအပ်သော တရား၌ မေ့မေ့လျော့လျော့၊ ပေါ့ပေါ့တန်တန်၊ အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ နေခြင်း၏အပြစ်ကို ကဲ့ရဲ့ကာ ပြတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဒွိပါဒကော စသော ၂-ဂါထာကို ဟောတော်မူသည်။

ပုပ်သိုးနံ့ဇော် ရေလျှော်ပစ်ရ ကိုယ်ကာယ

(၁၃) ဒွိပါဒကောယ မသုစိ၊ ဒုဂ္ဂန္ဓော ပရိဟရတိ။

နာနာကုဏပ ပရိပူရော၊ ဝိဿဝန္တော တတော တတော။ ။

ဒွိပါဒကော-အခြေနှစ်ချောင်းရှိသော၊ အယံကာယော-ဤကိုယ်သည်၊ အသုစိ-မစင်ကြယ်လျှင်၊ ဒုဂ္ဂန္ဓော-မကောင်းသောအနံ့ရှိလျက်၊ နာနာကုဏပ ပရိပူရော-အထူးထူးသော အပုပ်အတိပြည့်လျက်၊ တတော တတော- မျက်စိ၊ နား စသော ထိုထို ကိုယ်အရပ်မှ၊ ဝိဿဝန္တော-အထူးထူးအထွေထွေ ယိုစီးလျက်၊ ဗာလော-လူမိုက်သည်၊ နာနာဒီဟိ-ရေချိုးခြင်း စသည်တို့ဖြင့်၊ ပရိဟရတိ- ရွံရှာဖွယ်တို့ကို သုတ်သင်ဖယ်ရှား၏။ ပုပ္ဖဂန္ဓဝတ္ထာလင်္ကာရာဒီဟိ-ပန်း၊ နံ့သာ၊ အဝတ်တန်ဆာ စသည်တို့ဖြင့် ပရိဟရတိ-ကိုယ်လုံးဝန်းကျင် ပြုပြင်ဆေးရွက်၏။

အခြေနှစ်ချောင်းရှိသော လူ၏ကိုယ်သည် အမှန်အားဖြင့် မသန့်ရှင်းမစင်ကြယ်သည်သာ ဖြစ်၏။ ကောင်းမွန် မွှေးကြိုင်သောအနံ့ မရှိရုံသာမဟုတ်၊ ပုပ်သိုးညှိဟောင်းသော အနံ့လည်းရှိ၏။ အထူးထူးအထွေထွေသော အပုပ်တို့ဖြင့် ပြည့်နှက်လျက်ရှိ၏။ ထိုထို မျက်စိပေါက်၊ နားပေါက် စသည်တို့မှ အညစ်အကြေးတို့သည် ယိုစီးလျက်ရှိ၏။ ယင်းသို့လျှင် အလွန်မနှစ်သက်ဖွယ် ရွံရှာဖွယ် စက်ဆုပ်ဖွယ်ဖြစ်သော ကိုယ်ကိုပင်လျှင် တရားမယှဉ် အမြင်မမှန်သော သူတို့သည် ရေချိုးခြင်း၊ သနပ်ခါး ပန်းနံ့သာ အမွှေးအကြိုင် လိမ်းကျံခြင်း၊

ပိုးဖဲကတ္တီပါ အဝတ်အရုံတို့ကို ဝတ်ရုံသုံးဆောင်ခြင်းဖြင့် အပုပ်အတိပြီးသော ကိုယ်ကို ကာကွယ်ဖုံးအုပ်ကာ မိမိကိုယ်ကိုလည်း မိမိ နှစ်သက်မြတ်နိုး သာ ယာကြကုန်၏။ ဗဟိုဒွဖြစ်သော အခြားသောကိုယ်ကိုလည်း သာယာနှစ်သက် တပ်မက်ခွဲလမ်းကြကုန်၏ဟု အကျဉ်းချုပ် ဒေသနာတော်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

ပုပ်သိုးနေသောကိုယ်ဖြင့် တရားမမြင် မာန်ဝင်နေကြခြင်း

(၁၄) တောဒိသေန ကာယေန၊ ယော မညေ ဥဏ္ဏမေတဝေ။
ပရံ ဝါ အဝဇာနေယျ၊ ကိ မညတြ အဒဿနာ။ ။

တောဒိသေန-ဤပြဆိုအပ်ပြီးသော သဘောရှိသော၊ ကာယေန-အပုပ် အသိုးအတိပြည့်သော ကိုယ်ဖြင့်၊ ယော-တရားမယှဉ် ဉာဏ်မမြင်သောပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ ဥဏ္ဏမေတဝေ-မာန်တကြွားကြွား ငါတကားဟု ထောင်လွှားခြင်းငှာ၊ မညေ-တဏှာအားဖြင့် ငါ့ကိုယ်၊ မာနအားဖြင့် ငါတကား၊ ဒိဋ္ဌိအားဖြင့် ငါ့ ကိုယ်မြဲ၏ဟု အောက်မေ့မှတ်ထင်၏။ ပရံဝါ-သူတစ်ပါးကိုမူလည်း၊ အဝဇာ နယျ-ဇာတိ နာမ ဂေါတ္တ စသည်ဖြင့် မထိမဲ့မြင် ရှုတ်ချရာ၏။ တံ ကာရဏံ၊ ထိုသူမိုက်၏ မိမိကိုယ်ကို ဘဝဂ်တဖြင့် ချီးပင့်မြှောက်စား သူတစ်ပါးကို အောက်အဝီစိ ဆိုက်ထိကောင်းဖွယ် နှိပ်နယ်ရှုတ်ချခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ အဒဿနာ-အရိယာမဂ်ဖြင့် အရိယသစ္စာကို မမြင်ခြင်းဟူသော အဓိဂမ-မရှိ ခြင်းကို၊ ဝါ-ကာယဝိစ္စိန္တနိကသုတ္တန် ဟူသော အာဂမ၊ ထိုသုတ္တန်ဖြင့် ပြအပ် သော သုညတ စသည်ကို မမြင်ခြင်းကို၊ အညတြ-ကြဉ်ထား၍၊ ကိသိယာ- အဘယ်မှာ ဖြစ်ရာအံ့နည်း၊ အာဂမာဓိ-ဂမာဘာဝမေဝ-အာဂမ ဟူသော ပရိ ယတ်၊ အဓိဂမဟူသော ပဋိဝေဓ မရှိခြင်းသည်သာလျှင်၊ ကာရဏံ-ကိုယ်ကို မြှောက်စား သူတစ်ပါးကို ရှုတ်ချခြင်း၏ အကြောင်းရင်းပေတည်း။

ကာယာနုပဿနာဖြင့် နန္ဒာထေရီ ရဟန္တာမဖြစ်ခြင်း

ဤဒေသနာတော်အဆုံး၌ နန္ဒာထေရီသည် “ငါကား အလွန်မှ မိုက်မဲ ခဲ့လေစွတကား၊ ကိုယ်ခန္ဓာကို အကြောင်းပြု၍ ဤကဲ့သို့သော ဒေသနာတော် ကို ဟောကြားတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားအား ဖူးမြော်ကာ တရားနာရန် မလာမိခဲ့ပေ” ဟု သံဝေဂဖြစ်လေသည်။

သံဝေဂဖြစ်ပြီးနောက် ကာယဝိစ္စိန္တနိက သုတ္တန် ဒေသနာတော်ကို ကောင်း စွာ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်၍ ထိုကာယာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်သာလျှင် ၂-ရက်

၃-ရက် အတွင်း၌ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုသဖြင့် ခီဏာသဝအဂ္ဂဒက္ခိ
ဏေယျရဟန္တာထေရီမအဖြစ်သို့ ရောက်လေပြီ။ ဤကား သာဝတ္ထိမြို့၌ နန္ဒာ
ထေရီကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူခြင်းတည်း။

ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ အညတရ ရဟန်းကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူသော
အခါ၌ကား တရားတော်အဆုံး၌ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော သတ္တဝါတို့သည်
အကျွတ်တရား ရကြကုန်၏။ သီရိမာ နတ်သမီးသည်လည်း အနာဂါမိဖိုလ် သို့
ရောက်လေသည်။ အညတရ ရဟန်းသည်ကား သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်သည်
ဟုဆိုသည်။

ဤတရားစာအစ၌ ပြဆိုခဲ့သည်အတိုင်း -

- (၁) ရုပ်အစုအပေါင်း၏ အနှစ်သာရမရှိခြင်း၊
- (၂) အမွှေးနံ့သာတို့ဖြင့်ပြည့်သော ရုပ်မဟုတ်ခြင်း၊
- (၃) ရွံရှာစက်ဆုပ်ဖွယ်အတိပြည့်သော ရုပ်အပေါင်းမျှသာဖြစ်ခြင်း၊
- (၄) တပ်မက်နှစ်သက်ဖွယ်မရှိခြင်း၊

ဟုဆိုအပ်သော ကောဋ္ဌာသ ရုပ်အစုအပေါင်း၏ သဘောမှန်ကို ဉာဏ်
ဖြင့်သိမြင်ကာ ထိုရုပ်အစုအပေါင်း၌ မှားယွင်းသော အမြင်ဖြင့် တပ်မက်နှစ်
သက်တွယ်တာခဲ့သော တဏှာ၊ ငါတကားဟူသော မာန၊ ငါ့ကိုယ်ဟူသော ဒိဋ္ဌိ
တို့ကို ရန်သူကြီးတွေ အဖြစ်ဖြင့် တွေ့မြင်၍ ထို တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို
ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့်ဖြင့် တဖြည်းဖြည်း ခေါင်းပါးအားနည်းစေလျက်
မဂ်ဉာဏ်အတန်တန်ဖြင့်ကျော်ကာ အရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ကိလေသာတို့ကို
အကြွင်းမဲ့ပယ်သတ် ငြိမ်းအေးစေသည်ဖြစ်၍ အာသဝေါကုန်ခန်းသော အဂ္ဂ
ဒက္ခိဏေယျ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ နန္ဒာထေရီ စသော သူတော်ကောင်း ရဟန်းရှင်လူ
အပေါင်းတို့သည်လည်း ရုပ်အစုအပေါင်း၏ အဖြစ်မှန်ကို ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်
ဖြင့် ရှေးဦးစွာ မြင်ကြပြီးလျှင် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ကိလေသာအပေါင်းကို
အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်နိုင်ကြသောအားဖြင့် ဒုက္ခဇာတ်သိမ်း အငြိမ်းကြီးငြိမ်းရာ
ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

ကာယဝိနိဗ္ဗာန်ကသုတ် ပြီး၏။

ကာယာနုပဿနာကို သင်ကြားရကျိုး

ရုပ်၌ ဆန္ဒရာဂကိုပယ်

ရူပံ ဘိက္ခဝေ န တုမှာကံ၊ တံ ပဇဟေယျာထ ဘိက္ခဝေါ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ရူပံ-ရုပ်သည်၊ တုမှာကံ-သင်တို့၏ရုပ်သည်၊ န-မဟုတ်၊ ဘိက္ခဝေါ-ရဟန်းတို့၊ တုမေ-သင်တို့သည်၊ တံ-ထိုရုပ်ကို၊ ပဇဟေယျာထ-ပယ်ကြကုန်လော့။

ချစ်သားရဟန်းတို့၊ ရုပ်သည် အသင်တို့မဟုတ်၊ သင်တို့သည် အမြင်အထင် အယူမှားကြသဖြင့် ဤရုပ်သည် ငါ၏ရုပ်၊ ဤရုပ်သည် ငါဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းနေကြသည်။ သင်တို့ကိုယ်မဟုတ်သောရုပ်၊ ငါ့ရုပ် ဟူ၍ မဆိုထိုက်သောရုပ်ကို ပယ်ကြကုန်လော့ဟု မိန့်တော်မူသည်။ ရုပ်ကိုပယ်ရမည် ဟု မိန့်တော်မူရာ၌ ရုပ်ကို အဘယ်ကဲ့သို့ ပယ်ရမည်နည်း။ ရုပ်ကိုပယ်ကောင်းပါ၏လော့ဟု သံသယဖြစ်ဖွယ်ရှိ၍ -

ယော ဘိက္ခဝေ ရူပသ္မိံ ဆန္ဒရာဂေါ၊ တံ ပဇဟေထ၊ ဧဝံ တံ ရူပံ ပဟိနံ ဘဝိဿတိ -

ဟု ဟောတော်မူပြန်သည်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ရူပသ္မိံ-ရုပ်တရား၌၊ ယော ဆန္ဒရာဂေါ-အကြင် တပ်မက်နှစ်သက်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ တံ-ထိုရုပ်၌ တပ်မက်နှစ်သက်သော ဆန္ဒရာဂကို၊ ပဇဟေထ-ပယ်ကြကုန်လော့၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဆန္ဒ ရာဂကို ပယ်သည် ရှိသော်၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ ပဟိနံ-ပယ်သည်မည်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပေလတ္တံ့။

ရဟန်းတို့၊ ရုပ်ကိုပယ်ရမည်ဆိုသည်မှာ ဥပစာအားဖြင့် တင်စား၍သုံးခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤရူပကာယကြီးသည် ငါဖြစ်သည်၊ ဤရုပ်သည် ငါ၏ရုပ်

ဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် ကောဋ္ဌာအစုအဝေးဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်းဟူသောကိုယ်၌ လိုချင်နှစ်သက် တပ်မက်တွယ်တာကြသောကြောင့် ဤရုပ်မျိုးတွေကို နောက် နောင်၌လည်း ရရှိလိုသောဆန္ဒဖြင့် တောင့်တကြသည်ဖြစ်၍ ဒုက္ခအစုမျှသာဖြစ် သောရုပ်ကို ရရှိနေကြသဖြင့် သင်တို့သည် ဒုက္ခမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ဘဲ ရှိနေ ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုရုပ်၌ လိုချင်တပ်မက်သော ဆန္ဒရာဂတည်းဟူသော တဏှာကို ပယ်သတ်ကြကုန်။ ရုပ်ခန္ဓာအိမ်ကြီးကို ဆောက်လုပ်တတ်သော တဏှာတည်းဟူသော ဗိသုကာလက်သမားကို ပယ်သတ်ကြကုန်။ ရုပ်အစုအပေါင်း ရုပ်အိမ်ကို ဆောက်လုပ်တတ်သော ဖြစ်စေတတ် ရစေတတ်သော တဏှာကို ပယ်သတ်လျှင် ရုပ်အိမ်ကြီးသည် နောက်ထပ်တစ်ဖန် ဖြစ်တော့မည် မဟုတ်ချေ။ ယင်းသို့ ရုပ်အိမ်သစ် တစ်ဖန်မဖြစ်ခြင်းကိုပင်လျှင် ရုပ်ကိုပယ်သည်မည်တော့ သည်ဟု ဟောတော်မူလိုရင်းဖြစ်သည်ကို သိရှိကြကုန်သော ယောဂီတို့သည် ကောဋ္ဌာသ အစုအပေါင်းသာလျှင် ဖြစ်သောရုပ်ကို “ရုပ်သည် ငါမဟုတ်၊ ငါ့ရုပ်မဟုတ်၊ ဒုက္ခသက်သက်မျှသာဖြစ်သော ရုပ်အစုအပေါင်း” ဟူ၍ ဉာဏ်ဖြင့် ရှုကာ ရုပ်၌တပ်မက်နှစ်သက်သော ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ကြကုန်ရာသည်။

စာပေသင်ကြားမှု မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်းအလုပ်

နန္ဒာထေရ်တို့ကဲ့သို့ ဉာဏ်ပွင့်ကာ ချက်ချင်း အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက် နိုင်ကြစေကာမူ အားလျှော့စိတ်ပျက် နောက်ဆုတ်၍မူကား မနေသင့်ကြပေ။ အမြန်မရောက်သော်လည်း ဖြည်းဖြည်းချင်းရောက်ကြောင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ နိဗ္ဗာန် တည်းဟူသော ပန်းတိုင်ကိုသာ အာရုံပြု၍ ရှေးရှစ်တံစိုက်ထားရန်သာလျှင် လို ပေသည်။ ဤနေရာ၌ မိလိန္ဒမင်းကြီးအမေးနှင့် အရှင်နာဂသေနအဖြေကို သတိ ပြုသင့်ကြပေသည်။

အရှင်ဘုရား နာဂသေန မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတော်တို့ကို “ရဟန်း တို့၊ နိပ္ပပဉ္စတရား၌ ဓမ္မလျော်ကြကုန်၊ နိပ္ပပဉ္စတရား၌ ပျော်ပိုက်ကြကုန်” ဟု ဟောတော်မူပါသည်။ ဤသို့ ဟောတော်မူရာ၌ နိပ္ပပဉ္စ ဟူသည်ကား အဘယ် တရားကို ဆိုလိုပါသနည်းဟု မေးလျှောက်၏။

မင်းကြီး၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်သည် နိပ္ပပဉ္စ၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်သည် နိပ္ပ ပဉ္စ၊ အနာဂါမိဖိုလ်သည် နိပ္ပပဉ္စ၊ အရဟတ္တဖိုလ်သည် နိပ္ပပဉ္စ ဖြစ်သည်ဟု အရှင်နာဂသေနက ဖြေတော်မူသည်။

အရှင်ဘုရား၊ ဖိုလ်လေးပါး တရားတို့သည် နိပ္ပပဉ္စ ဖြစ်ပါလျှင် ရဟန်းတော်တို့သည် အဘယ့်ကြောင့် ထိုနိပ္ပပဉ္စတို့ကို အားမထုတ်ကြဘဲ ပါဠိတော်ကို သင်ကြားပို့ချခြင်း၊ အဋ္ဌကထာကို သင်ကြားပို့ချခြင်း၊ နဝကမ္မ အမှုသစ်တို့ကို ပြုလုပ်ခြင်း၊ ဒါနပြုခြင်း၊ စေတီတော်တို့ကို ပူဇော်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်နေကြပါသနည်း။ နိပ္ပပဉ္စတို့ကိုသာ အားထုတ်ပြုလုပ်သင့်သည် မဟုတ်ပါလောဟု တစ်ဖန် ထပ်၍လျှောက်၏။

မင်းကြီး၊ အကြင်ရဟန်းတော်တို့သည် ပါဠိအဋ္ဌကထာ သင်ကြားပို့ချခြင်း၊ နဝကမ္မပြုခြင်း၊ ဒါနပြုခြင်း၊ စေတီတော်တို့ကို ပူဇော်ခြင်းအမှုကို ပြုလုပ်ကြကုန်၏။ ထိုရဟန်းတော် အားလုံးတို့သည်လည်း နိပ္ပပဉ္စသို့ ရောက်ခြင်း ငှာသာလျှင် ပြုလုပ်အားထုတ်နေကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဝိပဿနာထုံခဲသူ မထုံခဲသူ နှစ်မျိုးရှိခြင်း

မင်းကြီး၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပကတိအားဖြင့် စင်ကြယ်သော ကိလေသာ၊ ခေါင်းပါးသော ကိလေသာ ရှိကြကုန်၏။ ရှေးရှေးနေ့ရက်၊ ရှေးရှေးဘဝတို့က ဝိပဿနာ၌ လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သော အထုံဝါသနာ ရှိခဲ့ကြကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ဟောပြောသော မြတ်စွာဘုရားကဲ့သို့သော ဒေသကပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆည်းကပ်၍ တရားတော်ကို ကြားနာရသော အခါ တစ်ခဏချင်းဖြင့်ပင်လျှင် နိပ္ပပဉ္စသို့ ရောက်နိုင်ကြပေသည်။

အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား ပကတိအားဖြင့် ကိလေသာ ခေါင်းပါးအားနည်းခြင်း မရှိကြကုန်သေး။ ရှေးရှေးနေ့ရက်၊ ရှေးရှေးဘဝတို့ကလည်း အထုံဝါသနာ နည်းပါးခဲ့ကြကုန်သေး၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပါဠိအဋ္ဌကထာ သင်ကြားပို့ချခြင်း၊ နဝကမ္မပြုခြင်း၊ ဒါနပြုခြင်း၊ စေတီတော်တို့ကို ပူဇော်ခြင်းတို့ကို အားထုတ်ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်ပင် နိပ္ပပဉ္စကို အားထုတ်ကြခြင်း ဖြစ်ကုန်သည်ဟူ၍ ဖြေကြားတော်မူသည်။

မင်းကြီး၊ ဥပမာပြဦးအံ့။ ။ ကြီးကျယ်မြင့်မားသော သရက်ပင်ကြီး ထိပ်ဖျား၌ သရက်သီးများ အခိုင်လိုက် အပြတ်လိုက် သီးလျက်ရှိသည်ဖြစ်ရာ တန်ခိုးရှိသော တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည် ကောင်းကင်၌ တက်၍ အလွယ်တကူ ဆွတ်ခူး၍ယူရာ၏။ တန်ခိုးမရှိသောသူမူကား တောသို့သွား၍ ဝါးကြိမ်နွယ်တို့ကို ရှာဖွေခတ်ယူကာ လှေကားပြုလုပ်ပြီးမှ လှေကားဖြင့် သရက်ပင်သို့ တက်၍ ခူးဆွတ်ရာ၏။ တန်ခိုးမရှိ၍ တောသို့သွားကာ ဝါးကြိမ်နွယ်တို့ကို

ဓုတ်ခြင်း၊ လှေကားပြုလုပ်ခြင်းတို့သည် သရက်သီး ခူးဆွတ်ရန်သာလျှင် ဖြစ်သကဲ့သို့ ထိုအတူ ပကတိအားဖြင့် ကိလေသာ ခေါင်းပါးခြင်း၊ အထုံဝါသနာ ရှိခဲ့ခြင်းမှကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပါဠိအဋ္ဌကထာ သင်ယူခြင်း၊ ပို့ချခြင်း၊ ဒါနစသည်ပြုခြင်းတို့သည် နိဗ္ဗပဉ္စသို့ ရောက်ခြင်းငှာသာလျှင် ဖြစ်ပေသည်ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်ပင် နာယူသင်ကြားခြင်း

မင်းကြီး၊ ထိုထိုပြုဖွယ်ကိစ္စတို့၌ ပါဠိအဋ္ဌကထာကို ပို့ချသင်ကြားခြင်းသည် ကျေးဇူးများလှပေသည်။ နဝကမ္မအမှုသည်လည်း ကျေးဇူးများလှပေသည်။ ဒါနပြုခြင်း၊ ပူဇော်ခြင်းတို့သည်လည်း ကျေးဇူးများလှပေသည်။ မင်းကြီး၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည် အတိုင်းအရှည်မရှိသော ကပ်ကပါကို အစပြု၍ ဖြည့်ဆည်းပူးအပ်သော ပါရမီကုသိုလ်ကံ အရင်းရှိသည်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားမှလွဲလျှင် ပညာအားဖြင့် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သဖြင့် ပညာအရာ၌ တူသူမရှိ။ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးကိုရသော လကျာ်ရံ အဂ္ဂသာဝကကြီး ဖြစ်တော်မူပါသည်။

လောကနာထံ ထပေတွာန၊ ယေ စညေ အတ္ထိ ပါဏီနော။

ပညာယ သာရိပုတ္တဿ၊ ကလံ နုဠန္တိ သောဠသိံ။ ။

လောကေ-လောကသုံးရပ်၌၊ လောကနာထံ-လူသုံးပါးတို့၏ ကိုးကွယ်အားထားရာဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ထပေတွာန-ချန်ထား၍၊ အညေ-မြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး ကုန်သော၊ ယေပါဏီနော-အကြင်လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်၊ သန္တိ-ထင်ရှားရှိကြကုန်၏။ တေသံ ပါဏီနံ-ထိုသတ္တဝါတို့၏၊ ပညာ-ပညာသည်၊ သာရိပုတ္တဿ-အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်၏၊ ပညာယ-ပညာ၏၊ သောဠသိံကလံ-၁၆ စိပ် စိပ်၌ တစ်စိပ်ကိုမျှ၊ နုဠန္တိ-မထိုက်ကုန်၊ မမီကုန်၊ တစ်နည်း-သောဠသိံကလံ-၂၅၆-စိပ် စိပ်၍ တစ်စိတ်ကိုမျှ၊ နုဠန္တိ-မထိုက်ကုန်၊ မမီကြလေကုန်။

လောကသုံးပါး၌ရှိသော လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ ရှိသော ပညာတွေကို တစ်ပုံပုံ၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်၏ သန္တာန်၌ရှိသော ပညာကို တစ်ပုံပုံ၊ ပညာနှစ်ပုံကို နှိုင်းယှဉ်ပါလျှင် လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ အားလုံးတို့၏ ပညာသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်၏ ပညာကို ၁၆-ပုံ ပုံ၍ တစ်ပုံစာမျှ မမီပါဟုဆိုသည်။ ဤမျှလောက် ပညာဉာဏ် ကြီးတော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်ပင်လျှင် တရားစကားကြားနာခြင်း၊ သင်ကြား

နာယုခြင်းမှကင်းလျှင် အာသဝေါတရား ကုန်စေခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ပေ။ သို့ကြောင့် ဘုရား စကားတော် တရားတော်ဖြစ်သော ပါဠိအဋ္ဌကထာကို သင်ယူခြင်းသည် ကျေးဇူးများလှပေသည်ဟု အရှင်နာဂသေနက ဖြေကြားတော်မူသည်။

မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူစဉ်က ပိဋကသုံးပုံကို အဋ္ဌကထာနှင့်တကွ ဆောင်ရွက်ပို့ချနေသော အရှင်ပါဠိလထေရ်သည် ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့ကို သင်ကြားပို့ချ၍ တရားတော်တည်းဟူသော စာပေပိဋက၌ အလေ့အလာပြုခဲ့သော အထုံ၊ ဗဟုသုတရှိသော ကျေးဇူးတို့ကြောင့် တကယ်တမ်း ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်သောအချိန်၌ မကြာမီပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်းသည် ပါဠိအဋ္ဌကထာ သင်ကြားပို့ချခြင်း၏ ကျေးဇူးဟူ၍ ဆိုရပေမည်။ ဤသည်တို့ကို ရည်ရွယ်၍ အရှင်နာဂသေနက ပါဠိအဋ္ဌကထာ သင်ယူပို့ချခြင်းသည် ကျေးဇူးများလှပေသည်ဟု ဖြေဆိုတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

ပရိယတ်ပယ်လျှင် ဘုရားကို ပယ်ရာကျပုံ

စကားအလျဉ်းသင့်၍ ပရိယတ္တိစာပေ သင်ကြားပို့ချခြင်းနှင့်စပ်၍ အနည်းငယ် ရေးရဦးမည်။ အချို့အချို့သော လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် စာပေမသင်ကြားဖူးသော ကြီးမှရဟန်းဖြစ်သော ယောဂီဆရာ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ လုပ်နေသောပုဂ္ဂိုလ် အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ပရိယတ္တိဂုဏ်ကျေးဇူးကို မသိကြရှာသဖြင့် ပရိယတ္တိကို ပို့ချသင်ကြား ဆောင်ရွက်နေသော သံဃာတော်၊ ဆရာတော်များကို ကဲ့ရဲ့ကြသည်။ အထင်အမြင်သေးကြသည်။ အကျိုးမဲ့ကိစ္စဖြင့် အချိန်ကုန်နေကြသည် စသည်ဖြင့် ပြစ်တင်ရှုတ်ချကာ ပြောဆိုသံတို့ကို ကြားရပေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စေတနာကိုကား ချီးမွမ်းရပေမည်။ ပဋိပတ္တိကို အားထုတ်စေလိုသော သမ္မာဆန္ဒဖြင့် ပြောကြခြင်းပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဗဟုသုတ သာသနာဘက်၌ နည်းခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရိယတ္တိ၏တန်ဖိုးနှင့် ဂုဏ်ကျေးဇူးကို မသိကြသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မိမိကိုယ်တိုင် အားထုတ်နေသည်ဆိုသော အစစ်အမှန်ဖြစ်သော ပဋိပတ်သည် အဘယ်မှာရှိသည်၊ အဘယ်မှလာသည်ကို မသိကြသောကြောင့်လည်းကောင်း ပြောမှားဆိုမှား ဖြစ်နေကြသည်ဟုသာလျှင် မှယ်ယူရပေမည်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးအမေးကို အရှင်နာဂသေန ဖြေကြားတော်မူသော စကားဖြင့်လည်း ပရိယတ္တိတည်းဟူသော ပါဠိအဋ္ဌကထာ သင်ကြားနာယူပို့ချခြင်းသည် အကျိုးမဲ့သော အလုပ်မဟုတ်။ အကျိုးကျေးဇူးရှိသော၊ အကျိုးကျေးဇူးများသော

နိပ္ပပဉ္စဟူသော ဖိုလ်တရားများသို့ရောက်ကြောင်း ဘာဝနာ ပဋိပတ်ပင်ဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုခဲ့ပေပြီ။

ပရိယတ်သည် ဘုရား၏ကိုယ်စားတော်

သာသနာတော်သုံးရပ်တွင် ပရိယတ္တိသာသနာသည် အရေးကြီးသော သာသနာဖြစ်ကြောင်း၊ မူလအခြေခံပဓာန သာသနာဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သိသင့်ကြပေသည်။

ယော ခေါ် အာနန္ဒ မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယောစ ဒေသိတော ပညတ္တော၊
သော ဝေါ မမစ္စယေန သတ္တာ -

ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် အရှင်အာနန္ဒာအား မိန့်တော်မူခဲ့သည်။ ။ အာနန္ဒာ၊ ငါဘုရားသည် သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာတို့ကိုလည်း ဟောကြားခဲ့ပြီ။ ဝိနည်းကိုလည်း ပညတ်ခဲ့ပြီ။ ထိုသုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာ၊ ဝိနည်းဟူသော ပရိယတ္တိသည် ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုပြီးသောအခါ၌ သင်တို့၏ ဆရာပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ငါဘုရားကိုယ်စား ဘုရားအရာ၌ တည်ရစ်ပေလိမ့်မည်ဟု မိန့်တော်မူခဲ့သည်။ မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူခဲ့သော ဤစကားကိုထောက်လျှင် ပရိယတ္တိသည် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်စား ဓမ္မစေတီတော်ဖြစ်သည်ကို သိရှိကြလျှင် ပရိယတ္တိကိုယ်လျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ပယ်ရာရောက်သည့်ပြင် သာသနာတော်ကိုလည်း ပယ်ရာ စော်ကားရာသို့ ရောက်လေသည်။ ပရိယတ္တိကွယ်သောနေ့သည် သာသနာတော် ကွယ်သည်ပင်ဖြစ်သည်။ ပရိယတ္တိမှကင်းသော ပဋိပတ္တိသည်လည်း တက်မ မပါသော လှေနှင့်တူလေသည်။ တောင်ရမ်းမြောက်ရမ်း၊ တောင်တိုက်ကမ်းတိုက်ဖြစ်ကာ လှေနှစ်၍ လှေစီးလှေများပါ နစ်မွန်းသေကြေကြရသကဲ့သို့ နည်းလမ်းမမှန်သော ပရိယတ္တိကင်းသော ပဋိပတ္တိသမားသည်လည်း မဂ်ဖိုလ်တိုင်အောင်မရ မရောက်သည့်အပြင် နစ်မွန်းတတ်သည်။ ဘုရားကိုလည်း ပြစ်မှားရာရောက်လေသည်။

ပရိယတ်၌သာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုရနိုင်ခြင်း

နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားအစစ်အမှန်သည် ပရိယတ္တိ၌သာလျှင် ရှိလေသည်။

ဣမသ္မိံ ခေါ် ပန သုဘဒ္ဒ ဓမ္မဝိနယေ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဥပလဗ္ဘတိ -

ဟူ၍ သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်ကို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် တိတိကျကျ မိန့်တော်မူခဲ့သည်။ ။ အချင်း သုဘဒ္ဒ၊ ဤငါဘုရား၏ သာသနာတည်းဟူသော သုတ်၊ အဘိဓမ္မာ၊ ဝိနည်း ပရိယတ္တိ၌သာလျှင် မှန်ကန်သန့်ရှင်းသော အင်္ဂါ ရှစ်ပါးရှိသော မဂ္ဂင်တရားကို ရရှိအပ်၏။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဝဋ်ဒုက္ခအပေါင်း မှ လွတ်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂင်တရားတော်သည် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သော ပရိယတ္တိ၌သာ ရှိပေသည်။ ငါဘုရား၏ ပရိယတ္တိဟူသော သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာ၊ ဝိနည်းတော်မှတစ်ပါး အခြားအယူဝါဒတို့၌ မရှိချေဟု မိန့်တော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

တံခွန်မထူသော ပရိယတ် ပဋိပတ် သံဃာတော်များ

အထက်၌ ဖော်ပြရေးသားခဲ့သော အကြောင်းအရပ်ရပ်တို့ကို ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်ကြပြီးကာလ ပရိယတ္တိကို ပဋိပတ္တိထက် ပို၍အလေးပေးကာ မြတ်မြတ် နိုးနိုး အားထားယုံကြည်ကြလျက် ပရိယတ္တိ သာသနာတော် မပျောက်အောင် ဆောင်ရွက်တော်မူကြသော သံဃာတော်မြတ်တို့ကိုလည်း ကြည်ညိုလေးစား သင့်ကြသည်။ အရှင်မဟာကဿပ စသော ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကြီးများ အဆက်ဆက် ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမ၊ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်တော်မူကြခြင်းသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိယတ္တိသာသနာ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်စားတော် ဓမ္မက္ခန္ဓာများ မပျောက်အောင် သင်္ဂါယနာတင်တော်မူခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ယနေ့ ပရိယတ္တိကို ဆောင်ရွက်ဖို့ချ သင်ကြားသူမရှိလျှင် ယနေ့ သာသနာတော်ကွယ်မည်ကို သတိပြုသင့်လှပေသည်။

ပရိယတ္တိကို ပိုချအားထုတ်တော်မူကုန်သော သံဃာတော်ကြီးများသည် ပဋိပတ်ကို လျစ်လျူရှုနေကြသည် မဟုတ်။ မိမိတို့ ရွက်ဆောင်လျက်ရှိသော ပရိယတ္တိမှ အရသာတည်းဟူသော အနှစ်အသား တရားတော်ကို အချိန်ရသ လောက် နှလုံးသွင်းလျက် ဆင်ခြင်ပွားများလျက်ပင် ရှိကြပေသည်။ သို့သော် လည်း ထိုသံဃာတော်ကြီးများသည် တံခွန်စိုက်ထူ၍ကား မထားကြပေ။ ချုံ ကွယ်ကနေ၍ သားကောင်ကိုချောင်းသော ကျားသစ်ကဲ့သို့ မထင်ပေါ်စေဘဲ သူတော်ကောင်းတရား၊ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်တော်မူကြကုန်သော သံဃာ တော်ကြီးများသည် ရှေးကလည်း ရှိခဲ့ဖူးသည်။ ယခုခေတ်၌လည်း အချို့အချို့ ဒေသ၌ ရှိတော်မူကြသည်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

နာကြားရုံဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ရသူ

ရူပကာယ-ရုပ်အပေါင်းအစုဖြစ်သော ကိုယ်ကို နှစ်သက်သာယာ မက်မောသော တဏှာကို ပယ်ကြရာ၌ အဘိရူပနန္ဒာထေရီ၊ ဇနပဒကလျာဏီနန္ဒာထေရီ စသည်တို့ကဲ့သို့ ရှေးရှေးဘဝကာလတို့က ဖြည့်ဆည်းပူးခဲ့သော ပါရမီ၊ ဝိပဿနာဘာဏ်၌ လေ့လာပွားများခြင်း၊ အထုံဝါသနာပြုခဲ့ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား မိမိတို့၏ကိုယ်ကို အဆင်း၌ တပ်မက်နှစ်သက်ခြင်းရှိသည်ဟု ဆိုရစေကာမူ ပါရမီအဟုန် ဝါသနာအထုံ ရှိခဲ့ကြသူတို့ဖြစ်၍ မီးခဲပြာဖုံးပမာ မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ဒေသကပုဂ္ဂိုလ်၊ ကလျာဏမိတ္တတည်းဟူသော သပ္ပာယ်သန့်သယ သူတော်ကောင်းကို အမှီပြုကြရသောအခါ တရားဒေသနာတော်တည်းဟူသော လေအဟုန်ကြောင့် ပြာနှင့်တူသော ကိလေသာတို့ကို မှုတ်လွင့်လိုက်သောအချိန်၌ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်အဟုန်တို့သည် ရဲရဲတောက်ဖြစ်ပေါ်လာသော အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် ဆိုက်ရောက်ကြလေသည်။

ကျင့်ကြံအားထုတ်မှ မဂ်ဖိုလ်ရသူ

ရှေးရှေးသောဘဝ၊ ရှေးရှေးကာလတို့က ပါရမီဓာတ်ခံနည်းပါးကြခြင်း၊ ဝိပဿနာအလုပ်၌ အလေ့အလာ အထုံဝါသနာ နည်းပါးခြင်းရှိသော သူတို့သည်ကား တရားစကားကို ကြားနာရကာမျှနှင့် နိပ္ပပဉ္စဖြစ်သော တရားထူးများကို လွယ်လွယ်ကူကူနှင့် မရနိုင်၊ မရောက်နိုင်ကြကုန်။ မြတ်စွာဘုရား အစရှိသော ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာထံမှ ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်နည်းကို နာယူသင်ကြား မှတ်သားပြီးကာလ အာရုံငါးပါး ကင်းဆိတ်သောဌာန၌နေကာ အားထုတ်မှသာလျှင် ဉာဏ်အနုအရင့် အားလျော်စွာ တရားထူးကို ရနိုင်ကြသည်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အကျိုးငှာ ကာယာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အနည်းငယ် ဆက်လက်၍ ရေးမည်ဖြစ်သည်။

ရုပ်၌တပ်မက်မှုပယ်ခွာ ကာယာနုပဿနာ

ခန္ဓာငါးပါးကို အသီးအသီး ဝိပဿနာရုရာ၌ နာမက္ခန္ဓာဖြစ်သော စိတ်စေတသိက် တရားတို့သည် လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုစိတ်စေတသိက်တို့ကို အနိစ္စအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တအားဖြင့်လည်းကောင်း ရှုလျှင် အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခ-အနတ္တလက္ခဏာတို့ကို ရှုလွယ်သည်။ ဉာဏ်ဖြင့် မြင်လွယ်သည်။ ရုပ်ခန္ဓာမှာမူကား အဖြစ်အပျက်ရှိသော်လည်း

ရုပ်၏ အဖြစ်အပျက်သဘောကို သာမန်အားဖြင့် မမြင်နိုင်ကြ။ အဘယ့်ကြောင့် ဟူမူ ဤရုပ်ခန္ဓာကြီးသည် နှစ်ပေါင်း တစ်ဆယ်နှစ်ဆယ်မှစ၍ နှစ်ပေါင်း ကိုး ဆယ်တစ်ရာတိုင်အောင် သန္တတိ အစဉ်အားဖြင့် မြင်တွေ့နေကြရသည်ဖြစ်၍ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အနေဖြင့် မြင်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ် ကို မျက်ဝါးထင်ထင် ရှုမြင်ကြကာ ငြီးငွေ့စက်ဆုပ်၍ ရုပ်၏အပြစ်ဒေါသတို့ကို မြင်သဖြင့် တပ်မက်နှစ်သက်ခြင်း ကင်းကြစေရန် ရုပ်ကို အသုဘသဘောအား ဖြင့် အမြင်မှန်မြင်စေခြင်းငှာ ဒွတ္တိသာကာရ ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ သည်။ ဤသည်ကို ရည်ညွှန်း၍ -

* အသုဘရုပ်၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ သညာ သင်္ခါရ၊ အနတ္တတည၊ အနိစ္စဝိညာဏ်၊
ဖြစ်ကြဟန်၊ ဖန်ဖန်ရှုကုန်ကြ -

ဟူ၍ ဆရာတော်ကြီးများ စပ်ဆိုတော်မူကြသည်။ ရုပ်ကို အသုဘသဘော ဖြင့် ရှုပါဟုဆိုလိုသည်။

ကာယဂတာသတိ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး

မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း အဋ္ဌကထာဆရာများ ဖွင့်ဆို တော်မူသည့်အတိုင်း၊ ရှေးဆရာတော်ကြီးများ ဟောပြောရေးသားတော်မူသည့် အတိုင်း မူတည်၍ ရေးသားလတ္တံ့သော ဒွတ္တိသာကာရ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းသည် မြတ်စွာဘုရား ဖွင့်တော်မူ၍ ဟောတော်မူသည်မှတစ်ပါး ရှေးရှေးခေတ် ကာလ က ဖြစ်ပေါ်ဖူးသော တရားမဟုတ်၊ ခပ်သိမ်းသော တိတ္ထိဆရာတို့၏ သိနိုင်သော အရာလည်း မဟုတ်ချေ။

ရဟန်းတို့ ... တစ်ခုသော တရားကို ပွားများသည်ရှိသော် ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာသည်ရှိသော် ကြီးစွာသံဝေဂဖြစ်ခြင်းငှာ ဖြစ်၏။ ကြီးစွာသော အကျိုး ဖြစ်ခြင်းငှာ ဖြစ်၏။ ကြီးစွာသော ယောဂလေးပါး ကုန်ခြင်းငှာဖြစ်၏။ ကြီးစွာ သော သတိသမ္ပဇေည ဖြစ်ခြင်းငှာဖြစ်၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်ကို ရခြင်းငှာ ဖြစ်၏။ ပျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာနေခြင်းငှာ ဖြစ်၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ ဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့၊ တစ်ခုသော တရားဟူသည် အဘယ် နည်းဟူမူ 'ကာယဂတာသတိ' တရားပင် ဖြစ်ပေသည်။

ရဟန်းတို့ ... အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာယဂတာသတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မပွားများ မလေ့လာသည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် မသေရာဖြစ်သော အမြိုက် တရားကို မသုံးဆောင်သောပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား ကာယာ

ဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများလေ့လာ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် မသေရာဖြစ်သော အမြိုက်တရားကို သုံးဆောင်သည်မည်၏ဟူ၍ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဟောတော်မူသည်။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း ရဟန်းတို့ ... ကာယာနုပဿနာ၊ ကာယဂတာ သတိ စသော ကမ္မဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်သည် သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ သန္တာန် ၌ ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်စေခြင်းငှာလည်း ဖြစ်သည်။ သောက၊ ပရိဒေဝ ဟူသော စိုးရိမ်ခြင်း၊ ငိုကြွေးမြည်တမ်းခြင်းတို့ကို လွန်မြောက်ကျော်လွှားနိုင် ခြင်းငှာလည်း ဖြစ်သည်။ ကိုယ်၏ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်၏ဆင်းရဲခြင်းတို့၏ ချုပ် ငြိမ်းအေးမြခြင်းငှာလည်း ဖြစ်သည်။ မဂ်ဉာဏ်ကိုရခြင်းငှာလည်း ဖြစ်သည်။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာလည်း ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဟောတော်မူခဲ့သည်။ ထို့ ကြောင့် ဤကာယာနုပဿနာ၊ တစ်နည်း-ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို စိတ် အားထက်ထက်သန်သန်၊ လိုလိုလားလား၊ နှစ်နှစ်ကာကာ၊ လေးလေးစားစား အာရုံပြု၍ အားထုတ်အပ်လှပေသည်။

ကာယဂတာသတိဖြင့် ကူးပြီး-ကူးဆဲ-ကူးလတ္တံ့

သဟမ္ပတိဗြဟ္မာကြီးကလည်း -
ဧကာယနံ ဇာတိဓယန္တဒဿီ၊
မဂ္ဂံ ပဇာနာတိ ဟိတာနုကမ္မိ။
ဧတေန မဂ္ဂေန တရိသု ပုဗ္ဗေ၊
တရိဿန္တိ ယေစ တရန္တိ ဩဃံ။

ဟူ၍ ကျူးရင့်ခဲ့လေပြီ။

ဇာတိဓယန္တဒဿီ-ဇာတိ၏ ကုန်ဆုံးရာနိဗ္ဗာန်ကို မြင်တော်မူသော၊ ဟိ တာနုကမ္မိ-သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို လိုလားကာ သနားကြင်နာတော်မူ သော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဧကာယနံ-နိဗ္ဗာန်ရောက်ရာ တစ်ကြောင်းတည်းဖြစ် သော၊ မဂ္ဂံ-လမ်းကို၊ ဝါ-မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို၊ ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိတော် မူ၏။

ဧတေနမဂ္ဂေန-ဤမဂ္ဂင်လမ်းဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးရှေး ကပ်ကပါ ရှေးအခါ ၌၊ ယေစပုဒ္ဓါဒယော-အကြင်ဘုရားရှင် စသော အရိယာတို့သည်လည်း၊ ဩဃံ- ဩဃလေးပါးတည်းဟူသော မဟာသမုဒြာကို၊ တရိသု-ကူးမြောက်တော်မူကြ လေကုန်ပြီ၊ ဣဒါနိ-ယခုမျက်မှောက်ကာလ၌လည်း၊ ဧတေန မဂ္ဂေန-ဤမဂ္ဂင်

လမ်းဖြင့်ပင်၊ ယေစဗုဒ္ဓါဒယော-အကြင်ဘုရား စသော အရိယာတို့သည်လည်း၊
ဩဃံ-ဩဃလေးပါးတည်းဟူသော မဟာသမုဒြာကို၊ တရိန္ဒြီ-ကူးမြောက်တော်
မူကြကုန်ဦးလတ္တံ့။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားတည်းဟူသော ကာယာနုပဿနာ-ကာယဂတာ သတိ
ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားဖြင့်သာလျှင် ရှေးရှေးကပ်ကပါကာလ ပွင့်တော်မူကြကုန်သော
ဘုရားရှင်စသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဩဃလေးပါးကို ကူးမြောက်၍
နိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူကြကုန်ပြီ။ ယခု မျက်မှောက်ကာလ၌ ဖြစ်တော်
မူဆဲသော မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း ဤကာယာနု
ပဿနာ မဂ္ဂင်တရားဖြင့်သာလျှင် ဩဃလေးပါးကို ကူးမြောက်၍ နိဗ္ဗာန်ကို
ဆိုက်ရောက်တော်မူကြကုန်၏။ နောင်ပွင့်တော်မူလတ္တံ့ဖြစ်သော ဘုရားရှင်တို့
နှင့်တကွ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း ဤကာယာနုပဿနာမဂ္ဂင် တရားဖြင့်
သာလျှင် ဩဃလေးပါးကို ကူးမြောက်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်တော်မူကြကုန်မည်
ပင် ဖြစ်ပေသည်ဟု ကျူးရင့်ခင်း ဖြစ်သည်။ သဟမ္ပတိဗြဟ္မာကြီး၏ ကျူးရင့်
သံကို ကြားသိရသဖြင့်လည်း ကာယာနုပဿနာဟူသော ကာယဂတာသတိ
ကမ္မဋ္ဌာန်းတည်းဟူသောလမ်းကို အားထုတ်ခြင်း၌ အားရှိဖွယ်၊ တက်ကြွဖွယ်
ကောင်းလှပေသည်။

ကာယာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား၏ ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို အထိုက်
အလျောက် ထုတ်ဆောင်ပြဆိုခြင်းသည် ဤတရားမျိုးကို ရခဲ ကြံခဲ၍ဖြစ်
သည်။ ဘုရားရှင်တစ်ဆူတစ်ဆူ ပွင့်ထွန်းတော်မူသောအခါမှသာလျှင် ကြားရ
နာရကြသည်။ သာသနာတော်နှင့် ကြုံကြိုက်မှ ကြားရနာရသည်။ ကြားနာရ
သော်မှသာ လိုက်နာအားထုတ်နိုင်သည်ဖြစ်၍ သာသနာတော်နှင့် ကြုံကြိုက်
ခိုက်၊ ကြားနာရခိုက်၊ အားထုတ်ခွင့်ရရှိခိုက်၌ အနည်းဆုံးအားဖြင့် ဥပနိဿယ
ပစ္စည်းအဖြစ် အထုံဝါသနာပင် ဖြစ်ကြစေလိုသောဆန္ဒဖြင့် ကာယာနုပဿနာ
ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဤမျှလောက် ထုတ်ဆောင်၍ပြခြင်း ဖြစ်
ပေသည်။

ကာယာနုပဿနာကို ကြားနာရကျိုး ပြီး၏။

ကာယာနုပဿနာ

ဒုတ္တိသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်း

ပုန စ ပရံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဣမ မေဝ ကာယံ ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ အစော
ကေသမတ္တကာ တစပရိယန္တံ ပုရံ နာနာပွကာရဿ အသုစိနော ပစ္စ
ဝေက္ခတိ - “အတ္ထိဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တံ
တစော၊ မံသံ နာရ အဋ္ဌိ အဋ္ဌိမိဉ္စ ဝက္ကံ၊ ဟဒယံ ယကနံ ကိလောမကံ
ပိဟကံ ပပ္ပါသံ၊ အန္တံ အန္တံ ဂုဏံ ဥဒရိယံ ကရိသံ မတ္ထလုဂံ၊ ပိတ္တံ
သေမံ ပုဇ္ဇော လောဟိတံ သေဒေါ မေဒေါ၊ အဿု ဝသာ ခေဋ္ဌော
သိမံာနိကာ လသိကာ မုတ္တံ”

ဟူ၍ ပဋိကုလမနသိကာရအားဖြင့် ဟောတော်မူသော ဒုတ္တိသာကာရ
ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ကာယာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဟူ၍
ဆိုအပ်၏။

ဘိက္ခဝေ-ခန္ဓာတည်းဟူသော သံသရာဘေးကို ရှုလေ့ရှိသော ရဟန်းတို့၊
ပုနစပရံ-တစ်ပါးတုံလည်း၊ ဘိက္ခု-သံသရာဘေးကို ရှုလေ့ရှိသော ရဟန်းသည်၊
ပါဒတလာ-ခြေဖဝါးအပြင်မှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဆံဖျားတိုင်အောင်၊ ကေသမတ္တ
ကာ- ဆံဖျားမှ၊ အစော-အောက်ခြေဖဝါးတိုင်အောင်၊ တစပရိယန္တံ-ပတ်ဝန်း
ကျင် အရေလျှင် အပိုင်းအခြားရှိသော၊ နာနာပွကာရဿ-အထူးထူး အပြားပြား
သော၊ အသုစိနော-ဆံပင်၊ မွေးညှင်း စသော မစင်အပေါင်းဖြင့်၊ ပုရံ-ပြည့်
သော၊ ဣမမေဝ ကာတံ-လေးပါးဘုတ်မှီ ပုပ်နံညီသည့် ဤကောဋ္ဌာသအစုကို
သာလျှင်၊ အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ လောမာ။ ပ၊ မုတ္တန္တိ-မုတ္တံဟူ၍
ပစ္စဝေက္ခတိ-အဖန်ဖန်ပင် ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင် ဆင်ခြင်ကြည့်ရှု၏။

ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပါဠိ၊
 ဓာတုအာယတနာန စ၊
 အတ္တောစ္ဆိန္တံ ဝတ္တမာနံ၊
 သံသာရေတီ ပဗုဒ္ဓတီ။

ဟု ကျမ်းဟန်လာသည့်အတိုင်း ခန္ဓာ, အာယတနဓာတ်တို့၏ အစဉ် မပြတ်ဖြစ်ရာဖြစ်သော သံသရာဘေးကို မျှော်တွေးကြောက်လန့်၍ သံသရာကို ပြတ်စေလို, တိုစေလိုသော ယောဂီသည် ဤတစ်လံမျှလောက်သော ရုပ်အစု ကိုပင်လျှင် ခြေဖဝါးအပြင်မှ ဆံဖျားတိုင်အောင်, ဆံဖျားမှသည် ခြေဖဝါးတိုင် အောင် ဘေးပတ်ဝန်းကျင် အရေလျှင် အပိုင်းအခြားရှိသောကိုယ်၌ ဆံပင်, မွေးညှင်း စသော ညစ်ကြေးသော ကောဋ္ဌာသ အစုတို့ဖြင့်သာလျှင် ပြည့်လျက် ရှိ၏တကားဟူ၍ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရမည်။ ဆင်ခြင်ပါလေဟု ဟောတော်မူသည်။

ပလိဗောဓကြီး ၁၀-ပါး

ယင်းသို့လျှင် သံသရာဘေးကိုမြင်၍ နည်းလမ်းမှန်ကန်စွာဖြင့် အားထုတ် လိုသော ယောဂီသည် အဋ္ဌကထာတို့၌ ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း ပလိဗောဓကြီး ဆယ်ပါးကို ပထမ ပယ်ရ ရှင်းရမည်။

ပလိဗောဓကြီး ဆယ်ပါးဟူသည်ကား -

- (၁) အာဝါသပလိဗောဓ-ကျောင်းနှင့်စပ်၍ ကြောင့်ကြမှု၊ (အနှောင့် အယှက်ရှိမှုကို ဆိုသည်)
- (၂) ကုလပလိဗောဓ-တကာ တကာမနှင့် စပ်သောကြောင့်ကြမှု၊
- (၃) လာဘပလိဗောဓ-ပစ္စည်း လာဘ်လာဘနှင့်စပ်သော ကြောင့်ကြမှု၊
- (၄) ဂဏပလိဗောဓ- သုတ္တန်ဆောင်ဂိုဏ်း စသည်နှင့်စပ်သော ကြောင့် ကြမှု၊ (အပေါင်းအသင်းနှင့်စပ်သော ကြောင့်ကြမှုကို ဆိုသည်)
- (၅) ကမ္မပလိဗောဓ-နဝကမ္မအမှုနှင့်စပ်သော ကြောင့်ကြမှု၊
- (၆) အဒ္ဓါနပလိဗောဓ-ခရီးသွားခြင်းနှင့်စပ်သော ကြောင့်ကြမှု၊
- (၇) ဉာတိပလိဗောဓ-ဆွေမျိုး မိဘနှင့်စပ်သော ကြောင့်ကြမှု၊
- (၈) အာဗာဓ ပလိဗောဓ-ရောဂါနှင့်စပ်သော ကြောင့်ကြမှု၊
- (၉) ဂန္ထပလိဗောဓ-ဆောင်ရွက်သင်ကြားအပ်သော စာပေကျမ်းဂန်နှင့် စပ်သော ကြောင့်ကြမှု၊

(၁၀) ဣဒ္ဓိပလိဗောဓ-ဝိပဿနာ၏ အနှောင့်အယှက်ဖြစ်သော ပုထုဇဉ်တို့၏ တန်ခိုးဟူသော ကြောင့်ကြမှု၊

ဤဆယ်ပါးတို့သည် တရားအားထုတ်သော ယောဂီ အနှောင့်အယှက်ဖြစ်တတ်သောကြောင့် တရားအားမထုတ်မီ ကြိုတင်၍ ဤပလိဗောဓတို့ကို ရှင်းလင်းစေရမည်ဟု ဆိုသည်။

ဤပလိဗောဓ ဆယ်ပါးတို့တွင် တစ်ပါးရှိနေလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံမရနိုင်၊ သမာဓိမဖြစ်နိုင်၊ ပလိဗောဓ အသီးသီးကို ဖြတ်ပုံ၊ ကင်းစေပုံတို့ကို အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ဆိုသည့်အတိုင်း ဖော်ပြရမူ အလွန်ကျယ်ဝန်းသွားမည် ဖြစ်သည်။ သို့ကြောင့် ပလိဗောဓ တစ်ပါးပါးရှိလျှင်ပင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်၌ အနှောင့်အယှက်ဖြစ်သည်ကိုသိ၍ ယောဂီသည် တရားအားမထုတ်မီ တတ်နိုင်သမျှ ပလိဗောဓလွတ်ကင်းအောင် ရှင်းအောင် ကြိုတင်စီမံရမည် ဖြစ်သည်။ ဣဒ္ဓိပလိဗောဓသည်ကား ဝိပဿနာ၏ အနှောင့်အယှက်သာလျှင် ဖြစ်သည်။ သမထ၏ အနှောင့်အယှက်မဖြစ်ဟု ဆိုသည်။ သို့ကြောင့် သမထအရာ၌ ဣဒ္ဓိကို ဖြတ်ဖွယ်မရှိဟု မှတ်ရမည်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတတ် ဆရာမြတ်

ပလိဗောဓတို့ကို ဖြတ်တောက်ရှင်းလင်းပြီးကာလ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတတ်ပြတတ်သော မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ကလျာဏမိတ္တအစစ် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာထံ၌ဖြစ်စေ၊ မြတ်စွာဘုရားမရှိက အသီတိ မဟာသာဝကကြီးတို့တွင် တစ်ပါးပါး၌ဖြစ်စေ၊ မဟာသာဝကကြီးများ မရှိလျှင်လည်း -

ပိယော ဂရ ဘာဝနီယော၊ ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော။
ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ၊ နောစ ဌာနေ နိယောဇယေ။ ။
ဟူသည်နှင့်အညီ -

- (၁) သီလနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ မြတ်နိုးအပ်သောဂုဏ်၊
- (၂) ကျောက်ထီးတမူ အလေးယူအပ်သောဂုဏ်၊
- (၃) ချီးမွမ်းထိုက်သောဂုဏ်၊
- (၄) ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင် ဆုံးမပြောဆိုတတ်သောဂုဏ်၊
- (၅) ပြစ်တင်ကဲ့ရဲ့ ပြောဆိုသည်ကို သည်းခံနိုင်သောဂုဏ်၊
- (၆) နက်နဲသော တရားစကားကိုသာ ပြောဟောတတ်သောဂုဏ်၊
- (၇) အကျိုးစီးပွား မဖြစ်ထွန်းသော အမှုကိစ္စတို့၌ မပြုစေတတ်သောဂုဏ်၊

ဤရုနစ်ပါးသော ဂုဏ်တို့နှင့်လည်း ပြည့်စုံရမည်။
ထိုမှတစ်ပါး သီတင်းသုံးဖော်နှင့် တပည့်တပန်းတို့ မြတ်နိုးကြောင်းဖြစ်

သော -

- (၁) မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ တရားတော်၌ ယုံကြည်ခြင်းဂုဏ်၊
- (၂) စတုပါရီသုဒ္ဓိသီလနှင့် ပြည့်စုံသောဂုဏ်၊
- (၃) ဗဟုသုတရှိသောဂုဏ်၊
- (၄) စွန့်လွှတ်ပေးကမ်းခြင်းဂုဏ်၊
- (၅) ကောင်းမှုကုသိုလ်တို့၌ မမေ့သော သတိရှိသောဂုဏ်၊
- (၆) မဖောက်မပြန် အမြင်မှန်ရှိသောဂုဏ်၊
- (၇) တည်ကြည်သောဂုဏ်၊
- (၈) အကျိုးစီးပွားရှိရာ၌ ဝီရိယရှိသောဂုဏ်၊

ဤအင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့်လည်း ပြည့်စုံသော ကလျာဏမိတ္တ ရဟန္တာဖြစ်သော ဆရာထံ၌ဖြစ်စေ၊ ရဟန္တာမရှိက အနာဂါမ်၊ အနာဂါမ်မရှိက သကဒါဂါမ်၊ သကဒါဂါမ်မရှိက သောတာပန်၊ သောတာပန်မရှိက ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်၊ သို့မှမရှိလျှင် ပိဋကသုံးပုံဆောင်၊ နှစ်ပုံဆောင်၊ တစ်ပုံဆောင် စသော ဗဟုသုတဓရလဒ္ဓိ ကုက္ကုစ္စက သိက္ခာကာမပုဂ္ဂိုလ်တို့ထံ၌ ဆည်းကပ်ရမည်။ ဆရာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိအပေါ်၌ ကျေနပ်မြတ်နိုးသည်တိုင်အောင် ဝတ်နိဗဒ်တို့ကိုပြု၍ မိမိကိုယ်ကို ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာအား အပ်နှင်းရမည်။

“မြတ်စွာဘုရား ... ဘုရားတပည့်တော်၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို မြတ်စွာဘုရားအား လှူဒါန်းပါ၏ဘုရား” ဟု အပ်နှင်းရမည်။ ဘုရားမရှိက ဆည်းကပ်သင့်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာအား အပ်နှင်းရမည်။ ဤသို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာအား ခန္ဓာကိုယ်ကို အပ်နှင်းရသောအကျိုးမှာ ကြီးကြီးငယ်ငယ် ကြောက်မက်ဖွယ် အန္တရာယ်နှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့လျှင် မိမိကိုယ်ကို ဘုရားအား၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာအား စွန့်လွှတ်လှူဒါန်းပြီးဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်၌ ခင်မင်တွယ်တာမှု မရှိသဖြင့် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်းမရှိ၊ သည်းခံနိုင်သောအကျိုးကို ရရှိသည်ဟုဆိုသည်။

ရှောင်ကြဉ်သင့်သောဌာန ၁၈-ပါး

ထို့နောက် ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးသော ဆရာထံမှ ကမ္မဋ္ဌာန ၃ နည်းနိဿယကို ရိုသေလေးစားစွာ သင်ကြားနာယူပြီးကာလ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ရန် သင့်လျော်သောဌာနကို ရွေးချယ်ရာ၌ မရွေးချယ်သင့် ပယ်သင့်သောဌာန ၁၈-မျိုးကို သိရှိကာ ရှောင်ကြဉ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ရှောင်ကြဉ်ရန်ဌာန ၁၈-မျိုး ဟူသည်မှာ -

- (၁) ဆန္ဒအမျိုးမျိုးရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရောနှော၍နေရာဖြစ်သော ကျောင်းကြီး (အဆောက်အဦကြီး)၊
- (၂) နဝကမ္မကိစ္စများသော ကျောင်းသစ်၊
- (၃) ပြုပြင်ဖွယ်ကိစ္စများသော ကျောင်းအို ကျောင်းဟောင်း၊
- (၄) လမ်းမနှင့်နီးသောကျောင်း၊
- (၅) ရှင်လူတို့ ရောပြွမ်းရာ ရေကန်၊ ရေအိုင်နီးသောကျောင်း၊
- (၆) ဟင်းရွက်တောနီးသောကျောင်း၊
- (၇) ပန်းတောနီးသောကျောင်း၊
- (၈) သစ်သီးပင်ရှိသောကျောင်း၊
- (၉) သာယာမွေ့လျော်ဖွယ်ရှိ၍ လူစုံလာတတ်သောကျောင်း၊
- (၁၀) မြို့ကျောင်း၊ ရွာကျောင်း၊
- (၁၁) ထင်းတောနီးသောကျောင်း၊
- (၁၂) လယ်တောနီးသောကျောင်း၊
- (၁၃) ရဟန်းဖြစ်သော ရန်သူရှိသောကျောင်း၊
- (၁၄) လှေဆိပ်၊ လှည်းဆိပ်၊ ကားဆိပ်၊ ရထားဆိပ်၊ သင်္ဘောဆိပ်နီးသောကျောင်း၊
- (၁၅) တိုင်းစွန့်ပြည်စွန့်ကျသောကျောင်း၊
- (၁၆) တိုင်းကြပ်ရွာကို မှီသောကျောင်း၊
- (၁၇) မာတုဂါမဘေး၊ ယက္ခဘေး စသည်နီး၍ မလျှောက်ပတ်သောကျောင်း၊
- (၁၈) မိတ်ဆွေကောင်း မနီးသောကျောင်း၊

ဤ ၁၈-မျိုး တောကျောင်းဟုဆိုအပ်သော ဌာနတို့ကို ခြင်္သေ့၊ သစ်ကျား၊ သားရဲဘေးရန်၊ သူခိုးစားပြဘေးရန်ရှိသော ဌာနကိုကဲ့သို့ ရှောင်ကြဉ်ရပေမည်။

ပြည့်စုံသင့်သော အင်္ဂါ ၅-ပါး

ရှောင်ကြဉ်သင့်သော ၁၈-မျိုးသော ဌာနတို့ကို ရှောင်ကြဉ်ပြီးသော ယောဂီအား သင့်လျော်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသောကျောင်းကို ညွှန်ပြပြန်လိုသည်မှာ -

- (၁) ရွာနှင့်မနီးလွန်းသောကျောင်း၊
 - (၂) ရွာနှင့်မဝေးလွန်းသောကျောင်း၊
 - (၃) ရှင်လူတို့ မရောပြွမ်းသောကျောင်း၊
 - (၄) မှက်, ခြင် နည်းပါးသောကျောင်း၊
 - (၅) ပစ္စည်းလေးပါး မျှတ၍ သဘာဝ မိတ်ဆွေရှိသောကျောင်း၊
- ဤအင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသောကျောင်း၊ သို့မဟုတ် ဌာနနေ၍ မိမိ

သန္တာန်၌ -

- (၁) ဘုရားတရား၌ ယုံကြည်ခြင်း၊
- (၂) ရောဂါကင်းခြင်း၊
- (၃) ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲမရှိခြင်း၊
- (၄) အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိခြင်း၊
- (၅) ပဋိသန္ဓေပါ ပညာဉာဏ်ရှိခြင်း၊

ဤပဓာနိယဂံ အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံစေလျက် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို အားထုတ်ရာသည်။

ပလိဗောဓကလေးများကို သုတ်သင်

ထို့ပြင် ပလိဗောဓကလေးများ ရှိသေးရာ ထိုပလိဗောဓကလေးများကို လည်း ပယ်ပါလေဦးဟု ညွှန်ပြပြန်သည်။ ၎င်းတို့သည်ကား ဆံပင်ရိတ်ခြင်း၊ ခြေသည်းလက်သည်း ဖြတ်ခြင်း၊ သင်္ကန်းချုပ်ရန် ဆိုးရန်ရှိက ချုပ်ခြင်း ဆိုးခြင်း၊ သပိတ်ဖုတ်သင့်က ဖုတ်ခြင်း၊ အိပ်ရာနေရာ ညောင်စောင်းခုတ်စသည်တို့ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း ပြုလုပ်ပါလေဦး။ သို့မှ စိတ်ကြည်လင်သန့်ရှင်း၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ ထင်မြင်လွယ်သည်ဟုဆိုသည်။

ပလိဗောဓကလေးများကို ပြုပြင်ရှင်းလင်းစေပြီးလျှင် ဆွမ်းကြောင့်ဖြစ်သော လေးလံထိုင်းမိုင်းခြင်း၊ အိပ်ချင်ခြင်း စသည်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ အခိုက်အတန့် လျောင်းခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ စကြွန်လျှောက်ခြင်း၊ ရေချိုးခြင်း စသည်ဖြင့်ဖြစ်စေ ငြိမ်းအေးစေ၍ သင့်တင့်လျောက်ပတ် သပ္ပာယ်ဖြစ်သောနေရာ၌ မြတ်စွာဘုရားဂုဏ်တော်ကို ရှေးဦးစွာ အာရုံပြုပြီးကာလ -

မေတ္တာပို့ရန်

ဤကျောင်း၌ရှိကုန်သော သီတင်းသုံးဖော်အပေါင်းတို့သည် ချမ်းသာကြပါစေကုန်သတည်း။ ကြောင့်ကြကင်းကြပါစေကုန်သတည်း။ ဤကျောင်းအရာမိ

အတွင်း၌ရှိသော နတ်အပေါင်းတို့သည် ချမ်းသာကြပါစေကုန်သတည်း။ ကြောင့်
 ကြကင်းကြပါစေကုန်သတည်း။ ဆွမ်းခံရွာ၌ရှိသော အစိုးရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်
 ချမ်းသာကြပါစေကုန်သတည်း။ ကြောင့်ကြကင်းကြပါစေကုန်သတည်း။ ဆွမ်းခံ
 ရွာ၌နေသော လူအပေါင်းတို့သည် ချမ်းသာကြပါစေကုန်သတည်း။ ကြောင့်ကြ
 ကင်းကြပါစေကုန်သတည်း။ အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ တည်နေကြကုန်သော လူ
 နတ်သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည် ချမ်းသာကြပါစေကုန်သတည်း။ ကြောင့်ကြ
 ကင်းကြပါစေကုန်သတည်းဟု မေတ္တာပို့ပါလေ၊ ပွားပါလေ။ ဤသို့ မေတ္တာပွား
 ခြင်းဖြင့် -

- (၁) ချမ်းသာစွာနေခြင်း၊
- (၂) ကောင်းစွာအစောင့်ရှောက်ခြင်း၊
- (၃) ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်အပ်သော ပရိက္ခရာရှိခြင်း၊
- (၄) နိပ်စက်ညှဉ်းဆဲခံခြင်းမှကင်းခြင်း၊
- (၅) အပိတ်အပင် အတားအဆီးမရှိ သွားလာနိုင်ခြင်း။

ဟူသော အကျိုးကျေးဇူးကို ရရှိသဖြင့် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ အေးချမ်း
 သာယာစွာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို အားထုတ်နိုင်ပေသည်။

မရဏဿတိ နှလုံးသွင်းရန်

ထို့နောက် မရဏံ မေ ဘဝိဿတိ၊ ဇီဝိတံန္ဒြိယံ ဥပစ္စန္ဒိဿတိ၊ အဝဿံ
 မယာမရိတဗ္ဗံ။ ။ ငါသည် သေရလတ္တံ့၊ ဇီဝိတံန္ဒြိယံ ချုပ်ပြတ်လတ္တံ့။
 ငါသည် ဧကန်မလွဲ သေရပေလိမ့်မည်ဟူ၍ မြတ်သောပဋိပတ် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်
 ၌ တွန့်တိုဆုတ်နှစ်ခြင်းမရှိ၊ တက်ကြွအားရှိကြောင်းဖြစ်သော မရဏဿတိကို
 လည်းကောင်း နှလုံးသွင်းရမည်။

ဥဂ္ဂဟကောသလ္လ ၇-ပါး

အထက်အဆိုပါ ပုဗ္ဗကိစ္စဟူသော တရားအားမထုတ်မီ ရှေးဦးကပင်
 ကြိုတင်ပြုလုပ်အပ်သော ကိစ္စအရပ်ရပ်တို့ကို ပြုလုပ်ပြီးသောအခါ “အတ္ထိဏမသ္မိံ
 ကာယေ ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော” စသည်ဖြင့် အနက်နှင့်တကွ
 ရေးသားပြခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ပွားများရာသည်။ ယင်းသို့
 ပွားများရာ၌လည်း ကောဋ္ဌာသ ကာယာနုပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်လို
 သော ယောဂီသည် ကောဋ္ဌာသတို့ကို -

- (၁) ပထမနှုတ်ဖြင့် ရွတ်ဆိုသရဇ္ဈာယ်ရမည်၊ (၂) ဒုတိယစိတ်ဖြင့် ရွတ်ဆိုသရဇ္ဈာယ်ရမည်၊ ကောဋ္ဌာသတစ်မျိုးတစ်မျိုး၏ - (၃) အဆင်း၊ (၄) သဏ္ဍာန်၊ (၅) အရပ်ဒေသ၊ (၆) တည်ရာဌာန၊ (၇) အပိုင်းအခြား၊

ပါဠိဘာသာ ရွတ်ဆိုပွားများနည်း

အဋ္ဌကထာဆရာတို့၏ အလိုအားဖြင့် ရွတ်ဆိုပွားများနည်းမှာ -

- (၁) ကေသာ၊ လောမာ၊ နခါ၊ ဒန္တာ၊ တစော။ ။ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။
- (၂) မံသံ၊ နာရ၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ ဝက္ကံ။ ။ ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နာရ၊ မံသံ။ ။ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။
- (၃) ဟဒယံ၊ ယကနံ၊ ကိလောမကံ၊ ပိဟကံ၊ ပပ္ပါသံ။ ။ ပပ္ပါသံ၊ ပိဟကံ၊ ကိလောမကံ၊ ယကနံ၊ ဟဒယံ။ ။ ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နာရ၊ မံသံ။ ။ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။
- (၄) အန္တံ၊ အန္တဂုဏံ၊ ဥဒရိယံ၊ ကရိသံ၊ မတ္ထလုဂံ။ ။ မတ္ထလုဂံ၊ ကရိသံ၊ ဥဒရိယံ၊ အန္တဂုဏံ၊ အန္တံ။ ။ ပပ္ပါသံ၊ ပိဟကံ၊ ကိလောမကံ၊ ယကနံ၊ ဟဒယံ။ ။ ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နာရ၊ မံသံ။ ။ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။
- (၅) ပိတ္တံ၊ သေမှံ၊ ပုဗ္ဗော၊ လောဟိတံ၊ သေဒေါ၊ မေဒေါ။ ။ မေဒေါ၊ သေဒေါ၊ လောဟိတံ၊ ပုဗ္ဗော၊ သေမှံ၊ ပိတ္တံ။ ။ မတ္ထလုဂံ၊ ကရိသံ၊ ဥဒရိယံ၊ အန္တဂုဏံ၊ အန္တံ။ ။ ပပ္ပါသံ၊ ပိဟကံ၊ ကိလောမကံ၊ ယကနံ၊ ဟဒယံ။ ။ ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နာရ၊ မံသံ။ ။ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။
- (၆) အဿု၊ ဝသာ၊ ခေဋ္ဌော၊ သိယံနိကာ၊ လသိကာ၊ မုတ္တံ။ ။ မုတ္တံ၊ လသိကာ၊ သိယံနိကာ၊ ခေဋ္ဌော၊ ဝသာ၊ အဿု။ ။ မေဒေါ၊ သေဒေါ၊ လောဟိတံ၊ ပုဗ္ဗော၊ သေမှံ၊ ပုတ္တံ။ ။ မတ္ထလုဂံ၊ ကရိသံ၊ ဥဒရိယံ၊ အန္တဂုဏံ၊ အန္တံ။ ။ ပပ္ပါသံ၊ ပိဟကံ၊ ကိလောမကံ၊ ယကနံ၊ ဟဒယံ။ ။ ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နာရ၊ မံသံ။ ။ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။

ဟူ၍ အနုလုံ၊ ပဋိလုံ ရွတ်ဆိုရမည်။

ဤသို့ အနုလုံ၊ ပဋိလုံ အထက်အောက် အပြန်အလှန် နှုတ်တက်အောင် ကြေညက်အောင် သင်ယူ၍ စီးဖြန့်ပွားများသောအခါ နာရီဝက် တစ်နာရီ

စသည်ဖြင့် ဣရိယာပုတ် မျှတစွာ ထိုင်နိုင်သလောက်ထိုင်၍ တစ်လ၊ နှစ်လ၊ လေးလ စသည်တိုင်အောင် နှုတ်က ရွတ်ဆို၍ စီးဖြန်းပွားများခြင်းကို နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ဆိုသည်ဟု ဆိုအပ်သည်။ နှုတ်ဖြင့် စီးဖြန်းရွတ်ဆိုကာမျှနှင့် နိကာယ်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်အချို့ သောတာပန်အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကြပြီဟု ဆိုသည်။ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ၌လာသော မာတိကာရွာမှ မာတိကာ မာတာအမည်ရှိသော ဥပါသိ ကာမကြီးသည်လည်း မိမိ ပစ္စည်းလေးပါး ချီးမြှောက်လှူဒါန်းနေသော ရဟန်း တော်များထံမှ ဤခွတ္တိသာကာရ ကာယာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို သင်ယူကာ ရွတ်ဆိုစီးဖြန်းခြင်းဖြင့် အဘိဉာဏ်နှင့်တကွ အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်သည်ဟု ဆိုသည်။

အစု ၆-ခု၊ ကောဋ္ဌာသ ၃၂-ပါး

အထက်၌ဖော်ပြသော အနုလုံ၊ ပဋိလုံ ပွားပုံကို နားလည်စေရန် နည်း လမ်းကိုပြဦးအံ့။

- (၁) ကေသာ၊ လောမာ၊ နခါ၊ ဒန္တာ၊ တစော-ဟူသော ကောဋ္ဌာသ ငါးမျိုးတစ်စုကို ပထမအစုဟုမှတ်ပါ။
- (၂) မံသံ၊ နာရ၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇ၊ ဝက္ကံ-ငါးမျိုးတစ်စုကို ဒုတိယအစုဟု မှတ်ပါ။
- (၃) ဟဒယံ၊ ယကနံ၊ ကိလောမကံ၊ ပိဟကံ၊ ပပ္ပိသံ-ငါးမျိုးတစ်စု ကို တတိယအစုဟု မှတ်ပါ။
- (၄) အန္တံ၊ အန္တရုဏံ၊ ဥဒရိယံ၊ ကရိသံ၊ မတ္တလုဂံ-ငါးမျိုးတစ်စုကို စတုတ္ထအစုဟုမှတ်ပါ။
- (၅) ပိတ္တံ၊ သေမှံ၊ ပုဗ္ဗော၊ လောဟိတံ၊ သေဒေါ၊ မေဒေါ-ခြောက်မျိုး တစ်စုကို ပဉ္စမအစုဟုမှတ်ပါ။
- (၆) အဿု၊ ဝသာ၊ ခေဠော၊ သိဗ္ဗာနိကာ၊ လသိကာ၊ မုတ္တံ-ခြောက် မျိုးတစ်စုကို ဆဋ္ဌမအစုဟု မှတ်ပါ။

ကောဋ္ဌာသ ငါးမျိုးအစုပေါင်း လေးခုရှိသောကြောင့် ငါးလေးလီ ၂၀ ဖြစ်သည်။ ကောဋ္ဌာသ ခြောက်မျိုးအစုပေါင်း နှစ်ခုရှိသောကြောင့် ခြောက်နှစ်လီ ၁၂ ဖြစ်သည်။ နှစ်ရပ်ပေါင်းသော် ၃၂ ဖြစ်သည်။

ရွတ်ပုံ။ ။ ပထမအစုကို အနုလုံ၊ ပဋိလုံရွတ်ပြီးက ဒုတိယအစုကို အနုလုံရွတ်၊ ပဋိလုံရွတ်သော်အခါ ပထမအစု ပဋိလုံကိုပါ ဆက်ရွတ်ပါ။ ထို့

အတူ တတိယအစုကို အနုလုံရွတ်၊ ပဋိလုံရွတ်သောအခါ ဒုတိယ၊ ပထမအစု ပဋိလုံကိုပါ ဆက်ရွတ်ပါ။ စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမ၊ ဆဋ္ဌအစုတို့ကို ရွတ်သောအခါ၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း ရွတ်ပါ။ ပြဆိုသည့်နည်းအတိုင်း နှုတ်က ရွတ်ဆိုပွားများခြင်းကို နှုတ်ဖြင့်ရွတ်ဆိုသည်ဟုဆိုသည်။

မြန်မာဘာသာ ရွတ်ဆိုပွားများနည်း

မြန်မာဘာသာဖြင့် ရွတ်ဆိုပွားများလိုကလည်း ရွတ်ဆိုပွားများနိုင်သည်။ မိမိကျွမ်းကျင်သော ဘာသာဖြင့် ရွတ်ဆိုခြင်းသည် လျင်မြန်စွာ သိမြင်ကြောင်းလည်း ဖြစ်ပေသည်။

(၁) ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊ သွား၊ အရေ။

(ပထမငါးမျိုးတစ်စု)

(၂) အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အညှို့။

(ဒုတိယငါးမျိုးတစ်စု)

(၃) နှလုံး၊ အသည်း၊ အမြေး၊ အဖျဉ်း၊ အဆုတ်။

(တတိယငါးမျိုးတစ်စု)

(၄) အူမ၊ အူသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်။

(စတုတ္ထငါးမျိုးတစ်စု)

(၅) သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ။

(ပဉ္စမခြောက်မျိုးတစ်စု)

(၆) မျက်ရည်၊ ဆီကြည်၊ တံတွေး၊ နှပ်၊ အစေး၊ ကျင်ငယ်။

(ဆဋ္ဌမခြောက်မျိုးတစ်စု)

အနုလောမ၊ ပဋိလောမ ရွတ်ပုံ

(၁) ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊ သွား၊ အရေ။

အရေ၊ သွား၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊ မွေးညှင်း၊ ဆံပင်။

(၂) အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အညှို့။

အညှို့၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အရိုး၊ အကြော၊ အသား။

အရေ၊ သွား၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊ မွေးညှင်း၊ ဆံပင်။

(၃) နှလုံး၊ အသည်း၊ အမြေး၊ အဖျဉ်း၊ အဆုတ်။

အဆုတ်၊ အဖျဉ်း၊ အမြေး၊ အသည်း၊ နှလုံး။

- အညှို့၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အရိုး၊ အကြော၊ အသား။
 အရေ၊ သွား၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊ မွေးညှင်း၊ ဆံပင်။
- (၄) အူမ၊ အူသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်။
 ဦးနှောက်၊ အစာဟောင်း၊ အစာသစ်၊ အူသိမ်၊ အူမ။
 အဆုတ်၊ အဖျဉ်း၊ အမြေး၊ အသည်း၊ နှလုံး။
 အညှို့၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အရိုး၊ အကြော၊ အသား။
 အရေ၊ သွား၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊ မွေးညှင်း၊ ဆံပင်။
- (၅) သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ။
 အဆီခဲ၊ ချွေး၊ သွေး၊ ပြည်၊ သလိပ်၊ သည်းခြေ။
 ဦးနှောက်၊ အစာဟောင်း၊ အစာသစ်၊ အူသိမ်၊ အူမ။
 အဆုတ်၊ အဖျဉ်း၊ အမြေး၊ အသည်း၊ နှလုံး။
 အညှို့၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အရိုး၊ အကြော၊ အသား။
 အရေ၊ သွား၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊ မွေးညှင်း၊ ဆံပင်။
- (၆) မျက်ရည်၊ ဆီကြည်၊ တံတွေး၊ နှပ်၊ အစေး၊ ကျင်ငယ်။
 ကျင်ငယ်၊ အစေး၊ နှပ်၊ တံတွေး၊ ဆီကြည်၊ မျက်ရည်။
 အဆီခဲ၊ ချွေး၊ သွေး၊ ပြည်၊ သလိပ်၊ သည်းခြေ။
 ဦးနှောက်၊ အစာဟောင်း၊ အစာသစ်၊ အူသိမ်၊ အူမ။
 အဆုတ်၊ အဖျဉ်း၊ အမြေး၊ အသည်း၊ နှလုံး။
 အညှို့၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အရိုး၊ အကြော၊ အသား။
 အရေ၊ သွား၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊ မွေးညှင်း၊ ဆံပင်။

နှုတ်ဖြင့် စိတ်ဖြင့် ပွားများရကျိုး

မြန်မာဘာသာဖြင့် ဤကဲ့သို့ အနုလုံ၊ ပဋိလုံ ရွတ်လိုက ရွတ်နိုင်သည်။
 ဤသို့ နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ဆိုခြင်းကိုပင် နှုတ်ဖြင့်ပွားများ ရွတ်ဆိုသရဇ္ဈာယ်သည်
 မည်၏။

နှုတ်ဖြင့်ရွတ်ဆိုပွားများဖန် များသောအခါ စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်းမရှိဘဲ ကော
 ဋ္ဌာသတို့သည် စိတန်းထားသော ရွဲလုံးတို့ကို မြင်တွေ့ရသကဲ့သို့ စိတန်းကာ
 ထင်ထင်ရှားရှား မြင်လာသည်ရှိသော် နှုတ်ဖြင့်ရွတ်ဆိုပွားများခြင်းကိုရပ်၍
 ထင်မြင်တိုင်းသော ကောဋ္ဌာသအစဉ်ကိုလျှောက်၍ စိတ်ဖြင့်ရှုကာ ဆင်ခြင်ပွား

များရမည်။ ဤသို့ ပွားများသော်မှသာလျှင် ကောဋ္ဌာသတို့၏ သဘောလက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိမြင်နိုင်သည်။

ဝစသာ သဇ္ဈာယော မနသာ သဇ္ဈာယဿပစ္စယော ဟောတီ၊ မနသာ သဇ္ဈာယော လက္ခဏပဋိဝေသေ ပစ္စယော ဟောတီ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ)

နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ဆိုခြင်းသည် စိတ်ဖြင့်ရွတ်ဆို ပွားများခြင်း၏ အထောက်အပံ့ ဖြစ်၏။ စိတ်ဖြင့် ရွတ်ဆိုလုံးလုံးသွင်းဆင်ခြင်ခြင်းသည် ကောဋ္ဌာသတို့၏ သဘောလက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၏ အထောက်အပံ့ဖြစ်၏ဟု မှာထားသည်။

သိမှတ်ထားဖွယ် အဆင်း စသည်

ကောဋ္ဌာသတို့၏ (၁) အဆင်း၊ (၂) သဏ္ဍာန်၊ (၃) အရပ်ဒေသ၊ (၄) တည်ရာဌာန၊ (၅) အပိုင်းအခြား ဟူသည်ကား -

- (၁) ဆံပင်သည် အဆင်းအားဖြင့် ငယ်ရွယ်သောသူတို့၌ မည်းနက်၏။ အိုသောသူတို့၌ ဖြူ၏။
- (၂) ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့် လုံးလုံးရှည်ရှည်ရှိ၏။
- (၃) အရပ်ဒေသအားဖြင့် ချက်မှအထက်ပိုင်းအရပ်၌ ဖြစ်၏။
- (၄) တည်ရာဌာနအားဖြင့် စွတ်စိုသော ဦးခေါင်းရေ၌ တည်၏။
- (၅) အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ဝဲယာရှေ့နောက် အထက်အောက်ဟူသော မိမိအဖို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။

ဝိသဘာဂ ပရိစ္ဆေဒအားဖြင့် ဆံပင်သည် မွေးညှင်မဟုတ်၊ မွေးညှင်သည် ဆံပင်မဟုတ်။ ပ။ ဆံပင်သည် ကျင်ငယ်မဟုတ်၊ ကျင်ငယ်သည်လည်း ဆံပင်မဟုတ်။ ဤသို့လျှင် တစ်ပါးသော ကောဋ္ဌာသတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။

ဤနည်းတူ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊ သွား၊ အရေ စသော ကောဋ္ဌာတို့ကိုလည်း အဆင်း၊ သဏ္ဍာန်၊ အရပ်၊ တည်ရာဌာန၊ အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့် မှတ်သားပိုင်းခြားအပ်၏။ တစပဉ္စက ကောဋ္ဌာသသည်ကား ယောဂီတို့ကိုယ်တိုင် ပကတိမျက်စိဖြင့် မျက်မြင်ဖြစ်သော ကောဋ္ဌာသတို့ ဖြစ်ပေသည်။ တစပဉ္စကမှကြွင်းသော ကောဋ္ဌာသတို့သည်ကား အတွင်းအဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ဆရာသမားများထံမှဖြစ်စေ၊ စာပေကျမ်းဂန်၌ဖြစ်စေ ကြားနာဖတ်ရှု၍ မှတ်သားရာသည်။ တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ပကတိ မိမိ မျက်စိ

ဖြင့် မြင်အပ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာန်းဟုဆိုသည်။ ကြွင်းသော ပဉ္စက၊ ဆက္ကတို့သည်ကား သုတကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

ကောဋ္ဌာသတို့၏ အဆင်း၊ သဏ္ဍာန် ဖြစ်ရာအရပ်၊ တည်ရာဌာန အပိုင်းအခြားတို့ကို သိမှသာလျှင် ဆင်ခြင်ပွားများသောအခါ အာရုံထင်မြင်နိုင်သည်။ အဆင်းဟူသည်မှာ အဖြူအနက်စသော အရောင်အသွေးကို ဆိုသည်။ သဏ္ဍာန်ဟူသည်မှာ အရှည်အတို အလုံးအပြား စသည်ကိုဆိုသည်။ ဖြစ်ရာအရပ်ဟူသည်မှာ ကိုယ်ကောင်၌ ချက်ကိုဗဟိုထား၍ ချက်မှအထက်ကို အထက်အရပ်၊ ချက်မှအောက်ကို အောက်အရပ်ဟု ဆိုသည်။ တည်ရာဌာနဟူသည် မှာ ကောဋ္ဌာသ၏ တည်နေရာဌာနကို ဆိုသည်။ အပိုင်းအခြားဟူသည်မှာ သဘာဂအပိုင်းအခြား၊ ဝိသဘာဂ အပိုင်းအခြားဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။ ကောဋ္ဌာသတစ်ခု၏ ရှေ့နောက်ဝဲယာ အထက်အောက် အပိုင်းအခြားသည် သဘာဂအပိုင်းအခြားဖြစ်သည်။ အခြားသော ကောဋ္ဌာသတို့နှင့် မတူခြင်း၊ မရောနှောခြင်းသည် ဝိသဘာဂ အပိုင်းအခြား ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ပြဆိုအပ်သော ဝဏ္ဏ၊ သဏ္ဍာန၊ ဒိသ၊ ဩကာသ၊ ပရိစ္ဆေဒ တို့ကိုလည်း သိရှိမှသာလျှင် ဆင်ခြင်ပွားများသော အခါ အာရုံထင်မြင်လွယ်သည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။

တစပဉ္စက၌ သိမှတ်ဖွယ် ၅-ပါး

(၁) ဆံပင်သည်- အဆင်းအားဖြင့် ငယ်ရွယ်သူ၌ မည်းနက်သောအဆင်းရှိ၏။ အိုမင်းသောသူ၌ ဖြူသောအဆင်းရှိ၏။ သဏ္ဍာန်အားဖြင့် လုံး၍ရှည်၏။ ချက်၏ အထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ စွတ်စိုသော ဦးခေါင်းရေ၌တည်၏။ ဝဲယာရှေ့နောက် အထက်အောက်ဟူသော သဘာဂ အပိုင်းအခြားရှိ၏။ ဆံပင်သည် မွေးညှင်းမဟုတ်၊ မွေးညှင်းသည်လည်း ဆံပင်မဟုတ်။ ထို့အတူ အခြားသော ကောဋ္ဌာတို့သည်လည်း ဆံပင်မဟုတ်။ ဆံပင်သည်လည်း အခြားကောဋ္ဌာသတို့ မဟုတ်ဟူ၍ ပိုင်းခြားခြင်းသည် ဝိသဘာဂ အပိုင်းအခြားဖြစ်၏။

(၂) မွေးညှင်းသည်- စဉ်းငယ်မည်းနက်၏။ ထန်းမြစ်သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အောက် နှစ်ဌာန၌ဖြစ်၏။ စွတ်စိုသော ကိုယ်ရေပေါ်၌တည်၏။ အပိုင်းအခြားကိုကား ဆံပင်၌ပြုခဲ့သောနည်းတူ မှတ်ပါ။ ကောဋ္ဌာသ အားလုံး ဤနည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။

(၃) ခြေသည်းလက်သည်းတို့သည်- ဖြူသောအဆင်းရှိကုန်၏။ ငါးကြင်းအကြေးသဏ္ဍာန် ရှိ၏။ အထက်အောက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ လက်ချောင်းဖျား၊ ခြေချောင်းဖျားတို့၌ တည်၏။

(၄) သွားတို့သည်- ဖြူသောအဆင်းရှိကုန်၏။ အထူးထူးသောသဏ္ဍာန် ရှိကုန်၏။ အထက်အရပ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ မေးရိုးနှစ်ခုတို့၌ တည်ကုန်၏။

(၅) အရေသည်- ဖြူသောအဆင်းရှိ၏။ ကိုယ်သဏ္ဍာန်လျှင် သဏ္ဍာန် ရှိ၏။ အထက်အောက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ ကိုယ်ပေါ်၌တည်၏။

ဝက္ကပဉ္စက၌ သိမှတ်ဖွယ် ၅-ပါး

(၆) အသားသည်- နီသောအဆင်းရှိ၏။ ဖြစ်ရာဒေသ တည်ရာဌာန အလျောက် အထူးထူးသော သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အောက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ သုံးရာနှင့်နှစ်ဆယ်သော အရိုးတို့ကို ကပ်၍တည်၏။

(၇) အကြောသည်- ဖြူသောအဆင်းရှိ၏။ အထူးထူးသော သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အောက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ တစ်ကိုယ်လုံး၌ အရိုးတို့ကို ဖွဲ့ယှက်လျက် တည်၏။

(၈) အရိုးတို့သည်- ဖြူသောအဆင်း ရှိကုန်၏။ အထူးထူးသော သဏ္ဍာန် ရှိကုန်၏။ အထက်အောက်အရပ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ သာမညအားဖြင့် တစ်ကိုယ်လုံး၌ တည်ကုန်၏။

(၉) ရိုးတွင်းခြင်ဆီသည်- ဖြူသောအဆင်း ရှိ၏။ ဝါးဆစ်အတွင်း၌ မီးဖြင့်အုံးအပ်သော ကြိမ်ညွန့်သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အောက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ အရိုးတို့၏ အတွင်း၌တည်၏။

(၁၀) အညှို့သည်- ညံ့ညံ့နီသော အဆင်းရှိ၏။ အညှာတစ်ခုတည်း၌ သီးသော သရက်သီးနှစ်လုံးအပြွတ်နှင့် သဏ္ဍာန်တူ၏။ အထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ အကြောတစ်ချောင်းတည်း လည်ချောင်းမှထွက်၍ အနည်းငယ်သွားကာ နှစ်မွှာ ခွဲသော အကြောကြီးဖြင့် ဖွဲ့အပ်သည်ဖြစ်၍ နှလုံးသားကိုရံ၍တည်၏။

ပပ္ဖိသပဉ္စက၌ သိမှတ်ဖွယ် ၅-ပါး

(၁၁) နှလုံးသားသည်- နီသော ပဒုမ္မာကြာဖက်၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏။ ပြင်ပအဖတ်တို့ကိုခွာ၍ ဇောက်ထိုးထားအပ်သော ပဒုမ္မာကြာဖူး နှင့် သဏ္ဍာန်တူ၏။ အထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ ကိုယ်အတွင်း သားမြတ်နှစ်ခုတို့၏ အလယ်၌တည်၏။ (နှလုံးသားသည် ဉာဏ်ရှိသူ၌ အနည်းငယ်ပွင့်၏။ ဉာဏ် မရှိသူ၌ ငုံ့လျက်ရှိသည်ဟူ၏။)

(၁၂) အသည်းသည်- (အသားလွှာအစုံ) နီပျော့သော အဆင်းရှိ၏။

ကုမုဒြာ ကြာဖက်၏ ကျောဘက်နှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏။ အရင်း၌တစ်ခု၊ အဖျား၌အစုံဖြစ်၍ ပင်လယ်ကသစ်ရွက်သဏ္ဍာန် ရှိ၏။ အထက်အရပ်၌ဖြစ်စေ သားမြတ်နှစ်ခုတို့၏အတွင်း လကျာနံပါး၌ တည်၏။ (အသည်းသည် ဉာဏ် ရှိသူ၌ သေးသေးနှစ်ဖွာသုံးဖွာ ရှိ၏။ ဉာဏ်မရှိသူ၌ တစ်ခုသာရှိသည်ဟူ၏)

(၁၃) အမြေးသည်- ဖြူသောအဆင်းရှိ၏။ မိမိ တည်ရာလျှင် သဏ္ဍာန် ရှိ၏။ အမြေးသည် ဖုံးကွယ်သောအမြေး၊ မဖုံးသောအမြေးအားဖြင့် နှစ်မျိုးရှိ ရာ ဖုံးကွယ်သောအမြေးသည် အထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ မဖုံးသောအမြေးသည် အထက်အောက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ ဖုံးကွယ်သောအမြေးသည် နှလုံးသားနှင့် အညှို့ကိုဖုံး၍ တည်၏။ မဖုံးသောအမြေးသည် တစ်ကိုယ်လုံး၌ အရေထူ၏ အောက်မှ အသားကိုမြှေးယှက်၍ တည်၏။

(၁၄) အပြင် (အဖျဉ်းလည်းဟူ၏) သည်- ညိုသောအဆင်းရှိ၏။ ခုနစ် လက်သစ်ပမာဏ နွားလျှာသဏ္ဍာန် ရှိ၏။ အထက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ နှလုံးသား ၏ လက်ဝဲဘက် ဝမ်းရေ၏အထက်၌ တည်၏။

(၁၅) အဆုတ်သည်- အလွန်မမှည့်သေးသော ရေသဖန်းသီးကဲ့သို့ နီသောအဆင်းရှိ၏။ မညီမညွတ် ဖြတ်အပ်သော ဖုံးယှက်ပြားကြီးသဏ္ဍာန်ရှိ ၏။ အထက်အရပ်၌ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်အတွင်း သားမြတ်နှစ်ခုတို့၏ အကြား၌ နှလုံးသားနှင့် အသည်းတို့၏ အထက်၌ဖုံးကာ တွဲလျားကျ၍တည်၏။

မတ္တလဂ် ပဉ္စကဋ္ဌ သိမှတ်ဖွယ် ၅-ပါး

(၁၆) အူမသည်- ဖြူသောအဆင်းရှိ၏။ ယောက်ျား၌ ၃၂-တောင်၊ မိန်းမ၌ ၂၈-တောင် ရှိ၏။ ၂၁-ဌာနဖြင့် ခွေလျက်ရှိ၏။ သွေးပြည့်သောကျင်း ၌ ဦးခေါင်းပြတ်သောမြွေကို ခွေ၍ထားသော သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အောက် အရပ်၌ဖြစ်၏။ လည်ချောင်းဝမှသည် ဝစွမင်တိုင်အောင် ကိုယ်တွင်း၌တည်၏။

(၁၇) အူသိမ်သည်- ဖြူသောအဆင်းရှိ၏။ ကြာသိမ်မြစ်သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အောက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ ၂၁-ခွေသော အူမကြီးတို့ကိုဖွဲ့လျက် အူမကြီး တို့အကြား၌ တည်၏။

(ခြေသုတ်ကြီးခွေကို မပြေလေအောင် ကြိုးငယ်တို့ဖြင့် ဖွဲ့ချည်သကဲ့ သို့ အူမကြီးအခွေတို့ကို ဖွဲ့လျက်တည်သည်ဟု ဆိုသည်။)

(၁၈) အစာသစ်သည်- မျိုအပ်သောအစာ၏ အဆင်းရှိ၏။ ရေစစ်

အတွင်း၌ လျော့လျော့ဖွဲ့ချည်အပ်သော ဆန်နှင့် သဏ္ဍာန်တူ၏။ အထက် အရပ်၌ဖြစ်၏။ ဝမ်း၌တည်၏။

(၁၉) အစာဟောင်းသည်- များသောအားဖြင့် စားအပ်သောအစာနှင့် တူသော အဆင်းရှိ၏။ တည်ရာဌာနနှင့်တူသော သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အောက်အရပ် ၌ ဖြစ်၏။ အစာဟောင်းအိမ်၌ တည်၏။

(၂၀) ဦးနှောက်သည် (ဦးခေါင်းခွံအတွင်း၌တည်သော အဆီအနှစ်စု တည်း) ဖြူသောအဆင်းရှိ၏။ တည်ရာဌာနနှင့်တူသော သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက် အရပ်၌ဖြစ်၏။ ဦးခေါင်းခွံအတွင်း ချုပ်ရိုးကြောင်းလေးခုကိုမှီ၍ ပေါင်းထား အပ်သော မုံနှစ်ခဲကဲ့သို့ ဖြစ်၍တည်၏။

(၂၁) သည်းခြေသည်- ဗဒ္ဒသည်းခြေ၊ အဗဒ္ဒသည်းခြေအားဖြင့် နှစ် မျိုးရှိသည်တွင် ဗဒ္ဒသည်းခြေသည် ပျစ်သော မယ်ဇယ်ဆီ အဆင်းရှိ၏။ အဗဒ္ဒ သည်းခြေသည် ညှိုးပြီး ရောပြုမ်းနေသော ပန်းပွင့်အဆင်းရှိ၏။ သည်းခြေနှစ်မျိုး လုံးပင် တည်ရာဌာနနှင့် တူသောသဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အဗဒ္ဒသည်းခြေသည် အထက် အောက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ ဗဒ္ဒသည်းခြေသည် နှလုံးသား၊ အဆုတ်တို့၏အကြား အသည်းကိုမှီ၍တည်သော သည်းခြေအိမ်၌ တည်၏။

မေဒဆက္က၌ သိမှတ်ဖွယ် ၅-ပါး

(၂၂) သလိပ်သည်- ဝက်ချေးပန်ရွက်ရည်ကဲ့သို့ ပျစ်ချွဲ၍ ဖြူသော အဆင်းရှိ၏။ တည်ရာဌာနနှင့် တူသောသဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ ဝမ်းရေအပြင်၌တည်၏။

(၂၃) ပြည်သည်- ပုပ်သောသွေးဖြစ်ဖူး၏။ သစ်ရွက်လျော် အဆင်း နှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏။ သူ့သေကောင်၌ကား အားကြီးပုပ်သိုးသော ထမင်းချိုး အရောင်ရှိ၏။ တည်ရာနှင့်တူသော သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အောက်၌ ဖြစ်၏။ ပြည်သည် တည်ရာအမြဲဟူ၍မရှိ။ ထိခိုက်ခြင်း၊ မီးလောင်ခြင်း၊ အနာပေါ်ခြင်း ရှိသော ဌာန၌ သွေးပုပ်မှတစ်ဆင့် ဖြစ်၍တည်၏။

(၂၄) သွေးသည်- စုဝေးသောသွေး၊ လည်ပတ်သောသွေးဟူ၍ နှစ်မျိုး ရှိ၏။ ထိုတွင်စုဝေးသော သွေးသည် အားကြီးကျက်သော ချိပ်ရည်ကဲ့သို့ နီရဲ သောအဆင်းရှိ၏။ လည်ပတ်သောသွေးသည် ကြည်သောချိပ်ရည်ကဲ့သို့ နီရဲသော အဆင်းရှိ၏။ သွေးနှစ်မျိုးလုံးပင် တည်ရာနှင့်တူသော သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ စုဝေး သော သွေးသည် အထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ လည်သောသွေးသည် အထက်အောက်

အရပ်၌ ဖြစ်၏။ လည်သောသွေးသည် သွေးကြောတို့ကိုလျှောက်၍ တစ်ကိုယ်လုံး နံ့၍ တည်၏။ စုဝေးသောသွေးသည် အသည်း၏အောက်အဖို့ကိုပြည့်လျက် တစ်ကွမ်းစားမျှလောက်သည် နှလုံးသား၊ အညှို့၊ အဆုတ်တို့၏ အထက်၌ အနည်းငယ် အနည်းငယ် ယိုကျကာ နှလုံးသား၊ အညှို့၊ အဆုတ်တို့ကို စွတ်စို စေလျက် တည်၏။

(၂၅) ချွေးသည်- မွေးညင်းပေါက်တို့မှ ယိုထွက်သော အာပေါဓာတ် တည်း။ ထိုချွေးသည် ကြည်သောနှမ်းဆီအဆင်းရှိ၏။ တည်ရာနှင့်တူသော သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အောက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ ချွေးသည် တည်ရာဟူ၍ အမြဲ မရှိ။ မီးပူ၊ နေပူ၊ ဥတုဖောက်ပြန်ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ကိုယ်သည်ပူ၏။ ထိုအခါ ထိုထိုအရပ်မှ ယိုစီးတတ်၏။

(၂၆) အဆီခဲသည်- ခွဲအပ်သော နန္ဒင်းရောင်ရှိ၏။ ဝသောသူ၏အရေ နှင့် အသားကြား၌ ထားအပ်သော နန္ဒင်းရောင်ရှိသော ပုဆိုးကြမ်းသဏ္ဍာန်ရှိ ၏။ ကြိုသောသူအား ဆူရာဆူရာအရပ်၌ နှစ်လွှာသုံးလွှာရှိသော ပုဆိုးကြမ်း သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အောက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ ဆူသောသူအား တစ်ကိုယ်လုံး ၌တည်၏။ ကြိုသောသူအား သလုံးသား စသည်၌တည်၏။

ပုတ္တဆက္က၌ သိမှတ်ဖွယ် ၅-ပါး

(၂၇) မျက်ရည်သည်- မျက်စိတို့မှ ယိုစီးသော အာပေါဓာတ်တည်း။ ထိုမျက်ရည်သည် အလွန်ကြည်သော နှမ်းဆီအဆင်းရှိ၏။ တည်ရာနှင့်တူသော သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ မျက်တွင်းတို့၌ တည်၏။

(၂၈) ဆီကြည်သည်- အုန်းဆီအဆင်းရှိ၏။ ရေပေါ်၌ တက်နေသော ဆီပေါက်သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အောက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ များသောအားဖြင့် လက်ဖဝါး၊ ခြေဖဝါး၊ နဖူး၊ နှာခေါင်းတို့၌တည်၏။

(၂၉) တံတွေးသည်- ခံတွင်း၌ အမြုပ်နှင့်ရောသော အာပေါဓာတ် တည်း။ ထိုတံတွေးသည် ရေမြုပ်ကဲ့သို့ ဖြူသောအဆင်းရှိ၏။ တည်ရာနှင့်တူ သော သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ ပါးစောင်နှစ်ဖက်တို့မှ ထွက် ကျ၍ လျှာပေါ်၌တည်၏။

(၃၀) နပ်သည်- ဦးနှောက်မှယိုစီးသော အညစ်အကြေးတည်း။ ထိုနပ် သည် ထန်းသီးနုအဆံနှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏။ တည်ရာနှင့်တူသော သဏ္ဍာန် ရှိ၏။ အထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ နှာခေါင်းအတွင်း ပြည့်လျက်တည်၏။

(၃၁) အစေးသည်- ကိုယ်အတွင်း အရိုးဆက်တို့၏ အတွင်း၌ ပျစ် ချွေသော အစေးပုပ်တည်း။ ထိုအစေးသည် မဟာလှေကားပန်းအစေး အဆင်း ရှိ၏။ တည်ရာနှင့်တူသော သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အထက်အောက်အရပ်တို့၌ ဖြစ်၏။ အရိုးဆက်တို့၌ စက်ဆီကိစ္စကိုပြီးစေလျက် ၁၈၀-သော အရိုးဆက်ကို၏ အတွင်း၌တည်၏။

(၃၂) ကျင်ငယ်ရေသည်- ပဲနောက်ရေ အဆင်းရှိ၏။ မှောက်၍ထား အပ်သော ရေအိုးအတွင်း၌ရှိသော ရေသဏ္ဍာန်ရှိ၏။ အောက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ စည်ပေါင်းအတွင်း၌ တည်၏။ သဘာဝအားဖြင့် ဝဲယာရှေ့နောက် အထက် အောက် ပတ်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ ဝိသဘာဝအားဖြင့် ကျင်ငယ်သည် ဆံပင် စသည်မဟုတ်။ ဆံပင် စသည်တို့သည်လည်း ကျင်ငယ်မဟုတ်။ ဤသို့ အခြားကောဋ္ဌာသတစ်ပါးတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။

ကျမ်းကျင်လိမ္မာကြောင်း ၁၀-ပါး

၃၂-ပါးသော ကောဋ္ဌာသတို့ကို ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း အဆင်း၊ သဏ္ဍာန်၊ အရပ်ဒေသ၊ တည်ရာဌာန၊ အပိုင်းအခြား ငါးပါးတို့ဖြင့် ထင်မြင် နိုင်အောင် လေ့လာရမည်။ သို့မှ ကောဋ္ဌာသတို့ကို ကွဲကွဲပြားပြား အာရုံထင် မြင်မည်။ နှုတ်ဖြင့် လေးလ၊ ငါးလ စသည်ဖြင့် မပင်ပန်းစေဘဲ တိုးတိုးသက်သာ စီးဖြန်းပွားများရမည်။ ယင်းသို့ စီးဖြန်းရာ၌ -

- (၁) အစဉ်အတိုင်း ပွားများခြင်း၊
- (၂) မမြန်လွန်းခြင်း၊
- (၃) မနှေးလွန်းခြင်း၊
- (၄) ပျံ့လွင့်သောစိတ်ကို ပယ်ရှားခြင်း၊
- (၅) အလွန် ကောဋ္ဌာသ အာရုံထင်သောအခါ၌ ဆံပင် စသော အမည်နာမ ပညတ်ကို လွန်မြောက်ခြင်း၊ (နာမပညတ်ကို မျောက် ရမည်ဆိုသည်)
- (၆) ဉာဏ်၌ မထင်ရှားသော ကောဋ္ဌာသကို ပယ်လွှတ်ထားခြင်း၊
- (၇) အထင်ရှားဆုံးသော ကောဋ္ဌာသတစ်ခု၌ အပူနာဈာန်ကိုရသည် တိုင်အောင် စီးဖြန်းခြင်း၊
- (၈) အဓိစိတ္တသုတ်၊
- (၉) သိတိဘာဝသုတ်၊
- (၁၀) ဗောဇ္ဈင်္ဂကောသလ္လတို့ကို လေ့လာခြင်း၊

ဤဆယ်ပါးသည် စိတ်ဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်ကြောင်းဉာဏ်
ဟု ဆိုသည်။

အမည်လွန်မြောက်၍ ကောဠာသအာရုံရောက်

အထက်ပါ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာကြောင်း ဆယ်ပါးတို့တွင် အစဉ်အတိုင်း
ပွားများခြင်း ဟူသည်မှာ ကောဠာသတို့ကို တစ်ခုကျော် နှစ်ခုကျော် မကျော်ဘဲ
ကေသာပြီးက လောမာ၊ လောမာပြီးက နခါ စသည်ဖြင့် ကောဠာသ အစဉ်
အတိုင်း ပွားရမည်ကိုဆိုသည်။ ရွတ်ဆိုစီးဖြန်းသောအခါ၌လည်း မမြန်လွန်း
စေရ၊ မနှေးလွန်းစေရဟု ဆိုသည်။ သံသရာတစ်လျှောက်လုံး အာရုံအမျိုးမျိုးတို့
၌ ပျံ့လွင့်၍ ယောက်ယက်ခတ်လာခဲ့သော ဥဒ္ဓစ္စနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ကိုပယ်ရ
မည်။ ကောဠာသအာရုံသည် ဉာဏ်၌ ထင်ရှားလာသောအခါ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း
စသော အမည်နာမပညတ်ကို လွန်မြောက်စေ၍ (ဖျောက်၍) အဆင်း၊ အနံ့၊
သဏ္ဍာန်၊ ဖြစ်ရာအရပ်၊ တည်ရာဌာနတို့ဖြင့် စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ ကောဠာသတို့
ကိုသာ အာရုံပြုရမည်ဆိုသည်။ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် သဘောဖြင့် ဉာဏ်၌မြင်
အောင် သတိပြုကာ အနုလုံ၊ ပဋိလုံ အပြန်ပြန်အလှန်လှန် ဆင်ခြင်ပွားများသော
ယောဂီအား ကောဠာသတို့သည် ရွံလုံးတန်းပမာ ထင်မြင်လာသည်ရှိသော်
သံဃာစည်းဝေးရာ၌ သံဃာကို ရေတွက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် သံဃာတော်များကို
မည်သူမည်ဝါဟူ၍ အမည်နာမ ပညတ်ကို မမှတ်မူ၍ လူကောင်ခြပ်ကိုသာ
ရေတွက်သကဲ့သို့ ဤဝတ္ထုကား စက်ဆုပ်ဖွယ်သာတည်း၊ ရွံရှာဖွယ်သာတည်း၊
အပုပ်အသိုးမျှသာတည်းဟု နာမပညတ်ကိုဖျောက်၍ အစဉ်အတိုင်း အနုလုံ၊
ပဋိလုံ အစုန်အဆန် ဆင်ခြင်ပွားများရမည် ဆိုသည်။

ရေရှားပါးသော တောတောင်အရပ်၌ ရေတွင်းရေထွက်ကို တွေ့မြင်သော
သူသည် ထိုရေတွင်းရေထွက်ကို မှတ်သားမိစေရန် သစ်ခက်သစ်ရွက်ကိုသော်
လည်းကောင်း၊ အလံတံခွန်ကိုသော်လည်းကောင်း စိုက်ထူကာ မှတ်သားရသော်
လည်း သွားဖန်များ၍ လမ်းထင်ရှားသည့်အခါ၌ သစ်ခက်သစ်ရွက်၊ အလံတို့
သည် အသုံးမကျတော့သကဲ့သို့ ကောဠာသခြပ် ထင်ရှားကာ ဉာဏ်၌မြင်လာ
သောအခါ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း စသော အမည်နာမပညတ်သည် အသုံးမဝင်တော့
ပြီဖြစ်၍ နာမပညတ်ကို စွန့်လွှတ်ရတော့သည်ဟု ဆိုသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်အမှတ် ကင်းစင်၍ ကောဠာသဒ္ဓါအာရုံသာထင်

အမည်နာမပညတ်ကို လွန်မြောက်ကာ ဆင်ခြင်၍ ဉာဏ်အမြင်ဖြင့် မိမိ သန္တာန်၌ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါဟူသော အမှတ်သည် ကင်းပျောက်လျက် ကောဠာသဒ္ဓါ အစုမျှသာဟု ထင်သည်ရှိသော် ကသိုဏ်းပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ပွားစေသကဲ့သို့ သူတစ်ပါး၏သန္တာန်ကို ရှုမြင်ဆင်ခြင်သော အခါ၌လည်း တွေ့မြင်သမျှ လူ၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ဝက်၊ ခွေး စသော သတ္တဝါတို့ကို ကောဠာသဒ္ဓါ အစုအဝေးမျှသာ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ် ရွံရှာဖွယ်တို့သာဟူ၍ ထင်မြင်လာတတ်သည်။ ထိုသတ္တဝါတို့ စားသောက်ကြသည်တို့ကိုလည်း သစ်ခေါင်းဝါးလုံးခေါင်း တွင်းသို့ သွတ်သွင်း အပ်သော အမှိုက်တို့ကဲ့သို့ ထင်မြင်လာတတ်သည်။ လူ၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ခွေး၊ ဝက် တည်းဟူသော သတ္တဝါသည် ဇီဝညာပျောက်၍ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် ကောဠာသဒ္ဓါ တို့သာဟူ၍ ထင်မြင်လာတတ်သည်။

ဤသို့ ဆင်ခြင်ဖန် များသောအခါ အချို့အချို့သော ကောဠာသဒ္ဓါ သည် ကွက်ကြားကွက်ကြား ခြားနားကာ ထင်မြင်လာတတ်သည်။ ထိုအခါ မထင်သော ကောဠာသဒ္ဓါကို ချ၍ချ၍ လွတ်၍လွတ်၍ ဉာဏ်၌ထင်သော ကောဠာသဒ္ဓါသာ အာရုံပြု၍ ကောဠာသဒ္ဓါတစ်ပါးတည်း ကျန်သည့်တိုင်အောင် မထင်ရာတို့ကို အစဉ်အတိုင်းလွတ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန် ထင်သော ကောဠာသဒ္ဓါ ဆင်ခြင်ပွားများရာ၏။

ထင်သော ကောဠာသဒ္ဓါတစ်ခုပွား၍ ဈာန်တရားရ

အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်ပွားများ၍ အထူးသဖြင့် ထင်ရှားစွာ ထင်လာသော တစ်ခုတည်းသော ကောဠာသဒ္ဓါကို ဖိဖိစီးစီး အခါခါ ပွားများသည်ရှိသော် ခပေါင်းရေကြည်စေ့ ခတ်အပ်သောရေသည် တစ်ခဏချင်း ကြည်လင်တောက်ပ လာသကဲ့သို့ ထိုအတူ တစ်ခုတည်းသော ကောဠာသဒ္ဓါအာရုံကို ယူရသော သမာဓိ နှင့်ယှဉ်သဖြင့် ယောဂီ၏ စိတ်အစဉ်သည် လွန်စွာကြည်လင်တောက်ပသည်ဖြစ် ၍ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါး နှင့် ပြည့်စုံသော အပ္ပနာဈာန်ဟူသော ပထမဈာန်ကို ရတတ်သည်။

တစ်ခုသော ကောဠာသဒ္ဓါအာရုံဖြင့် ပထမဈာန်ကိုရလျှင် ကြွင်းကျန်သော ၃၁-ပါးသော ကောဠာသဒ္ဓါတို့၌ ပထမဈာန်ကိုရရန် မခဲယဉ်းတော့ပေဟု မှာသည်။ ကောဠာသဒ္ဓါတစ်ခု၌ ပထမဈာန်တစ်ပါး၊ အခြား ကောဠာသဒ္ဓါတစ်ခု၌ ပထမဈာန် တစ်ပါးစီအားဖြင့် ပထမဈာန်ပေါင်း ၃၂-ပါး ရနိုင်သည်ဟုဆိုသည်။ ပထမ ဈာန်ပေါင်း ၃၂-ပါး ဝင်စားနိုင်သည်ဟု ဆိုသည်။ အကြင် ယောဂီသည် ကော

ဋ္ဌာသ တစ်ပါးတစ်ပါးသာလျှင် ထင်ရှား၏။ တစ်နည်း တစ်ပါးတစ်ပါးသော ကောဋ္ဌာသဖြင့် အပ္ပနာဈာန်သို့ ရောက်ပြီးကာလ တစ်ဖန် တစ်ပါးသော ကောဋ္ဌာသ၌ အားထုတ်ခြင်းကို မပြုသည်ဖြစ်အံ့။ ထိုယောဂီအား တစ်ပါးသော အပ္ပနာဈာန်သာလျှင် ဖြစ်၏။

ကောဋ္ဌာသ ၃၂-ပါးနှင့် ပထမဈာန် ၃၂-ပါး

အကြင် ယောဂီသည်မူကား များစွာသော ကောဋ္ဌာသတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ တစ်နည်း ကောဋ္ဌာသတစ်ပါး၌ အပ္ပနာဈာန်ကိုရပြီးကာလ တစ်ဖန် အခြားသော ကောဋ္ဌာသ၌လည်း အားထုတ်ခြင်းကို ပြုသည်ဖြစ်အံ့။ ထိုယောဂီအား ကောဋ္ဌာသ အရေအတွက် အားလျော်စွာ ပထမဈာန် အရေအတွက်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ မလ္လကထေရ်သည် ၃၂-ပါးသော ကောဋ္ဌာသတို့၌ ၃၂-ပါးသော ပထမဈာန်တို့ကို ရတော်မူသည်။ အကယ်၍ ညဉ့်အခါ၌ ဆံပင်တည်းဟူသော ကောဋ္ဌာသအာရုံဖြင့် ပထမဈာန်တစ်ပါးကို ဝင်စားသည်ဖြစ်အံ့။ နေ့အခါ၌ မွေးညှင်းတည်းဟူသော ကောဋ္ဌာသ အာရုံဖြင့် ပထမဈာန်တစ်ပါးကို ဝင်စားသည်ဖြစ်အံ့။ လခွဲအလွန်ဖြင့် ၃၂-ပါးသော ပထမဈာန်ပေါင်းသည် ပြည့်စုံ၏။ အကယ်၍ တစ်နေ့ တစ်နေ့လျှင် ပထမဈာန် တစ်ပါးတစ်ပါး ဝင်စားသည်ဖြစ်အံ့။ တစ်လနှင့် ၂-ရက်ဖြင့် ပထမဈာန်ပေါင်း ၃၂-ပါး ပြည့်စုံသည်ဟုဆိုသည်။

ဤကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ပထမဈာန်ဖြင့် ပြည့်စုံသော်လည်း အဆင်းသဏ္ဍာန် စသည်တို့၌ သတိအစွမ်းအားဖြင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

နိမိတ် ၃-ပါးနှင့် ဘာဝနာ ၃-ပါး

ဤကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ပရိကမ္မဘာဝနာ၏ အာရုံဖြစ်သော ပကတိ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း စသော အတ္ထပညတ်ဒြပ်သည် ပရိကမ္မနိမိတ်မည်၏။ အိပ်မက်၌ မြင်သကဲ့သို့ မနောဒွါရ၌ထင်သော အတ္ထပညတ်သည် ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မည်၏။ ဥပစာရဘာဝနာ၊ အပ္ပနာဘာဝနာ နှစ်ပါး၏ အာရုံဖြစ်သော အဆင်း၊ သဏ္ဍာန် စသော ငါးပါးသော အခြင်းအရာဖြင့် လွန်စွာစက်ဆုပ်ဖွယ် အဖြစ်ဖြင့်ထင်သော ထိုအတ္ထပညတ်သည် ပဋိဘာဂနိမိတ်မည်၏။

မာတိကာရွာကို ဂေါစရဂါမ်အဖြစ်ဖြင့် အမှီပြု၍ တရားကို အားထုတ်တော်မူကြသော ခြောက်ဆယ်သော ရဟန်းတော်တို့သည် ဤကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်သာလျှင် အာသဝေါကင်းကွာ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကြကုန်

ပြီ။ မာတိကာမာတာ ဥပါသိကာမကြီးသည်လည်း ထိုရဟန်းတော်များထံမှ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို သင်ယူအားထုတ်သဖြင့် အဘိညာဏ်နှင့်တကွ အနာဂါမိ ဖိုလ်သို့ ရောက်လေပြီ။ သို့ကြောင့် ရဟန်းဖြစ်စေ၊ ဒကာ ဒကာမဖြစ်စေ တရားကို ဆန္ဒာဓိပတိပစ္စည်းတပ်သောဆန္ဒ၊ ထို့အတူ အဓိပတိပစ္စည်းတပ်သော ဝီရိယ တို့ဖြင့် အားထုတ်ပါမူ တရားထူးကို ရနိုင်ကြသည်သာဖြစ်သည်ကို ယုံကြည်သော သဒ္ဓါဖြင့် အားထုတ်ကြကုန်ရာသည်။

မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သို့ စိတ်ညွတ်စေပါ

အကျယ်တဝင့် ထုတ်ဆောင်ပြဆိုအပ်သော ဘာဝနာအစီအရင်ဖြင့် ပထမ ဈာန်ကို အကယ်၍ မရကြသေးမူကား ယောဂီသည် စိတ်အားမလျှော့မူ၍ ရံခါ သမာဓိဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော အာရုံကို နှလုံးသွင်းရမည်။ ရံခါ ဝီရိယဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သော အာရုံကို နှလုံးသွင်းရမည်။ ရံခါ ဥပေက္ခာဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော အာရုံကို နှလုံးသွင်းရမည်ဟုဆိုသည်။

(ဤစကားရပ်သည် အဓိစိတ္တသုတ်ကို အကျဉ်းချုပ်၍ပြခြင်း ဖြစ်သည်။) ထို့နောက် အကြင်အခါ စိတ်ကိုနှိမ့်ချသင့်၏။ ထိုအခါ စိတ်ကို နှိမ့်ချ ရမည်။ အကြင်အခါ စိတ်ကို အားပေးချီးမြှောက်သင့်၏။ ထိုအခါ စိတ်ကို အားပေးချီးမြှောက်ရမည်။ အကြင်အခါ စိတ်ကို ရွှင်လန်းစေသင့်၏။ ထိုအခါ စိတ်ကို ရွှင်လန်းစေရမည်။ အကြင်အခါ စိတ်ကို လျစ်လျူရှုထားစေသင့်၏။ ထိုအခါ စိတ်ကို လျစ်လျူရှုစေရမည်။ မြတ်သော မဂ်ဖိုလ်တရားတို့၌ စိတ်ကို ညွတ်ကိုင်စေရမည်။ နိဗ္ဗာန်၌ ဓမ္မလျော်သောစိတ် ရှိရမည်ဟုဆိုသည်။

(ဤစကားရပ်သည် သီတိဘာဝသုတ်ကို အကျဉ်းချုပ်၍ ပြခြင်းဖြစ်၏။) ထို့ပြင် ယောဂီသန္တာန်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မှု၌ တွန့်ရွံ့သောစိတ် ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ဓမ္မဝိစသံဗောဇ္ဈင်၊ ပီတိသံဗောဇ္ဈင်၊ ဝီရိယသံဗောဇ္ဈင် တို့ကို ပွားစေရာ၏။ အကြင်အခါ စိတ်သည် ပျံ့လွင့်၏။ ထိုအခါ ပဿဒ္ဓိသံဗောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာသံဗောဇ္ဈင်၊ သမာဓိသံဗောဇ္ဈင်တို့ကို ပွားစေရာ၏ဟု ဆိုသည်။ (ဗောဇ္ဈင်ကောလသသုတ်ကို အကျဉ်းပြခြင်းဖြစ်၏။)

ဤသို့လျှင် စိတ်ကိုထိန်းသိမ်း၍ သဒ္ဓါနှင့်ပညာ၊ ဝီရိယနှင့် သမာဓိကို မျှစေလျက် သတိကို မလွတ်စေမူ၍ နိဗ္ဗာန်သို့ ညွတ်ကိုင်သောစိတ်ဖြင့် အား ထုတ်ပါလေဟု ဆိုလိုသည်။

ဒုတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

ကာယာနုပဿနာပွားရကျိုး

ကာယာနုပဿနာ ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်သော ယောဂီသည် ကာမဂုဏ်တို့၌ မွေ့လျော်လိုခြင်း၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ မမွေ့လျော်လိုခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ မမွေ့လျော်လိုခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျောက်၍ သည်းခံနိုင်၏။ မမွေ့လျော်ခြင်းကို မိမိက လွှမ်းမိုးနိုင်၏။ ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား စသော ဘေး၊ အချမ်းအပူ စသော ဆင်းရဲကိုလည်း သည်းခံနိုင်၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဟူမူ ကောဋ္ဌာသဘာဝနာဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ချစ်ခင်တွယ်တာခြင်းကို ပယ်အပ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ ဘေးရန်နှင့် ဆင်းရဲတို့က မိမိကို မညှဉ်းဆဲနိုင်၊ မှက်ခြင်ကိုက်ခြင်း စသော ဆင်းရဲ၊ အသက်သေလောက်သော ဆင်းရဲကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲတို့ကိုလည်း သည်းခံနိုင်၏။

ဤကောဋ္ဌာသ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများသော ယောဂီသည် ပထမဈာန်မျှကိုသာ ရသည်မဟုတ်။ အထက်ဈာန်များကိုလည်း ရနိုင်ပါသေးသည်ဟု အဋ္ဌကထာ ဆရာ ဆိုသည်။ ထိုဈာန်တို့အား ဆံပင် စသော ကောဋ္ဌာသတို့၏ အဆင်းထူးခြားကြသဖြင့် လေးပါးသော ဝဏ္ဏကသိဏဈာန်တို့ကိုလည်း ရရှိနိုင်ပါသေးသည်ဟူ၏။

ရွံ့ရာစက်ဆုပ်ဖွယ်သာ ဖြစ်၏။ နှစ်သက်သာယာဖွယ် မရှိ။ အသုဘအတိဖြစ်သော သက်ရှိသက်မဲ့ ကောဋ္ဌာသအစုဖြစ်သော အပုပ်ကောင်ကိုပင် အနွှပုထုဇဉ်တို့သည် အသုဘဟူ၍ အဘယ့်ကြောင့် မမြင်ကြသနည်း။ အသုဘလက္ခဏာကို အဘယ့်ကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် မမြင်ကြသနည်းဟု ဆင်ခြင်ကြရာသည်။ အရေထူ အရေပါးတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းထားသည့်ပြင် သစ်လွင်ကောင်းမွန်သော အဆင်တန်ဆာ ပန်းနံ့သာ စသည်တို့ဖြင့် ဆင်ယင်ဖုံးလွှမ်း ကာကွယ်

ထားသောကြောင့် ပကတိ အသုဘကောင်ဖြစ်သော ကိုယ်၏သဘောမှန် အဖြစ် မှန်ကို မထင်မြင်နိုင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ကိုယ်၌တပ်မက်မှုကင်းအောင် ဆင်ခြင်

ပကတိသဘော အမှန်မှာမူကား နောက်က ပြအပ်ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း - ဤရုပ်ကောင်ကြီးသည် အရိုး၊ အသား၊ အကြောတို့ဖြင့် ဖွဲ့ယှက်၍ အရေထူဖြင့် ရစ်ပတ်လျက် အရေပါးဖြင့် ဖုံးအုပ်သည်ဖြစ်၍ ဖွတ်၊ မြွေ၊ ပဒတ်တို့ ခိုအောင်းရာဖြစ်သော တောင်ပို့ကဲ့သို့ရှိလျက် ဆီအိုး ပမာ အမြဲယိုစီးလျက်ရှိ၏။ ပိုးမျိုးအပေါင်းတို့၏ မွေးဖွားရာ၊ ကြီးပွား ရာ၊ ပျော်ပါးရာ၊ သေရာ၊ မြုပ်ရာ သုသာန်နှင့်လည်း တူ၏။ ရောဂါ ပေါင်းစုံတို့၏ ဖြစ်ပေါ်ရာ၊ တည်နေရာ အိမ်ကြီးနှင့်လည်း တူ၏။

ဤကိုယ်အတွင်းအပ နှစ်ဌာနလုံး၌ပင် အဘယ်နေရာ၌ အနာ ရောဂါ မဖြစ်သည်ဟူ၍ မရှိ။ ဓာတ်လေးပါးတွင် တစ်ပါးပါး ဖောက် ပြန်သောအခါ၌ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း အားလုံး၌ ရောဂါအနာ ဖြစ် ပေါ်လာတတ်၏။ ယခုခေတ်၌ သာ၍ထင်ရှား၏။ နှလုံး၊ အသည်း၊ အဆုတ်၊ အစာအိမ် စသည်ဖြင့် အတွင်းသဏ္ဍာန်၌ပင် ရောဂါအနာ အဖြစ်များကြ၏။ ဆင်းရဲဟူသမျှတို့၏ တည်ရာ၊ အောင်းရာ ကိုယ် ဖြစ်၏။

ပေါက်ကွဲနေသော အနာအို၊ အနာဟောင်းကြီးများနှင့်မခြား ကိုးပါးသော အပေါက်တို့မှ အပုပ်ရည်များ အမြဲတမ်း ယိုထွက်လျက် ရှိ၏။ မွေးညှင်းပေါက်တို့မှလည်း ချွေးအညစ်အကြေး တွေ ယိုထွက်လျက် ရှိ၏။ ဤရုပ်ကိုယ်ကြီးကို ရေဖြင့် မသန့်ရှင်း၊ မသုတ်သင်ဘဲ အကယ် ၍ ပကတိအတိုင်း ပစ်ထားခဲ့လျှင် ယင်မမည်းရိုင်းတွေ တဝုန်းဝုန်း၊ ခြင်တွေ၊ ပိုးတွေ၊ ပုရွက်ဆိတ်တွေ တရွရွနှင့် ပုပ်ပွလျက်သာ ရှိမည်ဖြစ် သော ကိုယ်ကြီးပါတကားဟု ဆင်ခြင်၍ ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်သင့်ကြ၏။

အကယ်၍ တံပုဟို့၊ သွားပွတ်တံတို့ဖြင့် ခံတွင်းမဆေး၊ ဆီ မလိမ်း၊ ရေမချိုး၊ အဝတ်မဝတ်ဘဲ ပကတိ မိမွေးတိုင်းသာ ထားပါ လျှင် တိုင်းပြည်အရှင်ဘုရင်မင်းနှင့် စဏ္ဍာလ စသည်တို့ကို ခွဲခြား၍ ရတော့မည်မဟုတ်။ ခန္ဓာကိုယ်ရုပ်ကောင်ကြီးသည် ဤသို့ တစ်ဦးတစ်ဦး ထူးခြားခြင်းလည်း မရှိ၊ နှစ်သက်ဖွယ်လည်း မရှိ၊ အသုဘအတိ ရှုချင် ဖွယ် မရှိသည်ကား အမှန်သဘောဖြစ်ချေသည်။

မျက်နှာသစ်ခြင်း၊ သွားတိုက်ခြင်း၊ ရေချိုးခြင်း၊ အဝတ်တန်ဆာဆင်ခြင်း၊ ပန်းနံ့သာ လိမ်းကျံခြင်း၊ အမွှေးနံ့သာဆောင်ခြင်းတို့ဖြင့် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ပြုပြင်ဖုံးကွယ် သုတ်သင်ဖယ်ရှားနေကြသောကြောင့် အပေါ်ယံ ပြုပြင်ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကို ပကတိရုပ်ကောင်၏ အမှန်သဘောဟု ထင်ကာမြင်ကာဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုလည်း မိမိ အထင်ကြီးကာ ထောင်လွှားကြ၊ မာနတက်ကြ၊ ခင်မင်ကြ၊ မြတ်နိုးကြ၍ သူတစ်ပါးကိုယ်ကိုလည်း တပ်မက်တွယ်တာ နှစ်သက်သော တဏှာလောဘာ ဖြစ်ကြရသည်ဟု ဆင်ခြင်ကာ အမှန်ကိုကြည့်၍ တဏှာကို ပယ်ကြရသည်။

အဝိဇ္ဇာလိပ်နေသည်ကို ခံကြရခြင်း

ဆံပင်၊ မွေးညှင်း စသော ပညတ်၊ ယောကျ်ား၊ မိန်းမ စသော ပညတ်တို့ကိုပယ်၍ ပရမတ္ထ အစစ်အဖြစ် မှန်နှင့်ကြည့်လျှင် တပ်နှစ်သက်ဖွယ်ရာ အဏုမြူခန့်မျှ မရှိချေ။ မိမိ နှစ်သက်မြတ်နိုးလှပါသည်ဆိုသော တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူတည်းဟူသော ကိုယ်ကောင်မှ ဆံပင်သော်လည်းကောင်း၊ မွေးညှင်းသော်လည်းကောင်း၊ သွား၊ နှပ်၊ တံတွေး၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ် စသည်တို့တွင် တစ်ခုခုသော ကောဋ္ဌာသသည်သော်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်မှအပသို့ ထွက်ကျခဲ့လျှင် ထိုကောဋ္ဌာသကို အဘယ်သူမှ လက်ဖြင့်တို့ထိလိုခြင်းပင် မရှိပေ။ စက်ဆုပ်ရွံရှာကြမည်သာ၊ ဝေးဝေးက ရှောင်ကြမည်သာ၊ နှာခေါင်းပိတ်ကြမည်သာ ဖြစ်၏။

ကိုယ်အတွင်း၌ ကြွင်းကျန်သော နှပ်၊ တံတွေး၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ် စသော ကောဋ္ဌာသတို့သည်လည်း အပြင်အပသို့ ထွက်ကျယိုစီးသော ကောဋ္ဌာသတို့နှင့်မခြား အလားတူပင် စက်ဆုပ်ဖွယ်၊ ရွံရှာဖွယ်တို့သာဖြစ်လျက် ပုပ်နည့်ဟောင်သော အနံ့ရှိလျက် နှစ်သက်သာယာဖွယ်၊ လိုချင်ဘဲ မဟုတ်ပါဘဲ လျက် အဝိဇ္ဇာဖုံးကွယ်၍ မိမိကိုယ်၏ သဘော၊ သူတစ်ပါး ကိုယ်၏သဘောကို အမှန်အတိုင်း ဉာဏ်ဖြင့်မြင်ကြသောကြောင့်သာလျှင် တဏှာရာဂဖြင့် တပ်မက်နှစ်သက်ကာ နှစ်သက်ဖွယ်ရှိသောကိုယ်၊ လိုချင်ဖွယ်ရှိသောကိုယ်၊ မြဲသောကိုယ်၊ ချမ်းသာသောကိုယ်ဟူ၍ စွဲလမ်းလျက် ရှိကြကုန်၏။ ပကတိလူတို့၏ မျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်သောကိုယ်၊ မြင်နေကြရသောကိုယ်ဖြစ်လျက် အဝိဇ္ဇာ၏ ဖြောင်လိမ်နေခြင်းကို ခံနေကြရသည်မှာ အလွန်အလွန် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလှပေသည်။

မြေခွေးနှင့်တူသော အန္တပုထုဇဉ်

သို့ကြောင့် အန္တပုထုဇဉ်တို့သည် မြေခွေးနှင့်တူသည်ဟု ဥပမာပြုတော်မူသည်။ အဘယ်သို့ မြေခွေးနှင့် တူသနည်းဟုမူ တောအုပ်ကြီးအတွင်းရှိ ပေါက်ပင်ထက်၌ ပေါက်ပွင့်နီနီရဲရဲတို့သည် အဆုပ်လိုက် အဆုပ်လိုက် ပွင့်နေသည်ကိုမြင်သော မြေခွေးသည် ပေါက်ပွင့်များကို အသားတုံး အသားတစ်တွေဟူ၍ မှတ်ထင်သဖြင့် စားချင်တကြီး လောဘတပ်မက်လျက် ကြွကျသော ပေါက်ပွင့်ရှိရာသို့ အပြေးအလွှား သွား၍ဆွဲယူကာ ဝါးလိုက်သောအခါ အသားတစ် မဟုတ်သည်ကိုသိလျှင် “ဤသည်ကတော့ အသားတစ် မဟုတ်သေးပေ၊ အပင်ပေါ်၌ရှိသော နီနီရဲရဲတွေကတော့ဖြင့် အသားတစ်တွေပဲ” ဟု ထင်မှတ်မက်မော လည်ကြောတင်းအောင် တောင့်တတပ်မက်သော မြေခွေးကဲ့သို့ -

ထိုအတူ ဗာလပုထုဇဉ်တို့သည်လည်း အကောင်ပုပ် ကိုယ်အတွင်းမှအပ သို့ စီးကျယိုထွက်သော နှပ်၊ တံတွေး၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ် တို့သည်သာလျှင် ရွံရှာစက်ဆုပ်ဖွယ် နံ့စော်ညှီသိုး အပုပ်မျိုးတွေ ဖြစ်သည်။ ကိုယ်အတွင်း၌ရှိသော ပစ္စည်းတွေမှာမူကား လိုချင်တပ်မက်၊ နှစ်သက်ဖွယ်၊ မြတ်နိုးဖွယ် မွေးကြိုင်ကောင်းမွန်သော ပစ္စည်းတွေသာလျှင် ဖြစ်သည်ဟူ၍ အသိဉာဏ်မှောက်မှားအထင်အမြင်လွဲကာ ထိုအသုဘအစစ်ဖြစ်သော ကောဋ္ဌာသ အစုအပေါင်းကိုပင်လျှင် လိုချင်တပ်မက်နှစ်သက်၍ အကောင်းအမွန်ထင်၍ မရသေးသည်ကို ရရှိအောင်၊ ရပြီးသည်ကိုလည်း မလွတ်ချင်အောင် လိုချင်တောင့်တလျက် ရကြောင်း ဖြစ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့ ပြုမိကြသောကြောင့် ဆင်းရဲဒုက္ခတို့မှ မလွတ်နိုင်ကြ၊ အပါယ်မှ မကျွတ်နိုင်ကြ၊ သံသရာမှ မထွက်မြောက်နိုင်ကြဘဲ ရှိကြပေသည်။

အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် အကျိုးရနိုင်

မဂ်ဖိုလ်ရခြင်းမှာထိုက်သော ယောဂီသည်၊ ဝါ-မဂ်ဖိုလ်ကို လွယ်ကူလျှင်မြန်စွာရကြောင်း ပါရမီအဆောက်အဦကို ဖြစ်စေလိုသော ယောဂီသည် အသက်ရှိသော အကောင်၌ဖြစ်စေ၊ အသက်ကင်းမဲ့သော အကောင်၌ဖြစ်စေ၊ တွေ့မြင်တိုင်းသော ကိုယ်ကောင်၌၊ ဝါ-ကောဋ္ဌာသ အပေါင်း၌ အသုဘအခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်မြင်သည်ဖြစ်အံ့။ ထိုထင်သော ကိုယ်ကောင် ကောဋ္ဌာသရုပ်အပေါင်း၌ အသုဘဟူသောအရိပ် နိမိတ်အတုကိုယူ၍ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို အပ္ပနာဈာန်သို့ရောက်အောင် အားထုတ်ကြရာသည်။

အနုရာဇမြို့သို့ နံနက်အခါ ဆွမ်းခံကြွသော မထေရ်တစ်ပါးသည် အဋ္ဌိက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများလျက်ရှိရာ လမ်းခရီးအကြား၌ နတ်သမီးတမျှ ဝတ်စားဆင်ယင် ဖြီးလိမ်း၍လာသော မာတုဂါမ တစ်ယောက်နှင့် ခရီးရင်ဆိုင် တွေ့၏။ မာတုဂါမက ဖောက်ပြန်သောစိတ်နှင့် ရယ်သောအခါ သွားများပေါ် သွားသည်။ မထေရ်သည် သွားကိုမြင်သည်မှစ၍ အရိုးစုမျှကိုသာ မြင်လိုက်၊ အာရုံထင်လိုက်သည်ဖြစ်၍ ထိုအရပ်၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့တိုင်အောင် အကျိုး တရားကိုလည်း ရရှိနိုင်ပေသည်။

ဈာန်သမာဓိမှ ဝိပဿနာသို့

ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ပထမဈာန်ကိုရသော အာဒိကမ္ပိကဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၌ ပထမဈာန်စောသည် တစ်ကြိမ်သာလျှင် ဖြစ်သည်။ ဈာန်ရပြီးသော ဈာနလာဘီပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိရသောဈာန်ကို ဝင်စားသောအခါ၌သာလျှင် ဈာန် စော အကြိမ်များစွာဖြစ်သည်။

ပထမဈာန်ကိုရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုဈာန်ကို မဆုတ်ယုတ်စေ မပျက် စေမှု၍၊ ပထမဈာန်တွင်ရွှေသာ ရပ်တန့်မနေမှု၍၊ ဝဋ္ဋနိဿိတကုသိုလ် ဈာန် သာလျှင် မဖြစ်စေမှု၍ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ ဈာန်ဖြစ်စေလျက် ဈာန်မှအထက်မဂ်ဖိုလ် သို့ ရောက်စေခြင်းငှာ ဝိပဿနာသို့ တက်လှမ်းရမည်။ ဝိပဿနာသို့ ဈာန် ရမှလည်း တက်နိုင်သည်။ ဈာန်မရမီ ဥပစာရ သမာဓိကလည်း တက်နိုင် သည်။ သမထဈာန်သည် ပန်းချီရေးရာ၌ အောက်ခံစက္ကူကားချပ်နှင့်တူသည်။ ဝိပဿနာကား မင်ဆေးနှင့်တူသည်ဟု ဆိုသည်။ စက္ကူကားချပ်မရှိလျှင် မင် ဆေးမတည်နိုင်သကဲ့သို့ ထိုအတူ စက္ကူကားချပ်နှင့်တူသော သမာဓိရှိမှ ဝိပဿ နာသို့ တက်နိုင်သည်။ ယုတ်စွအဆုံး ခဏိကသမာဓိကိုမျှမရလျှင် ဝိပဿနာ သို့ မတက်နိုင်ဟုဆိုသည်။ သို့ကြောင့် ထမင်းစားကြဖို့ရန် လယ်ထွန်ကြ၊ ကြိ ကြ၊ စိုက်ကြသကဲ့သို့ ဝိပဿနာ၏ အခြေမူလဖြစ်၍သာလျှင် ဝိပဿနာအဖို့ ငှာ သမထကို ရှေးဦးစွာ အားထုတ်ကြရသည်။ သမထကား လိုရင်းပဓာန မဟုတ်။ သမထတွင်၍သာ တင်းတိမ်ရောင့်ရဲ၍ မနေကြရာဟု မိန့်မှာတော် မူကြသည်။

ဝိပဿနာမှ မဂ်ဖိုလ်သို့

နိဒါနသံယုတ် သုသိမသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ၌လည်း -

“မဂ္ဂေါ ဝါ ဖလံ ဝါ န သမာဓိနိဿန္တော န သမာဓိအာနိသံသော န သမာဓိဿနိပ္ပတ္တိံ၊ ဝိပဿနာယ ပနေသော နိဿန္တော ဝိပဿနာယ အာနိသံသော ဝိပဿနာယ နိပ္ပတ္တိံ”

ဟူ၍ ရှိသည်။ သမာဓိ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော သမာဓိ၏ အာနိသင် ဖြစ်သော သမာဓိဖြင့်ပြီးသော မဂ်လည်းမရှိ၊ ဖိုလ်လည်းမရှိ၊ ဝိပဿနာ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော ဝိပဿနာ၏ အာနိသင်ဖြစ်သော ဝိပဿနာဖြင့်ပြီးသော မဂ်ဖိုလ်သာလျှင်ရှိသည်ဟု အခိုင်အမာပြဆိုသည်။

သမာဓိသည် ဝိပဿနာ၏ အခြေခံမျှသာ ဖြစ်သည်။ သမာဓိအားကောင်း လျှင် ဝိပဿနာပညာ အားကောင်းသည်။ ထို့ကြောင့် သမာဓိ အားကောင်းစေ ရန်ကိုလည်း အလေးပြုသင့်သည်။

ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်း၊ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည် သမထကမ္မဋ္ဌာန်း၊ သမာဓိအလုပ်ပင် ဖြစ်သည်။ ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ ဖြင့် ရအပ်သောဈာန်ကို အခြေခံပြု၍ ဝိပဿနာသို့တက်ကာ အားထုတ်လျှင် မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်နိုင်သည်။ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ အာနာပါနသည် မဂ်ဖိုလ်ရောက်ကြောင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။

ကာယဂတာသတိ၊ ကာယာနုပဿနာဟူသော ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်း သည်လည်း ပထမဈာန်ကိုရခြင်း အကျိုးမျှသာ ရှိသည်မဟုတ်၊ ပထမဈာန်ကို အခြေပါဒကပြု၍ ဝိပဿနာသို့တက်လျှင် မဂ်ဖိုလ်တိုင်အောင်သော အကျိုးကို ရနိုင်ပါသည်ဟု ဋီကာဆရာတို့ မိန့်တော်မူကြသည်။ ဆက်လက်အားထုတ်လျှင် မရနိုင်စရာလည်း မရှိချေ။

ဝိပဿနာတင်ရန်

- (၁) ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ ဟူသော ဈာန်အင်္ဂါ ငါးပါးရှိသော ဈာန်သည် ပထမဈာန် မည်၏။
- (၂) ထိုဈာန်အင်္ဂါတို့နှင့် ယှဉ်သောစိတ်သည် ပထမဈာန်စိတ်မည်၏။
- (၃) ပထမဈာန်စိတ်နှင့်တကွ ယှဉ်ဘက်ဖြစ်သော စေတသိက် ၃၅-ပါးတို့သည် နာမ်တရား နာမက္ခန္ဓာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

(၄) နာမ်တရားတို့၏တည်ရာ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်နှင့်တကွ ကရဇကာယသည်၊ ရုပ်အစုအပေါင်းသည် ရုပ်တရား-ရူပက္ခန္ဓာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပထမဈာန်စိတ်သည် အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌ တစ်ကြိမ်သာဖြစ်၍ ချုပ်လေတော့သည်။ ဈာန်စိတ်နှင့်ယှဉ်သော ဈာန်အင်္ဂါ အပါအဝင် စေတသိက်တို့သည်လည်း စိတ်နှင့်အတူ တစ်ပြိုင်နက် ချုပ်ပျောက်ကြကုန်၏။ စိတ်၊ စေတသိက်ဖြစ်သော နာမ်တရားတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော ရုပ်အစုအပေါင်းတို့သည်လည်း အတည်အမြဲ မဟုတ်၍ ချုပ်ပျောက်ကြကုန်၏။ သို့ဖြစ်၍ ရုပ်ခန္ဓာတို့သည် အကျိတ်အခဲ တည်မြဲသောသဘော မရှိကြကုန်ပါတကားဟူ၍ အနိစ္စစသော လက္ခဏာတင်၍ ဆင်ခြင်ပွားများအပ်၏။ မမြဲသော ရုပ်နာမ်တို့သည် နာမ်သက်ခဏ၊ ရုပ်သက်ခဏတိုင်း ချုပ်ဆုံးကွယ်ပျောက်နေကြသည်ဖြစ်၍ ထိုနာမ်တို့ကို ငါ့ကိုယ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ငါ့ပစ္စည်းဟူ၍လည်းကောင်း လက်ညှိုးညွှန်ကာ ပြစရာ၊ ထင်မှတ်ခွဲလမ်းစရာ၊ ပြောဆိုဖွယ်ရာ မရှိသောကြောင့် အနတ္တပါတကား၊ စင်စစ် ငါ့ကိုယ် မဟုတ်ပါတကား၊ ရောဂါအိမ်ကြီး၊ အနာအိမ်ကြီး၊ အပုပ်အိမ်ကြီးမျှသာပါတကား။ ရောဂါအိမ်၊ အနာအိမ်ဟူ၍ မသိခဲ့သောကြောင့် ကောဋ္ဌာသအစုဖြစ်သော အနာအိမ် အပုပ်အိမ်ကြီးကို အကြောင်းပြု၍ တပ်မက်နှစ်သက်ခဲ့၍ ဆင်းရဲခဲ့ရပါတကားဟု ဆင်ခြင်ပွားများသော ဥပစာရဈာန်ကို ရသောပုဂ္ဂိုလ်၊ သို့မဟုတ် ပထမဈာန်ကို ရပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဈာန်၏သတ္တိဖြင့် ကိလေသာတို့ကို ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ပယ်ရာမှ မဂ်သတ္တိဖြင့် သမုဇ္ဈေဒပဟာန်ဖြင့် အမြစ်ပြတ်ပယ်၍ သောတာပတ္တိဖိုလ် စသည်သို့ ရောက်နိုင်သည်ဟု စိတ်အားထက်သန်စွာ အားထုတ်ကြကုန်ရာသည်။

ကာယာနုပဿနာ ပွားရကျိုး ပြီး၏။

ကောဠာသကာယ

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဆင်ခြင်နည်း

သဘာဝအတိုင်း အမှန်ကိုမသိခြင်း အဝိဇ္ဇာ

စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် မနှစ်သက်ဖွယ် အနာဟောင်းအိမ်ကြီးနှင့်တူသော ကောဠာသ အစုအဝေးမျှသာဖြစ်သော ကိုယ်ကောင်ကြီးကို ပကတိအရှိဖြစ်သော သဘာဝအတိုင်း အမှန်ကိုမသိခြင်းသည် အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်၏။

ယံ ခေါ် ဘိက္ခု၊ ဒုက္ခေ အညာဏံ၊ ဒုက္ခ သမုဒယေ အညာဏံ၊ ဒုက္ခ နိရောဓေ အညာဏံ၊ ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ အညာဏံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ အဝိဇ္ဇာ။

ရဟန်း ... ဒုက္ခကို ဒုက္ခဟူ၍ မသိခြင်း၊ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းကို မသိခြင်း၊ ဒုက္ခချုပ်ရာကို မသိခြင်း၊ ဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်တရား အမှန်ကို မသိခြင်းကို အဝိဇ္ဇာဟူ၍ ငါဘုရား မိန့်ဆိုအပ် ဖြေကြားအပ်သည်ဟု ဟောတော်မူသည်။

အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း

သံယုတ်ပါဠိတော်၊ ဝိဘင်းပါဠိတော်တို့၌ မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူ သည့်အတိုင်း ဒုက္ခအစုအပုံသက်သက်မျှဖြစ်သော ရူပကာယကောဠာသ အစု ဖြစ်သော ကိုယ်ကောင် ဒုက္ခတုံးကြီးကို အဝိဇ္ဇာပိတ်ဖုံးသဖြင့် ဒုက္ခဟူ၍ မသိ ခြင်းကြောင့် မမြင်ခြင်းကြောင့် ထိုဒုက္ခ ခန္ဓာအိမ်ကိုပင် ရရာရကြောင်းဖြစ်သော ပုညာဘိ သင်္ခါရတည်းဟူသော ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကိုလည်း ပြုကြကုန်၏။

ရူပါဝစရကုသိုလ်ကိုလည်း ပြုကြကုန်၏။ အကုသိုလ်ရှိသည်ဟူ၍ မသိ မယုံကြည်၊ အကုသိုလ်၏ အကျိုးအပြစ်ရှိသည်ကိုလည်း မယုံကြည်၊ ဘဝတစ်ပါးရှိသည်ကိုလည်း မယုံကြည်ကြသောသူတို့သည် “မျက်စိကန်း တစ္ဆေမကြောက်” ဆိုသကဲ့သို့ အကုသိုလ်၏ အပြစ်ဒေါသကို မမြင်ကြ၊ မသိကြ၍ မကြောက်ကြသောကြောင့် အပုညာဘိသင်္ခါရတည်းဟူသော အကုသိုလ်ကိုလည်း ပြုကြကုန်၏။ အာနေဉ္ဇာဘိ သင်္ခါရတည်းဟူသော အရူပါဝစရကုသိုလ်ကိုလည်း ပြုကြကုန်၏။

သင်္ခါရ စသည်ကြောင့် ဝိညာဉ်စသည် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း

အကြောင်းဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့ကို ပြုလုပ်ကြသောကြောင့် အကျိုးဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်၊ ပဝတ္တိဝိပါက်ဝိညာဏ်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာဟူသော ဝိညာဏ်ကြောင့် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရဟူသော နာမ်ခန္ဓာတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိအခါ၌ ကမ္မဇရုပ်၊ စိတ္တဇရုပ် စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ထိုနာမ်ရုပ်တို့ကို အကြောင်းပြု၍ စက္ခာယတနစသော အဇ္ဈတ္တိကာယတနတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ရူပါယတနစသော ဗာဟိရာယတန ခြောက်ပါးတို့လည်း ဖြစ်ကြသည်။

အဇ္ဈတ္တိကာယတနနှင့် ဗာဟိရာယတနတို့ တွေ့ဆုံမိ၍ ဝိညာဏဓာတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်လာကာ ထိုဓာတ်၊ ဝါ-အာယတန သုံးပါးတို့ ပေါင်းဆုံမိခြင်းကြောင့် ဖဿသဘောတရား ပေါ်ပေါက်လာသည်။

ဖြစ်ပေါ်လာသော ဖဿအာရုံကို ခံစားသော ဝေဒနာဖြစ်ပေါ်လာသည်။

ဝေဒနာကြောင့် တဏှာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း

ထိုဖြစ်ပေါ်လာသော ဝေဒနာကို သာယာနှစ်သက် တပ်မက်သောတဏှာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဝေဒနာသည် သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာ-ဟူ၍ သုံးပါးရှိရာ သုခဝေဒနာနှင့်တူသော တဏှာ၏ ထောက်တည်ရာ မည်သည်မရှိဟု ဆိုသည်။

ဤဝေဒနာ၌ရပ်၍ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဖြစ်စေ၍ ဝေဒနာကို ရှုလျှင် ဝေဒနာ၏ အနိစ္စ စသောသဘောကို ဆင်ခြင်လျှင် ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်၍ မဂ်လမ်းသို့ တက်နိုင်သည်။ ဤကဲ့သို့ မရှုနိုင်ကြ၊ မရှုမိကြ၍ တဏှာ

ဖြစ်ပေါ်မိလျှင် အားနည်းသောတဏှာကို အကြောင်းပြု၍ အားကောင်းသော ဥပါဒါန် ဖြစ်ပေါ်လာတော့သည်။

ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်ပုံကို ရှင်းဦးအံ့။ ။ သုခဝေဒနာသည် ချမ်းသာစွာ ခံစားအပ်သော သဘောရှိသောကြောင့် သာယာနှစ်သက်ဖွယ်ရှိ၍ တဏှာလောဘ ဖြစ်တန်စေ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့ကြောင့် အဘယ်သို့ တဏှာလောဘဖြစ်သနည်းဟူမူ-ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားနေရခိုက်၌ ဒုက္ခဝေဒနာသည် သာယာနှစ်သက်ဖွယ်မရှိ၍ သာယာနှစ်သက်ဖွယ်ရှိသော သုခဝေဒနာကို လှမ်းမျှော်တောင့်တရင်း သုခဝေဒနာ၌ သာယာတပ်မက်သော တဏှာလောဘ ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဆိုသည်။ ဥပေက္ခာဝေဒနာသည်ကား “ဥပေက္ခာ ပန သန္တတ္တာ၊ သုခမိစ္ဆေဝ ဘာသိတာ” ဟူသော ကျမ်းဂန်စကားအရ ငြိမ်းအေးသောသဘော ရှိသောကြောင့် ဥပေက္ခာကို သုခဟူ၍ပင် ဆိုအပ်၏။ သို့ကြောင့် ဝေဒနာသုံးပါးကို အကြောင်းပြု၍ တဏှာလောဘဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရာသည်။

အာရုံကို သာမန်လိုချင်ခြင်းသည် တဏှာ၏သဘောဖြစ်၏။ စွဲလမ်းလမ်း မလွတ်ချင်အောင် မလွတ်နိုင်အောင် တပ်မက်နှစ်သက်ခြင်းသည် ဥပါဒါန်၏ သဘောဖြစ်၏။ တဏှာနှင့် ဥပါဒါန် ခြားနားပုံကို ချဲ့၍ပြကြကုန်သေးသော်လည်း ဤမျှဖြင့် သိလောက်ပြီဖြစ်၍ မချဲ့တော့ပြီ။

တဏှာသည် ရူပတဏှာ၊ သဒ္ဒတဏှာ စသည်ဖြင့် ၁၀၈ ပါး ရှိ၏။

ရှိပုံမှာ -

ရူပါရုံ၌ တပ်မက်သော ရူပတဏှာ၊ သဒ္ဒါရုံ၌ တပ်မက်သော သဒ္ဒတဏှာ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ ဓမ္မအာရုံတို့၌ တပ်မက်သော ဂန္ဓတဏှာ၊ ရသတဏှာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ၊ ဓမ္မတဏှာအားဖြင့် ၆-ပါး ရှိ၏။

ရင်း ၆-ပါးကို ကာမတဏှာ၊ ဘဝတဏှာ၊ ဝိဘဝတဏှာ သုံးပါးနှင့်မြှောက်သော် ၁၈-ပါး ဖြစ်၏။

ယင်း ၁၈-ပါးကို အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်နှစ်ပါးနှင့်မြှောက်သော် ၃၆-ပါး ဖြစ်၏။

ယင်း ၃၆-ပါးကို ပစ္စုပ္ပန်၊ အတိတ်၊ အနာဂတ် ကာလသုံးပါးနှင့်မြှောက်ကာ ၁၀၈-ပါး ဖြစ်၏။

တဏှာ ၁၀၈-ပါးကို အထူးထူးသော အာရုံရှိသည်ကိုလိုက်၍ မြှောက်ပွားမည်ဆိုလျှင်ကား အတိုင်းမသိအောင် တဏှာတွေ ပွားနိုင်ပေသည်။ သတ္တဝါတို့ သန္တာန်၌ အတိုင်းမသိသော တဏှာတွေ အမြောက်အမြား ဖြစ်ပွားလျက်

ပင် ရှိကြသည်။ အဝိဇ္ဇာ ကာကွယ်ဖုံးအုပ်ခြင်းကို ခံနေကြရ၍သာ မမြင်နိုင်ကြဘဲ ဖြစ်သည်။

ဥပမာ ရူပါရုံတစ်မျိုးနှင့်စပ်၍ပင် ဖြူသောရူပါရုံ၊ ညိုသောရူပါရုံ၊ နီသောရူပါရုံ၊ ဝါသောရူပါရုံ စသည်ဖြင့် ရူပါရုံ များစွာရှိသလောက် ထိုရူပါရုံ၌ တပ်မက်သော တဏှာကဲ့သို့ပင် တဏှာပေါင်း မြောက်မြားစွာ ရှိနိုင်သည်။ ရှိလည်း ရှိကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ အထူးထူးသော အာရုံရှိသည်တို့ကိုလိုက်၍ မြောက်ပွားပါလျှင် အတိုင်းမသိ မရေတွက်နိုင်သော တဏှာတွေ ဖြစ်ပွားနိုင်ပေသည်။

သူငါ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်နှင့် မရူသမျှ၊ မကြည့်သမျှ၊ အပြစ်ကို ဆင်ခြင်၍မပယ်သမျှ ဤတဏှာတွေသည် အလဲအလှယ်နှင့် ဖြစ်ပေါ်နေကြမည်သာ ဖြစ်လေသည်။ သတိပြု၍ စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြပါလျှင် ကြက်သီးထလောက်အောင် ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။ သို့ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းတစ်ပါးပါးကို အားထုတ်လိုသော ယောဂီသည် အာရုံဆိတ်ရာဖြစ်သော တောတောင် သစ်ပင် စသောအရပ်သို့ ချဉ်းကပ်ရမည်ဟု ညွှန်ကြားတော်မူသည်။

တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း

တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်ရာ၌ ဥပါဒါန်သည် တရားကိုယ်အားဖြင့် လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ ဟူ၍ နှစ်ပါးဖြစ်၏။ အကျယ်အားဖြင့် လေးပါးရှိ၏။ လေးပါးကား -

၁။ ကာမအာရုံ၌ ပြင်းပြင်းထန်ထန် စွဲလမ်းတပ်မက်ခြင်းသည် ကာမုပါဒါန် မည်၏။

၂။ ပေးကမ်းခြင်း၊ လှူဒါန်းခြင်း၊ ပူဇော်ခြင်းတို့သည် အကျိုးမရှိစသည်ဖြင့် ဝတ္ထုဆယ်ပါးရှိသော မှားသောအယူအမြင်သည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်မည်၏။

ဝတ္ထုဆယ်ပါးဟူသည်ကား -

- (၁) ပေးကမ်းလှူဒါန်းအပ်သောအကျိုးသည် မရှိ။
- (၂) ယစ်ငယ်ပူဇော်ခြင်းသည် အကျိုးမရှိ။
- (၃) ယစ်ကြီးပူဇော်ခြင်းသည် အကျိုးမရှိ။
- (၄) ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှုဟူသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးသည်မရှိ။
- (၅) ဤပစ္စုပ္ပန်လောကသည် မရှိ။

- (၆) တမလွန်ဘဝဟူသော လောကသည် မရှိ။
 - (၇) မိခင်၌ ပြုအပ်သော အကျိုးအပြစ်သည် မရှိ။
 - (၈) ဖခင်၌ ပြုအပ်သော အကျိုးအပြစ်သည် မရှိ။
 - (၉) ကိုယ်ထင်ရှား ပဋိသန္ဓေ တည်နေသော သတ္တဝါတို့သည် မရှိကုန်။
 - (၁၀) ယခုပစ္စုပ္ပန် လောကကိုလည်းကောင်း၊ တမလွန်လောကကိုလည်းကောင်း ကိုယ်တိုင် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ ပြောကြားနိုင်သော သမဏ ဗြဟ္မဏတို့သည် မရှိကုန်၊ ဤဆယ်ပါးတို့တည်း။
- ဤဆယ်ပါးတို့ကို အခြေပြု၍ ဒိဋ္ဌပါဒါန်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။
- ၃။ လမ်းသွားစဉ် အစားအစာကို စား၏။ ရပ်လျက် ကျင်ကြီးကျင်ငယ် ကိုစွန့်၏ စသော အကျင့်ဖြင့်သာ စင်ကြယ်သည်ဟု မှားသောအယူအမြင်သည် သီလဗ္ဗတုပါဒါန်မည်၏။

- ၄။ (၁) ရုပ်သည် အစိုးရသော ကိုယ်ကောင်တည်း။
- (၂) ကိုယ်ကောင်သည် ရုပ်ရှိ၏။
- (၃) ကိုယ်ကောင်၌ ရုပ်တည်၏။
- (၄) ရုပ်၌ ကိုယ်ကောင်တည်၏။ ။
- (၁) ဝေဒနာသည် အစိုးရသော ကိုယ်ကောင်တည်း။
- (၂) ကိုယ်ကောင်သည် ဝေဒနာရှိ၏။
- (၃) ကိုယ်ကောင်၌ ဝေဒနာတည်၏။
- (၄) ဝေဒနာ၌ ကိုယ်ကောင်တည်၏။

သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့၌လည်း အထက်ကနည်းတူ လေးပါးစီအားဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၀ ဖြစ်သည်။

ဤ ၂၀-သော ဝတ္ထုရှိသော ဒိဋ္ဌိသည် အတ္တဝါဒုပါဒါန် မည်၏။ အတ္တဝါဒ၌ စွဲလမ်းကာ မှားယွင်းသော အယူအမြင်ဟု ဆိုလိုသည်။

ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်ပေါ်လာခြင်း

ဘဝဟူသည် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့၏ စေတနာ၊ ထိုစေတနာနှင့် ယှဉ်သော အဘိဇ္ဈာ၊ အနဘိဇ္ဈာ စသော ကမ္မဘဝသည်လည်းကောင်း၊ ကာမဘဝ၊ ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝ၊ သညီဘဝ၊ အသညီဘဝ၊ နေဝသညီ နာသညီဘဝ၊ ဧကဝေါကာရဘဝ၊ စတုဝေါကာရဘဝ၊ ပဉ္စဝေါကာရဘဝ ဟူသော ကိုးပါးသော ဥပပတ္တိဘဝသည်လည်းကောင်း ဤကမ္မဘဝ၊ ဥပပတ္တိဘဝနှစ်မျိုးသည် ဘဝမည်၏။

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာသင်္ခါရာ၌ သင်္ခါရအရ စေတနာနှင့် ဤကမ္မဘဝအရ စေတနာတို့၏ အထူးကား အတိတ်စေတနာသည် သင်္ခါရ၊ ပစ္စုပ္ပန် စေတနာသည် ကမ္မဘဝဖြစ်၏။

ဘဝေါ ဂူထောဝိယ ဇီဂုစ္ဆိတဗ္ဗော-ဘဝကို မစင်ကဲ့သို့ စက်ဆုပ်ရွံရှာ ရမည်ဟုဆိုသည်။ အကြောင်းကား ဘဝဟူသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် စေတနာ ဖြစ်လျှင် ထိုစေတနာတို့၏ အကျိုးဖြစ်သော ဇာတိကို ရကြမည်ဖြစ်သောကြောင့် တည်း။ ဇာတိရလျှင် ဇာတိဖြစ်လျှင် အိုဘေး၊ နာဘေး၊ သေဘေး စသည်တို့ကို ရပါလို၏၊ ရပါစေဟု တောင့်တသည်နှင့်တူသောကြောင့် ဘဝကို စက်ဆုပ် ကြောက်ရွံ့ရမည် ဆိုသည်။

ဘဝကြောင့် ဇာတိ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း

ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်ရာ၌ ကမ္မဘဝ၊ ဥပပတ္တိဘဝ နှစ်ပါးလုံးကို ယူရ၏။ ဘဝပစ္စယာဇာတိ၌ ဘဝအရကိုကား ကမ္မဘဝကိုသာ ယူရ၏။

ဇာတိဟူသည် ရောက်ရာဖြစ်ရာ ဘုံဘဝ၌ ရှေးဦးစွာဖြစ်သော ရုပ်နာမ် ခန္ဓာသည် ဇာတိမည်၏။ ထိုထိုသတ္တဝါ၊ ထိုထိုဂတိ စသည်တို့၌ အတ္တဘော ကို ရခြင်းသည်ပင် ဇာတိမည်သည်ဟုဆိုသည်။ ဇာတိရလျှင် ဇရာ၊ မရဏ၊ သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ တို့သည် တစဉ်တတန်းကြီး မလွဲသာ မရှောင်သာ ဖြစ်ကြမည်သာဖြစ်သောကြောင့် ဘဝကို မတောင့်တကြလေနှင့်၊ ဘဝကို စက်ဆုပ်ကြ၊ ဘဝကို ကြောက်ကြဟု မိန့်တော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

ကမ္မဘဝကြောင့်သာ ဇာတိဖြစ်ခြင်း၌ ဇာတိသည် ကမ္မဘဝဟူသော ကမ်ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု အဘယ့်ကြောင့် ဆိုပါသနည်း။ မိဘတို့၏ သုက်သွေး နှင့် အာဟာရစသော အကြောင်းတို့လည်း ရှိသည်မဟုတ်ပါလောဟူမူ -

တုလျေပိ ဗဟိ ဟေတုမိ၊

ယမကာနံပျ တုလျတော။

န စာညော ကမ္မတော တသ္မာ၊

ဧည ယျော သော ဇာတိပစ္စယော။ ။

ဗဟိ-အပ၌၊ ဟေတိမိ-မိဘသုက်သွေး၊ အာဟာရ စသောအကြောင်း သည်၊ တုလျေပိ-တူပါလျက်လည်း၊ ယမကာနံပိ-အမြွှာမွေးတို့၏လည်း၊ အတု လျတော-မတူကွဲပြား ထူးခြားသောအဖြစ်သည်၊ ဒိဿတိ-ထင်၏၊ ကမ္မတော- ကမ်မှ၊ နစ အညော-အကြောင်းတစ်ပါးလည်း မရှိခဲ့၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊

သော-ထိုကမ္မဝကို၊ ဇာတိပစ္စယော-ဇာတိ၏ အကြောင်းဟူ၍၊ ညေယျာ-သိအပ်၏။ ။ ဟူ၍ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဓိပ္ပာယ်မပျက် ဂါထာစိတော်မူထားပေသည်။

မိဘတို့၏ သုက်သွေး၊ အာဟာရစသော အကြောင်းတို့ရှိသော်လည်း ထိုအကြောင်းတို့သည် ပဓာနအကြောင်းများ မဟုတ်ကုန်။ အကယ်၍ ပဓာနအကြောင်းများဖြစ်လျှင် အမြွှာပူးမွေးသော ကလေးတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ရုပ်ရောနာမ်ပါ တူညီကြရပေမည်။ တူကား မတူကြကုန်။ အသီးအသီး မိမိအကြောင်း ကမ်အားလျော်စွာသာလျှင် တစ်မျိုးတစ်ဖုံစီ ဖြစ်ကြသည်။ သို့ကြောင့် ကမ်သာလျှင် ဇာတိ၏ အကြောင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုရသည်ဟူ၏။ ဇာတိသည် ကမ္မဘဝကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ကို အထက်ပါ အဆုံးအဖြတ်စကားဖြင့် မြဲစွဲစွာ မှတ်သားကြရန် ဖြစ်သည်။

ဇာတိကြောင့် ဇရာ၊ မရဏ၊ သောက စသည် ဖြစ်ခြင်း

ဇာတိဖြစ်က ဇာတိ၏ အကျိုးရင်းဖြစ်သော ဇရာ၊ မရဏနှင့် ဇာတိ၏ အကျိုးများဖြစ်သော သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ၊ ဥပါယာသတို့ ဖြစ်ကြတော့သည်ဟု ပြဆိုခဲ့ပြီ။ ဇရာဟူသည်က ဘဝ၌ ရရှိအပ်သော ရုပ်၏ အိုခြင်း၊ ရင့်ခြင်း၊ ဆွေးမြေ့ယိုယွင်း ဖောက်ပြန်လာခြင်းပင်ဟူ၍ သိရှိကြပြီ။ မရဏဟူသည် ရရှိအပ်သော အတ္တဘော၏ တစ်ဘဝ အပိုင်းအခြား၊ တစ်ဘဝ အဆုံးဖြစ်သော သေဆုံးခြင်းဟူ၍ သိကြပြီ။ ဇာတိကိုရသော သတ္တဝါမှန်က ဤဇရာ မရဏတို့ကို မြေလက်ခတ်မလွဲ ရမည်သာဖြစ်တော့သည်။ သို့နှင့် မပြီးသေး။ သောက စသည်တို့လည်း ရှိကြပေသေးသည်။

သောက-ဟူသည် ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်း၊ ဉာတိဗျသန၊ ဥစ္စာပစ္စည်းတို့၏ ပျက်စီးခြင်း-ဘောဂဗျသန၊ အနာရောဂါနှိပ်စက်ခြင်း-ရောဂဗျသန စသော ပျက်စီးခြင်းဗျသန တရားတို့ကြောင့် စိတ်ပူပန်ခြင်းသဘောသည် သောကမည်၏။

အဆိုပါ ဉာတိဗျသန စသည်တို့ကြောင့် ငိုကြွေးရခြင်းဟူသော စိတ္တဇသဒ္ဒသည် ပရိဒေဝမည်၏။ ကိုယ်၌ဖြစ်သော ဆင်းရဲခြင်းဝေဒနာသည် ဒုက္ခမည်၏။ စိတ်၌ဖြစ်သော ဆင်းရဲခြင်းဝေဒနာသည် ဒေါမနဿမည်၏။ ဆွေမျိုး ဉာတိ စသည်တို့ ပျက်စီးခြင်းကြောင့် အလွန်အမင်း ပြင်းပြစွာ စိတ်ဆင်းရဲပူပန်ခြင်းသည် ဥပါယာသမည်၏။ (ဥပါယာသသည် တရားကိုယ်အားဖြင့် ဒေါသဟုဆိုသည်။)

စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်အတိ ကောဋ္ဌာသ အစုအဝေးမျှသာဖြစ်သော ရုပ်ခန္ဓာနှင့် တကွ ဒေါသ၊ မာန စသော ရန်သူတည်းဟူသော နာမ်ခန္ဓာတို့၌ ဒုက္ခအမှန်-ဒုက္ခသစ္စာဟူ၍ အမှန်သဘောကို မသိမမြင်တတ်သော အဝိဇ္ဇာကို မပယ်ရသေးသော သတ္တဝါတို့ သန္တာန်၌ သမုဒယ၊ နိရောဓ၊ မဂ္ဂသစ္စာတို့ကို မမြင်တတ်သော အဝိဇ္ဇာတို့ကိုလည်း မပယ်နိုင်ကြသေးသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ အဝိဇ္ဇာကို မပယ်ရသေးသော သတ္တဝါတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်ကို ရရှိခြင်းကိုသာလျှင် သုခဟူ၍ မှတ်ထင်ကြမြဲ ဖြစ်ကုန်၏။ ခန္ဓာ၏ ချုပ်ငြိမ်းရာကိုမူကား ဒုက္ခဟူ၍ မှတ်ထင်ကြကုန်၏။ သို့ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို ရကြောင်းဖြစ်သော လမ်းကိုသာလျှင် လမ်းကောင်း လမ်းမှန်ဟူ၍ ထင်မြင်ကြကုန်၏။ ခန္ဓာချုပ်ရာဖြစ်သော မဂ္ဂင်လမ်းကိုမူကား လမ်းလွဲလမ်းမှားဟူ၍မြင်ကာ ကြောက်ရွံ့ကြကုန်၏။ အဝိဇ္ဇာ ကာကွယ်ဖုံးလွှမ်းခြင်းကို ခံနေကြရသော သတ္တဝါတို့သည် ဒုက္ခကို စက်ဆုပ်ကြောက်ရွံ့ကြလျက် ချမ်းသာကို လိုလားတောင့်တကြကုန်လျက် ဒုက္ခအစစ်ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို ရကြောင်းဖြစ်သော သင်္ခါရတို့ကိုသာလျှင် ကိုးကွယ်အားထားရာ အမှတ်ဖြင့် အားထုတ်ပြုလုပ်ကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ” ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

သံသရာနှုတ်ခမ်းသတ်ရန်

သင်္ခါရဖြစ်လျှင် ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿဝေဒနာတို့ ဖြစ်ကြရမည်သာ၊ နောက်က ပြဆိုခဲ့သော ကောဋ္ဌာသ အစုအဝေးမျှသာဖြစ်သော ရူပကာယ အကောင်ပုပ်၌ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် သဘောမှန်ကို ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြင့်ရှုမြင်ကာ ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းနိုင်သော ယောဂီဖြစ်ပါလျှင် ကောဋ္ဌာသ အသုဘ၌ အသုဘဟူ၍ ပထမဈာန်ကိုရသဖြင့် ယင်းပထမဈာန်ကို အခြေပြု၍ ဝိပဿနာသို့တက်လျှင် တဏှာပြတ်၍ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် မလည်တော့ဘဲ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင် ကောင်းမြတ်သော အကျိုးကို ရရှိသဖြင့် သံသရာနုတ်ခမ်းသတ်နိုင်ပေတော့သည်။

အကယ်၍ အသုဘအစစ်ဖြစ်သော ကောဋ္ဌာသအာရုံကို သညာ၊ စိတ္တ၊ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသတို့ကြောင့် ဖောက်ပြန်မှားယွင်း၍ ခင်မင်စုံမက် နှစ်သက်သာယာသော တဏှာဖြစ်ခဲ့ပါမူ တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်မည်။ ဥပါဒါန်ကြောင့် ကမ္မဘဝ၊ ဥပပတ္တိဘဝတို့ဖြစ်မည်။ ကမ္မဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်မည်။ ဇာတိကြောင့် ဇရာ၊ မရဏ၊ သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ၊ ဥပါယာသတို့ တသီ

ကြီးတတန်းကြီး ဖြစ်ကြတော့မည်။ သောက၊ ပရိဒေဝတို့ဖြစ်လျှင် သောက ပရိဒေဝတို့သည်ပင်လျှင် အာသဝေါတရားတွေ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်၍ အကျိုးအာသဝ တရား အကျိုးအာသဝတရားတွေ ဖြစ်ကြဦးမည်။ “အာသဝါနံ သမုပ္ပါဒါ အဝိဇ္ဇာစ ပဝတ္ထတိ” ဟူသည် အရအာသဝေါတို့ဖြစ်ကြလျှင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သံသရာစက်ရဟတ်၏ ဦးခေါင်းနှင့်တူသော အဝိဇ္ဇာ တစ်ဖန်ဖြစ်ပြန်သောကြောင့် သံသရာနှုတ်ခမ်း မသတ်နိုင်ဘဲ ဝဲလည်ကြဦးတော့မည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ -

ယံ ခေါ ဘိက္ခု ဒုက္ခေ ဉာဏံ၊ ဒုက္ခ သမုဒယေ ဉာဏံ၊ ဒုက္ခနိရောဓေ ဉာဏံ၊ ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ ဉာဏံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ ဝိဇ္ဇာ -

ရဟန်း... ဒုက္ခ၌ ဒုက္ခဟု သိသောဉာဏ်အမြင်၊ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း၌ သိသောဉာဏ်အမြင်၊ ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာ၌သိသော ဉာဏ်အမြင်၊ ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်မှန်၌ သိသောဉာဏ်အမြင်ကို ဝိဇ္ဇာဟူ၍ ငါဘုရား မိန့်ဆိုအပ်၏ဟု ဟောတော်မူသည်နှင့်အညီ ဒုက္ခသစ္စာ အစစ်ဖြစ်၍ ကောဋ္ဌာသ အစုအဝေးမျှသာဖြစ်သော အသုဘရုပ်အလောင်းကို ဒုက္ခအစစ် အသုဘဖြစ်သည် ဟူ၍ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြင့်ရှုကာ တဏှာကိုပယ်သတ်လျက် ရင့်ကျက်သော ဥပစာရ သမာဓိ၊ ဈာနသမာဓိမှတစ်ဆင့် ကောဋ္ဌာသအစု ဒုက္ခရုပ်အပေါင်းကိုလည်း ကောင်း၊ ရုပ်၌မှီသော နာမ်အပေါင်းကိုလည်းကောင်း အနိစ္စဟူ၍၊ ဒုက္ခဟူ၍၊ အနတ္တဟူ၍ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပွားများကြ၍ မဂ်အဆင့်ဆင့် ဖိုလ်အဆင့်ဆင့်တက်လျက် အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်သော ကောင်းကျိုးကျေးဇူးကို ရနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

ဝိပဿနာ အညစ်အကြေး ၁၀-ပါး

ဝိပဿနာ၏ အညစ်အကြေး မဂ်ဖိုလ်၏ အန္တရာယ်ဆယ်ပါးကိုလည်း သတိရှိကြရမည်။ သမထအာရုံဖြင့် ဥပစာရဈာန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပနာဈာန်ကိုသော်လည်းကောင်း ရ၍ရောက်၍ ထိုဈာန်ကို အခြေပြုကာ ရုပ်နာမ် ဓမ္မသင်္ခါရတို့၌ လက္ခဏာယာဉ်တင်၍ ဆင်ခြင်သုံးသပ်သဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယါဉာဏ် သို့ ရောက်သောအခါ ဝိပဿနာ၏ အညစ်အကြေး ဝိပဿနာ၏ ဆူးငြောင့် သပ္ပယ်ဖြစ်သော ၁ သြဘာသ၊ ၂ ပီတိ၊ ၃ ပဿဒ္ဓိ၊ ၄ အဓိမောက္ခ၊ ၅ ပဂ္ဂဟ၊ ၆ သုခ၊ ၇ ဉာဏ၊ ၈ ဥပဋ္ဌာန၊ ၉ ဥပေက္ခာ၊ ၁၀ နိကန္တိ-ဤဆယ်ပါးသော အညစ်အကြေးတို့ ဖြစ်ပေါ်တတ်သည်။

- (၁) သြဘာသဟူသည်- ဝိပဿနာစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ကိုယ်မှထွက်သော အရောင်အလင်း ဖြစ်သည်။
- (၂) ပီတိဟူသည်- ဝိပဿနာစိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော ခုဒ္ဒကာပီတိအစရှိသော ငါးမျိုးသောပီတိ ဖြစ်သည်။
- (၃) ပဿဒ္ဓိဟူသည်- ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးတို့၏ အပူကို ငြိမ်းအေးစေခြင်း လက္ခဏာရှိသော ငြိမ်းအေးခြင်း ဖြစ်သည်။
- (၄) အဓိမောက္ခဟူသည်- အားရှိသော သဒ္ဓါမြေ့ဟု ဆိုအပ်သော ယုံကြည်ခြင်း ဖြစ်သည်။
- (၅) ပဂ္ဂဟဟူသည်- သမ္ပပ္ပဓာန်ကိစ္စကို ပြီးစေတတ်သော ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ထိုက်သော အားထုတ်ခြင်း ဝီရိယဖြစ်သည်။
- (၆) သုခဟူသည်- အလွန်ကောင်းမြတ်သော ချမ်းသာခြင်း ဖြစ်သည်။
- (၇) ဉာဏဟူသည်- အထူးကြည်လင်တောက်ပသော ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင် ဖြစ်သည်။
- (၈) ဥပဋ္ဌာနဟူသည်- သတိပဋ္ဌာန်ဖြစ်သော ရည်ကြာခဲ့သောကာလ၌ သိခဲ့ပြုခဲ့သောအရာကို အောက်မေ့ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော ထင်ခြင်း သတိ ဖြစ်သည်။
- (၉) ဥပေက္ခာဟူသည်- ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ထိုက်သော တကြမဇ္ဈတ္တပေက္ခာနှင့် မနောဒွါရ၌ဖြစ်သော အာဝဇ္ဇနပေက္ခာ ဖြစ်သည်။
- (၁၀) နိကန္တိဟူသည်- ကိုယ်မှထွက်သော အရောင်အလင်း စသည်တို့ ဖြစ်ပေါ်သောအခါ ရှေးအခါကာလက ဤကဲ့သို့သော အရောင်အလင်း စသည်တို့ မဖြစ်ဖူးဘဲ ယခု တရားအားထုတ်သောအခါမှ ဖြစ်ပေါ်လာပေသည်ဟု ထိုအရောင်အလင်း စသည်ကို နှစ်လိုခြင်းဟု ဆိုအပ်သော သိမ်မွေ့သော တဏှာဖြစ်သည်။ [တဏှာသည် ဤအထိ ဝိပဿနာတိုင်အောင် တွယ်ကပ်ပါဝင်တတ်သေးသည်ဖြစ်၍ ကြောက်ဖွယ်ကောင်းလှသည်။]

ဤဥပက္ခိလေသဆယ်ပါးတွင် နိကန္တိသည်သာလျှင် ဥပက္ခိလေသအစစ်ဖြစ်သည်။ သြဘာသစသော ၉-ပါးတို့သည်ကား နိကန္တိ၏ တည်ရာဖြစ်ရာ ဝတ္ထုတို့သာတည်း။ ဤသြဘာသ စသည်တို့ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့် မိမိ၌ မဂ်ဖိုလ်ကို မရသေးဘဲလျက် ရပြီဟု ထင်မှားတတ်သည်။ မရသေးသော မဂ်ဖိုလ်ကို ရပြီဟု ထင်မှားသဖြင့် ဆက်လက်၍ တရားကို အားမထုတ်မူ၍

တရားလက်လွတ်နေသော ယောဂီအား ထိုဥပက္ကိလေသတို့သည် အနှောင့်အယှက် အတားအဆီးသဖွယ် ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ ရှေးခေတ် ယခုခေတ်တို့၌ပင် ဤကဲ့သို့သော ဥပက္ကိလေသကြောင့် အဓိမာနဖြစ်ကာ မဂ်ဖိုလ်ရပြီဟု အချို့ ဝန်ခံတတ်ကြပေသည်။

အရောင်အလင်းကို မဂ်ဟုထင်မှားပုံ

ရှေးအခါက ရဟန်းတော်ကြီးတစ်ပါးကို လူများက လောကုတ္တရာတရားကိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ ချီးကျူးပြောဆိုနေကြ၏။ ရဟန်းတော်ကြီး၏ သဒ္ဓိဝိဟာရိက တပည့်များ ဆည်းကပ်လာရောက်ကြသဖြင့် ငါ့ရှင်တို့ ... ဘာကိစ္စ လာကြသနည်းဟုမေး၏။ အရှင်ဘုရား နှလုံးသွင်းသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မေးလျှောက်ရန် လာကြပါသည် လျှောက်၏။

ထိုင်ကြလော့-တစ်ခဏချင်းဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်စေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ပြောကြားမည်ဟုဆို၍ “သာသနာတော်ထမ်း ရဟန်းသည် မိမိနေရာဋ္ဌာနသို့ဝင်၍ မူလကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်း၏။ မူလကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းသော ထိုရဟန်းအား အရောင်အလင်းသည်ဖြစ်၏။ ဤအရောင်အလင်း ဖြစ်ခြင်းသည် ပထမမဂ်ပင်တည်း။ ဒုတိယ၌ အရောင်အလင်းဖြစ်၏။ ဤကား ဒုတိယမဂ်တည်း။ တတိယ၊ စတုတ္ထ အရောင်အလင်း ဖြစ်၏။ တတိယ၊ စတုတ္ထမဂ်ပင်တည်း။ ဤသို့ဖြင့် မဂ်သို့ရောက်ခြင်း၊ ဖိုလ်သို့ရောက်ခြင်းဖြစ်သည်” ဟု ပြောကြားလေသည်။

တပည့်များက “ငါတို့ဆရာသည် ရဟန္တာဖြစ်၍သာ ဤသို့ပြောကြားနိုင်ရာသည်” ဟု ရဟန္တာအဖြစ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ကာ ယုံကြည်ကြကုန်၏။ ထိုရဟန်းတော်ကြီးသည် နောက်မကြာမီ ပျံတော်မူသဖြင့် တပည့်တကာများက ရဟန္တာဟူသော ကြည်ညိုခြင်းဖြင့် အထူးတလည် တင့်တင့်တယ်တယ် တတ်နိုင်သမျှ စီမံဖန်တီး၍ သဂြိုဟ်ကြကုန်၏။ ကျောင်းအာရာမ်အဝ၌ စေတီတည်၍လည်း အရိုးဓာတ်ကို ပူဇော်ကြကုန်၏။

အခါတစ်ပါး၌ အာဂန္တုများ ရောက်လာကြ၍ မထေရ်ကြီးကို ဖူးမြော်ကန်တော့ရန် မထေရ်ကြီးကို မေးကြရာ ‘ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကြောင်း ပြောကြ၏။ ငါ့ရှင်တို့ ... မထေရ်ကြီးအား တရားရပုံကို မေးလျှောက်လိုက်ကြပါ၏လော့ဟု ဆိုသဖြင့် မေးလျှောက်လိုက်ပါသည်။ တရားအားထုတ်သော ရဟန်းသည် ပထမ အရောင်အလင်း ဖြစ်၏။ ဤအရောင်အလင်းသည် ပထမမဂ်ဖြစ်သည်

စသည်ဖြင့် ဖြေကြားသွားကြောင်းကို ပြောပြသောအခါ အာဂန္တုက ရဟန်းတော်များက “ငါ့ရှင်တို့ ... ဤအရောင်အလင်းတို့သည် မဂ်မဟုတ်ကြကုန်၊ ဝိပဿနုပက္ကိလေသ-ဝိပဿနာ၏ အညစ်အကြေး အနှောင့်အယှက်သာ ဖြစ်သည်။ ပျံတော်မူသော မထေရ်သည် ပုထုဇဉ်သာလျှင် ဖြစ်သည်” ဟု ပြောပြကြရပေသည်။ ဤသို့လျှင် အရောင်အလင်း၊ ဝိတိ၊ ပဿဒ္ဓိ စသည်တို့သည် ဝိပဿနာကို ဟန့်တားသကဲ့သို့ရှိ၍ အညစ်အကြေး ဆူးငြောင့်သဖွယ်ဖြစ်၍ ယောဂီကို မဂ်ဖိုလ်ရပြီဟု ထင်မှတ်စေလေသည်ကို သတိပြုကြရာသည်။

ဆန္ဒအမျိုးမျိုးရှိ၍ တရားအမျိုးမျိုးဟောခြင်း

လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ စာရိတ္တ၊ သဘာဝ၊ အလေ့သည် တူသည် ရှိစေကာမူ ဆန္ဒချင်းမတူညီကြ၊ အလိုချင်း မတူညီကြသည်က များသည်။ သို့ဖြစ်၍ အာသယာနုသယဉာဏ်တော်ရှင် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ အားလျော်စွာ ကျွတ်ထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုဆန္ဒ အားလျော်စွာ တရားတော်ကို ဓမ္မပရိယာယ် အထူးထူးဖြင့် ဟောတော်မူရသည်။ အာသယာနုသယဉာဏ်ကို မရကြသော သာဝကတို့သည်မူကား မိမိတို့ရရှိသော တရားလမ်းအတိုင်းကိုသော်လည်း ဟောပြောကြသည်။ မိမိတို့ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ပွားများလေ့ရှိသော တရားကိုသော်လည်း ဟောပြောကြသည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်အား ဤတရားဖြင့် သင့်လျော်ရာ၏ဟူ၍ မှန်းဆကာမူလည်း ပြောဟောကြသည်။ အဇ္ဈာသယ အမျိုးမျိုး၊ ဆန္ဒအမျိုးမျိုးနှင့် သင့်လျော်နိုင်သလောက် သင့်လျော်စေရန်မူလည်း နှလုံးသွင်း၍ ဟောပြောကြသည်။ ဤသို့ ဟောပြောကြခြင်းသည် တရားနာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တရားတော်၌သက်ဝင်၍ ဉာဏ်အမြင်ပွင့်ကာ အကျိုးကျေးဇူးရှိပါစေဟူသော သမ္မာဆန္ဒ မနသိကာရပင် ဖြစ်ပေသည်။

သာဝက ဓမ္မကထိက ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတို့သည် ဆန္ဒအမျိုးမျိုးရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် သင့်လျော်စေရန် တစ်မျိုးမဟုတ် တစ်မျိုးပြောင်းလွဲကာ ဟောကြရသကဲ့သို့၊ ဤကာယာနုပဿနာ တရားစာ၌လည်း နာနာဆန္ဒရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ တစ်မျိုးမျိုးသောတရားကို သဘောပေါက်၍ ဉာဏ်ပွင့်အောင် နားလည်ရှင်းလင်းသဖြင့် အကျိုးကျေးဇူးရကြပါစေဟူသော နှလုံးသွင်းခြင်း မနသိကာရ သမ္မာဆန္ဒဖြင့် အာနာပါနု ကာယာနုပဿနာမှစ၍ အနုပဿနာတရားတို့ကို ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း ဆက်လက်ထုတ်ဖော် ရေးသားပေးဦးမည်။

ကာယာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့်စပ်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးစကားတို့ကို စာမျက်နှာ ၈၇-၉၁ တို့၌ အတော်အသင့် ပြဆိုခဲ့ပေပြီ။ ကာယာနုပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း တရားသည် -

- (၁) သန္တတိ အမတ်တို့ကဲ့သို့ သောကမှ ပျောက်ကင်းလွန်မြောက်စေခြင်းငှာလည်း ဖြစ်၏။
- (၂) ပဋ္ဌာစာရီထေရ်တို့ကဲ့သို့ ပရိဒေဝမှ ကင်းလွတ်စေခြင်းငှာလည်း ဖြစ်၏။
- (၃) တိဿမထေရ်ကြီးတို့ကဲ့သို့ ကာယိကဒုက္ခမှ ငြိမ်းအေးခြင်းငှာလည်း ဖြစ်၏။

သန္တတိအမတ်နှင့် ပဋ္ဌာစာရီတို့၏ အကြောင်းသည် မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်တို့၏ နယ်ပယ်၌ ထင်ရှားပြီးဖြစ်၍ မပြတော့ပြီ။ တိဿမထေရ်အကြောင်း ကိုကား အကျဉ်းမျှ ဖော်ပြဦးအံ့။

တိဿမထေရ်အကြောင်း

သာဝတ္ထိမြို့၌ တိဿအမည်ရှိသော သူကြွယ်သည် ကုဋေလေးဆယ် သော ရွှေငွေဥစ္စာပစ္စည်းတို့ကို ညီဖြစ်သူအား စွန့်လွှတ်အပ်နှင်း၍ ရဟန်းပြုကာ တောရကျောင်းတစ်ခု၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်လျက်နေ၏။ ညီ၏ မယားဖြစ်သော ခယ်မက ခဲအိုလူထွက်ပြီး ပြန်လာလျှင် ပစ္စည်းတို့ကို ခွဲဝေပေးရမည်ကို ကြောင့်ကြ၍ ဓားပြလူဆိုးတို့ကို စေလွှတ်ပြီး တိဿမထေရ်ကို သတ်စေ၏။ လူဆိုးတို့သည် တိဿမထေရ်ထံသွား၍ ပိုင်းရံသောအခါ ဒကာတို့ ဘာကိစ္စလာကြသနည်းဟုမေးလျှင် အရှင်ဘုရား သတ်ရန်လာကြသည်ဟု ပြောပြ၏။ ဒကာတို့ ... ငါသည် ကိလေသာတန်းလန်းနှင့် သေရမည်ကို ရှက်လှသည်။ သို့ကြောင့် တစ်ညတာ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်ခွင့်ပြုကြပါ။ ငါအာမခံပေးပါမည်ဆိုကာ ကျောက်တုံးကြီးဖြင့် ပေါင်နှစ်ချောင်းကို ပိုင်းပိုင်းကျိုးအောင် ရိုက်ချိုးလိုက်၏။ နာကျင်သော ဒုက္ခဝေဒနာကို အာရုံမပြုမူ၍ ဝိပဿနာသို့တင်လျက် ဆင်ခြင်သောအခါ စင်ကြယ်သော မိမိ၏ သီလကိုမြင်သော တိဿထေရ်သည် သီလစင်ကြယ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဝမ်းမြောက်ခြင်း-သောမနဿဖြစ်၏၊ ပီတိဖြစ်၏၊ ပဿဒ္ဓိဖြစ်၏၊ သမာဓိဖြစ်၏၊ သုခဖြစ်၏၊ ယထာဘူတဉာဏ်ဖြစ်၍ ဆက်လက် ပွားများရာ အရဏ်တက်သောအချိန်၌ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူသည်။

ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာတိ ဦရဋ္ဌိဘောဒပစ္စယံ ဒုက္ခဝေဒနံ အမနသိကာရေန
ဝိနောဒေတွာ။ ။ (မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်ဋီကာ)

ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝေဒနာကို ခွာသည်ဟု ဆိုသည်မှာ ထိုဝေဒနာကို
အာရုံမပြုခြင်း၊ နှလုံးမသွင်းခြင်းပင်တည်းဟု ဆိုသည်။ ရူပကာယကိုမှီ၍ဖြစ်
သော ဝေဒနာကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟူ၍ ရူပကာယမှ ခွဲထုတ်၍ ဝိပဿနာ
ဉာဏ်ဖြင့် လက္ခဏာရေးတင် ဆင်ခြင်ပွားများခြင်းကိုလည်း ဒုက္ခဝေဒနာကို
ခွာခြင်းဟု ဆိုနိုင်ရာသည်။

ဤတိဿထေရ်ကဲ့သို့ ဒုက္ခ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းငှာလည်း သတိပဋ္ဌာန်
တရားသည် ကျေးဇူးပြုပေသည်။ ကျားဆွဲစားခြင်းခံရသော ရဟန်းသည်လည်း
ကျားကိုက်သော ဒုက္ခဝေဒနာကို လက္ခဏာတင် ဆင်ခြင်ပွားများခြင်းဖြင့် သမ
သိသိ ရဟန္တာအဖြစ်ဖြင့် ဒုက္ခ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းငှာလည်း သတိပဋ္ဌာန်တရား
တော်သည် ကျေးဇူးပြုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သိကြား သုဗြဟ္မာနတ်သားတို့ သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း

သိကြားနတ်မင်းနှင့် သုဗြဟ္မာနတ်သားတို့သည် သေမည့်ဘေးနှင့် အပါယ်
ဘေးတို့ကိုမြင်၍ နှလုံးမသာယာခြင်း၊ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း ဖြစ်ကြသဖြင့်
မြတ်စွာဘုရားထံသို့ လာရောက်ဆည်းကပ်ကြ၍ စိတ်နှလုံး သက်သာရာရကြောင်း
တရား၊ အပါယ်ဘေးမှ လွတ်ကြောင်းတရားတို့ကို လျှောက်ထားကြကုန်၏။
သိကြားနတ်မင်းအား သက္ကပဉ္စာသုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ သုဗြဟ္မာ နတ်သား
အား “နာညတြ ဗောဇ္ဈတပသာ” စသော ဒေသနာတော်ကို လည်းကောင်း
ဟောတော်မူသည်ဖြစ်၍ ကြားနာရသော သိကြားနတ်မင်းနှင့် သုဗြဟ္မာနတ်သား
တို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ရောက်ကြသဖြင့် နှလုံးမသာယာခြင်း၊ အပါယ်
ဘေးဖြင့် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်းမှ လွန်မြောက်ကြကုန်၏။

ရှေ့အဖို့၌ လောကီမဂ္ဂင် သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားများခြင်းဖြင့် လောကုတ္တ
ရာမဂ္ဂင်တရားကို ရခြင်းငှာလည်း သတိပဋ္ဌာန်တရားတော်သည် ကျေးဇူးပြု
ပေသည်။ တဏှာတည်းဟူသော ဝါန-ကင်းသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဟူ၍၊ ဝါ-
နိဝါန ဟူ၍ အမည်ရသော မသေရာနိဗ္ဗာန်ကို ကိုယ်တိုင် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်
ဉာဏ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့ဖြင့် မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်ရရှိခြင်းငှာ
လည်း ကျေးဇူးပြုပေသည်။ ကာယာနုပဿနာ စသော သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာ
တော်သည် ဤသို့လျှင် ကျေးဇူးများသော ကျေးဇူးဂုဏ်ရှိသော တရားတော်ဖြစ်

သည်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူကြသည်။ သို့ကလောက် ကျေးဇူးများလှသော သတိပဋ္ဌာန် တည်းဟူသော ကာယာနုပဿနာစသော ဒေသနာတော်ကို လေးစားမြတ်နိုးစွာ ဖြင့် ကြည့်ရှုကြားနာ မှတ်သား၍ အားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။ ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဆင်ခြင်နည်း ပြီး၏။

ကာယာနုပဿနာ

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း

ဣဇ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပိ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ။

ရဟန်းတို့ ... ငါဘုရားသာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ခြောက်ခန်းစေတတ်သော ဝိရိယရှိသည်ဖြစ်၍၊ သတိရှိသည်ဖြစ်၍၊ ကောင်းစွာသိမြင်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်း ဟူ၍သာလျှင်ဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်း ဟူသော လောက၌ လိုချင်တပ်မက်ခြင်း-အဘိဇ္ဈာ၊ နှလုံးမသာယာခြင်း-ဒေါမနဿကို ပယ်လျက်နေ၏။

ကထဉ္စူ ပန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။

ရဟန်းတို့ ... ငါဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် အဘယ်ကဲ့သို့ ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေသနည်းဟုမူကား -

ရဟန်းတို့ ... ဤငါဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် တောသို့ချဉ်းကပ်၍သော်လည်းကောင်း၊ သစ်ပင်သို့ချဉ်းကပ်၍သော်လည်းကောင်း၊ အာရုံဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ချဉ်းကပ်၍သော်လည်းကောင်း တင်ပလွင်ခွေထိုင်ကာ အထက်ပိုင်းဖြစ်သောကိုယ်ကို ပြောင့်ပြောင့်ထား၍ သတိကို ရှေးရှုပြုလျက် သတိကို မကင်းစေဘဲ ထွက်လေ့ကိုထုတ်၏။ ဝင်လေ့ကို ရှု၏။

ထွက်လေကို ရှည်ရှည်ထုတ်လျှင်လည်း ထွက်လေကို ရှည်ရှည်ထုတ်သည် ဟူ၍ သိ၏။ ဝင်လေကို ရှည်ရှည်ရှူလျှင်လည်း ဝင်လေကို ရှည်ရှည် ရှူသည်ဟု သိ၏။ ထွက်လေကို တိုတိုထုတ်လျှင်လည်း ထွက်လေကို တိုတိုထုတ်သည်ဟု သိ၏။ ဝင်လေကို တိုတိုရှူလျှင်လည်း ဝင်လေကို တိုတိုရှူသည်ဟု သိ၏။

အစ, အလယ်, အဆုံး အားလုံးသော ထွက်လေအပေါင်းကို သိလျက် ထွက်လေကိုထုတ်အံ့ဟူ၍ လေ့ကျင့်၏။ အစ, အလယ်, အဆုံး အားလုံးသော ဝင်လေအပေါင်းကိုသိလျက် ဝင်လေကိုရှူအံ့ဟူ၍ လေ့ကျင့်၏။

ရန်ရှင်းကြမ်းတမ်းသော ထွက်လေကို ငြိမ်းအေးစေလျက် ထွက် လေကိုထုတ်အံ့ဟူ၍ လေ့ကျင့်၏။ ရန်ရှင်းကြမ်းတမ်းသော ဝင်လေ ကို ငြိမ်းအေးစေလျက် ဝင်လေကိုရှူအံ့ဟူ၍ လေ့ကျင့်၏။

ရဟန်းတို့ ... ဥပမာပြဦးအံ့။ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သော ပွတ်သမား သည်မူလည်းဖြစ်စေ, ပွတ်သမား၏ တပည့်သည်မူလည်းဖြစ်စေ ပွတ် ကို ရှည်ရှည်ဆွဲလျှင်လည်း ရှည်ရှည်ဆွဲသည်ဟု သိ၏။ တိုတိုဆွဲလျှင် လည်း တိုတိုဆွဲသည်ဟုသိ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤပွတ်သမားနှင့် အလား တူသာလျှင် -

ထွက်လေကို ရှည်ရှည်ထုတ်လျှင်လည်း ထွက်လေကို ရှည်ရှည် ထုတ်သည်ဟူ၍ သိ၏။ ဝင်လေကို ရှည်ရှည်ရှူလျှင်လည်း ဝင်လေကို ရှည်ရှည်ရှူသည်ဟူ၍ သိ၏။ ထွက်လေကို တိုတိုထုတ်လျှင်လည်း ထွက်လေကို တိုတိုထုတ်သည်ဟူ၍ သိ၏။ ဝင်လေကို တိုတိုရှူလျှင် လည်း ဝင်လေကို တိုတိုရှူသည်ဟူ၍ သိ၏။

အစ, အလယ်, အဆုံး အားလုံးသော ထွက်လေအပေါင်းကို သိလျက် ထွက်လေကို ထုတ်အံ့ဟူ၍ လေ့ကျင့်၏။ အစ, အလယ်, အဆုံး အားလုံးသော ဝင်လေအပေါင်းကိုသိလျက် ဝင်လေကို ရှူအံ့ဟူ၍ လေ့ကျင့်၏။

ရန်ရှင်းကြမ်းတမ်းသော ထွက်လေကို ငြိမ်းအေးစေလျက် ထွက် လေကိုထုတ်အံ့ဟူ၍ လေ့ကျင့်၏။ ရန်ရှင်းကြမ်းတမ်းသော ဝင်လေကို ငြိမ်းအေးစေလျက် ဝင်လေကိုရှူအံ့ဟူ၍ လေ့ကျင့်၏။

ဤသို့လျှင် မိမိ၏ ထွက်လေဝင်လေအပေါင်း၌ ထွက်လေဝင် လေ ရပ်အပေါင်းဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။ သူတစ်ပါး၏ ထွက်

လေဝင်လေဟူသော ရုပ်အပေါင်း၌ ထွက်လေဝင်လေ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏။ ရံခါ မိမိဟူသော အဇ္ဈတ္တ၊ ရံခါ သူတစ်ပါး ဟူသော ဗဟိဒ္ဓ ထွက်လေဝင်လေဟူသော ရုပ်အပေါင်း၌ ထွက်လေဝင် လေ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏။

ထွက်လေဝင်လေဟူသော ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်မှုသဘောကို ရှု ၍မူလည်း နေ၏။ ထွက်လေဝင်လေ ဟူသော ရုပ်အပေါင်း၌ ပျက်မှု သဘောကို ရှု၍မူလည်း နေ၏။ ထွက်လေဝင်လေ ဟူသော ရုပ်အပေါင်း ၌ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှု သဘောကို ရှု၍မူလည်းနေ၏။

ထွက်လေဝင်လေ ရုပ်အပေါင်းသာလျှင် ရှိ၏။ ထွက်လေဝင်လေ မှတစ်ပါး သတ္တဝါဟူ၍လည်း မရှိ၊ မိန်းမ ယောက်ျား ဟူ၍လည်း မရှိ ဟု ဉာဏ်တိုးပွားခြင်းငှာ၊ သတိတိုးပွားခြင်းငှာ ယောဂီရဟန်းအား သတိသည် ထင်စွာဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းသည် တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို မမိ မူ၍သာလျှင် ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော လောက၌ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ မစွဲလမ်းမှုရှိနေ၏။

ရဟန်းတို့ ... ငါဘုရား သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သောရဟန်းသည် ဤပြဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ထွက်လေဝင်လေ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍သာလျှင် နေ၏ဟု ဟောတော်မူသည်။ အထက်ပါ ဒေသနာတော်သည် ရဟန်းတော်တို့အား မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသော အာနာပါန ကာယာနုပဿနာ ဒေသနာတော် ဖြစ်သည်။

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ပုံ

အာနာပါန ကာယာနုပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်လိုသော ပုဂ္ဂိုလ် သည်လည်း မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည့် နည်းအတိုင်းသာလျှင် အားထုတ် ရာသည်။ အားထုတ်ပုံမှာ -

- (၁) ယောဂီသည် တောသို့ဖြစ်စေ၊ သစ်ပင်ရင်းသို့ဖြစ်စေ၊ အာရုံငါးပါး ဆိတ်သောဌာန၌ဖြစ်စေ တင်ပလွင်ခွေထိုင်ကာ အထက်ပိုင်းကိုယ် ကို ဖြောင့်မတ်စွာထား၍ သတိကို ရှေးရှုဖြစ်စေလျက် သတိမကင်း သည် ဖြစ်၍သာလျှင် ထွက်လေကို ထုတ်ရမည်။ သတိမကင်း သည် ဖြစ်၍သာလျှင် ဝင်လေကို ရှုရမည်။

- (၂) ထွက်လေကို ရှည်ရှည်ထုတ်လျှင်လည်း ထွက်လေကို ရှည်ရှည် ထုတ်သည်ဟု သတိပြု၍ သိစေရမည်။ ဝင်လေကို ရှည်ရှည်ရှုလျှင်လည်း ဝင်လေကို ရှည်ရှည်ရှုသည်ဟု သတိပြု၍ သိစေရမည်။
- (၃) ထွက်လေကို တိုတိုထုတ်လျှင်လည်း ထွက်လေကို တိုတိုထုတ်သည်ဟု သတိပြု၍ သိစေရမည်။ ဝင်လေကို တိုတိုရှုလျှင်လည်း ဝင်လေကို တိုတိုရှုသည်ဟု သတိပြု၍ သိစေရမည်။
- (၄) အစ, အလယ်, အဆုံး အားလုံးသော ထွက်လေအပေါင်းကိုသိလျက် ထွက်လေကိုထုတ်အံ့ဟူ၍ လေ့ကျင့်ရမည်။ အစ, အလယ်, အဆုံး အားလုံးသော ဝင်လေအပေါင်းကိုသိလျက် ဝင်လေကိုရှုအံ့ဟူ၍ လေ့ကျင့်ရမည်။
- (၅) ရန်,ရင်းကြမ်းတမ်းသော ထွက်လေကို ငြိမ်းအေးစေလျက် ထွက်လေကိုထုတ်အံ့ဟူ၍ လေ့ကျင့်ရမည်။ ရန်,ရင်းကြမ်းတမ်းသော ဝင်လေကို ငြိမ်းအေးစေလျက် လေ့ကျင့်ရမည်။

ဤသို့ အမှတ်စဉ်အတိုင်း ၁-အမှတ်နည်းကို အားထုတ်၍ သတိမလစ်ဘဲ စိတ်ကိုထိန်းနိုင်သောအခါမှ ၂-အမှတ် ၃-၄-၅-တို့ကို အစဉ်အတိုင်း တစ်မျိုးတစ်မျိုးကို အားထုတ်၍ သတိမလစ် သတိမကင်းဘဲ စိတ်ကိုထိန်းနိုင်သောအခါမှ အဆင့်ဆင့်တက်၍ အားထုတ်ရမည် ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် မိမိ၏ ထွက်လေဝင်လေဟူသော ရုပ်အပေါင်း၌ ထွက်လေဝင်လေ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုကာနေရမည်။ သူတစ်ပါး၏ ထွက်လေဝင်လေဟူသော ရုပ်အပေါင်း၌လည်း ထွက်လေဝင်လေ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုကာ နေရမည်။ ရံခါ မိမိ၏, ရံခါ သူတစ်ပါး၏ ထွက်လေဝင်လေ ရုပ်အပေါင်း၌ ထွက်လေဝင်လေ ရုပ်အပေါင်းဟုရှုကာ နေရမည်။

ထွက်လေဝင်လေ ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်မှုသဘောကို ရှုလေ့ရှိကာ နေရမည်။ ထွက်လေဝင်လေ ရုပ်အပေါင်း၌ ပျက်မှုသဘောကို ရှုလေ့ရှိကာ နေရမည်။ ထွက်လေဝင်လေ ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်မှု, ပျက်မှု သဘောကို ရှုလေ့ရှိကာ နေရမည်။

သတ္တဝါဟူ၍လည်းမရှိ၊ မိန်းမ ယောက်ျား ဟူ၍လည်းမရှိဟု ယောဂီသန္တာန်၌ သတိသည်ထင်လာ၏။ ယင်းသို့ထင်ခြင်းသည် ဉာဏ်တိုးပွားခြင်းငှာ, သတိတိုးပွားခြင်းငှာ ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ယောဂီသည် တဏှာ, ဒိဋ္ဌိတို့ကို မမှီဟူ၍ နေသည်မည်၏။ (တဒင်္ဂအားဖြင့် တဏှာ, ဒိဋ္ဌိတို့မှ ကင်းလွတ်နေသည်ဟု ဆိုလိုသည်။)

ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော လောက၌ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ ငါပဲ၊ ငါ့ကိုယ်ပဲ စသည်ဖြင့် မစွဲလမ်းမှု၍ နေသည်မည်၏။

အထက်ဖော်ပြရာပါ ဒေသနာတော်အတိုင်း ဆင်ခြင်ပွားများသော ယောဂီသည် အာနာပါနဟူသော ထွက်လေဝင်လေ ရုပ်အပေါင်း၊ ထွက်လေဝင်လေ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုလေ့ရှိသော အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်လျက်နေသော ယောဂီ ဖြစ်ပေတော့သည်။

အဋ္ဌကထာပြု သိသင့်သိထိုက်သော အဓိပ္ပာယ်

ဤအာနာပါန ကာယာနုပဿနာ ဒေသနာတော်၌ ထွက်လေဝင်လေ ကို သိမ်းဆည်းသော သတိသည် ဒုက္ခသစ္စာ၊ ထိုဒုက္ခသစ္စာတည်းဟူသော သတိ ကိုဖြစ်စေသော တဏှာသည် (ရှေးအခါက ဖြစ်ခဲ့သော တဏှာ) သမုဒယသစ္စာ၊ ဒုက္ခ၊ သမုဒယတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည် နိရောဓသစ္စာ၊ ဒုက္ခကိုသိခြင်း၊ သမုဒယကိုပယ်ခြင်း၊ နိရောဓကို အာရုံပြုခြင်းဟူသော မဂ္ဂင်တရားသည် မဂ္ဂင်သစ္စာ၊ ဤသို့လျှင် အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်းတစ်ပါးဖြင့် ယောဂီရဟန်းအား အရဟတ္တ ဖိုလ်သို့ ရောက်သည်တိုင်အောင် ကယ်တင်ဟောပြောတော်မူခြင်းဖြစ်သည်ဟု မိန့်ဆိုသည်။

ပါဠိတော်အတိုင်း ထုတ်ပြုအပ်သော အာနာပါနကာယာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ သိသင့်သိထိုက်သော အဓိပ္ပာယ်တို့ကို အဋ္ဌကထာမှ ထုတ်ပြုဦးအံ့။

ကာယေ ကာယာနုပဿီ-ဟူသောပုဒ်၌ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ဟူ၍ ရှုလေ့ ရှိသည်မှာ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း စသော ကောဋ္ဌာသအစုအပေါင်း ဖြစ်သောရုပ်ကို ကောဋ္ဌာသ အစုအပေါင်းဖြစ်သော ရုပ်ဟူ၍သာလျှင် ရှုပါ။ သတ္တဝါအဖြစ်ဖြင့် မိန်းမ၊ ယောက်ျား အဖြစ်ဖြင့် မရှုပါနှင့်။ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း စသည်တို့သည် ဆံပင်၊ မွေးညှင်းတို့သာ ဖြစ်သည်။ သတ္တဝါမဟုတ်၊ မိန်းမယောက်ျားမဟုတ် ဟူ၍ ဟောတော်မူပါသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ထွက်လေဝင်လေဟူသော အဿာ သပဿာသကာယကိုလည်း ထွက်လေဝင်လေ ရုပ်အပေါင်းဟူသာ ရှုပါ။ သတ္တဝါမဟုတ်၊ မိန်းမ ယောက်ျား မဟုတ်၊ ထွက်လေဝင်လေတို့သာ ဖြစ်သည် ဟု ဟောတော်မူသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ (သတ္တပညတ်၊ မိန်းမယောက်ျား ဟူသော ပညတ်၊ ငါဟူသော အတ္တပညတ်ကို ဖျောက်ခြင်းဖြစ်၏။ ကောဋ္ဌာသပညတ် ကား ရှိသေး၏။ ပရမတ်သို့ကား မရောက်သေးချေ။) တစ်နည်းမှာ-ရုပ်အပေါင်း ကို ရုပ်ပေါင်းဟူသာ ရှုပါ။ ဝေဒနာ၊ သညာ စသည်ဖြင့် မရှုပါနှင့်ဟု သိစေ

လို၍ ကာယေကာယာနုပဿီ-ရုပ်အပေါင်းကို ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဟု ဟောတော်မူသည်ဟူ၍ မိန့်မှာလေသည်။

ရုပ်အပေါင်း၌ တစ်နည်း-ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော လောက၌ လိုချင်တပ်မက်ခြင်း-တဏှာ၊ နှလုံးမသာယာခြင်း-ဒေါမနဿတို့ကို တဒင်္ဂအားဖြင့်ဖြစ်စေ ပယ်ဖျောက်ပါ။ မိမိကိုယ်၊ သူတစ်ပါးကိုယ်တို့၌ တဏှာနှင့် ဒေါမနဿတို့ မဖြစ်ပါစေနှင့်ဟု ဆိုသည်။ ရုပ်အစုအပေါင်းကို ရုပ်အစုအပေါင်းမျှသာဟူ၍ ရှုသောယောဂီအား ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါဟု အထင်အမြင် မရှိသည်ဖြစ်၍ တဏှာနှင့် ဒေါမနဿတို့သည် အလိုအလျောက်ပင် ဖြစ်ခွင့်မရှိသောကြောင့် ထိုအချိန်၌ တဏှာနှင့် ဒေါမနဿတို့ကိုပယ်ပြီး ဖြစ်တော့သည်။

တောသို့ ချဉ်းကပ်၍သော်လည်းကောင်း၊ သစ်ပင်ရင်းသို့ ကပ်၍သော်လည်းကောင်း၊ အာရုံဆိတ်သောဌာနသို့ ချဉ်းကပ်၍သော်လည်းကောင်းဟု ညွှန်ကြားတော်မူသည်မှာ-ကာယာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ဆင်ခြင်ပွားများလိုသော ရဟန်းအား လျှောက်ပတ်သောဌာနကို ညွှန်ပြတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ ပုထုဇဉ်တို့၏ သဘာဝသည် ရှည်မြင့်စွာသော ကပ်ကပါကာလမှစ၍ ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံငါးပါးတို့၌သာလျှင် သက်ဝင်ပျော်မွေ့ ယိမ်းယိုင်လျက်ရှိသည် ဖြစ်၍ မိမိတို့၏စိတ်ကို ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဘက်သို့ သက်ဝင်စေခြင်းငှာ ဆွဲဆောင်ရန် လွယ်ကူသည် မဟုတ်သောကြောင့် အာရုံနည်းပါးရာဌာနကို ညွှန်ပြတော်မူသည်။

စိတ်နွားရိုင်းကလေးကို သတိကြီးဖြင့် ချည်နှောင်ပါ

ရိုင်းသော နွားကလေးကို တိုင်၌ကြိုးခိုင်ခိုင်ချည်ကာ ယဉ်အောင်ဆုံးမသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ အာရုံငါးပါး၌သာ ပျော်မွေ့၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဘက်သို့ မညွတ်မကိုင်လိုသောစိတ်ကို ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတည်းဟူသော တိုင်၌ သတိတည်းဟူသော ကြိုးဖြင့်ချည်၍ စိတ်ကိုယဉ်အောင် ထိန်းသိမ်း၍ရအောင် ဆုံးမရခြင်း ဖြစ်သည်။ နွားရိုင်းကလေးသည် အစပထမ၌ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားသော်လည်း ရုန်းကန်ပါများ၍ မောသောအခါ ရုန်း၍မရသောအခါ တိုင်ရင်း၌ ဝပ်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ပုထုဇဉ်၏ စိတ်ရိုင်းသည်လည်း သတိတည်းဟူသော ကြိုးကြောင့် မပြေးနိုင်၊ မထွက်နိုင်တော့ဘဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတည်းဟူသော တိုင်၌သာလျှင် ဝပ်၍ ဥပစာရဈာန်၊ အပ္ပနာဈာန်သို့ ရောက်လေတော့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ကမ္မဋ္ဌာနယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို အားထုတ်သောအခါ အစဉ်

စိတ်ကိုဖမ်း၍မရ၊ ထိန်း၍မရဖြစ်လျက် အာရုံဟောင်း၊ အာရုံသစ်သို့သာ ပြေးထွက်ရုန်းကန်နေသဖြင့် စိတ်ပျက်တတ်၊ အားလျော့တတ်သည်။ ဝီရိယ ဆန္ဒလျော့သွားတတ်သည်။ ပျင်းရိငြီးငွေ့သွားတတ်သည်။ သို့ပင် ဖြစ်သော်လည်း စိတ်အားမလျော့ဘဲ သည်းခံ၍ ဆက်လက်၍ ကြိုးစားရမည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာနည်းလမ်းညွှန်ပြသည့်အတိုင်း ပြုပြင်၍ အားထုတ်ရမည်။ ယင်းသို့ သည်းခံ၍ ဇွဲကောင်းကောင်းနှင့် ဆက်လက်အားထုတ်သွားပါလျှင် တဖြည်းဖြည်း စိတ်ကိုနိုင်သည်ဖြစ်၍ ထိန်းသိမ်း၍ရလာသည်ဖြစ်၍ လောကီကာမအာရုံကို ခံစားရခြင်း ချမ်းသာထက် သာလွန်သော စိတ်ချမ်းသာခြင်းကို ရသည်ဖြစ်၍ တရားအာရုံ၌သာလျှင် ပျော်မွေ့လာတတ်သည်ကို ယုံကြည်ကြသဖြင့် အားမလျော့ဘဲ အားထုတ်ကြရာသည်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ စိတ်ဝင်စား၍ ပျော်မွေ့ကာ စိတ်ချမ်းသာမှုကိုရသည်မှာ တဏှာ၊ လောဘဖြင့် လိုချင်တပ်မက်၍ရသော အာရုံကိုရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ချမ်းသာမျိုး မဟုတ်ပေ။ တဏှာကြောင့်ရသော ကာမဂုဏ်အာရုံကို ရသောချမ်းသာမှာ မီးပူနှင့်တူသော တဏှာမကင်း။ တဏှာ၏အာရုံ ကာမဂုဏ်ဖြစ်သောကြောင့် အပူဓာတ်ကြီး တွဲဖက်သဖြင့် ပူလျက်ရှိသည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ စိတ်ဝင်စား၍ ပျော်မွေ့သော ချမ်းသာမှာမူကား ကိလေသာတဏှာအပူကင်းသော ချမ်းသာဖြစ်၍ တကယ်သန့်ရှင်း အေးမြသော ချမ်းသာဖြစ်သည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်ချိန်အတွင်း တဒင်္ဂအားဖြင့် ကိလေသာ လွတ်ကင်းသောကြောင့် ရရှိသော ချမ်းသာသည်ပင်လျှင် လောကီကာမဂုဏ် ချမ်းသာမျိုးနှင့်မတူဘဲ အပူကင်းလွတ်ကာ ချမ်းသာစစ်ကို ခံစားရပါလျှင် အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်ပြီးသော အရဟတ္တဖိုလ်ရောက် အရှင်တို့မှာမူကား အဘယ်မျှ ချမ်းသာကြလေမည်နည်း။ အလွန်အလွန်ကြီး ချမ်းသာတော်မူကြပေလိမ့်မည်ဟု ဆင်ခြင်၍ ငါသည်လည်း ဤချမ်းသာမျိုးကို ရရှိအောင် အားထုတ်မည်ဟု အားထုတ်ထိုက်လှပေသည်။

အာနာပါန ကာယာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် စတုတ္ထဈာန်တိုင်အောင် ရနိုင်သည်။ မိမိ ရရှိသောဈာန်ကို အခြေပါဒ်ပြု၍ ဝိပဿနာသို့တက်လျှင် အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် ရနိုင်သည်ဖြစ်၍ ကိလေသာအပူ လုံးဝကင်းသော ချမ်းသာမြတ်ကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

ကာယာနုပဿနာ

ဣရိယာပထကမ္မဋ္ဌာန်း

ရဟန်းတို့ ... တစ်ပါးတုံလည်း တရားကိုအားထုတ်သော ရဟန်းသည် -
သွားလျှင် သွားသည်ဟုသိ၏။ ရပ်လျှင် ရပ်သည်ဟုသိ၏။ ထိုင်လျှင်
ထိုင်သည်ဟု သိ၏။ အိပ်လျှင် အိပ်သည်ဟု သိ၏။

အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ကိုယ်ကို ပြောင်းလွဲကာ တည်
ထား၏။ ထိုထိုတည်ထားသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သိ၏။

ဤသို့လျှင် မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟူ၍
သိ၏။ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော သူတစ်ပါး ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟူ၍
သိ၏။ အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟူ၍
သိ၏။

ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်မှုကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ရုပ်အပေါင်း
၌ ပျက်မှုကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်မှု, ပျက်
မှုကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။

ရုပ်အပေါင်းသာလျှင်ရှိ၏ဟူ၍ သတိသည်ထင်၏။ ထိုသတိ
သည် ဉာဏ်တိုးပွားခြင်းငှာ, သတိတိုးပွားခြင်းငှာ ဖြစ်၏။ တဏှာ,
ဒိဋ္ဌိတို့၌ မမှီမှု၍နေ၏။ ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ဓန္ဒာတည်းဟူသော
လောက၌ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ စွဲလမ်းမှု မရှိချေ။

ရဟန်းတို့ ... တရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ဤသို့
လျှင် ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏-ဟု
ဟောတော်မူသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတို့အား ကာယာနုပဿနာ ဣရိယာပထ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဤသို့ ဟောတော်မူသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကာယာနုပဿနာ ဣရိယာ ပထကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်လိုသော ယောဂီသည် ဤနည်းကိုမှီ၍သာလျှင် အားထုတ်ရပေမည်။

ဣရိယာပထကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ပုံ

ယောဂီသည် သွားလျှင်လည်း ရုပ်အပေါင်း သွားနေသည်ဟု သိရမည်။ ရုပ်လျှင်လည်း ရုပ်အပေါင်း ရုပ်နေသည်ဟု သိရမည်။ ထိုင်လျှင်လည်း ရုပ် အပေါင်းထိုင်သည်ဟု သိရမည်။ အိပ်လျှင်လည်း ရုပ်အပေါင်းအိပ်သည်ဟု သိ ရမည်။ အနည်းနည်း အမျိုးမျိုးအားဖြင့် ဣရိယာပုတ် လှုပ်ရှားပြောင်းလဲသမျှ ကိုလည်း အနည်းနည်းအမျိုးမျိုး လှုပ်ရှားပြောင်းလဲသည်ဟု သိရမည်။ (ရုပ် အပေါင်းအစုမှတစ်ပါး မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ ဟူ၍ မရှိသော ကြောင့် မမြင်သောကြောင့် ရုပ်အပေါင်းသာလျှင် လှုပ်ရှားသွားလာနေသည်ဟု သိရမည်ဆိုသည်။)

ကျွဲ၊ နွား၊ ခွေး၊ ဝက် စသော တိရစ္ဆာန်တို့သည်လည်း မိမိတို့သွား သည်ကို ငါ သွားသည်ဟုသိကြသည် မဟုတ်ပါလော။ ရပ်သည်၊ အိပ်သည် ကိုလည်း ငါရပ်သည်၊ ငါအိပ်သည်ဟု သိကြသည် မဟုတ်ပါလော။ ယောဂီ သိခြင်းနှင့် မထူးခြားသည် မဟုတ်ပါလောဟူမူ-ကျွဲ၊ နွား၊ ခွေး၊ ဝက် စသော တိရစ္ဆာန်တို့က သွားသည်၊ ရပ်သည်၊ အိပ်သည် စသည်ဖြင့် သိကြခြင်းမှာ အတ္တစွဲဖြင့် ငါသွားသည်၊ ငါရပ်သည်၊ ငါအိပ်သည် စသည်ဖြင့် အတ္တပညတ် အမြင်ဖြင့် သိခြင်းဖြစ်သည်။ ယောဂီ၏ သိခြင်းမှာမူကား ဤသို့မဟုတ်။ သွား လို၊ ရပ်လိုသော စိတ္တဇဝါယောဓာတ် တွန်းကန်မှုကြောင့် ကောဋ္ဌာသ ကရဇ ကာယဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်းသာလျှင် သွား၊ ရပ်၊ ထိုင်ခြင်း စသည်တို့ဖြစ် သည်။ ဤရုပ်အပေါင်း၌ ငါမရှိ၊ ငါမဟုတ်ဟု အတ္တပညတ်နှင့် ပရမတ္ထရုပ်ကို ခွဲခြားလျက်သိခြင်းဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရမည်။

မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟူ၍ကား နေရမည်။ ဗဟိဒ္ဓ ရုပ်အပေါင်း၌လည်း ရုပ်အပေါင်းဟူ၍ကား နေရမည်။ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ ရုပ် အပေါင်း၌လည်း ရုပ်အပေါင်းဟူ၍ကား နေရမည်။ ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်မှုသဘော ကိုရှိကား နေရမည်။ ရုပ်အပေါင်း၌ ပျက်မှုသဘောကိုရှိကား နေရမည်။ ရုပ် အပေါင်း၌ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှု သဘောကိုရှိကား နေရမည်။

ရှုဆင်ခြင်ဖန်များ၍ စွဲလမ်းမှုကင်းစင်ပုံ

ယင်းသို့ ရှု၍နေသော ယောဂီအား ရုပ်အပေါင်းသာလျှင်ရှိသည် ဟူသော သတိသည် ရှေးရှုထင်လာ၏။ ထိုထင်သော သတိသည် ဉာဏ်တိုးပွားခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ သတိတိုးပွားခြင်းငှာလည်းကောင်း ဖြစ်၏။ ထိုအနိက်၌ ယောဂီသန္တာန်ဝယ် တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို မမှီမူ၍ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့မှ ကင်းလွတ်၍ ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်အပေါင်း၌ ငါ့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ငါ့ကိုယ်ဟူ၍လည်းကောင်း စွဲလမ်းမှု မရှိချေဟု ဟောတော်မူလိုရင်း ဖြစ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဟူမူ -

သွားလို၊ ရပ်လို၊ ထိုင်လို၊ အိပ်လိုသော စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ် တွန်းကန်မှုကြောင့် ကရကောယဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်းအစုကြီးသာလျှင် သွား၊ ရပ်၊ ထိုင်၊ အိပ်၊ လှုပ်ရှားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤရုပ်အပေါင်းအစု၌ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျား ဟူ၍ လက်ညှိုးညွှန်ဖွယ် ယူမှတ်ဖွယ် မရှိသည်ကို ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် တွေ့မြင်ပြီဖြစ်သောကြောင့် ထိုရုပ်အပေါင်းကို တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ငါ၊ ငါ့ပဲ၊ ငါ့ကိုယ်ပဲဟူ၍ စွဲလမ်းခြင်းမရှိ ကင်းစင်သော ကြောင့်ဟူ၍ သိကြရမည်။

ဤကာယာနုပဿနာ ဣရိယာပထ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌လည်း ဣရိယာပုထလေးပါးကို သိမ်းဆည်းသော သတိသည် ဒုက္ခသစ္စာ၊ ရှေ့အပို၌ဖြစ်သော တဏှာသည် သမုဒယသစ္စာ၊ ဒုက္ခ၊ သမုဒယ နှစ်ပါးတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည် နိရောဓသစ္စာ၊ ဒုက္ခကိုသိခြင်း၊ သမုဒယကိုပယ်ခြင်း၊ နိရောဓကို အာရုံပြုခြင်း ရှိသော မဂ္ဂင်သည် မဂ္ဂသစ္စာ-ဟူ၍ မှတ်ရမည်။ ဤကာယာနုပဿနာ ဣရိယာပထကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်လည်း အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်နိုင်သည်ဟု ဝမ်းမြောက်ရာသည်။

ဣရိယာပထကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

ကာယာနုပဿနာ
သမ္ပညေကမ္မဋ္ဌာန်း

ရဟန်းတို့ ... တစ်ပါးတုံလည်း တရားအားထုတ်သော ရဟန်းသည် ရှေ့သို့သွားသည်ဖြစ်စေ၊ နောက်သို့ဆုတ်သည်ဖြစ်စေ သိလျက်ဆင်ခြင်၍ ပြုလေ့ရှိ၏။

တည့်တည့်ကြည့်သည် ဖြစ်စေ၊ တစောင်းကြည့်သည် ဖြစ်စေ သိလျက် ဆင်ခြင်၍ ပြုလေ့ရှိ၏။

ကွေးသည်ဖြစ်စေ၊ ဆန့်သည်ဖြစ်စေ သိလျက်ဆင်ခြင်၍ ပြုလေ့ရှိ၏။

သင်္ကန်းသပိတ်ကို ဆောင်သည်ဖြစ်စေ သိလျက်ဆင်ခြင်၍ ပြုလေ့ရှိ၏။

စားသည်ဖြစ်စေ၊ သောက်သည်ဖြစ်စေ ခဲဖွယ်ကိုခဲသည်ဖြစ်စေ၊ လျက်ဖွယ်ကို လျက်သည်ဖြစ်စေ သိလျက်ဆင်ခြင်၍ ပြုလေ့ရှိ၏။

ကျင်ကြီးကျင်ငယ် ကိစ္စကို ပြုသည်ဖြစ်စေ သိလျက်ဆင်ခြင်၍ ပြုလေ့ရှိ၏။

သွားသည်ဖြစ်စေ၊ ရပ်သည်ဖြစ်စေ၊ ထိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ နိုးသည်ဖြစ်စေ၊ ပြောဆိုသည်ဖြစ်စေ၊ ဆိတ်ဆိတ်နေသည်ဖြစ်စေ သိလျက်ဆင်ခြင်၍ ပြုလေ့ရှိ၏။

ဤသို့လျှင် အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ (ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုကာနေ၏ - ဆိုသည်မှာလည်း အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် အတူပင်ဖြစ်သည်။ အဆင်သင့်သလို သုံးသွားခြင်းဖြစ်သည်။)

ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍
နေ၏။ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုလေ့
ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏။

ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်မှုသဘောကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။
ရုပ်အပေါင်း၌ ပျက်မှုသဘောကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏။ ရုပ်အပေါင်း၌
ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှု သဘောကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏။

ထိုရဟန်းသဏ္ဍာန်၌ ရုပ်အပေါင်းသာလျှင် ရှိ၏ဟူ၍သတိသည်
ရှေးရှု ထင်၏။ ထိုသတိသည် ဉာဏ်တိုးပွားခြင်းငှာ၊ သတိတိုးပွားခြင်းငှာ
ဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းသည် တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့၌ မမှီမှု၍နေ၏။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
တည်းဟူသော လောက၌ တစ်စုံတစ်ရာကိုမျှ စွဲလမ်းတပ်မက်ခြင်းမရှိချေ။

ရဟန်းတို့ ... တရားအားထုတ်သော ရဟန်းသည် ဤသို့လျှင်
ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟူ၍သာလျှင် ရှုမြင်လေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေသည်-
ဟု မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတို့အား ကာယာနုပဿနာ သမ္မဇည
ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဤသို့ဟောတော်မူသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကာယာနုပဿနာ သမ္မဇည
ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်လိုသော ယောဂီသည် ဘုရားဟောတော်မူသော ဤနည်းကို
မှီ၍သာလျှင် အားထုတ်ရပေမည်။

သမ္မဇည ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ပုံ

ယောဂီသည် ရှေ့သို့သွားလျှင် သတိမလွတ်စေဘဲ ဤရုပ်အပေါင်းသည်
ရှေ့သို့သွားပေအံ့ဟုသိလျက် ဆင်ခြင်၍သွားရမည်။ နောက်သို့ဆုတ်လျှင်လည်း
ဤရုပ်အပေါင်းသည် နောက်သို့ ဆုတ်ပေအံ့ဟုသိလျက် ဆင်ခြင်၍ဆုတ်ရမည်။
တည့်တည့်ကြည့်သည်ဖြစ်စေ၊ တစောင်းကြည့်သည်ဖြစ်စေ၊ ကွေးသည်ဖြစ်စေ၊
ဆန့်သည်ဖြစ်စေ၊ အဝတ်ကိုဝတ်သည်ဖြစ်စေ၊ စားခွက်ကို ကိုင်ယူသည်ဖြစ်စေ၊
စားသည်ဖြစ်စေ၊ သောက်သည်ဖြစ်စေ၊ စကားပြောသည်ဖြစ်စေ၊ ဆိတ်ဆိတ်
နေသည်ဖြစ်စေ၊ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်ကိစ္စကို ပြုသည်ဖြစ်စေ၊ ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း
လျောင်းခြင်းကို ပြုသည်ဖြစ်စေ ရပ်အံ့၊ ထိုင်အံ့၊ လျောင်းအံ့ဟူ၍ သိလျက်
ဆင်ခြင်၍ ပြုလေ့ရှိရမည်။ သတိမလွတ်ကင်းစေရ-ဟု ဟောတော်မူသည်။

[နည်းယူသင့်သော ဝတ္ထုကလေးများကို နောက်မှထုတ်ပြမည်]

ဤသို့လျှင် အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုလေ့
ရှိသည်ဖြစ်၍ နေရမည်။ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟု ရှုလေ့

ရှိသည်ဖြစ်၍ နေရမည်။ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်း ဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေရမည်။ (သိသည်ဖြစ်၍ နေရမည်ဟုလည်း ဆိုနိုင် သည်။)

ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်မှုသဘောကို သိသည်ဖြစ်၍ နေရမည်။ ရုပ်အပေါင်း ၌ ပျက်မှုသဘောကို သိသည်ဖြစ်၍ နေရမည်။ ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှု သဘောကို သိသည်ဖြစ်၍ နေရမည်။ ထိုသို့ သိကာသိကာ သတိရှေးရှု၍ ပွား များဖန်၊ ဆင်ခြင်ဖန်များလျှင် သတ္တပညတ် ပျောက်တန်သမျှပျောက်၍ ရုပ် အပေါင်းသာလျှင်ရှိ၏ဟူ၍ သတိသည် ရှေးရှုထင်လာတတ်သည်။ ထိုသတိ သည် ဉာဏ်တိုးပွားခြင်းငှာ၊ သတိတိုးပွားခြင်းငှာ ဖြစ်သည်။ ယောဂီသည် တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့၌ မရှိမရှိ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တည်းဟူသော လောက၌ တစ်စုံ တစ်ခုကိုမျှ စွဲလမ်းတပ်မက်ခြင်း မရှိချေ။ အဘယ့်ကြောင့်ဟူမူ ရုပ်အပေါင်း မှတစ်ပါး သတ္တပညတ်ဟူ၍ မရှိသည်ကို မြင်သောကြောင့်တည်း။ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိ တို့ကင်းသော အခိုက်အတန့်၌ပင်လျှင် မရပူးသေးသော အေးငြိမ်းချမ်းသာခြင်း ကို ရရှိခံစားကြရပေမည်။

သွားခိုက်၌ဖြစ်သောရုပ်သည် ရုပ်ခိုက်သို့မရောက်မီ ချုပ်၏။ ရုပ်ခိုက် ၌ ဖြစ်သောရုပ်သည် ထိုင်ခိုက်သို့မရောက်ဘဲ မပါဘဲ ချုပ်၏။ ဤသို့လျှင် အစဉ်တစိုက် အကြောင်းပစ္စည်းအလျောက် ဖြစ်ပေါ်လာသောရုပ်သည် ရုပ်သက် ခဏမျှသာဖြစ်၍ ခဏချင်းချုပ်ပျောက်သောသဘောကို သိမြင်သော ယောဂီ သည် အဘယ်ရုပ်ကို ငါ့ဟူ၍၊ ငါ့ရုပ်ဟူ၍ စွဲလမ်းနိုင်တော့အံ့နည်း။ စွဲလမ်းစရာ မရှိ၊ စွဲလမ်း၍လည်း မရ။ ဥပ္ပါဒဝယ ဖြစ်ပြီးက ပျက်ခြင်းသဘောရှိသော ပရမတ္ထရုပ်တို့သာလျှင် ဖြစ်ပါတကားဟူ၍ ဆင်ခြင်သော ယောဂီ၏ ဉာဏ်အမြင် သည် သမ္မဇာန မည်၏။ ဤအသိအမြင်မျိုးဖြင့် သွားလာပြောဆို ပြုလုပ်သမျှ ကို သမ္မဇာနကာရီ ဆိုသည်။ ကောင်းစွာသိမြင်သော ဉာဏ်ယုဉ်လျက် ခပ်သိမ်း သော အမှုကိစ္စတို့ကို သတိမလွတ်စေဘဲ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

သမ္မဇေ ၄-မျိုး

သမ္မဇေ လေးမျိုးကို သိသင့်ကြသောကြောင့် ဖော်ပြဦးအံ့။ သမ္မဇေ သည် -

- (၁) သာတ္တက သမ္မဇေ
- (၂) သပ္ပါယ သမ္မဇေ

(၃) ဂေါစရ သမ္မဇည

(၄) အသမ္မောဟ သမ္မဇည

ဟူ၍ လေးမျိုးရှိသည်။ ထိုလေးမျိုးတို့တွင် -

(၁) ရှေ့သို့သွားလိုသောစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် စိတ်ဖြစ်ရုံမျှနှင့် မသွားမူ၍ ငါသွားခြင်းကြောင့် အကျိုးရှိအံ့လော့၊ မရှိလော့-ဟု အကျိုးရှိသည်၊ မရှိသည်ကို ဆင်ခြင်၍ အကျိုးရှိသည်ကို ကြည့်ခြင်းသည် သာဏှက သမ္မဇည မည်၏။

(၂) အကျိုးရှိသော်လည်း သင့်၊ မသင့်၊ လျော်၊ မလျော် ဆင်ခြင်၍ သင့်လျော်မှသာ သွားခြင်းသည် သပ္ပာယ် သမ္မဇည မည်၏။

(၃) ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသည် ဂေါစရ မည်၏။ မိမိနှင့် သင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို သိခြင်းသည် ဂေါစရ သမ္မဇည မည်၏။

(၄) ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ လက်မလွတ်ဘဲ မတွေ့မဝေ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်ကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ခြင်းသည် အသမ္မောဟ သမ္မဇည မည်၏။

သာဏှက, သပ္ပာယ် သမ္မဇည

သမ္မဇည လေးမျိုးတို့၏ အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာကို မိုး၍ပြဉ်းအံ့။ ။ ရဟန်းတော်များ၊ ယောဂီများနှင့်စပ်၍ အကျိုးရှိသည်ဆိုသည်မှာ စေတီတော်ကို ဖူးမြော်ရန်၊ သံဃထေရ်ကြီးများကို ဖူးမြော်ရန်၊ အသုဘရုရန် သွားခြင်း စသည်တို့သည် အကျိုးရှိသည်ဖြစ်၍ သာဏှကသမ္မဇည ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရ၏။ သို့သော် စေတီတော်ကို ဖူးမြော်ရန် သွားခြင်းတို့သည်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ပရိသတ်ပေါင်းစုံ ဝင်ထွက်သွားလာသော ဇာတ်အငြိမ့် စသည် ကပွဲသဘင်ရှိသော ဘုရားပွဲ၊ နတ်ပွဲတို့သို့ သွားခြင်းမှာမူကား သာဏှကသမ္မဇည ဖြစ်သည်ဟု မဆိုသင့်တော့ပေ။ အကြောင်းမူကား အကျိုးမရှိသည်သာမဟုတ်၊ အကျိုးမဲ့စေသောကြောင့် ဖြစ်၏။

စေတီတော်တည်ရှိရာ ပတ်ဝန်းကျင် မြို့အရပ်ဒေသတို့မှ လူပေါင်းစုံ စုဝေးလာရောက်တတ်ကြသည်ဖြစ်ရာ ထိုလူတို့သည် မိမိတို့၏ ဥစ္စာစည်းစိမ် ဂုဏ်သိရရှိသည်အလျောက် တတ်နိုင်သမျှ ဝတ်စားဆင်ယင်လျက် လှပတင့်တယ်အောင် ပြုပြင်၍ လာတတ်ကြကုန်၏။ ထိုလူတို့တွင် တင့်တယ်သော ဣန္ဒာရုံကိုမြင်လျှင် တဏှာလောဘ ဖြစ်တတ်သည်။ အနိဋ္ဌာရုံကိုမြင်လျှင်

ဒေါသ၊ ဒေါမနဿ ဖြစ်တတ်သည်။ ကောဋ္ဌာသရုပ် အစုအပေါင်းကို မဆင်ခြင်ဘဲ အပေါ်ယံကြောမျှကိုသာ အတင့်အတယ်ဟုထင်လျှင် မောဟ ဖြစ်တတ်သည်။ ကာယသံသဂ္ဂသော်လည်း ဖြစ်တတ်သည်။ ရဟန်း သီလ၏ အန္တရာယ်၊ အသက်၏ အန္တရာယ်သော်လည်း ဖြစ်တတ်သည်။ သို့ကြောင့် ယင်းသို့သော ဘုရားပွဲ စသည်တို့သည် အသပ္ပါယဖြစ်၍ မသွားသင့်သောဋ္ဌာနဖြစ်သည်ဟု ဆိုရသည်။

အသုဘရှုရန် သုသာန်သို့သွားခြင်းသည် အကျိုးရှိပါ၏။ သို့သော် ယခုခေတ် ဒကာများကပင့်၍ အလှူခံသွားသော အသုဘရှုမျိုးကို မဆိုလို။ အလှူအတန်းမရှိ လူသူကင်းသော သုသာန်၌ အလိုအလျောက် ပစ်ထားသော အသုဘကောင်ကို အသုဘ သမထဘာဝနာ ဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်၍ သွားခြင်း မျိုးကို ဆိုလိုသည်။ မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ ရဟန်းတော်များ သီရိမာ၏ အသုဘကိုရှုရန် သွားသကဲ့သို့လည်းကောင်း ဖြစ်ရမည်။

အကျိုးရှိသော အသုဘရှုဝတ္ထု

ရဟန်းငယ်တစ်ပါးသည် သာမဏေတစ်ပါးကိုခေါ်၍ ဒန်ပူသားအလို ငှာ တောသို့သွားကြ၏။ သာမဏေသည် လမ်းမှဖဲ၍ ချုံတောအတွင်းသို့ ဝင် မိသောအခါ အသုဘကောင်ကိုမြင်၍ ပထမဈာန်ကို ဖြစ်စေ၏။ ထိုပထမဈာန်ကို အခြေပါဒကပြုကာ သင်္ခါရတရားတို့၌ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်သုံး သပ်ရာ အနာဂါမိဖိုလ် တိုင်အောင်ရောက်၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းငှာ ဆက်လက်အားထုတ်နေစဉ် ရဟန်းတော်က သာမဏေကိုမမြင်၍ သာမဏေ ဟု ခေါ်လိုက်၏။ သာမဏေက စဉ်းစားသည်မှာ ငါသည် သာမဏေဖြစ်သည်က စ၍ ရဟန်းတော်များသည် ၂-ကြိမ်ထပ်၍ မခေါ်ခဲ့ရဖူးပေ။ အခြားနေ၌ အထက်ဖိုလ်သို့ရောက်အောင် အားထုတ်အံ့ဟု နှလုံးသွင်းကာ အရှင်ဘုရားဟု အသံပြုလျက် ရဟန်းတော်ထံသို့ သွား၏။ အရှင်ဘုရားသည် နေရာကကြွ၍ တပည့်တော် ရပ်သောနေရာ၌ အခိုက်အတန့် အရှေ့သို့ မျက်နှာမူ၍ ကြည့်တော် မူပါဟု လျှောက်၏။ ရဟန်းငယ်သည် သာမဏေလျှောက်သည်အတိုင်း ကြွသွားကာ အသုဘကိုရှုသဖြင့် သာမဏေကဲ့သို့ပင် အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်လေသည်။

ဤသာမဏေနှင့် ရဟန်းတော်တို့ သွားခြင်းမျိုး၊ အသုဘရှုခြင်းမျိုးသည် သာတ္တကသမ္ပစည ဖြစ်၏။ သပ္ပါယသမ္ပစညလည်း ဖြစ်၏။ သို့သော် ယောက်ျား ၌ မိန်းမ အသုဘသည် သပ္ပါယမဖြစ်။ မိန်းမ၌လည်း ယောက်ျားအသုဘသည်

သပ္ပာယ်မဖြစ်။ သဘာဝ အသုဘသည်သာလျှင် သပ္ပာယ်သမ္ပဇေ ဖြစ်သည်ကို သတိပြုရမည်။

ဂေါစရသမ္ပဇေ

ဂေါစရသမ္ပဇေ ဟူသည် ၃၈-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့တွင် မိမိ နှစ် သက်သော မိမိနှင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို သိခြင်းသည် ဂေါစရသမ္ပဇေ မည်၏။ လျောက်ပတ်သော ဆွမ်းခံရွာကို သိခြင်းသည်လည်း ဂေါစရသမ္ပဇေ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။

အဘိက္ကမာဒီသု ဘိက္ခုာစာရ ဂေါစရေ၊ အညတ္ထ စ ပဝတ္တေသု အဝိ ဇဟိတကမ္မဋ္ဌာနသင်္ခါတေ ဂေါစရသမ္ပဇေန ဂေါစရသမ္ပဇေ။ ။
(သီလကွန်ဋီကာသစ်၊ ဟောင်း ၂-စောင်)

ဂေါစရသမ္ပဇေနှင့်စပ်၍ အဋ္ဌကထာဆရာသည် ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုး ခွဲ၍ ပြသည်။

- (၁) ဆွမ်းခံသွားသောအခါ အသွား၌သာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့်သွား၍ အပြန်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့် မပြန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး၊
- (၂) အပြန်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့်ပြန်၍ အသွား၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့် မသွားသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး၊
- (၃) အသွားအပြန် နှစ်ရပ်၌ပင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့် မသွားမပြန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး၊
- (၄) အသွားအပြန် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့်သာ သွားသော၊ ပြန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး၊

ဤသို့ ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုး ပြသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုးတို့တွင် -

(၁) အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည် (ရဟန်းတော်ကို ဆိုလိုသည်) တစ်နေ့ တစ်ည၌ ပတ်လုံး ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံဖြင့်သာ အချိန်ကုန်စေ၍ နံနက်စောစောထ၍ အာစ ရိယဝတ်၊ သေနာသနဝတ်၊ စေတီယင်္ဂဏဝတ်၊ ဗောဓိယင်္ဂဏဝတ်တို့ကို ပြု ပြီးနောက် သပိတ်သင်္ကန်းကိုယူ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို နှလုံးသွင်းကာ ဆွမ်းခံ ရွာသို့ သွား၏။ ဆွမ်းခံရွာ၌ ဒကာတို့ကလှူသော ဆွမ်းကိုစား၍ တရားစကား ပြောဟောပြီးကာလ ကျောင်းသို့ပြန်သောအခါ လိုက်ပို့ကြသော ဒကာများနှင့် စကားပြောခြင်း၊ ကျောင်းမှ သာမဏေငယ်များ လာရောက်ကြိုဆိုကြရာ ထို

သာမဏေငယ်များနှင့် စကားပြောခြင်းဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အာရုံမပြုနိုင်ဘဲ အပြန်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ လက်လွတ်သောကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အသွား၌သာ လျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့်သွား၍ အပြန်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့် မပြန်သောပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။

(၂) အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် နေ့ရော ညညီပါ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ် ပြီးနောက် နံနက်စောစောထ၍ ဝတ်နိဗဒ်တို့ကို ဆောင်ရွက်၏။ အစာကြေလွန်း ပြီး ဝမ်းမီးတောက်သဖြင့် ချွေးများထွက်၏။ ထို့ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံး မသွင်းနိုင်ဘဲ စောစောပင် ဆွမ်းခံရာသို့ဝင်၏။ ဆွမ်းခံရွာမှ ယာဂုကိုရ၍ သင့် လျော်ရာ စရပ်တစ်ခုသို့ဝင်ကာ ယာဂုကို သောက်ရ၏။ ယာဂု နှစ်ဇွန်းသုံးဇွန်း စာလောက် သောက်မိသောအခါမှ ဝမ်းမီးတောက်ခြင်းငြိမ်း၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ ကို နှလုံးသွင်းလျက် ယာဂုကို သောက်ပြီးကာလ သပိတ်ဆေး၍ ဆွမ်းခံဝင် သောအခါ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို နှလုံးသွင်းခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့်သာလျှင် ဆွမ်းစားခြင်းပြု၍ အဆင့်ဆင့်ဉာဏ်၌ထင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့်သာလျှင် ကျောင်းသို့ပြန်ခဲ့၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် အသွား၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့် မသွားဘဲ အပြန်၌သာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့် ပြန်သောပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။

(၃) အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မှုကို ရှိသည် ဟူ၍ပင် အမှတ်မပြု၊ အမှတ်မဲ့သာလျှင် ရွာသို့သွား၍ ရဟန်းတော်များအား မလျောက်ပတ်သော လူတို့နှင့် ရောနှောပြောဆို စားသောက်နေထိုင်ခြင်းဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ မေ့မေ့လျော့လျော့ နေလေ့ရှိ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အသွားအပြန် နှစ်ရပ်လုံး၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် မသွားမပြန်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။

(၄) အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား နေ့ရောညညီပါ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို အား ထုတ်၏။ နံနက်စောစော၌ ပြုမြဲဝတ်နိဗဒ်တို့ကို ပြုပြီးလျှင် ဆွမ်းခံအသွား အပြန်တို့၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို မလွတ်စေမူ၍ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ပွားများလျက် သွား၏။ ပြန်၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား အသွားရော အပြန်ပါ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။

မှတ်သားဖွယ် ဝတ္ထုကလေးများ

မိမိ၏ အကျိုးစီးပွားကို လိုလားကြကုန်သော အမျိုးကောင်းသားတို့ သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြုကြ၍ မြတ်စွာဘုရားထံ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ကြားနာသင်ယူကြပြီးကာလ သဘောတူရာ ဆယ်ပါး၊ နှစ်

ဆယ်, သုံးဆယ် စသည်ဖြင့် စုပေါင်း၍ သင့်လျော်ရာ တောကျောင်းတစ်ခုခု ဌိ အချင်းချင်း ကတိကဝတ်ပြုကာ သီတင်းသုံးလျက် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို အား ထုတ်ကြကုန်၏။ အဘယ်ကဲ့သို့ ကတိကဝတ် ပြုကြသနည်းဟူမူ -

“ငါ့ရှင်တို့ ... ငါ့ရှင်တို့သည် ကြွေးမြီပူခြင်းကြောင့် ရဟန်းပြုကြသည် မဟုတ်ကြ။ မင်းဘေးမင်းဒဏ်ကြောက်၍ ရဟန်းပြုကြသည်လည်း မဟုတ်ကြ။ စင်စစ်ကား ဝဋ်ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်လိုသော ဆန္ဒဖြင့်သာ လျှင် ရဟန်းပြုကြခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ငါ့ရှင်တို့ ... ငါတို့သည် သွားစဉ်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကိလေသာကို သွားစဉ်၌သာလျှင် နှိပ်ကွပ် ကြ၊ ပယ်ဖျောက်ကြ၊ ထိုနည်းအတူ ရပ်စဉ်, ထိုင်စဉ်, အိပ်စဉ်၌ဖြစ် သော ကိလေသာတို့ကိုလည်း ရပ်စဉ်၌သာ, ထိုင်စဉ်၌သာ အိပ်စဉ် ၌သာ နှိပ်ကွပ်ကြ၊ ပယ်ဖျောက်ကြစတမ်း။”

ဟူ၍ ကတိကဝတ်ပြု၍ ဩဝါဒပေးကာ သီတင်းသုံးတော်မူကြကုန်၏။

ထိုရဟန်းတော်တို့သည် ဤသို့ ကတိကဝတ်ပြုကြပြီးလျှင် ဆွမ်းခံရွာ သို့ သွားကြကုန်သော် ဆွမ်းခံလမ်း၌ရှိသော ကျောက်တုံးကျောက်ဖျာကို အမှတ် ပြု၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို နှလုံးသွင်းလျက် သွားကြကုန်၏။ အကယ်၍ တစ်စုံ တစ်ယောက်သော ရဟန်းသည် သွားစဉ်၌ ကိလေသာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်ဖြစ်အံ့၊ သွားစဉ်၌သာလျှင် ထိုကိလေသာကို ငြိမ်းအေးစေ၏။ အကယ်၍ ငြိမ်းအေးစေ ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်သည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုရဟန်းသည် ရှေ့သို့မသွားဘဲ ရပ်၍နေ၏။ နောက်မှလာသော ရဟန်းသည်လည်း ရပ်၏။ ကိလေသာ မငြိမ်းသေးသဖြင့် ရှေ့မှရပ်သော ရဟန်းက ငါ၏သန္တာန်၌ဖြစ်သော ကာမဝိဘက်ကို နောက်မှ လာသော ရဟန်းသည် သိလေပြီ။ ငါ၏ အမှုသည် မလျှောက်ပတ်ပါတကား ဟု မိမိကိုယ်ကို အပြစ်တင်ဆုံးမခြင်း, ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆင်ခြင်ပွားများခြင်းဖြင့် ထိုနေရာ၌ပင်လျှင် အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်ဖူးသောပုဂ္ဂိုလ်လည်း ရှိလေသည်။

ရပ်လျက် ကိလေသာကို ငြိမ်းအေးစေသော်လည်း ကိလေသာ မငြိမ်း မူကား ထိုရဟန်းသည် ထိုင်၏။ ထိုင်၍မှ မငြိမ်းခဲ့သော် ထိုကိလေသာကို တတ်နိုင်သမျှခွာလျက် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို နှလုံးသွင်းလျက်သာလျှင် သွား၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်း လက်လွတ်သောစိတ်ဖြင့် ခြေတစ်လှမ်းမျှ မကြွချေ။ ကမ္မဋ္ဌာန်းလွတ် သောစိတ်ဖြင့် ခြေကြွမိလျှင် နောက်ပြန်၍ ယခင်ခြေချရာဌာန၌ ခြေကိုချ၏။

မဟာဗုဿဒေဝထေရ်သည် ၁၉-နှစ်တို့ပတ်လုံး ဂတပစ္စာဂတဝတ်ဟု ဆိုအပ်သော အသွားအပြန် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့်သာ သွားပြန်သောဝတ်ကို ဖြည့်

တော်မူ၏။ မထေရ်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းလွတ်သောစိတ်ဖြင့် သွားမိခဲ့သော် ကမ္မဋ္ဌာန်းလွတ်သောနေရာသို့ ပြန်၍ပြန်၍ ရပ်ပြီးမှ ရှေ့သို့ ကြွတော်မူ၏။ လမ်းဘေးဝဲယာ၌ လယ်ယာထွန်ယက်နေကြသော လူတို့ကမြင်၍ ဤမထေရ်သည် အဖန်ဖန် နောက်သို့ပြန်ကာ ကြွလေသည်။ လမ်းပင်မှား၍လေလော သို့မဟုတ် တစ်စုံတစ်ရာပင် ကျကျန်ရစ်လေသလောဟု ပြောကြ၏။ မထေရ်သည် လူတို့၏ စကားကို ဂရုမပြုဘဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံနှင့် ယှဉ်သောစိတ်ဖြင့်သာလျှင် ရဟန်းတရားကို အားထုတ်ခဲ့ရာ အနှစ် ၂၀-အတွင်း၌ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူလေသည်။

မဟာနာဂထေရ်သည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ မဟာပဓာနအကျင့်ကို ပူဇော်လိုသည်ဖြစ်၍ ခုနစ်နှစ်ပတ်လုံး ရပ်သော ဣရိယာပုထ်၊ စကြိန်လျှောက်သော ဣရိယာပုထ်ဖြင့်သာလျှင် အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ထို့နောက် ၁၆-နှစ်ပတ်လုံး ဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို ဖြည့်တော်မူသဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူလေသည်။ ထိုမဟာနာဂထေရ်သည်လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ယှဉ်သောစိတ်ဖြင့်သာ ခြေကြွခြင်း၊ ခြေချခြင်းကို ပြုတော်မူသည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကင်းလွတ်သောစိတ်ဖြင့် ကြွမိလျှင် တစ်ဖန်ပြန်ချပြီးမှ ကြွတော်မူသည်။

မဟာနာဂထေရ် ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကလမ္မတိတ္ထကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူကြသော မထေရ်တို့ကဲ့သို့လည်းကောင်း ဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အသွားအပြန် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဖြင့် မလွတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ ပြဆိုခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုးတို့တွင် အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အသွားရောအပြန်ပါ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံနှင့် ယှဉ်သောစိတ်နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂေါစရသမ္ပဇေသည် အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်ပြီဟု ဆိုလေသည်။

အသမ္မောဟသမ္ပဇေ

အသမ္မောဟသမ္ပဇေဟူသည် အန္ဓပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း စသည်တို့၌ အတ္တကောင်သွားသည်၊ အတ္တကောင်သည် သွားခြင်း စသည်တို့ကို ဖြစ်စေသည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ငါသွားသည်၊ ငါသည်သွားခြင်း စသည်တို့ကို ဖြစ်စေသည် ဟူ၍လည်းကောင်း အမှားအမှား အယွင်းယွင်း ထင်မြင်မှတ်ယူလျက် တွေဝေကြကုန်၏။ သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည်ကား အန္ဓပုထုဇဉ်တို့ကဲ့သို့ မှားယွင်းခြင်း၊ တွေဝေခြင်း၊ မသိခြင်း မဖြစ်မူ၍ ရှေ့သို့သွားအံ့ဟူသော စိတ်ဖြစ်လတ်သော် ထိုစိတ်နှင့်

အတူတကွ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်သည် ကာယဝိညာတ်ကို ဖြစ်စေ၏။

ဤသို့ဖြင့် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ် ပျံ့နှံ့ခြင်းကြောင့် ကိုယ်ဟူ၍ သမုတ်ခေါ်ဆိုအပ်သော ဤအရိုးစု ရုပ်အပေါင်းသည် ရှေ့သို့ရွေ့ရှားသွားခြင်း ဖြစ်၏။ ဤသို့ ရွေ့ရှားသွားသောကိုယ်၏ တစ်ဖက်တစ်ဖက်သော ခြေကြွသောအခါ ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ် နှစ်ပါးတို့သည် ယုတ်လျော့ခြင်း၊ နှံ့နေခြင်း ဖြစ်ကုန်ပါတကား။ တေဇော၊ ဝါယောဓာတ် နှစ်ပါးတို့သည် လွန်ကဲစွာ အားရှိကြကုန်ပါတကား။ ခြေချလိုက်သောအခါ၌ကား တေဇောဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ်တို့ ယုတ်လျော့အားနည်းကြ၍ ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ်တို့ လွန်ကဲအားကြီးကြကုန်ပါတကား။

ယင်းသို့ ခြေကြွ၍သွားသောခဏ၌ ဖြစ်ပေါ်သော စိတ်၊ တေဇောဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ် စသော ရုပ်ရမတ်တရားတို့သည် ခြေကို ရှေ့သို့လှမ်းရာသို့ မပါကြ၊ မရောက်ကြပါတကား။ ခြေတို့ကို ရှေ့သို့လှမ်းသောခဏ၌ ဖြစ်ပေါ်သောစိတ်နှင့် ရုပ်ရမတ်တို့သည်လည်း ခြေချရာသို့ မပါကြ၊ မရောက်ကြ။ ထိုခဏ၌ပင် ချုပ်ကွယ်ကြကုန်ပါတကား။ စိတ်နာမ်နှင့်တကွ ဓာတ်လေးပါးဟူသော မဟာဘုတ်၊ မဟာဘုတ်ကို မှီသော ဥပါဒါရုပ်တို့သည် ခြေကိုကြွခိုက်၊ ချခိုက်တို့၌သာလျှင် အပိုင်းအပိုင်း အဆစ်အဆစ် အစုအစုဖြစ်၍ ချုပ်ပျောက်ကြကုန်ပါတကား။ အိုးကင်းပူအတွင်းသို့ ထည့်အပ်သော နှမ်းတို့သည် တဖျောက်ဖျောက်မြည်ကာ ကွဲပျက်ကုန်သကဲ့သို့ ကွဲပျက်ချုပ်ပျောက်ကြကုန်ပါတကား။

ဤသို့လျှင် တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ လိုက်ပါခြင်းမရှိဘဲ စိတ်သက်ခဏ၊ ရုပ်သက်ခဏကလေးမျှသာ တန့်သည် တည်သည်ဆိုရသော (အမှန်မှာ မူကား တန့်တည်ရုပ်နားနေသည် မရှိကြ၊ ဖြစ်ပြီးပျက်ကြသည်သာ ဖြစ်၏) ရုပ်နာမ်တို့ကို ဘယ်သူသွားခြင်း၊ ဘယ်သူသွားသည်ဟူ၍ ပြစရာ၊ ပြောစရာ အဘယ်မှာလျှင် ရှိပါအံ့နည်း။ စင်စစ်အားဖြင့် ဓာတ်လေးပါးတို့ ရွေ့လျားခြင်း၊ လှုပ်ခြင်း၊ ဓာတ်လေးပါးတို့ ရပ်တည်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်း၊ ခြေကြွခြင်း၊ လှမ်းခြင်း၊ ခြေချခြင်းတို့သာ ပါတကားဟု ရဟန်းတော်သည် ဆင်ခြင်၍သိ၏။ ငါသွားသည်မဟုတ်၊ ငါဆိုစရာမရှိ။ အတ္တကောင်သွားသည်မဟုတ်၊ အတ္တကောင်ဟူ၍ ပြစရာမရှိသော ရုပ်နာမ်ပရမတ္ထ အစုအပေါင်းတို့သာပါတကားဟု သမ္မဇေညဉာဏ်ဖြင့် သိရှိ၏။

ထိုမှတစ်ပါးတုံလည်း သွားခိုက်၊ ကြွခိုက်၊ ချခိုက်တို့၌ဖြစ်သော ဓာတ်
 လေးပါးအစု ရုပ်အပေါင်းနှင့်တကွ ခြေကိုကြွလိုသောစိတ်၊ ကြသည်ကိုသိသော
 စိတ်သည် ချုပ်၍ အသစ်အသစ်ဖြစ်သောရုပ်၊ အသစ်သစ်ဖြစ်သော စိတ်တို့သည်
 အကြားမရှိဘဲ ရှေးရုပ်၊ ရှေးစိတ် ချုပ်ပြီးကာလ အစဉ်မပြတ် ဖြစ်ရေအလျဉ်
 ကဲ့သို့ တလစပ် တဆက်တည်း ဖြစ်ပေါ်လိုက် ဖြစ်ပြီးကပျက်လိုက် သဘာဝ
 အားလျော်စွာ အကြောင်းအလျောက်ဖြစ်၍ သွားခြင်း၊ ရုပ်ခြင်း စသည်ဖြင့်
 ဝေါဟာရ ပညတ်ရ၊ ပြောဆိုရခြင်းပါတကားဟု အသိအမြင်ဉာဏ်ရှိလျက်
 တွေဝေမှုမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သဘောသည် အသမ္မောဟသမ္ပဇည မည်၏။

သမ္ပဇညနှင့်စပ်၍ မှတ်သားဖွယ်ရာများ

ကွေးခြင်း၊ ဆန့်ခြင်းကိုပြုရာ၌ အမှတ်မဲ့ သတိကင်းစွာ အဆင်ခြင်
 ကင်းစွာ မကွေးမဆန့်လိုက်ဘဲ ကွေးခြင်း၊ ဆန့်ခြင်းကြောင့် အကျိုးကျေးဇူး
 ရှိမရှိကို ဆင်ခြင်၍ ကွေးရမည်၊ ဆန့်ရမည်။ ဆင်ခြင်၍ အကျိုးရှိသော်မှ ကွေး
 ခြင်း၊ ဆန့်ခြင်းကို ပြုခြင်းသည် သာဏ္ဍကသမ္ပဇည ဖြစ်သည်။ ခြေလက်တို့
 ကို ကြာရှည်စွာ ကွေးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကြာရှည်စွာ ဆန့်ခြင်းကြောင့်
 လည်းကောင်း ခဏခဏ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်တတ်သည်။ စိတ်ပျံ့လွင့်တတ်သည်။
 ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ လျော့ကျတတ်သည်။ တရားထူးမရ ဖြစ်တတ်သည်။ သို့ကြောင့်
 ရံခါကွေးခြင်း၊ ရံခါဆန့်ခြင်းကိုပြုလျှင် ဒုက္ခဝေဒနာ မဖြစ်ပေါ်တတ်။ စိတ်တည်
 ငြိမ်တတ်သည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ တိုးတက်ထင်မြင်တတ်သည်။ တရားထူးကို
 ရတတ်သည်။ ဤသို့ဖြစ်၍ အကျိုးရှိမရှိကို ဆင်ခြင်၍ ကွေးခြင်းဆန့်ခြင်း
 စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ရမည်။

အကျိုးရှိသော်လည်း သပ္ပာယ်ဖြစ်သည်၊ မဖြစ်သည်ကို ဆင်ခြင်ရမည်။
 သိဟိုင့်ကျွန်း မဟာစေတီရင်ပြင်၌ ရဟန်းငယ်များ စုပေါင်း၍ သုတ္တန်ကို
 ရွတ်ဆိုသရဇ္ဈာယ်ခြင်း ပြုကြရာ ထိုရဟန်းငယ်များ၏ နောက်ကျောဘက်အနီး
 ၌ ပျိုငယ်သော ဘိက္ခုနီတို့သည် ရွတ်ဆိုသောတရားကို ကြားနာလျက် ရှိကြ
 ကုန်၏။ ရဟန်းငယ်တစ်ပါးသည် သတိမမူဘဲ အမှတ်မဲ့ လက်ကို နောက်သို့
 ဆန့်လိုက်သည်တွင် ဘိက္ခုနီမငယ်နှင့် ထိခိုက်မိခြင်းကြောင့် နှစ်ဦးလုံး လူ့ဘောင်
 သို့ ရောက်ကြရသည်။

ရဟန်းတစ်ပါးသည် အမှတ်မဲ့ ခြေကိုဆန့်လိုက်ရာ မီးပေါ်သို့ ဆန့်
 မိသောကြောင့် အရိုးတိုင်အောင် မီးလောင်ခံရဖူးလေသည်။ တစ်ပါးသော

ရဟန်းသည်လည်း တောင်ပို့ပေါ်သို့ ခြေကိုဆန့်လိုက်ရာ မြွေကိုက်ခံရဖူးလေသည်။ တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်ကား သခံမ်းကျောင်း၌ တန်းပေါ်သို့ လက်ဆန့်လိုက်ရာ မြွေစိမ်းကိုက်ခံရဖူး၏။ သို့ဖြစ်၍ ဤသို့သော သပ္ပာယ်မဖြစ်သော ဌာန၌ ခြေလက်တို့ကို မဆန့်မူ၍ သပ္ပာယ်ဖြစ်ရာ၌သာ ဆင်ခြင်၍ ဆန့်ခြင်းသည် သပ္ပာယ်သမ္မဇည ဖြစ်၏။

ဂေါစရသမ္မဇည၌ မဟာထေရ်ကြီးတစ်ပါးသည် နေ့သန့်သီတင်းသုံးရာ၌ အန္တောဝါသိက တပည့်များနှင့် စကားပြောနေစဉ် အဆောတလျှင်လက်ကို ကွေးလိုက်မိ၏။ ထို့နောက် လက်ကို မူလထားမြဲတိုင်း နေရာ၌ ပြန်ဆန့်ထားပြီးမှ တဖြည်းဖြည်း ပြန်၍ကွေး၏။ ထိုအခြင်းအရာကို တပည့်များကမြင်၍ “အရှင်ဘုရား... အဘယ့်ကြောင့် အဆောတလျှင် ကွေးလိုက်ပြီးမှ ပြန်ဆန့်လျက် တဖြည်းဖြည်း ပြန်၍ကွေးပါသနည်း” ဟု မေးလျှောက်ကြ၏။ “တပည့်တို့... ငါသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ပွားများခြင်းငှာ အားထုတ်ခဲ့၏။ ထိုကာလအတွင်း၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကိုလွှတ်၍ လက်ကိုကွေးဖူးသည်ဟူ၍ မရှိခဲ့ချေ။ ယခုကား သင်တို့နှင့် စကားပြောနေခြင်းကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းလွတ်ကာ ကွေးမိသည်။ သို့ကြောင့် လက်ကို မူလနေရာ၌ ပြန်ထားပြီးမှ သတိဖြင့် တစ်ဖန်ပြန်၍ ကွေးခြင်းဖြစ်သည်” ဟု ပြောကြား၏။ “သာဓုပါ အရှင်ဘုရား၊ ရဟန်း ဆိုသည်မှာ ဤကဲ့သို့သာလျှင် ဖြစ်သင့်ပါသည်” ဟုလျှောက်၍ သာဓုခေါ်ကြသည်ဟူ၏။

ဤဝတ္ထု၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ မလွတ်ခြင်းသည် ဂေါစရသမ္မဇည ဖြစ်သည်ဟု အဋ္ဌကထာ မိန့်၏။ သို့ကြောင့် ဂေါစရဟူသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကိုလည်းကောင်း၊ ဆွမ်းခံသွားရာပြန်ရာ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ မလွတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း ပြဆိုသည်ဟု မှတ်ရာ၏။

သမ္မဇညကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

(ပဋိကူလ မနသိကာရကိုကား ရှေးက ပြဆိုခဲ့ပြီ။)

ကာယာနုပဿနာ

ဓာတုမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာန်း

ရဟန်းတို့ ... တစ်ပါးတုံလည်း ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားတို့ကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် တည်မြဲတိုင်း ထားမြဲတိုင်းသော ဤ ရူပကာယဟူသော ရုပ်အပေါင်း ဤရုပ်အပေါင်း၌ ခက်မာသောသဘော ရှိသော ပထဝီဓာတ်၊ ယိုစီးဖွဲ့စေးသော သဘောရှိသော အာပေါဓာတ်၊ ပူအေးရင့်ကျက်စေသော သဘောရှိသော တေဇောဓာတ်၊ လှုပ်ရှားတွန်းကန်သော သဘောရှိသော ဝါယောဓာတ်ဟူသော ဓာတ်လေးပါးတို့ သာလျှင် ရှိကုန်၏ဟူ၍ ဓာတ်သဘောအားဖြင့် ဆင်ခြင်၏။

ရဟန်းတို့ ... ဥပမာသော်ကား နွားသတ်သမားသည်ဖြစ်စေ၊ နွားသတ်သမား၏ တပည့်သည်ဖြစ်စေ နွားမကိုသတ်၍ အကောင်ကို ဖျက်ကာ လမ်းလေးခွ၌ အသားပုံတွေ အစုအစုပုံ၍ထားရာ နွားမဟူသော ပညတ်ပျောက်၍ အသားပုံတွေကို မြင်သကဲ့သို့၊ ထိုအတူ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သော ရဟန်းသည် တည်မြဲတိုင်း ထားမြဲတိုင်းသော ဤကိုယ်ဟူသော ရုပ်အပေါင်းကို ဓာတ်လေးပါးဖြင့်ခွဲ၍ မိန်းမ၊ ယောက်ျားဟူသော ပညတ်ပျောက်စေလျက် ဓာတ်လေးပါးအစုတို့ဟူ၍သာဟု ဓာတ်သဘောအားဖြင့် ရှု၏။

ဤသို့လျှင် မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်း၌ ဓာတ်လေးပါး အစုရုပ်အပေါင်းတို့သာဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏။ သူတစ်ပါးဟူသော ဗဟိဒ္ဓရုပ်အပေါင်း၌လည်း ဓာတ်လေးပါးအစု ရုပ်အပေါင်းတို့သာဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ပ။

ရဟန်းတို့ ... ရဟန်းသည် ဤသို့လျှင် ဓာတ်လေးပါးအစုဖြစ်
သော ရုပ်အပေါင်း၌ ဓာတ်လေးပါးအစု ရုပ်အပေါင်းမျှသာဟု ရှုလေ့
ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။

[ဤကား ဘုရားဟောတော်မူသော ဓာတုမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာန်းတည်း။
နောက်ပိုင်း စကားတော်များသည် ရှေးနှင့်တူပြီဖြစ်၍ မြုပ်ထားလိုက်သည်။]

ဓာတုမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ပုံ

ဓာတုမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်လိုသော ယောဂီသည်လည်း
မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားညွှန်ပြတော်မူသော အတိုင်းသာလျှင် အားထုတ်ရမည်
ဖြစ်သည်။

ငါ၏ ရူမကာယကိုယ်ဟူသော ရုပ်အပေါင်း၌ -

- (၁) ခက်မာသောရုပ်ဟူသမျှသည် လွန်ကဲသော ပထဝီဓာတ်ရှိသော
ရုပ်အစုမျှသာတည်း။
- (၂) ယိုစီးဖွံ့စေးသော သဘောရှိသော ရုပ်ဟူသမျှသည် လွန်ကဲသော
အာပေါဓာတ်ရှိသော ရုပ်အစုမျှသာတည်း။
- (၃) ပူအေးရင့်ကျက်စေသော သဘောရှိသော ရုပ်ဟူသမျှသည် လွန်ကဲ
သော တေဇောဓာတ်ရှိသော ရုပ်အစုမျှသာတည်း။
- (၄) လှုပ်ရှားတွန်းကန်သော သဘောရှိသော ရုပ်ဟူသမျှသည် လွန်ကဲ
သော ဝါယောဓာတ်ရှိသော ရုပ်အစုမျှသာတည်း။

ဟု ရှုမြင်ရမည်။

နွားမကို မပျက်မိက နွားမဟူ၍သာ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုနေကြသော ရုပ်
အပေါင်းအစုကို ပျက်လျက် အသား၊ အရိုး၊ အကြော စသည်ဖြင့် တစ်ပုံစီ
တစ်ပုံစီ စုပုံ၍ထားသောအခါ နွားမဟူသော ပညတ်ပျောက်ကွယ်သွားကဲ့သို့
ထို့အတူ မိမိကိုယ်ကို ဓာတ်လေးပါး လွန်ကဲသော ရုပ်လေးမျိုးတို့ဖြင့်ပျက်ကာ
ဉာဏ်၌ တစ်ပုံစီ တစ်ပုံစီ ခွဲခြားလိုက်သောအခါ ငါဟူသော အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ အတ္တ
ပညတ် ပျောက်၍ ဓာတ်လေးပါး ရုပ်အပေါင်းအစုမျှသာပါတကားဟု ပရမတ္ထ
ရုပ်ကို ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်လိမ့်မည်။ အတ္တပညတ်၊ သတ္တဝါပညတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်
ပညတ်၊ မိန်းမယောက်ျားဟူသော ပညတ်တွေ ပျောက်လိမ့်မည်။ ထိုအခါ မိမိ
ရုပ်၊ သူတစ်ပါးရုပ်တို့အပေါ်၌ စွဲလမ်းတပ်မက် နှစ်သက်သော တဏှာနှင့် ဒိဋ္ဌိ
တို့ တဒင်္ဂအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း ကင်းကွာပေလိမ့်မည်ကိုလည်း သိရှိလာ

လိမ့်မည်။ ဓာတ်လေးပါး ရုပ်အစုအပေါင်းမှတစ်ပါး ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ သူ၊ ငါ၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ ဟူ၍ မရှိသည်ကိုလည်း သဘောပေါက် ဉာဏ်မြင်လာလိမ့်မည်။ တဒဂံပဟာန်မှစ၍ အဆင့်ဆင့် ဉာဏ်ရင့်သည်ထက်ရင့်၍ သမုဇ္ဈေဒပဟာန်တိုင်အောင် ပယ်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

မိမိကိုယ်ဟူသော ရုပ်အစုအပေါင်း၌ ပထဝီဝင်စသော ရုပ်ဓာတ်လေးပါး မှတစ်ပါး ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဟူ၍ မမြင်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ တစ်ပါးသောကိုယ်၌ လည်း ဓာတ်လေးပါး အစုအပေါင်းမှတစ်ပါး ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဟူ၍ မရှိ။ ဓာတ်လေးပါးမျှသာရှိသည်ဟူ၍ ရှုမြင်ရမည်။ ဤကဲ့သို့ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ ရုပ်အပေါင်း၌ ဓာတ်လေးပါးတည်းဟူသော ရုပ်အစုအပေါင်း ပရမတ္ထတို့သာဖြစ်၍ ထိုပရမတ္ထရုပ်တို့သည် မြိသောသဘောမရှိကြ။ အသစ်အဟောင်း ပြောင်းလွဲကာ ဖြစ်ပျက်လျက်သာရှိကြသဖြင့် ဒုက္ခတို့သာဖြစ်ကုန်၏။ မြီစေရန် ချမ်းသာစေရန် တောင့်တ၍မရ၊ ပြုပြင်၍မရ၊ အလိုဆန္ဒသို့မလိုက်၊ အကြောင်းတရားကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြပြီးလျှင် အကြောင်းတရား ချုပ်ငြိမ်းသကဲ့သို့၊ အကျိုးဖြစ်သော ရုပ်တို့သည်လည်း သင်္ခတ သဘောအတိုင်း ချုပ်ငြိမ်းပျက်ပြုန်းကြကုန်ပါတကား ဟို လက္ခဏာရေးတင် ဆင်ခြင်သော ယောဂီသည် အရိယာဘုံသို့တိုင်အောင် ရောက်နိုင်ပေသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ဆင်ခြင်ရန်

ရူပါရုံတစ်ခုကို မြင်လိုက်သောအခါ -

- (၁) ထိုရူပါရုံသည် ရူပဓာတ် မည်၏။
- (၂) ရူပါရုံနှင့် ရှေးရှုထိခိုက်သော စက္ခုပဿာဒရုပ်သည် စက္ခုဓာတ် မည်၏။
- (၃) စက္ခုဓာတ်ကိုမှီ၍ ရူပါရုံကို မြင်တတ်သောစိတ်သည် စိက္ခဝိညာဏဓာတ် မည်၏။
- (၄) စက္ခုဝိညာဏဓာတ်နှင့်ယှဉ်သော အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားသော ဝေဒနာ၊ အာရုံကိုမှတ်သားသော သညာ စသော စေတသိက်တို့ သည် ဓမ္မဓာတ် မည်၏။

ဤဓာတ်လေးပါး ပေါင်းဆုံမိသည်ရှိသော် မြင်ခြင်းကိစ္စ ဖြစ်ပေါ်၏။ ယင်းသို့ မြင်ခြင်းကိစ္စ၊ မြင်ခြင်းအမှု ဖြစ်ပေါ်လာရာ၌ ဘယ်သူကြည့်သည်၊ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မြင်သည်၊ ငါကြည့်သည်၊ သူကြည့်သည်ဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ညွှန်ပြရန်

တွေ့ပါ၏လော။ အာရုံ၏အရသာကို ခံစားသူဟူ၍လည်း ရှာမရ၊ မရှိ၊ ဝေဒနာ သာရှိသည်။ အာရုံကို မှတ်သားသူလည်းမရှိ။ သညာသာ ရှိသည်။ သညာက သာ မှတ်သားသည်။ ဓာတ်လေးပါး ပေါင်းဆုံမိခြင်းကြောင့် မြင်မှုကိစ္စဖြစ်ခြင်း သာပါတကား။ သူဟူ၍လည်းကောင်း၊ ငါဟူ၍လည်းကောင်း ပြစ်စရာမရှိ၊ ဆို စရာမရှိ၊ စွဲလမ်းစရာမရှိ၊ အကြောင်းအလျောက် အကျိုးအနေနှင့် ဖြစ်ပေါ်လာ ကြသော ပရမတ္ထရုပ်နာမ် အစုအပေါင်းတို့သာ ပါတကားဟု ဆင်ခြင်လေ့လာ ရမည်။

ပဋ္ဌာန်းနည်းအားဖြင့် ဆင်ခြင်ရန်

- (၁) စက္ခုပသာဒဝတ္ထုရုပ်သည် စက္ခုဝိညာဏ်ကို နိဿယပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။
 - (၂) ရူပါရုံသည် စက္ခုဝိညာဏ်ကို အာရမ္မဏပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြု သည်။
 - (၃) အာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည် စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ကို အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ ဥပနိဿယ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတပစ္စည်းတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။
 - (၄) အလင်းရောင်သည် စက္ခုဝိညာဏ်ကို ပကတူပနိဿယ ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။
 - (၅) အာရုံကိုခံစားသော ဝေဒနာ၊ အာရုံကိုမှတ်သားသော သညာ စသော စေတသိက်တို့သည် သဟဇာတပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြသည်။
- ယင်းသို့လျှင် ထုတ်ဆောင်ပြခဲ့သော ပစ္စည်းတရားတို့ ဖြစ်ပေါ်ပေါင်းဆုံ မိသည်ရှိသော် မြင်ခြင်းကိစ္စသည်ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ မြင်ခြင်းကိစ္စဖြစ်ခြင်း၌ အဘယ်သူမြင်သည်၊ ငါမြင်သည်၊ သူမြင်သည်၊ မိန်းမမြင်သည်၊ ယောက်ျား မြင်သည်ဟု အတ္တပညတ်ကို အဘယ်မှာလျှင် ပြနိုင်အံ့နည်း။ အတ္တဟူ၍ ရှာ မရ။ ရှိလည်းမရှိ။ ရုပ်နာမ် ပရမတ္ထတရားတို့သာလျှင် အကြောင်းအလျောက် ပေါင်းဆုံမိကြသဖြင့် မြင်ခြင်းကိစ္စ၊ မြင်မှုတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းပါတကား။ ဖြစ်ပေါ်ကြပြီးနောက်၌လည်း တည်တံ့ခိုင်မြဲနေသည်မဟုတ်။ အသီးအသီး တစ်မဟုတ်ချင်း ချုပ်ပျောက်ကြကုန်သော ရုပ်နာမ်ပရမတ္ထတို့သာပါတကား ဟူ၍လည်း ဆင်ခြင်ဖွားများကြရသည်။

ဓာတုမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

ကာယာနုပဿနာ

သိဝထိက ကမ္မဋ္ဌာန်း

ကာယဝဋ္ဋိန္ဒနိက သုတ်လာ အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပြရာ၌ သိဝထိက ကမ္မဋ္ဌာန်း ပါသင့်သမျှ ပါရှိသော်လည်း သတိပဋ္ဌာနသုတ်လာ သိဝထိက ကမ္မဋ္ဌာန်း ၉-ပါး အပြည့်အစုံကိုလည်း ကမ္မဋ္ဌာန်း အလိုရှိသော ယောဂီများအား ရည်ညွှန်း၍ ထုတ်ဆောင်ပြဦးအံ့။

၁။ ရဟန်းတို့ ... တစ်ပါးတုံလည်း ငါဘုရား သာသနာတော် ၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် သုသာန်၌ စွန့်ပစ် အပ်သော သေပြီး၍ တစ်ရက်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ သေပြီး၍ နှစ်ရက် ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ၃-ရက် ရှိသည်လည်းဖြစ်သော ပုပ်သည်ဖြစ် ၍ ဖူးဖူးရောင်သော အဆင်းပျက်၍ ညိုမည်းသော သွေးပြည်တို့သည် ယိုစီးလျက်ရှိသော သူသေကောင်ကို ရှုမြင်သံ့သို့၊ ဤကောဋ္ဌာသ ရုပ် အစုအပေါင်းဖြစ်သော ငါ၏ကိုယ်သည်လည်း ဤအကောင်ပုပ်အတူ ဖူးဖူးရောင်ခြင်း သဘောရှိ၏။ ဤအကောင်ပုပ်ကဲ့သို့ ဧကန်ဖြစ်ခြင်း သဘောရှိ၏။ ဖူးဖူးရောင်ခြင်း စသောသဘောကို မလွန်နိုင်ပေဟူ၍ အကောင်ပုပ်နှင့် မိမိကိုယ်ကိုအတူပြု၍ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၏။

ဤသို့လျှင် မိမိ အဇ္ဈတ္တရုပ်အပေါင်း၌ ဖူးဖူးရောင်ခြင်း စသည် တို့ ရောက်လတ္တံ့ဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်းသာလျှင် ရှိပေသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ ဟူ၍ကား မရှိပေဟု ရှုသည်ဖြစ်၍နေ၏။

၂။ ရဟန်းတို့ ... တစ်ပါးတုံလည်း ရဟန်းသည် သုသာန်၌ စွန့်ပစ်အပ်သော ကျီးငှက်တို့သည်မူလည်း ဆိတ်ဆွဲအပ်သော၊ လင်းတ

တို့သည်မူလည်း ကိုက်ခဲဆိတ်ဆွဲအပ်သော၊ ဘုံမတီးငှက်တို့သည်မူလည်း ကိုက်ခဲဆိတ်ဆွဲအပ်သော အိမ်ခွေး၊ ကျား၊ ကျားသစ်၊ တောခွေးတို့ သည်မူလည်း ကိုက်ခဲအပ်သော အထူးထူးသော ပိုးမျိုးတို့သည်မူလည်း ကိုက်ခဲစားသောက်အပ်သော သူသေကောင်ပုပ်ကို မြင်သကဲ့သို့၊ ရှုသကဲ့ သို့၊ ဝါ-မြင်သော သူသေကောင်ပုပ်တို့ကဲ့သို့ ငါ့ကိုယ်ဟူသော ဤရုပ် အစုအပေါင်းသည်လည်း ကျီး၊ စွန်၊ လင်းတ စသော သတ္တဝါတို့၏ အစာသာလျှင် ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ထိုအဖြစ်ကို မလွန်နိုင်ချေဟူ၍ အကောင်ပုပ်နှင့် မိမိကိုယ်ကို အတူပြု၍ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၏။

၃။ ရဟန်းတို့ ... တစ်ပါးတုံလည်း ရဟန်းသည် သုသာန်၌ စွန့်ပစ်အပ်သော အကြွင်းအကျန် အသားအသွေးနှင့်တကွ ပကတိရှိရင်း အကြောတို့ဖြင့် ဖွဲ့ပတ်လျက်ရှိသော အရိုးစုဖြစ်သော အကောင်ပုပ်ကို သော်လည်းကောင်း၊

၄။ ရဟန်းတို့ ... တစ်ပါးတုံလည်း ရဟန်းသည် အသားကား မရှိ၊ အသွေးတို့ဖြင့် လိမ်းကျံကာ အကြောတို့ဖြင့်သာလျှင် ဖွဲ့ပတ်လျက် ရှိသော အကောင်ပုပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊

၅။ ရဟန်းတို့ ... တစ်ပါးတုံလည်း ရဟန်းသည် အသားအသွေး တို့ လုံးဝကင်း၍ အကြောတို့ဖြင့် ဖွဲ့မြဲဖွဲ့လျက်ရှိသော အကောင်ပုပ် ကိုသော်လည်းကောင်း၊

၆။ ရဟန်းတို့ ... တစ်ပါးတုံလည်း ရဟန်းသည် အကြောတို့ ဖြင့် ဖွဲ့ခြင်းမရှိသည်ဖြစ်၍ တစ်နေရာ၌ လက်ရိုး၊ အခြားတစ်နေရာ၌ ခြေရိုး၊ တစ်နေရာ၌ ဖမျက်ရိုး၊ တစ်နေရာ၌ သလုံးရိုး၊ တစ်နေရာ၌ ပေါင်ရိုး၊ တစ်နေရာ၌ ပခုံးရိုး၊ တစ်နေရာ၌ လည်ပင်းရိုး၊ တစ်နေရာ၌ မေးရိုး၊ တစ်နေရာ၌ သွားရိုး၊ တစ်နေရာ၌ ခေါင်းရိုး-ဤသို့ဖြင့် ထိုထို အရပ်၌ ပြန့်ကျဲ၍ တည်ရှိကုန်သော အရိုးတို့ကို တွေ့မြင်ရှုမြင်သကဲ့သို့၊ ဤအရိုးတို့သည် ပြန့်ကျဲလျက် ရှိကြကုန်သည့်နည်းတူ ရုပ်အပေါင်း အစုဖြစ်သော ငါ၏အရိုးတို့သည်လည်း တစ်နေ့သောအခါ၌ ပြန့်ကျဲ ကြမည့် အရိုးစုရုပ်အပေါင်းသာလျှင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤသဘောကို မလွန်နိုင်ချေဟု ရှုမြင်၍နေ၏။

၇။ ရဟန်းတို့ ... တစ်ပါးတုံလည်း ရဟန်းသည် သုသာန်၌ စွန့်ပစ်အပ်သော ခရုသင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိကုန်သော ဖြူသော အရိုး ရှိကုန်သော သူသေကောင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊

၈။ ရဟန်းတို့ ... တစ်ပါးတုံလည်း ရဟန်းသည် တစ်နှစ်ကျော် လွန်သည်ဖြစ်၍ အသားအသွေး အကြောတို့ မရှိ၊ အရိုးအစုအပုံမျှသာ ဖြစ်သော သူသေကောင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊

၉။ ရဟန်းတို့ ... တစ်ပါးတုံလည်း ရဟန်းသည် ဆွေးသဖြင့် အမှုန့်အမှုန့်ဖြစ်ကုန်သော အရိုးတို့ကို မြင်သကဲ့သို့၊ ဝါ-မြင်သော ရှုသော အရိုးတို့ကဲ့သို့ မိမိကိုယ်ဟူသော အသား၊ အသွေး၊ အကြော၊ အရိုးတို့သည်လည်း ဤအရိုးမှုန့်နည်းတူ ဖြစ်ကြကုန်မည့် ရုပ်အပေါင်း အစုတို့သာပါတကား။ ဤသဘောကို မလွန်နိုင်ချေဟု ရှုမြင်၍နေ၏။

အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်း၌လည်း ဤသို့ပင် ရှု၍ နေ၏။ ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်မှုသဘောကိုလည်း ရှု၏။ ရုပ်အပေါင်း၌ ပျက်မှုသဘောကိုလည်း ရှု၏။ ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှု သဘော ကိုလည်း ရှု၏။

ဖြစ်မှုပျက်မှု သဘောရှိသောကိုယ်ဟု သမုတ်အပ်သော ရုပ် အပေါင်းသာလျှင်ရှိ၏ဟူ၍ သတိသည် ရှေးစုထင်၏။ ထိုသတိသည် ဉာဏ်တိုးပွားခြင်းငှာ၊ သတိတိုးပွားခြင်းငှာ ဖြစ်၏။ ထိုရုပ်အပေါင်း၌ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို မမှီမှု၍နေ၏။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတည်းဟူသော လောက ၌ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ စွဲလမ်းတပ်မက်ခြင်း မရှိချေ။

ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ် သော ရဟန်းသည် ဤသို့လျှင် ကိုယ်ဟူသော ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်း မျှသာ ရှိသည်ဟူ၍ ရှုလေ့ရှိကာနေ၏။ ရုပ်အပေါင်းမှတစ်ပါး ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ ဟူသည်မရှိဟူ၍ မြင်လေသည်ဟု နဝသိ ဝထိက ကာယာနုပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော် မူသည်။

သိဝထိကကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ပုံ

နဝသိဝထိက ကာယာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆင်ခြင်ပွားများလိုသော ယောဂီသည် အသုဘပို့ရန် သုသာန်သို့ ရောက်သောအခါ၌ဖြစ်စေ၊ သုသာန် အတွင်းမှ ဖြတ်သန်းသွားရသောအခါ၌ဖြစ်စေ၊ ရံခါ တမင်ပင်သွား၍ဖြစ်စေ သုသာန်သို့ ရောက်သောအခါ၌ ဘုရားဟောတော်မူသော ၉-မျိုးသော အကောင် ပုပ်တို့တွင် မိမိ တွေ့မြင်သော တစ်မျိုးမျိုးသော အကောင်ကဲ့သို့၊ ထိုအတူ

ဝေဒနာ နပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း

ကထဋ္ဌ ပန ဘိက္ခဝေ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနပဿိ ဝိဟရတိ။

ရဟန်းတို့ ... ငါဘုရား သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်
သော ရဟန်းသည် ဝေဒနာတို့၌ ဝေဒနာဟူ၍ အဘယ်သို့ ရှုမြင်လေ့ရှိသည်
ဖြစ်၍ နေသနည်းဟူမကား -

ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သောရဟန်း
သည် သုခဝေဒနာကို ခံစားသည်ရှိသော် ငါသည် သုခဝေဒနာကို ခံစားသည်
ဟူ၍ သိ၏။ ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားသည်ရှိသော် ငါသည် ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစား
သည်ဟူ၍ သိ၏။ သုခမဟုတ်၊ ဒုက္ခမဟုတ်သော ဥပေက္ခာဝေဒနာကို ခံစား
သည်ရှိသော် ဥပေက္ခာဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟူ၍သိ၏။

အဋ္ဌကထာ ရှင်းလင်းပြဆိုချက်

ဤနေရာ၌ ကြားညှပ်၍ အဋ္ဌကထာ ရှင်းလင်းချက်ကို ယောဂီတို့ သိ
သင့်ကြပေသည်။ ဝေဒနာကို ခံစားရာ၌ ပက်လက်အိပ်အရွယ်ဖြစ်သော နို့စို့
ကလေးများသည်ပင်လျှင် မိခင်၏ ရင်ခွင်၌နေ၍ နို့စို့နေသောအချိန်၌ ချမ်းသာ
သုခကို ခံစားနေစဉ် ငါသည် ချမ်းသာသုခကို ခံစားနေသည်ဟု သိကြသည်
မဟုတ်ပါလော။ ထိုနို့စို့ကလေးငယ်တို့၏ ချမ်းသာသုခ ခံစားမှုကိုသိခြင်းနှင့်
ယောဂီရဟန်း၏ သုခကို ခံစားမှုသိခြင်းသည် အဘယ်သို့ ထူးခြားခြင်းရှိပါ
သနည်း၊ ခံစားခြင်းအတူသာလျှင် ဖြစ်သည်မဟုတ်ပါလောဟု သံသယဖြစ်ဖွယ်
ရှိပေသည်။

နို့စို့အရွယ် ကလေးသူငယ်တို့ ချမ်းသာသုခ ခံစားမျိုးကို ရည်ညွှန်း၍
မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူသည် မဟုတ်ပါ။ ကလေးသူငယ်တို့၏ ချမ်းသာ

သုခကို ခံစားခြင်းသည် အတ္တဒိဋ္ဌိကို မစွန့်၊ သတ္တပညတ်မလွတ်၊ ငါ့ကိုယ်ဟူသော ပညတ်အမှတ်သညာနှင့်မကင်း၊ ငါ့စွဲပါလျက်ရှိသည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းလည်း မဖြစ်၊ သတိပဋ္ဌာန ဘာဝနာလည်း မဖြစ်ချေ။ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းတော်၏ သုခဝေဒနာ စသည်ကို ခံစားမှုကို သိခြင်းသည်ကား အတ္တဒိဋ္ဌိကင်း၏။ သတ္တဝါပညတ်မှ လွတ်၏။ ငါဟူသော အတ္တသညာကိုခွာ၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းလည်း ဖြစ်၏။ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာလည်း ဖြစ်၏။

ဝတ္ထုနှင့် အာရုံတွေ့မှုကြောင့် ဖဿ ဖြစ်၏။ ဖဿကြောင့် ဝေဒနာ ဖြစ်၏။ ထိုဝေဒနာသည်သာ အတွေ့အထိဟူသော အာရုံအရသာကို ခံစား၏။ ယင်းသို့ ခံစားရာ၌ အဘယ်သူ ခံစားသနည်းဟုမေးလျှင် ခံစားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါမရှိ၊ ဖဿဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်ပေါ်ကာ သဘာဝအလျောက် ဝေဒနာက ခံစားခြင်းသာဖြစ်၏။ အဘယ်သူ၏ ဝေဒနာ နည်းဟုမေးလျှင် ဝေဒနာကို ပိုင်ဆိုင်သူဟူ၍မရှိ။ အဘယ်ကြောင့် ခံစားသနည်း ဟု မေးလျှင်လည်း အာရုံပေါ်လာ၍ ပရမတ္ထတရားတို့၏ မိမိတို့ သဘာဝ အလျောက် ခံစားခြင်း သဘောရှိသော ဝေဒနာဖြစ်ခြင်းမျှသာတည်းဟု ဖြေရမည်။ ဤသို့ ပညာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ အတ္တပညတ်ကင်းလျက် ရဟန်းတော်၏ ဝေဒနာကို ခံစားမှုမျိုးကို ရည်ညွှန်း၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူပါသည် ဟု ဆိုသည်။

ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗ စသောအာရုံကို အာရုံပြု၍ ဝေဒနာသည်သာလျှင် အာရုံကိုခံစား၏။ ဝေဒနာ ခံစားခြင်းကိုပင် ငါ ဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟု ပညတ်အားဖြင့် ပြောဆိုသုံးနှုန်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ခံစားသည်မဟုတ်။ ဤသည်ကို ရည်ညွှန်း၍ သုခဝေဒနာကို ခံစားလျှင် သုခဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟု သိသည်ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

စိတ္တလတောင်မဟာထေရ်ဝတ္ထု

စိတ္တလတောင်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော မထေရ်တစ်ပါးသည် မကျန်းမာသောအခါ၌ ပြင်းထန်သော ဝေဒနာကြောင့် ညည်းတွားလျက် ထိုမှဤမှ လူးလိုမ့်ကာနေ၏။ ရဟန်းငယ်တစ်ပါးက အရှင်ဘုရား ... အဘယ်နေရာက နာကျင်ပါသလဲဟု မေး၏။ ငါ့ရှင် ... ဘယ်နေရာကွက်၍ နာသည်ဟူ၍ မပြောနိုင်။ တစ်ကိုယ်လုံးပင် ဝတ္ထုကို အာရုံပြုကာ ဝေဒနာသည်သာ ခံစားနေသည် ဟု သိသောအခါမှစ၍ သည်းခံသင့်သည် မဟုတ်ပါလောဟု လျှောက်၏။ ငါ့

ရှင် ... သည်းခံပါတော့မည်ဟု ပြော၏။ အရှင်ဘုရား ... သည်းခံခြင်းသည် ကောင်းမြတ်ပါသည်ဟု လျှောက်၏။ မထေရ်သည်လည်း မညည်းမတွားမူ၍ သည်းခံတော်မူလေသည်။ လေရောဂါသည် နှလုံးသားတိုင်အောင် ကွဲစေ၏။ ညောင်စောင်းငယ်၌ အူတို့သည်ထွက်၍ ပုံနေ၏။ ငါ့ရှင် ... ဤမျှသည်းခံခြင်းဖြင့် သင့်လျော်ပြီလားဟု အူတို့ကိုပြ၏။ ရဟန်းငယ်ကား ဆိတ်ဆိတ်နေ၏။ မထေရ်သည် ဝိရိယနှင့် သမာဓိကို ညီစေလျက် ပဋိသမ္ဘိဒါ လေးပါးနှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်၍ ဝါရသမသီသီ ရဟန္တာအဖြစ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူ၏။

သမသီသီတိ-ဝါရသမသီသီ ဟုတွာ၊ ပစ္စဝေက္ခဏ ဝါရသ အနန္တရ ဝါရေ ပရိနိဗ္ဗာယိတိ အတ္ထော။ (မဟာသတိ ပဋ္ဌာနသုတ်ဋီကာ)

မဂ်ကိုဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ၊ ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ၊ ပယ်ပြီးသော ကိလေသာကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ- အကြိမ်အလှည့်၏ အခြားမဲ့၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူသည်ဟု ဆိုသည်။

ဤဝတ္ထု၌ မထေရ်၏ သည်းခံနိုင်ခြင်းသည် ဝေဒနာကိုခွာ၍ ဝေဒနာကို နှလုံးမသွင်းဘဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို ဆင်ခြင်ပွားများသည်ဖြစ်၍ သည်းခံနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်နည်းမှာ ဤဒုက္ခဝေဒနာ၏ တည်ရာဖြစ်သော ကောဋ္ဌာသ အာရုံကို အာရုံပြု၍ ဝေဒနာသည်သာလျှင် ခံစားသည်။ ငါခံစားသည် မဟုတ်။ ငါ၏ဝေဒနာ မဟုတ်။ ငါ၌ဝေဒနာ မရှိ။ ဝေဒနာ၌လည်း ငါဟူ၍မရှိ။ ဤဝေဒနာသည်ကား အနိစ္စသဘောရှိ၏။ ဆင်းရဲအစစ်ဖြစ်သော ဝေဒနာသာတည်း။ အလိုသို့မပါ။ အတ္တလည်းမဟုတ် စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပွားများ နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ သည်းခံနိုင်သည်ဟု မှတ်ရာ၏။

သုခဝေဒနာကိုခံစားမှု ရှုဆင်ခြင်ပုံ

သုခဝေဒနာကို ခံစားသည်ရှိသော် သုခဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟူ၏ သိ၏ဟူသော စကား၌ သိရှိပုံတစ်နည်းမှာ သုခဝေဒနာဖြစ်ပေါ်၍ သုခဝေဒနာကို ခံစားဆဲအချိန်၌ ဒုက္ခဝေဒနာမရှိခြင်းကြောင့် သုခဝေဒနာကို ခံစားစဉ်၌ သုခဝေဒနာကိုသာ ခံစားသည်ဟုသိ၏ဟု ဟောတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးက ဖြစ်ဖူးသော ဒုက္ခဝေဒနာသည် ယခု သုခဝေဒနာကို ခံစားဆဲအချိန်၌ မရှိ။ ခံစားဆဲဖြစ်သော သုခဝေဒနာသည်လည်း ယခု ဖြစ်ဆဲအချိန်မှ ပထမ၌

မရှိသေးသောကြောင့် ဝေဒနာဟူသော သဘောတရားသည် မမြဲ၊ မတည်၊ ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ဆင်ခြင်သိမြင်လေသည်။ ဤသို့လည်း တစ်နည်း ဆင်ခြင်သိရှိရာသည်ဟု အဋ္ဌကထာ၌ပြသည်။

အလိုရှိအပ် မြတ်နိုးအပ်သော ဣန္ဒြာရုံကို အာရုံပြု၍ 'မီးသာသော သုခဝေဒနာဖြစ်လျှင် ဣန္ဒြာရုံကို အကြောင်းပြု၍ သုခဝေဒနာဖြစ်သည်ဟု ယောဂီသည် သိရမည်။ ဣန္ဒြာရုံ ချုပ်ပျောက်သားသောအခါ၌ အကြောင်းဖြစ်သော ဣန္ဒြာရုံ ချုပ်သဖြင့် အကျိုးဖြစ်သော သုခဝေဒနာသည်လည်း ချုပ်ကွယ်ပေတော့သည်ဟူ၍လည်း သိရမည်။ ဣန္ဒြာရုံ တည်ရှိနေသမျှ အချိန်ကာလအတွင်း၌ သုခဝေဒနာ တစ်ပါးတည်းသာလျှင် တည်မြဲ၍ အာရုံကို ခံစားနေသည်မဟုတ်။ သုခဝေဒနာပေါင်း များစွာတို့သည် ခဏတိုင်းဖြစ်၊ ခဏတိုင်း ချုပ်ကာ သုခဝေဒနာ အစဉ်အတန်းကြီး တစ်ခုငြိလတစ်ခု ဆက်ကာဆက်ကာ ခံစားခြင်း ဖြစ်သည်ကိုသိ၍ သုခဝေဒနာ၏ မမြဲသည်ကိုလည်း ဆင်ခြင်ရမည်။

ဣန္ဒြာရုံကိုလည်း မြဲစေချင်လျက် မမြဲ၊ သုခဝေဒနာကိုလည်း မြဲစေချင်လျက် မမြဲ၊ မြဲအောင် တောင့်တ၍မရခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲရပြန်ပါတကားဟုလည်း ဆင်ခြင်ရမည်။ ဣန္ဒြာရုံနှင့် သုခဝေဒနာတို့၏ မမြဲခြင်း၊ မြဲအောင်တောင့်တ၍ မရခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲရခြင်းတို့သည် ငါပိုင်မဟုတ်၊ ငါအစိုးမရ၊ ပရမတ္ထရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝအလျောက်သာလျှင် အကြောင်းအကျိုးစပ်ကာ ဖြစ်ပျက်ကြခြင်းပါတကားဟုလည်း ဆင်ခြင်ရမည်။

ယင်းသို့ အမှန်သဘောကို ဆင်ခြင်၍မြင်သော ယောဂီသည် ဣန္ဒြာရုံ၌လည်းကောင်း၊ သုခဝေဒနာ၌လည်းကောင်း ငြီးငွေ့လာလိမ့်မည်။ နှစ်သက်သာယာခြင်း ကင်းလာလိမ့်မည်။ နှစ်သက်သာယာခြင်းကင်းလျှင် တပ်မက်သော တဏှာမှ လွတ်မြောက်လိမ့်မည်။ တဏှာမှ လွတ်မြောက်လျှင် ဥပါဒါန်မဖြစ်၊ ဥပါဒါန်မဖြစ်က ဘဝမဖြစ်။ ဘဝမဖြစ်လျှင်လည်း တစ်ဖန် ဘဝသစ်၌ ဇာတိဖြစ်ရန်မရှိ။ ဇာတိမဖြစ်က ဇာတိ၏ အကျိုးရင်းဖြစ်သော ဇရာ၊ မရဏတို့နှင့် တကွ ဇာတိ၏ အကျိုးဖျားဖြစ်သော သောက၊ ပရိဒေဝမ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ၊ ဥပါယာသတို့သည်လည်း ဖြစ်ခွင့်မရှိနိုင်ကြကုန်။ သောက စသည်တို့မှ ကင်းသဖြင့် တစ်ဖန် အာသဝေါတရားတို့လည်း မပေါ်နိုင်ကြကုန်။ အာသဝေါကင်းသောကြောင့် သံသရာ၏ ဦးခေါင်းသဖွယ်ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာလည်း အစပျောက်ချုပ်ငြိမ်းသဖြင့် သံသရာစက်ကို ပျက်ဆီးအပ်ပြီဖြစ်၍ ဒုက္ခပေါင်းစုံတို့မှ ကင်း

လွတ်၍ အအေးကြီးအေး၊ အငြိမ်းကြီးငြိမ်းစေသော ဝေဒနာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်သင့်လှပေသည်။

[ဘုရားဟောတော်မူရင်း ဝေဒနာနုပဿနာကို ပြန်ဆက်ပါ။]

ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားသည်ရှိသော် ဒုက္ခပေဒနာကို ငါခံစားသည်ဟု သိ၏။ အဲဒုက္ခ အသုခဝေဒနာကို ခံစားသည်ရှိသော် အဒုက္ခ အသုခ ဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟုသိ၏။

ကာမဂုဏ်အာရုံတည်းဟူသော အာမိသနှင့်တကွဖြစ်သော သုခဝေဒနာကို ခံစားသည်ရှိသော် ကာမဂုဏ်အာရုံတည်းဟူသော အာမိသနှင့်တကွဖြစ်သော သုခဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟုသိ၏။ ကာမအာရုံတည်းဟူသော အာမိသကင်းသော သုခဝေဒနာကို ခံစားသည်ရှိသော် ကာမဂုဏ်အာရုံတည်းဟူသော အာမိသကင်းသော သုခဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟုသိ၏။

[အာမိသ အစာနှင့်တကွဖြစ်သော သုခဝေဒနာဟူသည် “ပဉ္စကာမဂုဏာမိသ သဒ္ဓိဿိတဆဂေဟဟဿိတ သောမနဿဝေဒနာ” ဟု အဋ္ဌကထာ ရှိသောကြောင့် သားမယား အိမ်သူအိမ်သားနှင့်တကွ မိမိ သိမ်းဆည်းအပ်သော သက်ရှိသက်မဲ့ ပစ္စည်းဥစ္စာဟူသော ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ ဓမ္မာရုံတို့ကို မှီ၍ဖြစ်သော ခြောက်ပါးသော သောမနဿဝေဒနာကို ဆိုသည်။ အာမိသအစာကင်းသော သုခဝေဒနာဟူသည် “နိရောမိသ သုခါနာ၊ ဆနေက္ခမ္မဿိတ သောမနဿဝေဒနာ” ဟု ရှိသောကြောင့် ခြောက်ပါးသော အာရုံတို့၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း စသောအပြစ်တို့ကိုမြင်၍ ထိုထိုအာရုံတို့၏ ဘင်္ဂ၊ ဘယ၊ အာဒိနဝ စသည်တို့ကိုရှုကာ ရွှင်လန်းသော ယောဂီသန္တာန်၌ဖြစ်သော သောမနဿဝေဒနာမျိုးကို ဆိုသည်။]

အာမိသအစာနှင့်တကွဖြစ်သော ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားသည်ရှိသော် အာမိသအစာနှင့်တကွဖြစ်သော ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟုသိ၏။ အာမိသအစာကင်းသော ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားသည်ရှိသော် အာမိသအစာကင်းသော ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟု သိ၏။

[အာမိသအစာနှင့်တကွဖြစ်သော ဒုက္ခဝေဒနာဟူသည် သားမယား၊ အိမ်သူအိမ်သားနှင့်တကွ မိမိ သိမ်းဆည်းအပ်သော သက်ရှိသက်မဲ့ ပစ္စည်းတည်းဟူသော အာရုံခြောက်ပါး မှီ၍ဖြစ်သော ဒေါမနဿဝေဒနာကို ဆိုသည်။ တရားအားထုတ်စဖြစ်သော ယောဂီသန္တာန်၌ သမာဓိ

အား နည်းသေးသောကြောင့် တရားအာရုံပေါ်၌ စိတ်ကို တည်ငြိမ်စွာ ထား၍ မရသေးသဖြင့် နှလုံးမသာမယာဖြစ်ခြင်း စသည်သည် အာမိသကင်းသော ဒေါမနဿဝေဒနာပင် ဖြစ်သည်။]

အာမိသအစာနှင့်တကွဖြစ်သော အဒုက္ခ အသုခဝေဒနာကို ခံစားသည် ရှိသော် အာမိသအစာနှင့်တကွဖြစ်သော အဒုက္ခ အသုခဝေဒနာကို ခံစားသည် ဟုသိ၏။ အာမိသအစာကင်းသော အဒုက္ခ အသုခဝေဒနာကို ခံစားသည်ရှိသော် အာမိသအစာကင်းသော အဒုက္ခ အသုခဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟုသိ၏။

ဤသို့လျှင် မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော ဝေဒနာတို့၌ ဝေဒနာဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏။ သူတစ်ပါးဟူသော ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ဖြစ်သော ဝေဒနာတို့၌ ဝေဒနာဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏။ ရံခါ အဇ္ဈတ္တ၊ ရံခါ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ဖြစ်သော ဝေဒနာတို့၌ ဝေဒနာဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏။

ဝေဒနာတို့၌ ဖြစ်ခြင်းသဘောကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏။ ဝေဒနာတို့၌ ပျက်ခြင်းသဘောကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏။ ဝေဒနာတို့၌ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းသဘောကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏။

ထိုရဟန်းအား ဝေဒနာသာလျှင် ရှိသည်ဟူ၍ သတိသည်ရှေးရှုထင်။ ထိုသတိသည် ဉာဏ်တိုးပွားခြင်းငှာ၊ သတိတိုးပွားခြင်းငှာ ဖြစ်၏။ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို မမှီမှု၍နေ၏။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတည်းဟူသော လောက၌ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ စွဲလမ်းခြင်းမရှိ။

ရဟန်းတို့ ... ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ဤသို့လျှင် ဝေဒနာတို့၌ ဝေဒနာဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏ဟု ဟောတော်မူလေသည်။

ဝေဒနာကို အကျဉ်းနည်းဆင်ခြင်ပုံ

တရားအားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် သုခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဖြစ်စေ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဖြစ်စေ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ဝေဒနာတို့ ကို ဝေဒနာဟူ၍သာ ရှုပါ။ ဝေဒနာဟူ၍သာ သိပါ။ ဝေဒနာမှတစ်ပါး ခံစားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ မရှိ။ ဝေဒနာသာလျှင် ခံစားသဖြင့် ဝေဒနာသာရှိသည်ကို သိပါ။ လေ့လာပါ။ ထိုဖြစ်ပေါ်သော ဝေဒနာတို့သည်လည်း တည်မြဲနေသည်မရှိ။ မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ တစဉ်တတန်းကြီး ရှေ့ကချုပ် နောက်ကအသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီးလျှင် တစ်ခဏချင်းဖြင့် ပျောက်ပျက်နေကြသော ဝေဒနာအပေါင်းတို့

တကားဟု လက္ခဏာတင် ဆင်ခြင်ရှုကြည့် ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ တစ်လောကလုံးကို အမှန်သဘောအတိုင်းမြင်သဖြင့် တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့မှကင်းကာ စွဲလမ်းခင်မင် နှစ်သက်တပ်မက်ခြင်း မရှိမူ၍ လောကမှ လွတ်မြောက်နိုင်ကြ ပါစေကုန်သတည်း။

ဝေဒနာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

နိက္ခမ္မဏ နုပဿနာဋီကာ

ဝေဒနာနုပဿနာ နှစ်သက်တပ်မက်ခြင်း မရှိမူ၍ လောကမှ လွတ်မြောက်နိုင်ကြ ပါစေကုန်သတည်း။

စိတ္တာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း

ကထဉ္စ ပန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု စိတ္တာနုပဿိ ဝိဟရတိ။

ရဟန်းတို့ ... ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် အဘယ်
ကဲ့သို့ စိတ်၌စိတ်ဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေသနည်းဟူမူကား ရဟန်းတို့ ...
ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် -

(၁) ရာဂနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ် ဖြစ်သည်ရှိသော် ရာဂနှင့်တကွဖြစ်သော
စိတ် ဖြစ်သည်ဟုသိ၏။

(၂) ရာဂကင်းသောစိတ် ဖြစ်သည်ရှိသော် ရာဂကင်းသောစိတ် ဖြစ်သည်
ဟုသိ၏။

(၃) ဒေါသနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ် ဖြစ်သည်ရှိသော် ဒေါသနှင့်တကွ
ဖြစ်သောစိတ် ဖြစ်သည်ဟုသိ၏။

(၄) ဒေါသကင်းသောစိတ် ဖြစ်သည်ရှိသော် ဒေါသကင်းသောစိတ်
ဖြစ်သည်ဟုသိ၏။

(၅) မောဟနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ် ဖြစ်သည်ရှိသော် မောဟနှင့်တကွ
ဖြစ်သောစိတ် ဖြစ်သည်ဟုသိ၏။

(၆) မောဟကင်းသောစိတ် ဖြစ်သည်ရှိသော် မောဟကင်းသောစိတ်
ဖြစ်သည်ဟုသိ၏။

(၇) တွန့်တိုဆုတ်နစ်သောစိတ် ဖြစ်သည်ရှိသော် တွန့်တိုဆုတ်နစ်
သောစိတ် ဖြစ်သည်ဟုသိ၏။

(၈) ပျံ့လွင့်သောစိတ် ဖြစ်သည်ရှိသော် ပျံ့လွင့်သောစိတ် ဖြစ်သည် ဟုသိ၏။

(၉) မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ဖြစ်သည်ရှိသော် မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ဖြစ်သည်ဟုသိ၏။

(၁၀) မဟဂ္ဂုတ်မဟုတ်သောစိတ် ဖြစ်သည်ရှိသော် မဟဂ္ဂုတ်မဟုတ် သောစိတ် ဖြစ်သည်ဟုသိ၏။

(၁၁) မိမိ ထက်မြက်သောစိတ်ရှိသေးသော အောက်တန်းစိတ်ဖြစ်သည် ရှိသော် မိမိ ထက်မြက်သောစိတ်ရှိသေးသော အောက်တန်းစိတ်ဖြစ်သည်ဟု သိ၏။

(၁၂) မိမိ ထက်မြက်သောစိတ် မရှိသေးသော အထက်တန်းစိတ်ဖြစ် သည်ရှိသော် မိမိထက်မြက်သောစိတ်မရှိသော အထက်တန်းစိတ်ဖြစ်သည်ဟု သိ၏။

(၁၃) ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိ ရှိသောစိတ် ဖြစ်သည်ရှိသော် ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိ ရှိသောစိတ် ဖြစ်သည်ဟုသိ၏။

(၁၄) ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိ မရှိသောစိတ် ဖြစ်သည်ရှိသော် ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိ မရှိသောစိတ် ဖြစ်သည်ဟုသိ၏။

(၁၅) တဒဂံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနအားဖြင့် ကိလေသာမှလွတ်သောစိတ် ဖြစ်သည် ရှိသော် တဒဂံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနအားဖြင့် ကိလေသာမှလွတ်သောစိတ် ဖြစ်သည်ဟုသိ၏။

(၁၆) တဒဂံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနအားဖြင့် ကိလေသာမှမလွတ်သောစိတ် ဖြစ်သည် ရှိသော် တဒဂံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနအားဖြင့် ကိလေသာမှမလွတ်သောစိတ် ဖြစ်သည်ဟု သိ၏။

ဤသို့လျှင် မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သောစိတ်၌ စိတ်ဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍ နေ၏။ သူတစ်ပါးဟူသော ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ဖြစ်သောစိတ်၌ စိတ်ဟုရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ရံခါ အဇ္ဈတ္တ၊ ရံခါ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ဖြစ်သောစိတ်၌ စိတ် ဟုရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။

စိတ်သာလျှင်ရှိသည်ဟူ၍ ထိုရဟန်းအား သတိသည် ရှေးရှုထင်၏။ ထင်သော ထိုသတိသည် ဉာဏ်တိုးပွားခြင်းငှာ၊ သတိတိုးပွားခြင်းငှာ ဖြစ်၏။ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့၌ မမှီမူ၍နေ၏။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတည်းဟူသော လောက၌ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ စွဲလမ်းခြင်း မရှိချေ။

ရဟန်းတို့ ... ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ဤသို့ လျှင် စိတ်၌စိတ်ဟုရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

စိတ် ၁၆-ပါး အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

စိတ္တာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဒေသနာတော်နှင့်စပ်၍ အဋ္ဌကထာကို မူ တည်၍ အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြဦးအံ့။

(၁) ရာဂနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်ဟူသည် လောဘသမာဂုတ်စိတ် ရှစ်ပါး နှင့်တကွ ဖြစ်သောစိတ်ဟု ဆိုသည်။

(၂) ရာဂကင်းသော စိတ်ဟူသည် လောကီကုသိုလ်နှင့် ဝိပါက်၊ ကြိယာစိတ်တို့ကို ဆိုသည်။ ။ သမ္မသနဝိပဿနာ အရာဖြစ်သော စိတ်ကိုသာ ဤဒေသနာတော်၌ ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။ ရသင့်သောတရား ဟူသမျှကို ပြဆိုသည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ဝိရာဂ-ရာဂကင်းသောစိတ်၏အရကို ဘောက် ရာ၌ လောကုတ္တရာစိတ်ကို မကောက်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ကြွင်းသော အကုသိုလ် စိတ်လေးပါးတို့သည် သရာဂစိတ္တလည်း မပါဝင် ဝိတရာဂစိတ်၌လည်း မပါ ဝင်ချေ။

(၃) ဒေါသနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်ဟူသည် ဒေါမနဿစိတ်နှစ်ပါးကို ဆိုသည်။

(၄) ဒေါသကင်းသောစိတ်ဟူသည် လောကီကုသိုလ်စိတ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာစိတ်ကို ဆိုသည်။ ။ ကြွင်းသော အကုသိုလ်စိတ် ဆယ်ပါးသည် သဒေါသ စိတ်၌လည်း မပါဝင်၊ ဝိတဒေါသစိတ်၌လည်း မပါဝင်ချေ။

(၅) မောဟနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်ဟူသည် ဝိစိကိစ္ဆာသမာဂုတ်စိတ်နှင့် ဥဒ္ဓစ္စသဂုတ်စိတ် နှစ်ပါးကိုဆိုသည်။ ။ အထူးမှတ်ရန်မှာ မောဟသည် အကု သိုလ်စိတ်အားလုံးတို့၌ ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် ဥဒ္ဓစ္စမှကြွင်းသော အကုသိုလ်စိတ် ဆယ်ပါးတို့သည်လည်း သမောဟစိတ်-မောဟနှင့်တကွဖြစ် သောစိတ်ဟု ဆိုရမည်ဟူ၍ မှတ်ရမည်။

(၆) မောဟကင်းသောစိတ်ဟူသည် လောကီကုသိုလ်စိတ် ဝိပါက်၊ ကြိယာစိတ်တို့ကို ဆိုသည်။

(၇) တွန့်တိုဆုတ်နစ်သောစိတ်ဟူသည် ထိနမိဒ္ဓနှင့် ယှဉ်သည်၏အစွမ်း အားဖြင့် ထိနမိဒ္ဓသို့ လိုက်၍ဖြစ်သော စိတ်တည်း။ ။ အကုသိုလ် တစ်ဆယ့် နှစ်ပါးတွင် သသင်္ခါရိကစိတ် ငါးပါးသည် တွန့်တိုဆုတ်နစ်သောစိတ် ဖြစ်၏။ အာရုံနှင့်တွေ့သောအခါ တွန့်တိုဆုတ်နစ်သော သဘောရှိသည်ဟု ဆိုလိုသည်။

(၈) ပျံ့လွင့်သောစိတ်ဟူသည် ဥဒ္ဓစ္စသမာဂုတ်စိတ်ကို ဆိုသည်။

(၉) မဟဂ္ဂုတ်စိတ်ဟူသည် ရူပါဝစရစိတ်, အရူပါဝစရစိတ်တို့ကို ဆိုသည်။

(၁၀) မဟဂ္ဂုတ်မဟုတ်သောစိတ်ဟူသည် ကာမာဝရစိတ်ကို ဆိုသည်။

(၁၁) မိမိထက် မြတ်သောစိတ်ရှိသော အောက်တန်းစိတ်ဟူသည် ကာမာဝစရစိတ်ကို ဆိုသည်။ (ကာမာဝစရစိတ်သည် မိမိထက်မြတ်သော မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တို့ ရှိသောကြောင့်တည်း။)

(၁၂) မိမိထက်မြတ်သောစိတ် မရှိသောစိတ်ဟူသည် ရူပါဝစရစိတ်, အရူပါဝစရစိတ်တို့ကို ဆိုသည်။ ရူပါဝစရ, အရူပါဝစရ စိတ်နှစ်ပါးတွင်လည်း ရူပါဝစရစိတ်သည် မိမိထက်မြတ်သောစိတ် ရှိသောစိတ်ဖြစ်၏။ အရူပါဝစရစိတ်သည် မိမိထက်မြတ်သောစိတ် မရှိသောစိတ်ဖြစ်၏။

(၁၃) အပ္ပနာသမာဓိ, ဥပစာရသမာဓိ ရှိသောစိတ်သည် သမာဟိတစိတ် ဖြစ်၏။

(၁၄) သမာဓိနှစ်ပါး မရှိသောစိတ်သည် အသမာဟိတစိတ် ဖြစ်၏။

(၁၅-၁၆) ကိလေသာမှ လွတ်သောစိတ်, မလွတ်သောစိတ်ဟူရာ၌ တဒင်္ဂအားဖြင့်ဖြစ်စေ, ဝိက္ခမ္ဘနအားဖြင့်ဖြစ်စေ ကိလေသာမှလွတ်ခြင်း, မလွတ်ခြင်းကို ဤဒေသနာအရာ၌ ဆိုလိုသည်။ သမုစ္ဆေဒ, ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ, နိဿရဏဝိမုတ္တိတို့ကို မဆိုလိုချေ။

စိတ်ကိုသိအောင်ပြု၍ ဆင်ခြင်ပုံ

စိတ္တာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်လိုသော ယောဂီသည် မြတ်စွာဘုရား နည်းပေးညွှန်ပြတော်မူသည့်အတိုင်း နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်အားထုတ်ရမည်သာ ဖြစ်သည်။ အာရုံခြောက်ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံနှင့် ကြုံကြိုက်တွေ့ဆုံသောအခါ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသောစိတ်ကို ငါ့သန္တာန်၌ ယခုအချိန်မှာ လောဘနှင့်ယှဉ်သောစိတ် ဖြစ်သလား, ဒေါသနှင့်ယှဉ်သောစိတ် ဖြစ်သလား, မောဟနှင့်ယှဉ်သောစိတ် ဖြစ်သလား, ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်ပဲ ဖြစ်နေသလားဟု ဆင်ခြင်ရမည်။ အကယ်၍ လောဘစိတ်ဖြစ်နေလျှင် ထိုလောဘစိတ်ကိုပင် လောဘစိတ်ဖြစ်နေသည်ဟု သတိပြုကာ သိရမည်။ ဒေါသစိတ်ဖြစ်နေလျှင်လည်း ဒေါသစိတ်ဖြစ်နေသည်ဟု သိရမည်။

ယင်းသို့သိအောင် သတိပြု ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် လောဘစိတ်, ဒေါသစိတ်တို့သည် အကုသိုလ်စိတ်တို့ ဖြစ်သောကြောင့် “အကုသလာ သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါက

လက္ခဏာ” ဟု ဆိုသဖြင့် အကုသိုလ်ဟူသည်မှာ အပြစ်ရှိသော သဘောရှိသည်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခတည်းဟူသော မကောင်းသောအကျိုးကိုပေးခြင်း လက္ခဏာရှိသည် ဟု ဆင်ခြင်၍ ထိုလောဘစိတ်၊ ဒေါသစိတ်ကို မဖြစ်အောင် ပယ်ရှားရမည်။ ထိုလောဘစိတ်၊ ဒေါသစိတ်တို့သည်လည်း “နေတံမမ-ငါစိတ်မဟုတ်၊ နေသောဟမသို့-ဤစိတ်သည် ငါမဟုတ်၊ န မေ သောအတ္တာ-ငါ အတ္တမဟုတ်၊ ငါဟူ၍မရှိ၊ အကြောင်းဖြစ်သော အာရုံကြောင့် အနိက် အတန် ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုးတရားမျှသာ ဖြစ်သည်”

ဟု ဆင်ခြင်လျက် စိတ်၌ ငါဟူ၍ ထင်မှတ်စွဲလမ်းခြင်း၊ ငါ၏စိတ် ဟူသော အစွဲအလမ်းတို့ကို ပယ်ဖျောက်၍ “ထိုစိတ်တို့သည်လည်း ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း သဘောရှိသော ပရမတ္ထတရားဖြစ်၍ မမြဲသောစိတ်၊ ကိုယ်ပိုင်မဟုတ် သောစိတ်၊ ဒုက္ခပေးတတ်သောစိတ်” ဟူ၍ ပွားများဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် အကုသိုလ် ဖြစ်သော လောဘ၊ ဒေါသတို့ကို သိမြင်ပြီးကာလ ထိုစိတ်မျိုးတို့ကို တစ်ဖန် မဖြစ်စေဘဲ ဝိပဿနာဘာဝနာ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်အောင် ပွားများ ရမည်။ ယင်းသို့ ပွားများဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် လောဘစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ လောဘစိတ် ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု သိရသောအကျိုးရှိ၏။ ဒေါသစိတ် စသည် ဖြစ် ပေါ်လာသောအခါလည်း ဒေါသစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု သိရသောအကျိုး ရှိ၏။

မိမိသန္တာန်၌ လောဘစိတ် ဖြစ်နေသည်ကိုလည်း မသိ၊ ဒေါသစိတ် ဖြစ်နေသည်ကိုလည်း မသိသောသူသည် အပြစ်နှင့်တကွ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ဖြစ်စေ တတ်သော၊ မိမိ၏ ရန်သူဖြစ်သော ထိုလောဘ၊ ဒေါသတို့ကို မသိလျှင် ထို စိတ်တို့၏ ညှဉ်းဆဲဒိပိစက်ခြင်းကို လက်ငင်းမျက်မှောက်ကာလ၌လည်း ခံရ မည်။ တမလွန်ဘဝ၌လည်း ခံရမည်။ သံသရာတစ်လျှောက်လုံး ဆင်းရဲဒုက္ခ ကို ခံရမည်ဖြစ်သည်။ ရန်သူဖြစ်သော လောဘစိတ်၊ ဒေါသစိတ်တို့ကို ဖြစ်ပေါ် လာသောအခါ စောစောက ကြိုတင်၍ သိလိုက်ရသောကြောင့် ထိုစိတ်တို့က ဒုက္ခမပေးမိ ပယ်ရှားလိုက်နိုင်သဖြင့် ခံစားရမည့် ဆင်းရဲဒုက္ခတို့ကို လွတ်ကင်း ၍ ချမ်းသာရခြင်း အကျိုးရှိသည်ကိုသိရှိ၍ ဝမ်းမြောက်ကြရမည်။

အကယ်၍ ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ပါးထဲမှ တစ်ပါးပါး ဖြစ်ပေါ် လာခဲ့လျှင် ဥပမာ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော အသင်္ခါ ရိက္ခကုသိုလ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော် သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော အသင်္ခါရိက္ခ ကုသိုလ်စိတ် (ဝီတရာဂစိတ်) ဖြစ်သည်ဟု မိမိ၏ ကုသိုလ်စိတ်

ကို မိမိ သိရမည်။ ထိုကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ်သည်လည်း ငါမဟုတ်၊ ငါ့စိတ် ဟုမဆိုရ၊ ငါ့အတ္တမဟုတ်၊ မြဲလည်းမမြဲ၊ ကိုယ်ပိုင်အစိုးရသောစိတ်လည်းမဟုတ် စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပွားများ၍ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ် သာမညကို ဝိပဿနာ ကုသိုလ်စိတ်အဖြစ်သို့ပြောင်းကာ ဝိဝဇ္ဇနိသမိတကုသိုလ် ဖြစ်စေရမည်။ ဤသို့ လျှင် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်သမျှသော စိတ်တို့ကို ဖြစ်ပေါ်တိုင်း၊ ဖြစ်ပေါ်တိုင်း မလွတ်ရအောင် သိအောင်ရှု၍ ဝိပဿနာအမြင်ဖြင့် လက္ခဏာရေးတင် ဆင်ခြင် ခြင်းကိုပြု၍ စိတ္တာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် အရိယာဘုံသို့ရောက်အောင် အား ထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

စိတ်ကိုစိတ်အတိုင်း မထားသင့်ကြောင်း

အလျဉ်းသင့်ခိုက်ဖြစ်၍ စိတ်နှင့်စပ်၍ ဆင်ခြင်ထိုက်၊ လိုက်နာအားထုတ် ထိုက်သော တရားသဘောကို ဆက်လက်ပြဆိုဦးအံ့။

အချို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက **စိတ်ကိုစိတ်အတိုင်း ထားရမည်** ဟူ၍ ဟော သည်ဟူ တစ်ဆင့်စကား ကြားသိရသည်။ ဘုရားဟောတော်မူသော ပရိယတ္တိ အကြားအမြင် နည်းပါးကြကုန်သေးသော စာပေကြည့်ရှုချိန်မရ၊ တရားနာချိန် မရကြသဖြင့် အမှားအမှန်ကို မသိနိုင်ကြသော ကိစ္စများမြှောင် လူ့ဘောင်၌ စားဝတ်နေရေးနှင့် အချိန်ကုန်နေကြရသော ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာတို့သည် **စိတ်ကိုစိတ်အတိုင်း ထားရမည်** ဆိုသော စကားကို မှန်လှပြီ၊ ဟုတ်လှပြီ၊ ကောင်းလှပြီဟု အထင်အမြင်မှားကာ လမ်းလွဲသို့ မလိုက်မီကြစေရန် ကရုဏာ ရှေ့ထား၍ ရေးသားမည်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့ရေးသားရာ၌လည်း အတ္တနောမတိ- မိမိသဘော၊ မိမိအမြင်ဖြင့်သာ ရေးမည်ကားမဟုတ်။ မြတ်စွာဘုရား စကား တော်ကိုသာ ဖော်ပြ၍ ရေးသားမည်ဖြစ်သည်။

စိတ်ကိုလွှတ်ထားလျှင် မကောင်းမှု၌ မွေ့လျော်

စိတ်ဟူသည်မှာ “ပါပသ္မိံ ရမတိ မနော” ဟု ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း သူ့အတိုင်း ပစ်ထားလိုက်လျှင် မကောင်းမှု၌သာ မွေ့လျော်တတ်သည်၊ မကောင်း သောအာရုံ ကာမဂုဏ်၌သာ ပျော်တတ်သည်ဖြစ်၍ စိတ်ကို စိတ်အတိုင်းထား လိုက်လျှင် ဒုက္ခအမျိုးမျိုးနှင့် တိုးမိသည်သာ ဖြစ်သည်။

စိတ်သည် ရူပါရုံစသော ကာမဂုဏ်အာရုံတို့၌ သက်ဝင်လှုပ်ရှားတတ် သည်။ အတည်အငြိမ် မနေတတ်ဟု ဟောတော်မူသည်။ စိတ်သည် ဣရိယာ

ပုတ် တစ်ခုတည်းဖြင့် တည်မနေတတ်။ ကလေးသူငယ်တို့ကဲ့သို့ အမြဲတမ်း လှုပ်ရှားနေတတ်သော သဘောရှိသည်ဟု ဟောတော်မူသည်။ ပြည့်ကျပ်သော စပါးတော၌ စပါးပင်ကိုစားသော နွားကို အထိန်းအကျောင်း ခက်သကဲ့သို့ လျှောက်ပတ်သော တရားအာရုံတစ်ခု၌ စိတ်ကို ထိန်းကျောင်းထားရန် ခက်ခဲသည်ဟု ဟောတော်မူသည်။ စိတ်သည် မလျှောက်ပတ် မလျော်ကန်သော ဝိသဘာကအာရုံသို့ရောက်လျှင် တားမြစ်နိုင်ခဲသည်ဟု ဟောတော်မူသည်။ လေးသမားသည် ကောက်သောမြားကို ဖြောင့်အောင်ပြုပြင်သဖြင့် မင်းထံမှ လာဘ်လာဘကိုရ၍ ချမ်းသာသကဲ့သို့ ကာမဂုဏ်အာရုံရှိရာ အကုသိုလ်ဘက်သို့ လှုပ်ရှားသက်ဝင်၍ လမ်းကောက်နေသောစိတ်ကို သူတော်ကောင်းပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိန်းသိမ်းကာ လမ်းဖြောင့်လမ်းမှန်သို့ရောက်အောင် ပြုပြင်၍ လောကုတ္တရာ အကျိုးကျေးဇူးကို ရယူစေရမည်ဟု ဟောတော်မူသည်။

ရေ၌သာကျက်စားသော ငါးကို ကုန်းပေါ်သို့ ပစ်တင်သည်ရှိသော် အငြိမ်အတည်မနေဘဲ တဖျတ်ဖျတ် ခုန်ပျံလှုပ်ရှား၍သာနေသကဲ့သို့ စိတ်သည် ကိလေသာဝင်၍ဟူသော ကိလေသမာရ်၏တည်ရာ ကာမဂုဏ်အာရုံ၌ လှုပ်ရှားသက်ဝင်နေတတ်သည်။ သို့ပင် ကာမဂုဏ်အာရုံ၌သာလျှင် သက်ဝင်လှုပ်ရှား၍ နေတတ်သော်လည်း ထိုစိတ်ကို အလိုအလျောက် ပစ်မထားဘဲ၊ အားမလျှော့ဘဲ ထိန်းသိမ်းဆုံးမ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ သက်ဝင်တည်ငြိမ်စေ၍ မေဃိယမထေရ်တို့ကဲ့သို့ သောတာပတ္တိဖိုလ် စသည်သို့ရောက်အောင် အားထုတ်ရာသည်။

စိတ်ကိုထိန်းသိမ်းနိုင်မှ မဂ်ဖိုလ်ရမည်

စိတ်သည် နှိမ်နင်းဆုံးမမှု၌ လွယ်ကူသောသဘောမရှိ။ လျင်လျင်မြန်မြန် ဖြစ်၍ လျင်လျင်မြန်မြန် ချုပ်တတ်သည်။ သင့်မသင့် မရွေးချယ်ဘဲ အမျိုးအနွယ် အရွယ်ဟူ၍ မငဲ့ကွက်။ အလိုရှိသော ကာမအာရုံတို့၌ ဖြစ်တတ်၏။ ဤကဲ့သို့ သော သဘောရှိသောစိတ်ကို ဆုံးမနှိပ်ကွပ်မှသာ ကောင်းမြတ်သည်။ လိမ္မာယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမသွန်သင်အပ်သော ဆင်၊ မြင်း၊ ကျွဲ၊ နွားတို့သည် လူတို့၏ ချမ်းသာမှုကိစ္စ တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်သကဲ့သို့ ပစ်မထားဘဲ သူ့အတိုင်းမထားဘဲ ဆုံးမအပ်သော စိတ်သည် လူ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ဆောင်ရွက်တတ်ပေသည်ဟု ဟောတော်မူသည်။

စိတ်သည် အလွန်မြင်ဖို့ခဲယဉ်းသော သဘောတရားတစ်ပါး ဖြစ်သည်။ အလွန်လည်း သိမ်မွေ့သည်။ ကောင်းဆိုးကြီးငယ် အယုတ်အမြတ်မရွေး အာရုံ

ဟူသမျှ၌ ဖြစ်တတ်၏။ ကျရောက်တတ်၏။ လူညံ့များသည် မိမိစိတ်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သောကြောင့် အကျိုးမဲ့ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်သော်လည်း ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့သည်မူကား စိတ်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်ကြ၏။ ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းအပ်သော စိတ်သည် ချမ်းသာမှုကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပေသည်။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်၊ ပို့ဆောင်နိုင်သည်ဟု ဟောတော်မူသည်။

စိတ်ကို စောင့်စည်းလျှင် ဝဋ် ၃-ပါးမှ လွတ်မည်

စိတ်သည် စင်စစ်အမှန်အားဖြင့် ပင့်ကူချည်ကလေးတစ်မျှင်စာလောက် မှ အရှေ့အနောက်စသော အရပ်ဒေသသို့ ရွေ့လျားသွားလာတတ်သည်ကား မဟုတ်ချေ။ သို့ပင် မသွားတတ်သော်လည်း အလွန်ဝေးလံသောအရပ်၌ ရှိသော အာရုံကိုလည်း ခံယူအာရုံပြုခြင်းငှာ စွမ်းရည်သတ္တိ ရှိ၏။ သို့ကြောင့် စိတ်သည် ဒူရဂ်မ-ဝေးသောအရပ်ဒေသသို့ သွားတတ်သည်ဟု ဟောတော်မူသည်။

စိတ်ခုနစ်ပါး၊ ရှစ်ပါး စသည်ဖြင့် ပေါင်း၍စု၍ ဖြစ်တတ်သော သဘောမရှိ။ စိတ်ဖြစ်သောအခါ တစ်ပါးတည်းသာ ဖြစ်တတ်သည်။ ရှေ့စိတ်တစ်ပါး ချုပ်လျှင် နောက်စိတ်တစ်ပါး ဆက်၍ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် တစ်ပါးတည်း တစ်ပါးတည်းသော စိတ်သာလျှင် ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဧကစာရဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။ အဖော်မရှိ တစ်ပါးတည်း ဖြစ်လေ့ရှိသည်ဟု ဆိုလိုသည်။

စိတ်သည် အထည်ကိုယ်ဟူ၍လည်း မရှိ။ အနီ၊ အနက် စသည် အရောင် အဆင်းလည်းမရှိ။ သို့ကြောင့် အသရီရ-ကိုယ်ထည်မရှိဟု ဟောတော်မူသည်။

စိတ်သည် ဟဒယဝတ္ထု ရုပ်တည်းဟူသော လိုဏ်ဂူ၌ မှီ၍ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဂုဟာသယမည်၏ဟု ဟောတော်မူသည်။ ယောက်ျားမိန်းမ၊ ရဟန်းရှင်လူ မည်သူမဆို မဖြစ်သေးသော လောဘစသော ကိလေသာတို့ကို ဖြစ်ခွင့်မပေးဘဲ သတိကင်းလွတ်သဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကိလေသာတို့ကိုယ်၍ စိတ်ကို ကိလေသာ၏ အာရုံတို့သို့ မပြေးမထွက်အောင် မပျံ့လွင့်အောင် စောင့်စည်းထိန်းသိမ်းနိုင်ခဲ့လျှင် ထိုယောက်ျားမိန်းမ၊ ရဟန်းရှင်လူတို့သည် မာရ်မင်း၏ အနှောင်အဖွဲ့ဟု ဆိုအပ်သော ဘုံသုံးပါးဟူသော ဝဋ်မှ လွတ်မြောက်ကြကုန်လတ္တံ့ဟု ဟောတော်မူသည်။

စိတ်ကို ထိန်းနိုင်လျှင် ရာဂနှင့်ယှဉ်မည် ထိန်းနိုင်လျှင် နိဗ္ဗာန်သို့ဝင်မည်

စိတ်သည် ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌မှ အမြဲထားဝရတည်၍ နေသည် မဟုတ်။ မြင်း၏ကျောက်ကုန်းပေါ်၌ ဖရုံသီးကို တင်ထားသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဖွဲ့ပုံ၌ စိုက်ထူအပ်သော သစ်သားငုတ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဆံပင်ရိတ်ထား၍ ပြောင်နေသော ဦးခေါင်းထက်၌ တင်ထားသော ထိန်ပွင့်ကဲ့သို့လည်းကောင်း အမြဲတည်နေသည် မရှိချေ။ တစ်ခါတစ်ရံ ဘုရားတပည့်သား ဖြစ်၏။ အာဇီဝက တပည့် ဖြစ်သည့်အခါ ဖြစ်၏။ နိဂဏ္ဏတပည့် ဖြစ်သည့်အခါ ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏စိတ်သည် အနဝဋ္ဌိတစိတ္တ-မတည်သောစိတ်ဟု ဆိုရသည်။ ရာဂနှင့်ပူးယှဉ်သောစိတ် ရှိသောသူသည် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြုံတတ်သည်။ ရာဂနှင့်မယှဉ်၊ ရာဂတည်းဟူသော ကိလေသာ မစိုမစွတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘေးကင်း၊ အန္တရာယ်ကင်းတတ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ရာဂနှင့်မယှဉ်အောင် ရာဂတည်းဟူသော ကိလေသာမိုးရေ မစွတ်မစိုအောင် စိတ်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရမည်ဟု ဟောတော်မူသည်။

သောရေယျမထေရ်သည် ယောက်ျားအဖြစ်မှ မိန်းမအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည် မထိန်းသိမ်း မစောင့်စည်းမှု၍ သူ့အတိုင်း ထားလိုက်သောစိတ်က ပြုလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။ တစ်ဖန် မိန်းမဘဝမှ ယောက်ျားဘဝသို့ ရောက်ခြင်းသည် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပြုပြင်သော စိတ်ကပင် ပြောင်းလွှဲပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဘယ်မိခင် ဘယ်ဘခင်တို့ကမှ ပြုလုပ်ပေးသည်မဟုတ်။ သို့ဖြစ်၍ စိတ်ကို သူ့ပင်ကို အရိုင်းအတိုင်း သွားချင်ရာသွား ဖြစ်ချင်ရာဖြစ်နေသည်ကို လွှတ်မထားဘဲ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပေးရမည်။ ပြုပြင်ပေးရမည်။ ဆုံးမပေးရမည်။ ယဉ်ကျေးစေရမည်။ တည်ငြိမ်စေရမည်။ ဤကဲ့သို့ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ဆုံးမပေးခြင်းဖြင့်၊ ယဉ်ကျေးစေခြင်းဖြင့်၊ တည်ငြိမ်စေခြင်းဖြင့် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် စိတ်သည် ကောင်းကျိုးကျေးဇူးတို့ကို ဖြစ်စေသည်ဟု ဖြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည်ကို ယုံကြည်ကြ၍ စိတ်ကို စိတ်အတိုင်း လွှတ်မထားမိစေဘဲ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

စိတ္တာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

ဓမ္မာနုပဿနာ ကမ္မတ္တန်း

နိဝရဏဓနိ

ကထဉ္စ ပန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿိ ဝိဟရတိ။

ရဟန်းတို့... ငါဘုရား သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် နာမ်ရပ်ဖြစ်သော ဓမ္မတို့၌ နာမ်ရပ်ဖြစ်သော ဓမ္မတို့ဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေသနည်းဟူမူကား -

[တစ်ဆယ့်လေးပါး အပြားရှိသော ကာယာနုပဿနာ၊ ကိုးပါးအပြားရှိသော ဝေဒနာနုပဿနာ၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးအပြားရှိသော စိတ္တာနုပဿနာတို့ကို ဟောကြားတော်မူပြီးကာလ ငါးပါးအပြားရှိသော ဓမ္မာနုပဿနာကမ္မတ္တန်းကို ဟောတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည် “ကထဉ္စ ပန ဘိက္ခဝေ” အစရှိသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။

တစ်နည်းမှာ ကာယာနုပဿနာဖြင့် ရူပကာယ သက်သက်ဖြစ်သော အနုပဿနာ တရားကို ဟောတော်မူသည်။ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ္တာနုပဿနာတို့ဖြင့် နာမကာယ သက်သက်ဖြစ်သော အနုပဿနာကို ဟောတော်မူသည်။ ယခုအခါ၌ ရုပ်နာမ်ရောသော မိဿကဖြစ်သော အနုပဿနာကို ဟောတော်မူခြင်းငှာ “ကထဉ္စ ပန ဘိက္ခဝေ” အစရှိသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။

တစ်နည်းမှာ ကာယာနုပဿနာဖြင့် ရူပက္ခန္ဓာကို သိမ်းဆည်းဟောကြားတော်မူသည်။ ဝေဒနာနုပဿနာဖြင့် ဝေဒနက္ခန္ဓာကို သိမ်းဆည်း ဟောကြားတော်မူသည်။ စိတ္တာနုပဿနာဖြင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို သိမ်းဆည်း ဟောကြားတော်မူသည်။ ယခုအခါ၌ သညက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါ

ရက္ခန္ဓာတို့ကို သိမ်းဆည်း ဟောကြားတော်မူခြင်းငှာ “ကထဉ္စ ပန ဘိက္ခဝေ” အစရှိသည်ကို ဟောတော်မူသည်ဟု သတိပြုရာသည်။]

ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ

ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ငါးပါးသော နိဝရဏဟု ဆိုအပ်ကုန်သော သဘောတရားတို့၌ ငါးပါးသော နိဝရဏဟု ဆိုအပ်ကုန်သော သဘောတရားတို့ဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍ နေ၏။

ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် ငါးပါးသော နိဝရဏဟု ဆိုအပ်ကုန်သော သဘောတရားတို့၌ ငါးပါးသော နိဝရဏဟု ဆိုအပ်ကုန်သော သဘောတရားတို့ဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေသနည်းဟုမူကား -

ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ဆဲဖြစ်သော ကာမစ္ဆန္ဒကို ငါ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ကာမစ္ဆန္ဒ ဖြစ်ပေါ်သော ကာမစ္ဆန္ဒကို မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိသော ကာမစ္ဆန္ဒကိုလည်း မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ကာမစ္ဆန္ဒသည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိဟု သိ၏။

[ကာမဂုဏ်အာရုံကို လိုချင်တပ်မက် နှစ်သက်ခြင်း တဏှာကို ကာမစ္ဆန္ဒဟု ဆိုသည်။ ကာမဂုဏ်အာရုံ၌ နိစ္စ၊ သုဘ၊ အတ္တဟု မမှန်သောအမြင်၊ မမှန်သော နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ကာမစ္ဆန္ဒ ဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာ ဉာဏ်အမြင်ဖြင့် အနိစ္စ၊ အသုဘ၊ အနတ္တဟူ၍ တဒဂ်အားဖြင့် အမှန်ကိုမြင်သောအခါ ထိုကာမစ္ဆန္ဒသည် ပျောက်ကင်းသွားပေသည်။ ဤသို့ ပျောက်ကင်းသောအခိုက်ကို ရည်ရွယ်၍ ကာမစ္ဆန္ဒရှိစဉ်က ရှိသည်ကိုလည်းသိ၏။ မရှိသောအခါ မရှိသည်ကိုလည်းသိ၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

နိဝရဏဟုသည် ကုသိုလ်တရား၊ မဂ်ဖိုလ်တရားတို့ကို ပိတ်ပင်တားဆီးတတ်သော သဘောတရား ဖြစ်သည် ကာမဂုဏ်ကို အလိုရှိခြင်း စသည်သည် ကုသိုလ်နှင့် မဂ်ဖိုလ်တို့ကို ပိတ်ပင်တားဆီးတတ်သော သဘောရှိသောကြောင့် ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏစသည် မည်လေသည်။]

အကြင်အကြောင်းကြောင့် မဖြစ်ပေါ်သေးသော ကာမစ္ဆန္ဒသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုကာမစ္ဆန္ဒ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကာမစ္ဆန္ဒကိုပယ်၏။ ထိုကာမစ္ဆန္ဒကိုပယ်ခြင်း အကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ပယ်အပ်ပြီးသော ကာမစ္ဆန္ဒသည် နောင်တစ်ဖန်ဖြစ်ခြင်းမရှိ။ ထိုကာမစ္ဆန္ဒ၏ နောင်တစ်ဖန်မဖြစ်ခြင်း အကြောင်းကိုလည်း သိ၏။

[အဓိပ္ပာယ်။ ။ အယောနိသော မနသိကာရသည် အကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၏ မူလအကြောင်းပင်တည်း။ အယောနိသော မနသိကာရကြောင့် မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဖြစ်ပြီး၊ ဖြစ်ဆဲ အကုသိုလ်တို့သည်လည်း တိုးပွားကြကုန်၏ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည်ဖြစ်၍ ကာမစ္ဆန္ဒဖြစ်ကြောင်း တရားသည်မသင့်သော နှလုံးသွင်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော အယောနိသော မနသိကာရပင် ဖြစ်၏။ တွေ့ကြုံလာသော အာရုံကို နိစ္စ၊ သုဘ၊ သုခ၊ အတ္တ ဟူ၍ အယောနိသော မနသိကာရဖြင့် ရှုခြင်းကြောင့် မဖြစ်သေးသော ကာမစ္ဆန္ဒသည် ဖြစ်ပေါ်၏။ သို့ကြောင့် ကာမစ္ဆန္ဒ ဖြစ်ကြောင်းသည် အယောနိသော မနသိကာရ ဟူ၍သိ၏။ ထိုအာရုံတို့ကိုပင် အနိစ္စ၊ သုဘ၊ အနတ္တ ဟူ၍ ယောနိသော မနသိကာရဖြင့် ရှုခြင်းကြောင့် ကာမစ္ဆန္ဒကို အခိုက်အတန့် တဒဂံအားဖြင့်သော်လည်း ပယ်နိုင်၏ဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော ယောနိသော မနသိကာရကိုလည်း သိ၏။ မဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်သော ကာမစ္ဆန္ဒသည် နောင်တစ်ဖန် အသစ်ပြန်လည်ကာ ဖြစ်ရိုးမရှိသည်ကိုလည်း သိလေသည်ဟု ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။ မဂ်ကိုလည်း သိသည်။ မဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်သော ကာမစ္ဆန္ဒကိုလည်း သိသည်။ နောက်၌ ဟောတော်မူလတ္တံ့သော နိဝရဏတို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ ပယ်ခြင်း အကြောင်းတို့ကိုလည်း ယခု ပြဆိုပြီးသော နည်းအတိုင်း သိကြရာသည်။]

ဗျာပါဒ နိဝရဏ

မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ဆဲဖြစ်သော ဗျာပါဒကို ငါ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဗျာပါဒ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်ဟူ၍ သိ၏။ မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ဆဲ မရှိသော ဗျာပါဒကိုလည်း ငါ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဗျာ

ပါဒသည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ဆဲမရှိဟူ၍ သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် မဖြစ်ပေါ်သေးသော ဗျာပါဒသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုဗျာပါဒ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော ဗျာပါဒကို ပယ်၏။ ထိုဗျာပါဒ ပယ်ကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ပယ်အပ်ပြီးသော ဗျာပါဒ၏ နောင်တစ်ဖန်ဖြစ်ခြင်း မရှိ။ ထိုဗျာပါဒ နောင်တစ်ဖန်မဖြစ်ခြင်း အကြောင်းကိုလည်း သိ၏။

ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ

မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ဆဲဖြစ်သော ထိနမိဒ္ဓကို ငါ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ထိနမိဒ္ဓ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်ဟူ၍ သိ၏။ မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ဆဲမရှိသော ထိနမိဒ္ဓကိုလည်း ငါ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ထိနမိဒ္ဓ ဖြစ်ပေါ်ဆဲမရှိဟူ၍ သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် မဖြစ်ပေါ်သေးသော ထိနမိဒ္ဓသည် ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုထိနမိဒ္ဓ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း အကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်၏။ ထိုထိနမိဒ္ဓ ပယ်ခြင်းအကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ပယ်အပ်ပြီးသော ထိနမိဒ္ဓသည် နောင်တစ်ဖန်ဖြစ်ခြင်း မရှိ။ ထိုထိနမိဒ္ဓ နောင်တစ်ဖန် မဖြစ်ခြင်းအကြောင်းကိုလည်း သိ၏။

ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏ

မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ဆဲဖြစ်သော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စကို ငါ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်ဟူ၍ သိ၏။ မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ဆဲမရှိသော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စကိုလည်း ငါ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ ဖြစ်ပေါ်ဆဲမရှိဟူ၍ သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် မဖြစ်ပေါ်သေးသော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စသည် ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း အကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စကို ပယ်၏။ ထိုဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ ပယ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ပယ်အပ်ပြီးသော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စသည် နောင်တစ်ဖန်ဖြစ်ခြင်း မရှိ။ ထိုဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ နောင်တစ်ဖန် မဖြစ်ခြင်းအကြောင်းကိုလည်း သိ၏။

ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ

မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခဲ့ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာကို ငါ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်ဟူ၍ သိ၏။ မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိသော ဝိစိကိစ္ဆာကိုလည်း ငါ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိဟူ၍ သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် မဖြစ်ပေါ်သေးသော ဝိစိကိစ္ဆာသည် ဖြစ်၏။ ထိုဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်ခြင်းအကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်၏။ ထိုဝိစိကိစ္ဆာ ပယ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ပယ်အပ်ပြီးသော ဝိစိကိစ္ဆာသည် နောင်တစ်ဖန်ဖြစ်ခြင်း မရှိ။ ထိုဝိစိကိစ္ဆာ နောင်တစ်ဖန် မဖြစ်ခြင်းအကြောင်းကိုလည်း သိ၏။

ဤသို့လျှင် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော သဘောတရားတို့၌ သဘောတရားကို ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ဖြစ်သော သဘောတရားတို့၌ သဘောတရားကို ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ဖြစ်သော သဘောတရားတို့၌ သဘောတရားကို ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။

သဘောတရားတို့၌ ဖြစ်ခြင်းသဘောကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ သဘောတရားတို့၌ ပျက်ခြင်းသဘောကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ သဘောတရားတို့၌ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း သဘောကို ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။

ထိုရဟန်းအား သတိသည် ရှေးရှုထင်၏။ ထိုသတိသည် ဉာဏ်တိုးပွားခြင်းငှာ၊ သတိတိုးပွားခြင်းငှာ ဖြစ်၏။ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့၌ မမှီမှု၍နေ၏။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတည်းဟူသော လောက၌ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ စွဲလမ်းတပ်မက်ခြင်း မရှိ။

ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ဤသို့လျှင် နိဝရဏတရားတို့၌ နိဝရဏတရားတို့ဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

နိဝရဏအခန်း ပြီး၏။

ဓမ္မာနုပဿနာ ခန္ဓာခန်း

တစ်ပါးတုံလည်း ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးဟု ဆိုအပ်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ ရုပ်နာမ်တရားဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။

ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးဟု ဆိုအပ်သော ရုပ်နာမ် တရားတို့၌ ရုပ်နာမ်တရားဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေသနည်းဟူမူကား -

ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ဤသည်ကား ရုပ်တရားတည်း၊ ဤသည်ကား ရုပ်၏ဖြစ်ကြောင်း တရားတည်း၊ ဤသည်ကား ရုပ်၏ ချုပ်ကြောင်းတရားတည်းဟူ၍ သိ၏။

ဤသည်ကား ဝေဒနာတည်း၊ ဤသည်ကား ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ကြောင်း တရားတည်း၊ ဤသည်ကား ဝေဒနာ၏ ချုပ်ကြောင်းတရားတည်းဟူ၍ သိ၏။

ဤသည်ကား သညာတည်း၊ ဤသည်ကား သညာ၏ ဖြစ်ကြောင်း တရားတည်း၊ ဤသည်ကား သညာ၏ ချုပ်ကြောင်းတရားတည်းဟူ၍ သိ၏။

ဤသည်တို့ကား သင်္ခါရတို့တည်း၊ ဤသည်တို့ကား သင်္ခါရ၏ ဖြစ် ကြောင်းတရားတည်း၊ ဤသည်ကား သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ကြောင်းတရားတည်း ဟူ၍ သိ၏။

ဤသည်ကား ဝိညာဏ်တည်း၊ ဤသည်ကား ဝိညာဏ်၏ ဖြစ်ကြောင်း တရားတည်း၊ ဤသည်ကား ဝိညာဏ်၏ ချုပ်ကြောင်းတရားတည်းဟူ၍ သိ၏။

ဤသို့လျှင် ရုပ်နာမ်တရားဖြစ်ကုန်သော သဘောတရားတို့၌ ရုပ်နာမ် သဘောတရားဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ပ။ (အကျယ်ထုတ်ပြပြီးသော အနုပဿနာတို့နည်းတူ ပေယျာလကို ဖော်နိုင်ကြပါပြီ။)

ရဟန်းတို့ ... ဤသို့လျှင် သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အား ထုတ်သော ရဟန်းသည် ရုပ်နာမ်တရား ဖြစ်ကုန်သော သဘောတရားတို့၌ ရုပ်နာမ်သဘောတရားဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေသည်ဟု ဟောတော်မူသည်။

[အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အသီးသီးခွဲခြား၍ ဖြစ်ကြောင်း၊ ပျက်ကြောင်းတို့ကို ဖော်ပြရပါမူ အလွန်ကျယ်ဝန်းသွားမည်ဖြစ်၍ အကျယ်မရေး တော့ပြီ။]

ခန္ဓာခန်း ပြီး၏။

ဓမ္မာနုပဿနာ အာယတနခန်း

တစ်ပါးတုံလည်း ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ခြောက်ပါး၊ ခြောက်ပါးကုန်သော အဇ္ဈတ္တိကာယ

တန၊ ဗာဟိရာယတနဟု ဆိုအပ်ကုန်သော တရားတို့၌ အဇ္ဈတ္တိကာယတန၊ ဗာဟိရာယတနဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။

ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် ခြောက်ပါး ခြောက်ပါးကုန်သော အဇ္ဈတ္တိကာယ၊ ဗာဟိရာယတနတို့၌ အဇ္ဈတ္တိကာယတန၊ ဗာဟိရာယတနဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေသနည်းဟူမူကား -

ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် စက္ခာယတနဟူသော ရုပ်ကိုလည်း သိ၏။ ရူပါယတနဟူသော ရူပါရုံကိုလည်း သိ၏။ စက္ခာယတနနှင့် ရူပါရုံတို့ ရှေးရှုဆုံမိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော သံယောဇဉ် ဆယ်ပါးကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် မဖြစ်သေးသော သံယောဇဉ်သည် ဖြစ်၏။ ထိုသံယောဇဉ် ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော သံယောဇဉ်ကို ပယ်၏။ ထို သံယောဇဉ် ပယ်ကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ပယ်အပ်ပြီးသော သံယောဇဉ်သည် နောင်တစ်ဖန်ဖြစ်ခြင်း မရှိ။ ထိုသံယောဇဉ် နောင်တစ်ဖန်မဖြစ်ခြင်း အကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ သောတာယတနဟူသော ရုပ်ကိုလည်းသိ၏။ သဒ္ဓါယတနဟူသော သဒ္ဓါရုံကိုလည်း သိ၏။ ဃာနာယတနဟူသော ရုပ်ကိုလည်း သိ၏။ ဂန္ဓာယတနဟူသော ဂန္ဓာရုံကိုလည်း သိ၏။ ဇိဝှါယတနဟူသော ရုပ်ကိုလည်း သိ၏။ ရသာယတနဟူသော ရသာရုံကိုလည်း သိ၏။ ကာယာယတနဟူသော ရုပ်ကိုလည်း သိ၏။ မနာယတနဟူသော စိတ်ကိုလည်း သိ၏။ ဓမ္မာပတနဟူသော ဓမ္မာရုံကိုလည်း သိ၏။ မနာယတနနှင့် ဓမ္မာယတနတို့ ရှေးရှုဆုံမိခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော သံယောဇဉ်ဆယ်ပါးကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် မဖြစ်ပေါ်သေးသော သံယောဇဉ်သည် ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုသံယောဇဉ် ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော သံယောဇဉ်ကို ပယ်၏။ ထိုသံယောဇဉ် ပယ်ခြင်းအကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ပယ်အပ်ပြီးသော သံယောဇဉ်သည် နောင်တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိ။ ထိုသံယောဇဉ် နောင်တစ်ဖန် မဖြစ်ခြင်းကိုလည်း သိ၏။

ဤသို့လျှင် အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့၌လည်းကောင်း၊ ရုပ်နာမ်တရားတို့ဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍ နေ၏။ ပ။ ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အား

ထုတ်သော ရဟန်းသည် ဤသို့ ခြောက်ပါး ခြောက်ပါးကုန်သော အဇ္ဈတ္တိ ကာယတန၊ ဗာဟိရယတနဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ ရုပ်နာမ် တရားဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

- (၁) စက္ခုနှင့် ရူပါရုံ တွေ့ဆုံမိသည်ကို အကြောင်းပြု၍ လောဘဖြစ် လျှင် ကာမရာဂ သံယောဇဉ် ဖြစ်တတ်သည်။ ထို့အတူ သောတ နှင့် သဒ္ဓါရုံ၊ ဃာနနှင့် ဂန္ဓာရုံ၊ ဇိဝါနှင့် ရသာရုံ၊ ကာယနှင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ တွေ့ဆုံမိသည်ကို အကြောင်းပြု၍ လောဘဖြစ်လျှင် ကာမရာဂ သံယောဇဉ် ဖြစ်တတ်သည်။
- (၂) ဒေါသဖြစ်လျှင် ပဋိဃ သံယောဇဉ် ဖြစ်တတ်သည်။
- (၃) ဘဝကို တောင့်တလျှင် ဘဝသံယောဇဉ် ဖြစ်တတ်သည်။
- (၄) ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးလျှင် မာနသံယောဇဉ် ဖြစ်တတ်သည်။
- (၅) ရုပ်နာမ် ဓမ္မတို့ကိုပင် ငါဟု ထင်ယူစွဲလမ်းလျှင် ဒိဋ္ဌိသံယောဇဉ် ဖြစ်တတ်သည်။
- (၆) တရားမှန် ဟုတ်မှဟုတ်ပါလေ၏လားဟု ယုံမှားရှိလျှင် ဝိစိကိစ္ဆာ သံယောဇဉ် ဖြစ်တတ်သည်။
- (၇) အကျင့်လမ်းမှားလျှင် သီလဗ္ဗတပရာမာသ သံယောဇဉ် ဖြစ်တတ် သည်။
- (၈) မနာလိုစိတ်ဖြစ်လျှင် ဣဿာသံယောဇဉ် ဖြစ်တတ်သည်။
- (၉) မိမိကဲ့သို့ မပြည့်စုံစေလို၊ မချမ်းသာစေလိုလျှင် မစ္ဆရိယ သံယော ဇဉ် ဖြစ်တတ်သည်။
- (၁၀) သစ္စာလေးပါးကို မသိမမြင်လျှင် အဝိဇ္ဇာ သံယောဇဉ် ဖြစ်တတ် သည်။

သတ္တဝါတွေကို အပါယ်ထောင်မှ မလွတ်အောင် သံသရာနှောင်းအိမ်မှ မထွက်နိုင်အောင် ဖွဲ့ချည်တုပ်နှောင်သော သံယောဇဉ်ကြီးတွေ များလှပေသည်။ သံယောဇဉ်၏ အာရုံဖြစ်သော သံယောဇဉ်၏ အကြိုက်ဖြစ်သော ရူပါရုံ အစရှိ သော ကာမဂုဏ်အာရုံတို့သည် မာရ်နတ်၏ ကျောကွင်း၊ မာရ်နတ်၏ နှောင် ကြိုး၊ မာရ်နတ်၏ ထိတ်တုံးတွေ ဖြစ်သည်ကိုသိလျှင် အလွန်ကြောက်မက် ဖွယ်ကောင်းလှပေသည်။ မမြင်ကြ၊ မသိကြ၊ မယုံကြည်ကြသောကြောင့်သာလျှင် မရွံ့မကြောက် မထိတ်မလန့်ကြဘဲ တိုး၍သာ နေကြလေသည်။

သံယောဇနိယထမ္ဘမ္ဘိ၊ သံယောဇနေဟိ ဗန္ဓိတာ။

သတ္တာ ဒုက္ခာ န မုစ္ဆန္တိ၊ သံသာရဒ္ဒဗ္ဗရေ သဒါ။ ။

သံယောဇနိယ ထမ္ဘမ္ဘိ-သံယောဇဉ်၏ အာရုံဖြစ်သော ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော တိုင်၌၊ သံယောဇနေဟိ-သံယောဇဉ်ကြီးတို့ဖြင့်။ ဗန္ဓိတာ-နှောင်ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊ သတ္တာ-သတ္တဝါတို့သည်။ သံသာရဒ္ဒဗ္ဗရေ-သံသရာတည်းဟူသော နှောင်အိမ်ကြီးအတွင်း၌၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲအပေါင်းမှ၊ နမုစ္ဆန္တိ-မလွတ်မြောက်နိုင်ကြကုန်ဟူ၍ ပညာရှိကြီးတစ်ဦး ကျူးရင့်ခဲ့သည်။ အာယတနခန်း ပြီး၏။

ဓမ္မာနုပဿနာ ဗောဇ္ဈင်ခန်း

တစ်ပါးတုံလည်း ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ခုနစ်ပါးသော ဗောဇ္ဈင်တရားတို့၌ ဗောဇ္ဈင်တရားဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။

ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် အဘယ်သို့လျှင် ခုနစ်ပါးသော ဗောဇ္ဈင်တရားတို့၌ ဗောဇ္ဈင်တရားဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေသနည်းဟူမူကား -

ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ထင်ရှားသော သတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ငါ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ သတိသမ္မောဇ္ဈင် ရှိသည်ဟူ၍ သိ၏။ မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ သတိသမ္မောဇ္ဈင် ထင်ရှားမရှိသည်ကိုလည်း ငါ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ သတိသမ္မောဇ္ဈင် ထင်ရှားမရှိဟူ၍ သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် မဖြစ်ပေါ်သေးသော သတိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုသတိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း သိ၏။ အကြင်အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော သတိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ဘာဝနာ၏ ပြည့်စုံခြင်းငှာဖြစ်၏။ ထိုသတိသမ္မောဇ္ဈင်၏ ဘာဝနာ၏ ပြည့်စုံခြင်းငှာ ဖြစ်သည်ကိုလည်း သိ၏။

[ဓမ္မပိစယ သမ္မောဇ္ဈင်၊ ဝီရိယ သမ္မောဇ္ဈင်၊ ပီတိ သမ္မောဇ္ဈင်၊ ပဿဒ္ဓိ သမ္မောဇ္ဈင်၊ သမာဓိ သမ္မောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာ သမ္မောဇ္ဈင်တို့ကို သတိသမ္မောဇ္ဈင် နည်းတူပင် ဟောတော်မူသည်ဖြစ်၍ သတိသမ္မောဇ္ဈင်အတိုင်း သိပါလေ။]

ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ဤသို့လျှင် ခုနစ်ပါးသော ဗောဇ္ဈင်တရားတို့၌ ဗောဇ္ဈင်တရားဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

[သစ္စာလေးပါးတို့ကို ကောင်းစွာသိတတ်သော တရားကို သမ္မောဓိဟု ဆိုသည်။ သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို ကောင်းစွာ သိသောဉာဏ်၏ အကြောင်းအင်္ဂါတို့ ဖြစ်သောကြောင့် သမ္မောဇ္ဈင်ဟု ဆိုသည်။ သတိ သည်ပင်လျှင် သမ္မောဇ္ဈင်-သတိမ္မောဇ္ဈင်၊ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် စသည် တို့ကိုလည်း ဤနည်းတူ သိကြရ၏။]

ဗောဇ္ဈင်ခန်း ပြီး၏။

ဓမ္မာနုပဿနာ သစ္စာခန်း

တစ်ပါးတုံလည်း ရဟန်းတို့ ... သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် သစ္စာလေးပါးတရားတို့၌ သစ္စာလေးပါးတရားဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။

ရဟန်းတို့ ... ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် အဘယ် ကဲ့သို့ သစ္စာလေးပါးတရားတို့၌ သစ္စာလေးပါးတရားဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေသနည်းဟူမူကား -

ရဟန်းတို့ ... ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ဤသည်ကား ဒုက္ခဟူ၍ ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိ၏။ ဤသည် ကား ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းဟူ၍ ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိ၏။ ဤသည်ကား ဒုက္ခ ချုပ်ငြိမ်းရာဟူ၍ ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိ၏။ ဤသည်ကား ဒုက္ခ၏ ချုပ် ငြိမ်းရာသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်တရားဟူ၍ ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိ၏။

ဒုက္ခသစ္စာအကျယ်

ရဟန်းတို့ ... ဒုက္ခဟူသော အရိယသစ္စာသည် အဘယ်နည်းဟူမူကား ဇာတိသည်လည်း ဒုက္ခပင်တည်း။ ဧရာသည်လည်း ဒုက္ခပင်တည်း။ မရဏသည် လည်း ဒုက္ခပင်တည်း။ သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ၊ ဥပါယာသတို့ သည်လည်း ဒုက္ခတို့ပင်တည်း။ မချစ်ခင် မနှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရ တို့နှင့် ပေါင်းယှဉ်ရခြင်းသည်လည်း ဒုက္ခပင်တည်း။ ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ်သော

သတ္တဝါသင်္ခါရတို့နှင့် ကင်းကွာခြင်းသည်လည်း ဒုက္ခပင်တည်း၊ တောင့်တ၍ မရအပ်သောအရာကို တောင့်တ၍ မရခြင်းသည်လည်း ဒုက္ခပင်တည်း၊ အကျဉ်းအားဖြင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့သည်လည်း ဒုက္ခပင်တည်း။

ရဟန်းတို့ ဇာတိဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်းဟုမူကား ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏ ထိုထိုသတ္တဝါတို့ အတွင်း၌ ရှေးဦးစွာဖြစ်ခြင်း၊ ပြည့်စုံစွာ ဖြစ်ခြင်း၊ ဥစ္စံတွင်း အမိဝမ်းတွင်းသို့ သက်ဝင်ခြင်း၊ ကိုယ်ထင် ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၊ ခန္ဓာသစ်တို့၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၊ စက္ခု စသော အာယတနတို့ကိုရခြင်းသည် ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းသဘောကို ဇရာဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... မရဏဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်းဟု မူကား ရွေ့လျော့ခြင်း၊ ရွေ့လျော့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ ကွယ်ပျောက်ခြင်း၊ သေဆုံးခြင်း၊ သေခြင်းကိုပြုခြင်း၊ ခန္ဓာတို့၏ပျက်ခြင်း၊ ကိုယ်ကောင်ကိုပစ်ချခြင်း၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ပြတ်ခြင်းသည်ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤသို့ ပြဆိုအပ်သောသဘောကို မရဏဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... သောကဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်းဟု မူကား ရဟန်းတို့ ဆွေမျိုးဉာတိတို့၏ ပျက်စီးခြင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပျက်စီးခြင်း၊ ရောဂါနှိပ်စက်ခြင်း၊ သီလပျက်စီးခြင်း၊ အယူအမြင်ပျက်စီးခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ငါးမျိုးသော ပျက်စီးခြင်းတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပျက်စီးခြင်းနှင့်တွေ့ကြုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း၊ စိုးရိမ်သော အခြင်းအရာဖြစ်ခြင်း၊ စိုးရိမ်သော သူ၏အဖြစ်၊ အတွင်း၌စိုးရိမ်ခြင်း၊ အတွင်း၌ အဖန်တလဲလဲ စိုးရိမ်ခြင်းသည် ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤသို့သဘောရှိသော စိုးရိမ်ခြင်းကို သောကဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... ပရိဒေဝဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်းဟု မူကား ရဟန်းတို့ ... ပျက်စီးခြင်း ဗျာသနငါးမျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပျက်စီးခြင်းနှင့် တွေ့ကြုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ငိုကြွေးခြင်း၊ ပြင်းစွာငိုကြွေးခြင်း၊ ငိုကြွေးသော အခြင်းအရာ၊ ပြင်းစွာငိုကြွေးသော အခြင်းအရာ၊ ငိုကြွေးသောသူ၏ အဖြစ်၊ ပြင်းစွာငိုကြွေးသောသူ၏အဖြစ်သည် ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤသို့ ငိုကြွေးခြင်းသဘောတရားကို ပရိဒေဝဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... ဒုက္ခဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်းဟု မူကား ရဟန်းတို့ ... ကိုယ်၌ဖြစ်သော ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ကိုယ်၌ဖြစ်သော မသာယာဖွယ်၊ ကိုယ်အတွေ့ကုမို၍ဖြစ်သော မသာယာဖွယ်၊ သာယာဖွယ် မဟုတ်သော

ဝေဒနာသည် ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤသို့ ဆင်းရဲခြင်း၊ မသာယာခြင်းရှိသော သဘောတရားကို ဒုက္ခဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... ဒေါမနဿဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်း ဟူမူကား ရဟန်းတို့ စိတ်၌ဖြစ်သော ဒုက္ခဝေဒနာ၊ စိတ်၌ဖြစ်သော မသာယာ ဖွယ်၊ စိတ်အတွေ့ကို မှီ၍ဖြစ်သော မသာယာဖွယ်၊ သာယာဖွယ်မဟုတ်သော ဝေဒနာသည် ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤသို့စိတ်၌ဖြစ်သော ဆင်းရဲခြင်း၊ မသာ ယာခြင်းရှိသော သဘောကို ဒေါမနဿဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... ဥပါယာသဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်း ဟူမူကား ရဟန်းတို့ ... ပျက်စီးခြင်း ဗျသနတရားငါးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး နှင့် တွေ့ကြုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဆုတ်နစ်သော အခြင်းအရာဖြင့် ပင်ပန်းခြင်း၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်း၊ ဆုတ်နစ်သော အခြင်းအရာဖြင့် ပင်ပန်းသည်၏အဖြစ်၊ ဆုတ်နစ်သော အခြင်းအရာဖြင့် ပြင်းစွာပင်ပန်းသည်၏ အဖြစ်သည်ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤသို့ ပင်ပန်းခြင်းသဘောကို ဥပါယာသဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... မချစ်ခင် မနှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရတို့နှင့် ပေါင်းယှဉ်ရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ် သနည်းဟူမူကား ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အလိုမရှိအပ်ကုန် သော မနှစ်သက်အပ်ကုန်သော စိတ်နှလုံးကို မပွားစေကုန်သော ရူပါရုံ၊ သဒ္ဒါ ရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ ဓမ္မာရုံတို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အကျိုးမဲ့ကို အလိုရှိကုန်သော၊ စီးပွားမဲ့ကို အလိုရှိကုန်သော၊ ချမ်းသာခြင်းကို အလိုမရှိကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုအာရုံခြောက်ပါးတို့နှင့်လည်း ကောင်း၊ အကျိုးမဲ့ စသည်ကို အလိုရှိကုန်သော ထိုသူတို့နှင့်လည်းကောင်း အတူတကွနေရခြင်း၊ တကွနက်ဆုံရခြင်း၊ ပေါင်းသင်းနေရခြင်း၊ ရောနှော၍ နေရခြင်းသည် ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤသို့ မချစ်ခင် မနှစ်သက်အပ်သော အာရုံ၊ မချစ်ခင် မနှစ်သက်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ၍ နေရခြင်းကို မချစ်ခင် မနှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရတို့နှင့် ပေါင်းယှဉ် ရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရတို့နှင့် ကွေကွင်း ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်းဟူ မူကား ရဟန်းတို့ ... ဤလောက၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အလိုရှိအပ်၊ နှစ်သက်အပ်၊ စိတ်နှလုံးကို ပွားစေတတ်ကုန်သော ရူပါရုံ၊ သဒ္ဒါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖော

ဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ ဓမ္မာရုံတို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အကျိုးကို လိုလားကုန်သော၊ အစီးအပွားကို လိုလားကုန်သော၊ ချမ်းသာခြင်းကို အလိုရှိကုန်သော မိခင် ဖခင် ညီအစ်ကို မောင်နှမ မိတ်ဆွေအပေါင်းအဖော် ဆွေမျိုးသားချင်းတို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုထို အလိုရှိအပ်သော အာရုံ၊ ထိုထို မိဘ စသည်တို့နှင့် အတူ တကွ မနေရခြင်း၊ မဆုံရခြင်း၊ မပေါင်းသင်းရခြင်း၊ ရောနှော၍မနေရခြင်းသည် ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤသို့ ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ်ကုန်သော အာရုံ၊ ချစ်ခင်နှစ် သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရတို့နှင့် ကွေကွင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲ ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... တောင့်တ၍ မရအပ်သောအရာကို တောင့်တ၍ မရခြင်း ကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်းဟုမူကား ရဟန်းတို့ ဇာတိဟူသော ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသဘောရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့အား ငါတို့သည် ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း မဖြစ်ကုန်မူကား ကောင်းလေစွ။ ငါတို့ထံသို့ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း သဘောတရားသည်လည်း မရောက်လာပါမူကား ကောင်းလေ စွဟု ဤသို့ တောင့်တခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ ဇာတိ၏မဖြစ်ခြင်း၊ မရောက် လာစေခြင်းကို တောင့်တ၍မရနိုင်။ ဤသို့ တောင့်တ၍မရအပ်သောအရာကို တောင့်တလျက် မရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲကိုပင်လျှင် မတောင့်တအပ် သည်ကို တောင့်တ၍ မရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ...
 ဧရာဟူသော အိုခြင်းသဘောရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့အား၊
 ဗျာဓိဟူသော နာခြင်းသဘောရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့အား၊
 မရဏဟူသော သေခြင်းသဘောရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့အား၊
 သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ၊ ဥပါယာသ သဘောရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့အား၊

ငါတို့သည် အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း၊ သောက စသည်တို့ မဖြစ် ကုန်မူကား ကောင်းလေစွ။ ငါတို့ထံသို့ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း၊ သောက စသည်တို့လည်း မရောက်လာကြကုန်မူကား ကောင်းလေစွဟု တောင့်တခြင်း သည်ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ တောင့်တသော်လည်း တောင့်တ၍မရနိုင်၊ တောင့်တ၍ မရခြင်းကြောင့် တောင့်တ၍ မရအပ်သည်ကိုဖြစ်သော ဆင်းရဲကိုပင်လျှင် မတောင့်တအပ်သည်ကို တောင့်တ၍ မရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... အကျဉ်းအားဖြင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် ဒုက္ခမည်ကုန်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောတရားတို့ ဖြစ်သနည်းဟူမူကား ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့သည် သရုပ်အားဖြင့် ရူပပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သညုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓာ တို့တည်း။ ရဟန်းတို့ ... အကျဉ်းအားဖြင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို ဒုက္ခဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤပြဆိုအပ်ပြီးသော သဘောတရားအပေါင်းကို ဒုက္ခဟုဆိုအပ်သော အရိယသစ္စာဟူ၍ ဆိုအပ်၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

အဝိဇ္ဇာကာကွယ်ဖုံးအုပ်သဖြင့် ဉာဏ်မျက်စိသုံးနေကြသော ပုထုဇဉ်တို့ သန္တာန်၌ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော ဒုက္ခတွေ့ကို ဖြတ်စွာဘုရားသည် “ခရေစေတုင်းကျ” ဆိုသလို အစေ့အငှ ဖော်ထုတ်၍ပြတော်မူသည်။ ဤဒုက္ခတို့ကို ဉာတပရိညာဖြင့် သိစေတော်မူလိုသော မဟာကရုဏာတော်၏ အရှင်ပါပေဟု ဦးတိုက်သင့်လှပေသည်။ ယင်းဒုက္ခတို့ကို မြင်အောင်ကြည့်၍ ဒုက္ခတို့မှ ကျွတ်လွတ်အောင် ရုန်းသင့်ကြပေသည်။

ဒုက္ခသစ္စာအကျယ် ပြီး၏။

သမုဒယသစ္စာ အကျယ်

ရဟန်းတို့ ... ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော အရိယသစ္စာသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်းဟူမူကား အကြင်တဏှာသည် တစ်ဖန် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်၏။ အာရုံ၌ ပြင်းစွာတပ်မက်တတ်၏။ ထိုထိုအတ္တဘော၊ ထိုထိုအာရုံတို့၌ အလွန်တပ်မက်တတ်၏။ ဤတဏှာသည် အဘယ်တဏှာနည်းဟူမူ ကာမဂုဏ်တို့၌ တပ်မက်သော ကာမတဏှာ၊ ရူပဘုံ အရူပဘုံတို့၌ တပ်မက်သော ဘဝတဏှာ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော ဝိဘဝတဏှာ ဤတဏှာတို့ပေတည်း။

ရဟန်းတို့ ... ထိုတဏှာဖြစ်လျှင် အဘယ်၌ဖြစ်သနည်း၊ အဘယ်၌ အဖန်ဖန် သက်ဝင်တည်နေသနည်းဟူမူကား လောက၌ ပိယရုပ် (ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ်သော သဘောရှိသော ဝတ္ထု)، သာတရုပ် (သာယာအပ်သော သဘောရှိသော ဝတ္ထု) သည် ရှိ၏။ ထိုပိယရုပ်၊ သာတရုပ်တို့၌ တဏှာသည် ဖြစ်ခွင့်ရှိလျှင် ဖြစ်တတ်၏။ သက်ဝင်တည်နေခွင့်ရှိလျှင် အဖန်ဖန် သက်ဝင်တည်နေတတ်၏။

ပိယရုပ်, သာတရုပ်ဟူသည် အဘယ်နည်းဟူမူ စက္ခုသည် ပိယရုပ်, သာတရုပ် ဖြစ်၏။ သောတ, ဃာန, ဇိဝါ, ကာယ, မန သည် ပိယရုပ်, သာတရုပ် ဖြစ်၏။ သက်ဝင်တည်နေခွင့်ရှိလျှင် အဖန်ဖန် သက်ဝင်တည်နေတတ်၏။ “နိဝိသတီတိ ပုနပုနံ ပဝတ္ထိဝသေန ပတိဋ္ဌဟတိ”။ (အဋ္ဌကထာ)

ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ, ဓမ္မာရုံတို့သည် ပိယရုပ်, သာတရုပ် ဖြစ်ကုန်၏။ ဤရူပါရုံ စသည်တို့၌ တဏှာဖြစ်ခွင့်ရှိလျှင် ဖြစ်၏။ အဖန်ဖန် သက်ဝင်တည်နေခွင့်ရှိလျှင် သက်ဝင်တည်နေတတ်၏။

စက္ခုဝိညာဏ်, သောတဝိညာဏ်, ဃာနဝိညာဏ်, ဇိဝါဝိညာဏ်, ကာယဝိညာဏ်, မနောဝိညာဏ် တို့သည် ပိယရုပ်, သာတရုပ် ဖြစ်ကုန်၏။ ဤစက္ခုဝိညာဏ် စသည်တို့၌ တဏှာသည် ဖြစ်ခွင့်ရှိလျှင် ဖြစ်တတ်၏။ အဖန်ဖန် သက်ဝင်တည်နေခွင့်ရှိလျှင် သက်ဝင်တည်နေတတ်၏။

စက္ခုသမ္မဿ, သောတသမ္မဿ, ဃာနသမ္မဿ, ဇိဝါသမ္မဿ, ကာယသမ္မဿ, မနောသမ္မဿ တို့သည် ပိယရုပ်, သာတရုပ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပ။ အဖန်ဖန် သက်ဝင်တည်နေတတ်၏။

စက္ခုသမ္မဿဇာဝေဒနာ, သောတသမ္မဿဇာဝေဒနာ, ဃာနသမ္မဿဇာဝေဒနာ, ဇိဝါသမ္မဿဇာဝေဒနာ, မနောသမ္မဿဇာဝေဒနာ တို့သည် ပိယရုပ်, သာတရုပ် ဖြစ်ကုန်၏။ ပ။ အဖန်ဖန် သက်ဝင်တည်နေတတ်၏။

ရူပသညာ, သဒ္ဒသညာ, ဂန္ဓသညာ, ရသသညာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာ, ဓမ္မသညာတို့သည် ပိယရုပ်, သာတရုပ် ဖြစ်ကုန်၏။ ပ။ အဖန်ဖန် သက်ဝင်တည်နေတတ်၏။

ရူပသဇ္ဇေတနာ, သဒ္ဒသဇ္ဇေတနာ, ဂန္ဓသဇ္ဇေတနာ, ရသသဇ္ဇေတနာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗသဇ္ဇေတနာ, ဓမ္မသဇ္ဇေတနာတို့သည် ပိယရုပ်, သာတရုပ် ဖြစ်ကုန်၏။ ပ။ အဖန်ဖန် သက်ဝင်တည်နေတတ်၏။

ရူပတဏှာ, သဒ္ဒတဏှာ, ဂန္ဓတဏှာ, ရသတဏှာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ, ဓမ္မတဏှာတို့သည် ပိယရုပ်, သာတရုပ် ဖြစ်ကုန်၏။ ပ။ အဖန်ဖန် သက်ဝင်တည်နေတတ်၏။

ရူပဝိစာရ, သဒ္ဒဝိစာရ, ဂန္ဓဝိစာရ, ရသဝိစာရ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝိစာရ, ဓမ္မဝိစာရတို့သည် ပိယရုပ်, သာတရုပ် ဖြစ်ကုန်၏။ ပ။ အဖန်ဖန် သက်ဝင်တည်နေတတ်၏။

ရဟန်းတို့ ... ဤပြဆိုအပ်ပြီးသော ပိယရုပ်၊ သာတရုပ်တို့၌ဖြစ်သော အဖန်ဖန် သက်ဝင်တည်နေတတ်သော သဘောတရားကို သမုဒယဟု ဆိုအပ်၏၊ အရိယသစ္စာဟူ၍ ဆိုအပ်၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

[ပိယရုပ်၊ သာတရုပ် ဆိုသည်မှာ ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောရှိသော ၂၈-ပါးသော ရုပ်တို့ကိုသာလျှင် ဆိုသည်မဟုတ်။ ချစ်ခင်နှစ်သက် မြတ်နိုးအပ်သော သဘောရှိသော လောကီရုပ်နာမ်တို့ကို ဆိုသည်။ ပိယရူပသဒ္ဒါ၌ ရူပပုဒ်သည် သဘောဟူသော အနက်ရှိ၏။ ပိယရူပ-ချစ်အပ်သောသဘောရှိသော တရား၊ သာတရူပ-သာယာတပ်မက်အပ်သော သဘောရှိသော တရားဟု ဆိုလိုသည်။ သို့ကြောင့် စက္ခု၊ သောတစသော ရုပ်၊ ရူပသဒ္ဒစသော ရုပ်၊ စက္ခုဝိညာဏ်စသော စိတ်၊ ဝိတက်ဝိစာရစသော စေတသိက်တို့သည် ပိယရူပ၊ သာတရူပ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုပိယရုပ်၊ သာတရုပ်တို့၌ တဏှာဖြစ်သည်ဟု ဟောတော်မူသည်။

ရုပ်နာမ်ဖြစ်သော ပိယရုပ်၊ သာတရုပ်တို့သည် အန္တပုထုဇဉ်တို့ သန္တာန်၌ ပိယ၊ သာတ ဖြစ်သော်လည်း ဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ရဟန္တာ၏ သန္တာန်၌ကား ပိယ၊ သာတမ ဖြစ်ကြကုန်။ အကြောင်းမူကား ထိုရုပ်နာမ်တို့၏ ပကတိအရှိသဘောဖြစ်သော အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တတို့ကို မြင်သောကြောင့်တည်း။]

သမုဒယသစ္စာအကျယ် ပြီး၏။

နိရောဓသစ္စာအကျယ်

ရဟန်းတို့ ... နိရောဓဟု ဆိုအပ်သော အရိယသစ္စာဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်းဟူမူကား ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော တဏှာ၏သာလျှင် အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ခြင်းသည်၊ စွန့်ခြင်းသည်၊ ကုန်ခန်းခြင်းသည်၊ ကင်းလွတ်ခြင်းသည်၊ မကပ်ငြိခြင်းသည် ရှိ၏။ ဤသဘောတရားသည်ပင် နိရောဓဟု ဆိုအပ်သော အရိယသစ္စာ ဖြစ်၏။

ရဟန်းတို့ ... ထိုတဏှာသည် ပယ်အပ်သည်ရှိသော် အဘယ်အရာ၌ ပယ်အပ်ပါသနည်း။ ချုပ်သည်ရှိသော် အဘယ်အရာ၌ ချုပ်ပါသနည်းဟူမူကား လောက၌ ပိယရုပ်၊ သာတရုပ်သည် ရှိ၏။ ဤပိယရုပ်၊ သာတရုပ်၌ တဏှာသည် ပယ်အပ်သည်ရှိသော် ပယ်၏။ ချုပ်သည်ရှိသော် ချုပ်၏။

ပိယရုပ်, သာတရုပ်ဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်းဟူမူ ကား (သမုဒယသစ္စာ၌ အကျယ်ဖော်ပြပြီးသည့်အတိုင်း ပိယရုပ်, သာတရုပ် တို့ကို သိပါလေ။)

ရဟန်းတို့ ... ဤသဘောတရားကို နိရောဓဟုဆိုအပ်သော အရိယသစ္စာ ဟူ၍ ဆိုအပ်၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

[ပိယရုပ်, သာတရုပ်တို့၏ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ သဘောကို သိမြင် သော ပိပဿကပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုရုပ်တို့၌ တပ်မက်သာယာမှု မဖြစ်သည် သာမဟုတ်။ အပြစ်ဒေါသကိုမြင်၍ ရန်သူကဲ့သို့ ကြောက်ရွံ့စက်ဆုပ် လျက် ထိုရုပ်နာမ် ဓန္ဓာတို့မှ လွတ်လိုသောဆန္ဒဖြင့် တရားကို အားထုတ် သည်ဖြစ်၍ ပိပဿကပုဂ္ဂိုလ် သန္တာန်၌ တဏှာလောဘသည် တဒဂံအား ဖြင့်မူလည်း ချုပ်လေသည်။ ဆက်လက်၍ အားထုတ်ပါမူကား သမုစ္ဆေ ဒပဟန်ဖြင့် ပယ်သတ်နိုင်၍ တဏှာအကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းပေမည်။ ဤသို့ တဏှာချုပ်ငြိမ်းတော်မူစေလိုသဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာနှင့် နိရောဓသစ္စာတို့ကို အကျယ်ဖွင့်၍ ဟောတော်မူသည်။]

နိရောဓသစ္စာအကျယ် ပြီး၏။

မဂ္ဂသစ္စာအကျယ်

ရဟန်းတို့ ... ဒုက္ခ၏ချုပ်ငြိမ်းရာ နိရောဓသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့် ဟု ဆိုအပ်သော (မဂ္ဂ) မည်သော အရိယသစ္စာသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်းဟူမူကား ဖြူစင်သောအင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော ဤမဂ်တရားသည်သာလျှင် တည်း။

မဂ္ဂင်တရားတို့သည်ကား (၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ (၂) သမာသင်္ကပ္ပ၊ (၃) သမ္မာဝါဒါ၊ (၄) သမ္မာကမ္မန္တ၊ (၅) သမ္မာအာဇီဝ၊ (၆) သမ္မာဝါယာမ၊ (၇) သမ္မာသတိ၊ (၈) သမ္မာသမာဓိ၊ ဤသည်တို့တည်း။

ရဟန်းတို့ ... သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်း ဟူမူကား ရဟန်းတို့ ... ဒုက္ခ၌ ဒုက္ခဟုသိသော ဉာဏ်အမြင်, ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း သမုဒယ၌ သမုဒယဟုသိသော ဉာဏ်အမြင်, ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာ၌ ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်း ရာဟုသိသော ဉာဏ်အမြင်, ဒုက္ခ၏ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်ကြောင်းတရား၌ ဒုက္ခ၏ ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်တရားဟုသိသော ဉာဏ်အမြင် သည် ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤဉာဏ်အမြင်ကို သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... သမ္မာသင်္ကပ္ပဟူသည် အဘယ်သဘောတရားဖြစ်သနည်း ဟူမူကား ကာမစန္ဒနမှထွက်မြောက်သော ကြံစည်ခြင်း၊ ဒေါသမှကင်းသော ကြံစည်ခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကြံစည်ခြင်းသည် ရှိ၏။ ဤသို့ ကြံစည်ခြင်းကို သမ္မာသင်္ကပ္ပဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... သမ္မာဝါစာဟူသည် အဘယ်သဘောတရားဖြစ်သနည်း ဟူမူကား မုသားပြောမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ချောပစ်ကုန်းတိုက်သောစကားကို ပြောမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကြမ်းသော စကားကိုပြောမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ပြိန်းဖျင်းသောစကားကို ပြောမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤလေးမျိုးသော စကားတို့မှ ရှောင်ကြဉ်၍ပြောသော စကားကို သမ္မာဝါစာဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... သမ္မာကမ္မန္တဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်း ဟူမူကား သတ္တဝါကို သတ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ အရှင်မပေးသော ပစ္စည်းကို ခိုးယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းသောအကျင့်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤသုံးမျိုးသော ကာယကံမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို သမ္မာကမ္မန္တဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... သမ္မာအာဇီဝဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်း ဟူမူကား၊ ရဟန်းတို့ ... ငါဘုရား သာသနာတော်၌ အရိယာဖြစ်သော တပည့်သည် မှားသော အသက်မွေးမြူခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်၍ ကောင်းမွန်သော အသက်မွေးမြူခြင်းဖြင့် အသက်မွေး၏။ ဤသို့ ကောင်းမွန်သော အသက်မွေးမြူခြင်းကို သမ္မာအာဇီဝဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... သမ္မာဝါယာမဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်း ဟူမူကား၊ ရဟန်းတို့ ... ငါဘုရား သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ကုန်သေးသော ယုတ်မာကုန်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို မဖြစ်စေခြင်းငှာ ဆန္ဒကို ဖြစ်စေ၏။ လုံ့လပြု၏။ ဝီရိယကို အားထုတ်၏။ စိတ်ကို ချီးမြှောက်၏။ ကြီးစား၏။ မဖြစ်ပျက်ကုန်သေးသော ကုသိုလ်တရားတို့ကို တည်စေခြင်းငှာ၊ မပျောက်ခြင်းငှာ၊ လွန်စွာ ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ပြန့်ပြောခြင်းငှာ၊ ပွားများခြင်းငှာ၊ ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်ခြင်းငှာ ဆန္ဒကို ဖြစ်စေ၏။ လုံ့လပြု၏။ ဝီရိယကို အားထုတ်၏။ စိတ်ကို ချီးမြှောက်၏။ ကြီးစား၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤသဘောကို သမ္မာဝါယာမဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... သမ္မာသတိဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်း ဟူမူကား၊ ရဟန်းတို့ ... ငါဘုရား သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အား ထုတ်သော ရဟန်းသည် ကိလေသာတို့ကို ပူပန်စေတတ်သော ဝီရိယရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပညာအဆင်ခြင် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သတိရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတည်း ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာ၊ ဒေါမနဿတို့ကို ပယ်ဖျောက်လျက် ရုပ်အပေါင်း ၌ ရုပ်အပေါင်းမျှသာဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ပ။

ဝေဒနာတို့၌ ဝေဒနာဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။

စိတ်၌ စိတ်ဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြစ်သော တရားတို့၌ သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြစ်သော တရားတို့ကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ရဟန်းတို့ ... ဤသဘောတရားကို သမ္မာသတိဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ... သမ္မာသမာဓိဟူသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ်သနည်း ဟူမူကား၊ ရဟန်းတို့ ... ငါဘုရား သာသနာတော်၌ ရဟန်းတရားကို အား ထုတ်သော ရဟန်းသည် ဝတ္ထုကာမ၊ ကိလေသာကာမတို့မှလည်းကောင်း၊ အကုသိုလ်တရားတို့မှလည်းကောင်း ကင်းသည်ဖြစ်၍သာလျှင် ဝိတက်၊ ဝိစာရ တို့နှင့်တကွ နိဝရဏတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသော ပထမဈာန်သို့ ရောက်၍နေ၏။

တစ်ဖန် ဝိတက်၊ ဝိစာရတို့၏ ငြိမ်းခြင်းကြောင့် ကိုယ်တွင်း အဇ္ဈတ္တ ၌ဖြစ်သော ကြည်လင်စေတတ်သော စိတ်၏ တစ်ခုတည်းအဖြစ်ကို ပွားစေ တတ်သော ဝိတက်၊ ဝိစာရ မရှိသော သမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသော ဒုတိယဈာန်သို့ ရောက်၍နေ၏။

တစ်ဖန် ပီတိ၏ ကင်းခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ လျစ်လျူရှုသည် ဖြစ်၍လည်းကောင်း သတိရှေ့သွားကာ ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်သည်ဖြစ်၍ ချမ်းသာ ကိုလည်း နာမယာကဖြင့် ခံစား၏။ အကြင် တတိယဈာန်ကြောင့် တတိယ ဈာန်ကို ရရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို အာရုံ၌ လျစ်လျူရှုသည်ဖြစ်၍၊ သတိရှိသည်ဖြစ် ၍ ချမ်းသာစွာနေသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ချီးမွမ်းပြောဆိုကြ ကုန်၏။ ထိုသို့ သဘောရှိသော တတိယဈာန်သို့ ရောက်၍နေ၏။

တစ်ဖန် ကာယိကသုခကိုလည်းကောင်း၊ ကာယိကဒုက္ခကိုလည်းကောင်း ပယ်ခြင်းကြောင့် ရှေးဥပစာရဈာန် အခါကပင်လျှင် သောမနဿ၊ ဒေါမနဿ တို့၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဒုက္ခလည်းမဟုတ်၊ သုခလည်းမဟုတ်သော ဥပေက္ခာ

ကြောင့်ဖြစ်သော သတိ၏ စင်ကြယ်ခြင်းရှိသော စတုတ္ထဈာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။

ရဟန်းတို့ ... ဤသဘောတရားကို သမ္မာသမာဓိဟူ၍ ဆိုအပ်၏။
ရဟန်းတို့ ... ဤသဘောတရားတို့ကို ဒုက္ခ၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက် ကြောင်း အကျင့်ဟုဆိုအပ်သော မဂ္ဂအရိယသစ္စာဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ဤသို့လျှင် မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တတန်၌ဖြစ်သော သဘောတရားတို့ကို သဘောတရားတို့ဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏။ ပ။ (ရှေးနည်းနှင့်တူပြီ) ရဟန်း တို့ ... ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ဤသို့လျှင် လေးပါး ကုန်သော အရိယသစ္စာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော သဘောတရားတို့၌ သဘောတရား ဟု ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

[“ဝိတရာဂန္တိ လောကီယကုသလာ ဗျာကတံ၊ ဣဒံပန ယသ္မာ သမ္မ သနံ န သမောဓာနံ၊ တသ္မာ ဣဓ ဧကပဒေပိ လောကုတ္တရံ န ဝဇ္ဇတိ” ဟု အဋ္ဌကထာ မိန့်၏။ သို့ကြောင့် ဝိပဿနာသမ္မသနအရာ၌ လော ကုတ္တရာကို လုံးဝမရ။ သို့ဖြစ်၍ သစ္စာလေးပါးကို ဆင်ခြင်ရာ၌ “သမုဒယ ဝယာပနေတ္ထ စတုနံ သစ္စာနံ ပထာ သမ္ဘဝတော ဥပ္ပတ္တိ နိဝတ္တိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ” ဟု သစ္စာလေးပါးတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို ဆင်ခြင်သောအခါ ဆင်ခြင်သင့်ရာကို ဆင်ခြင်၍ ချန်သင့်ရာကို ချန် ပါလေဟု ဆိုသည်။ လောကုတ္တရာဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ ဟူသော နိဗ္ဗာန်တို့ကိုချန်၍ လောကီဖြစ်သော ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ တို့ကိုသာလျှင် အဖြစ်အပျက်သဘောဖြင့် ဆင်ခြင်ပါ ဆိုလိုသည်။

ဋီကာ၌မူကား “ယထာသမ္ဘဝတောတိ သမ္ဘဝါနရူပံ၊ ထပေတွာ နိရောဓသစ္စံ သေသ သစ္စဝသေန သမုဒယ ဝယာ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အထော” ဟု ဖွင့်၏။ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုရာ၌ကား နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာတစ်ပါးကိုသာ ချန်ထား၍ ကြွင်းသော သစ္စာသုံးပါးကို ရှုနိုင်သည်ဟု မိန့်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်ကို သစ္စာလေး ပါး အကျယ်ဖွင့်ကာ ဟောကြားတော်မူခြင်းဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို အထွတ်တပ်လျက် ဒေသနာတော်ကို နိဂုံးအုပ်တော်မူသည်။ သစ္စာလေးပါး ၏ အဓိပ္ပာယ် သဘောသဘာဝသည် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည် နှင့်ပင် ရှင်းလင်းပြတ်သား ထင်ရှားပေပြီ။ ယောဂီတို့သည် ဒုက္ခသစ္စာ

ကို မြင်အောင်ကြည့်၍ သမုဒယသစ္စာကိုပယ်လျက် ဒုက္ခသစ္စာတို့၏
ချုပ်ရာ နိရောဓသို့ရောက်ခြင်းငှာ မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားများကြကုန်ရာသည်။]

သစ္စာခန်းပြီး၏။

ဓမ္မာနုပဿနာပြီး၏။

သတိပဋ္ဌာန် ပွားများရကိစ္စ

မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတော်တို့အား ကာယာနုပဿနာမှစ၍ သတိ
ပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွား
များအားထုတ်ရန် တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ အကျိုးကျေးဇူးကို ပြတော်မူသည်
မှာ -

ရဟန်းတို့ ... တစ်စုံတစ်ယောက်သော ယောဂီသည် ဤသတိပဋ္ဌာန်
လေးပါးတို့ကို ၇ နှစ်တို့ပတ်လုံး ယခု ဟောပြောခဲ့သည့် နည်းလမ်းဖြင့် ပွား
များသည်ဖြစ်အံ့။ ထိုယောဂီအား ယခုမျက်မှောက်ဘဝ၌သော်လည်းကောင်း
အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရရာ၏။ ဥပါဒါန်အကြွင်း ရှိသေးလျှင်ကား အနာဂါမိဖိုလ်
ကို ရရရာ၏။ ဤအကျိုးနှစ်ပါးတွင် တစ်ပါးပါးကို ဧကန်ရလိမ့်မည်ဟု လို
လားကာ အားထုတ်ပါလေဟု မိန့်တော်မူသည်။

၇-နှစ်တိုင်တိုင် ပွားများအားထုတ်မှသာလျှင် ရသည်မဟုတ်သေး။ ၆-
နှစ်၊ ၅-နှစ်၊ ၄-နှစ်၊ ၃-နှစ်၊ ၂-နှစ်၊ ၁-နှစ်၊ သို့မဟုတ် ၇-လ၊ ၆-လ၊ ၅-
လ၊ ၄-လ၊ ၃-လ၊ ၂-လ၊ ၁-လ၊ သို့မဟုတ် ၁၅-ရက်၊ ၇-ရက်အားဖြင့်
ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပါရမီဉာဏ် အားလျော်စွာ ဤသတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်လျှင်
ဤဘဝ၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုရရာ၏။ ဥပါဒါန်အကြွင်း ရှိသေးလျှင်မူကား
အနာဂါမိဖိုလ်ကို ရရာ၏။ ဤအကျိုးနှစ်ပါးတွင် တစ်ပါးပါးကို ဧကန်ရလိမ့်
မည်ဟု လိုလားကာ အားထုတ်ပါလေဟု မိန့်တော်မူသည်။

၇-နှစ်မှသည် ၇-ရက်အထိ အားထုတ်မှုကို ပြဆိုခြင်းသည် ပါရမီဉာဏ်
အလတ်စားဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူသည်။ ထက်မြက်
သော ပါရမီဉာဏ်ရှိသူဖြစ်မှုကား နံနက်အခါ သင်ကြားဟောပြောပေးသည်ကို
နာယူ၍ အားထုတ်လျှင် ညနေဘက်၌ တရားရနိုင်သည်။ ညနေအခါ သင်ကြား
ဟောပြောပေးသည်ကို နာယူ၍ အားထုတ်လျှင် နံနက်ဘက်၌ တရားရနိုင်သည်
ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်။ အဋ္ဌကထာ စကားကိုထောက်၍ ၇-နှစ်တိုင်တိုင်

အားထုတ်၍မှ မရသေးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုကာလထက်ပိုလွန်၍ အားထုတ်
သော် တရားရနိုင်သည်ကိုလည်း ပြဆိုရာရောက်သည်။

သတိပဋ္ဌာန် ပါဠိတော်၌ “ယော ဟိ ကောစိ ဘိက္ခဝေ” ဟူသောပုဒ်
ကို “ယော ဟိ ကောစိ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဝါ ဘိက္ခုနီဝါ ဥပါသကော ဝါ ဥပါ
သိကာ ဝါ” ဟူ၍ အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြသဖြင့် ဤသတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်ကို
ရဟန်းယောကျ်ားဖြစ်စေ၊ ရဟန်းမဖြစ်စေ၊ ဒကာဖြစ်စေ၊ ဒကာမဖြစ်စေ မည်သူ
မဆို အားထုတ်နိုင်ကြောင်း၊ အားထုတ်လျှင် ဉာဏ်အားလျော်စွာ ပါရမီအထုံ
ဝါသနာ အားလျော်စွာ တရားထူး ရရှိနိုင်သည်ကို ဝမ်းမြောက်စွာ သိအပ်ကြ
သည်။ ဤကျမ်းစာ မြန်မာပြန်ရာ၌မူကား သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကနည်း-အားလုံးကို
သိမ်းရုံးသောသဘောဖြင့် ယောဂီ-ဟူ၍ ပြန်ဆိုလိုက်သည်။

ရဟန်းတို့ ... သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ ကိလေသာ အညစ်အကြေးမှ
စင်ကြယ်စေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ သောကပရိဒေဝတို့ကို လွန်မြောက်ခြင်းငှာ
လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခ ဒေါမနဿတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ အရဟတ္တ
ဖိုလ်ကို ရခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာလည်းကောင်း
တစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်း ဖြစ်သည်ဟူ၍ ငါဘုရား ဟောတော်မူခဲ့သည်မှာ
ဤသတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ရည်ညွှန်း၍ ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်ပေသည်ဟု မိန့်
တော်မူလျှင် တရားနာသော ရဟန်းတော်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်
မူအပ်သော တရားတော်ကို အလွန်နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏။

အနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော် ပြီး၏။

အာသိသ

ကာယဝိစိန္တနိကသုတ်လာ ကာယာနုပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းမှစ၍ မဟာသတိ
ပဋ္ဌာနသုတ်လာ ကာယာနုပဿနာ၊ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ္တာနုပဿနာ၊ ဓမ္မာ
နုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားတို့ကို ကြည့်ရှုကြားနာကြရကုန်သော ဓမ္မမာမက
သုတော်ကောင်းဖြစ်သော ရဟန်းရှင်လူအပေါင်းတို့သည် မိမိတို့ဆန္ဒ၊ မိမိတို့
ဝါသနာနှင့် လိုက်လျောဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ထုတ်ယူလေ့လာ ပွားများ
ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်ခြင်း၊ သောကပရိဒေဝ စသည်
တို့မှ လွန်မြောက်ခြင်း၊ ဒုက္ခဒေါမနဿတို့ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို
ရရှိခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း အကျိုးတို့ကိုရစေ၍ သံသရာဝဋ်မှ

ထုတ်ဆောင်ကယ်တင်တော်မူတတ်သော နိယျာနိက ဘုရားရှင် သာသနာတော် နှင့် တွေ့ဆုံကြုံကြိုက်ကျိုးကို ရရှိကြပါစေကုန်သတည်း။

ဤကမ္မဋ္ဌာန်းတရားစာသည် အလှမျိုးစုံ၊ ရနံ့မျိုးစုံ၊ အရောင်အဆင်း မျိုးစုံ၊ အပွင့်မျိုးစုံရှိသော ပန်းပုံကြီးနှင့် အလားတူပေသည်။ ရှင်လူအပေါင်း တို့သည် ကြိုက်ရာကြိုက်ရာ နှစ်သက်ရာ နှစ်သက်ရာ ပန်းတည်းဟူသော တရားတို့ကို ထုတ်နုတ်ယူ၍ အသုံးပြုနိုင်ကြပါစေသတည်း။

ဤကမ္မဋ္ဌာန်းတရားစာ၌ ပြဆိုအပ်ပြီးသော တရားတို့ကို သဘောတူရာ ပေါင်းလိုက်လျှင် အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ဣရိယာပထကမ္မဋ္ဌာန်း၊ သမ္မဇညကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ဒွတ္တိသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ဓာတ်လေးပါးခွဲသော ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ သိဝထိက ကမ္မဋ္ဌာန်း ၉-ပါး၊ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ္တာနုပဿနာ၊ မြောနုပဿနာ၊ ငါးပါး အားဖြင့် ပေါင်း ၂၁-ပါး ရှိ၏။

ထို ၂၁-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့တွင် အာနာပါန၊ ဒွတ္တိသာကာရ၊ နဝ သိဝထိက၊ ဤ ၁၁-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည် အပွနာဈာန်သို့ ရောက်စေနိုင် ကြကုန်၏ဟု မိန့်ဆိုသည်။ ဒီဃဘာဏကမထေရ်ကမူ နဝသိဝထိက ကမ္မဋ္ဌာန်း ကို အာဒီနဝါနုပဿနာ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်ဟု မိန့်ဆိုသည်ဟူ၏။ မဟာသိဝထေရ်၏ အလိုအားဖြင့် အာနာပါနနှင့် ဒွတ္တိသာ ကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည်သာလျှင် အပွနာဈာန်သို့ ရောက်စေနိုင်သော သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

ဤကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပွားများမှု ဖြစ်နိုင်ပါ သလောဟူမူ ဣရိယာပထ၊ သမ္မဇည၊ နိဝရဏ၊ ဗောဇ္ဈင်တို့၌ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်မှုမဖြစ်ဟု ဆိုသည်။ မဟာသိဝထေရ် အလိုအားဖြင့် ဖြစ်နိုင် သည်ဟု ဆိုသည်။ ဖြစ်ပုံမှာ ငါ၏သန္တာန်၌ ဣရိယာပုတ် လေးပါး ရှိလေ သလား၊ မရှိဘူးလားဟူ၍လည်းကောင်း၊ သမ္မဇညလေးပါး ရှိလေသလား၊ မရှိဘူးလားဟူ၍လည်းကောင်း၊ ငါးပါးသော နိဝရဏတို့ ရှိလေသလား၊ မရှိ ဘူးလားဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့ ရှိလေသလား၊ မရှိဘူးလား ဟူ၍လည်းကောင်း ဆင်ခြင်သိမ်းဆည်းခြင်း ရှိ၏။ သို့ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းအား လုံးတို့၌ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်မှု ဖြစ်နိုင်သည်ဟု မိန့်ဆိုသည်။

ဣရိယာပုထ် စသည်တို့၌ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ခြင်းဖြစ်ပုံကို ဋီကာဆရာက က ဆက်လက်ရှင်းလင်းထားသည်မှာ ဆံပင်ကိုဆိုသဖြင့် ဆံပင်၏ တည်ရာဖြစ် သော မဟာဘုတ်၊ ဥပါဒါ ရုပ်တို့ကို သိမ်းဆည်း၍ ဆင်ခြင်နိုင်သည်။ ဣရိ

ယာပုတ်ကို ဆိုသဖြင့် လူရိယာပုတ် အခိုက်အတန့်၌ဖြစ်သော ရုပ်တရားတို့ကို သိမ်းဆည်း၍ ဆင်ခြင်နိုင်သည်။ နိဝရဏတို့ကို အဦးပြုသဖြင့် နိဝရဏနှင့် ယှဉ်သောတရား၊ နိဝရဏတို့ မှိသောတရားတို့ကို သိမ်းဆည်း၍ ဆင်ခြင်နိုင်သည်ဟု ဤအဓိပ္ပာယ်ဖြင့် မဟာသိဝထေရ်စကားကို ရှေ့နေလိုက်ကာ ထောက်ခံ ဖွင့်ဆိုသည်။

အထက်ပါ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာစကားတို့ကို ထောက်ထား၍ ဤကမ္မဋ္ဌာန်း စာ၌ ပါရှိသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့တွင် အဘယ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပင် အားထုတ်သည်ဖြစ် စေ အပ္ပနာဈာန်ကိုမူလည်း ရနိုင်သည်။ ရရှိသော အပ္ပနာဈာန်ကို အခြေပြု၍ ဝိပဿနာသို့တက်လျှင် မဂ်ဖိုလ်တိုင်အောင်သော်လည်း ရနိုင်သည်။ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပွားများအပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်၍ ဝိပဿနာသနာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပွားများလျှင်မူလည်း မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်နိုင်သည်ဖြစ်၍ ယောဂီတို့သည် အားမလျှော့ဘဲ နောက်မတွန့်ဘဲ မရွံ့ဘဲ ဇွဲကောင်းကောင်းဖြင့် စိတ်အားထက် သန်စွာ အားထုတ်ကြပါမူကား မိမိတို့ ပါရမီအထုံ ဉာဏ်အဟုန်အားလျော်စွာ တရားထူးကို မြေလက်ခတ်မလွဲ ရနိုင်ကြမည်ဖြစ်သောကြောင့် ရှေးဘုန်းရှေးကံ ထောက်မ၍ ဘုန်းကံရှိကြ၍ ဘုရားသာသနာတော်နှင့် တွေ့ကြုံကြသည့်အခါ ကောင်းကြီးကို လက်မလွတ်ကြစေရန် သတိမူသင့်လှပေသည်။

မဓုရာနိ ပဟဋ္ဌာနိ၊ ဒေါသဂ္ဂါနိ ဟိတာနိ စ။
ယေ တေ ဝါကျာနိ သုဏန္တိ၊ တေပိ ဝညာ နရတ္တမ။
(ဂေါတမိထေရီ အပဒါန်)

နရတ္တမ-လူအပေါင်းတို့ထက် မြတ်တော်မူသော အရှင်ဘုရား၊ တေ- အရှင်မြတ်ဘုရား၏၊ မဓုရာနိ-ချို့မြိန်ကောင်းမြတ်ကုန်သော၊ ပဟဋ္ဌာနိ-ကြားနာ ရသူတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးစေနိုင်ကုန်သော၊ ဒေါသဂ္ဂါနိစ-အပြစ် ဒေါသ မှလည်း ကင်းစင်ကြကုန်သော၊ ဟိတာနိစ-အစီးအပွားလည်း ရှိကုန်သော၊ ဝါ ကျာနိ-တရားတော်တို့ကို၊ ယေ-အကြင်သူတို့သည်၊ သုဏန္တိ-ကြားနာကြရပါ ကုန်၏။ တေပိ-အရှင်မြတ်ဘုရား၏ တရားစကားတော်ကို ကြားနာကြရကုန် သော ထိုသူတို့သည်လည်း၊ ဝညာ-ရှေးကုသိုလ်ကံ စီမံဖန်တီး၍ ဘုန်းကံကြီး ကြပါကုန်သည် အရှင်ဘုရား။

ဤဂေါတမိထေရီ အပဒါန်အရ ပါရမီဘုန်းကံ ရှိကြသူတို့ဖြစ်၍ ကမ္မ ဋ္ဌာန်းတရားကို ကြိုးစားကြကုန်ရာသတည်း။

နိဂုံး

ဇိတ် ကာယာနုပဿနံ၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ မယာ ကတံ။
ပါပေယျံ တေန ပုညေန၊ အဂ္ဂဖလ ပနုတ္တရံ။ ။
သာဓုနံ ပစ္စယော ဟောတု၊ ကမ္မဋ္ဌာန မိဒံ ဝရံ။
သဗ္ဗေပိ သုခိတာ ဟောန္တု၊ ပုညတေဇေန ဇန္တဝေါ။ ။

မယာ-ငါသည်၊ ကတံ-ရေးသားစီရင်အပ်သော၊ ကာယာနုပဿနံ-
ကာယာနုပဿနာဟူသော၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားစာသည်၊ ဇိတ်-ပြီးစီး
အောင်မြင်ခဲ့ပေပြီ။ တေနပုညေန-ထိုကောင်းမှုကြောင့်၊ အနုတ္တရံ-မိမိထက်လွန်
မြတ်သော တရားမရှိသော၊ အဂ္ဂဖလံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပေယျံ-ရောက်ရ
စေလို၏။

ဝရံ-မြတ်သော၊ ဝါ-တောင့်တအပ်သော၊ ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ဤကမ္မဋ္ဌာန်း
တရားစာသည်၊ သာဓုနံ-သူတော်ကောင်းတို့၏၊ ပစ္စယော-တရားရကြောင်း
အထောက်အပံ့သည်၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေသတည်း။ ပုညတေဇေန-ကမ္မဋ္ဌာန်း
တရားစာကို ရေးသားရသော ကောင်းမှု၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ သုဗ္ဗေပိ-အလုံး
စုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇန္တဝေါ-လူနတ်ကစ သတ္တဝါဟူသမျှတို့သည်၊ သုခိတာ-
ကိုယ်ရောစိတ်စါ ချမ်းသာခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ ဟောန္တု-ဖကန်မသွေ ဖြစ်ကြပါ
စေကုန်သတည်း။

ကာယာနုပဿနာ အလုံးစုံပြီးပြီ။

[မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၂-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၁၂-ရက်၊ ကြာသပတေး
နေ့ ပြီးသည်။]